

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ - Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΔΥΛΙΔΙ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1975

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

29678

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΩΡΕΑΝ

ΙΑΙΑΩΝΑΣ ΤΟΣ ΠΙΠΥΑ

ΙΑΙΑΩΝΑΣ ΤΟΣ ΠΙΠΥΑ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ

ΙΑΙΑΩΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ*

1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δρᾶμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις.

Ἐργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε δὰ παράστασιν καὶ δχὶ δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δρᾶμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, δστις ἦτο τὸ κύριον δργανον τῆς καλλιτεχνικῆς τὸν ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὁρχήσεως. Ωρισμένα μέρη τον ἐμελοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἥδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συναδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ὁνθμικῶν κινήσεων ἡ καὶ πραγματικῆς ὁρχήσεως.

Πάντως δμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δρᾶμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δρᾶμα (ἐκ τοῦ δρ ὁ ἀ ω - δρ ὁ = πράττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δρ ω μ ε ν ο ν, ἥτοι πρᾶξις, καὶ δή, δπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἰεροπλαξία, ἰεροτελεστία.

Εἰς ωρισμένας ἰεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνα μυστήρια, οἱ παριστάμενοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἥκουν τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα, ἔβλεπον καὶ ἰερὰς συμβολικὰς πρᾶξεις, τὰς ὅποιας ὠνόματον δρ ω μ ε ν α. Ταῦτα δὲν ἥσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ωρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως διθησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν δροῖον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εὑκολώτερον πάντως δμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ δμοιότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δρ ω μ α διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἰδός.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἥσαν τὰ κλέα ἀνδρῶν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταύρου.

δρᾶσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἔξυμνεῖ ἢ ἀφηγεῖται — ἀν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δρᾶσιν ὅμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικού ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τάς βλέπονταν ἐνώπιόν των βλέπονταν καὶ ἀκούονταν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ἵψαφωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγούμενον, βλέπονταν καὶ ἀκούονταν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ἄσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἀν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποίηματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἔξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατά τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἡθοποιοὺς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ δόποια παρουσιάζονται ώς οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ώς τοιαῦτα ἐνεργοῦν δυμιοῦντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δρᾶμα λουπὸν ἢ δρᾶσις παρουσιάζεται ώς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ δῆλον ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

“Υπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαίτητα τριῶν εἰδῶν δράματα : ἡ τραγῳδία, τὸ σατυρικὸν δράμα καὶ ἡ κωμῳδία.

“Η τραγῳδία εἶναι τὸ σοβαρόν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δρᾶμα. Οἱ ποιηταί της ἥντλον τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλον τὴν μέχρι δακούων πολλάκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, δπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ώς πιστὴν καὶ δονικήν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ώς ἔλευθέρων δημιονογίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἔξιδανίκενσιν. Εἰδικώτερον ἡ τραγῳδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἔχοντος ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐσύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἢ δυσμένην, ἔχοντος δηλαδὴ ἀνθυμόν, ἀρμονίαν καὶ μελῳδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκατασπείρονται πάντα δμοῦ εἰς δλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγῳδίας, δπον ἔκαστον εναρμοστεῖ. Ἡ τραγῳδία διεγέρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· διεγέρει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ἥρωα — δστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθά, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἀμαρτίαν — αἰσθά-

νεται ζωηρὰν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὅμως ἐπέρχεται ἡ κάθαρσις· ὁ ποιητὴς μὲν τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἔξελιξιν τοῦ μύθου καὶ ἐπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δρᾶμα, ὥστε ὁ θρωνός πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἡθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὄποια εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαρίζεται καὶ ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν ὄποιαν ἐπέρασεν, ἀνακονφίζεται καὶ καταπραΐνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγῳδίας, τὰ ὄποια ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ *Ποιητικῇ* τὸν εἰς ἓν περίφημον ὄρισμόν, ὃστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἔξῆς : "Εστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἔχούστης, ἡδυσμένω λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγῳδῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικὰ δράματα. Ἐδιὸν εἰς αὐτὰ ἔξωτεροικὴν μορφὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγῳδίας καὶ ἥντλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὄποιους ὅμως ἔβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδράν των ὅψιν. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα, ζωηρὸν καὶ εὔθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἔκαντηρίαζε, δὲν διεκωμάδει, δὲν ἐσατίριζε*. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν Χορόν του ἀπετέλεον πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἔνα γέροντα Σειληνόν οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὠνόμαζον ἐνίστεται καὶ δρᾶμα σειληνόν.

Αἱ κωμῳδίαι συνετίθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἡ κωμῳδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμῳδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοὐλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν της μορφῆν, ἦτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π.Χ. — ἔσκαπτε καὶ ἔκαντηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον αὐστηρὸν καὶ ἀμελίκτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς ὄποιας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἔθεωρον πεπλανημένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὕτε καὶ ἔχει σχέσιν τινὰ ἡ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτυραν, λέξιν λατινικήν, ἀπὸ τὴν ὄποιαν ἐσκηματίσαμεν τὸ ωῆμα σατυρίζω.

‘Η ἀρχαία τραγῳδία — δπως καὶ τὰ ἄλλα εἴδη τοῦ δράματος — ἦτο, ως εἰπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἥσαν ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὁρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑκάστης τραγῳδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι δυμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ δόποιος ἦδεν δῆλος συγχρόνως ἡ κατὰ ἡμιχρόια καὶ ἔξετέλει ὁρθμικάς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὁρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. ’Αμα τῇ παρόδῳ τοῦ, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ τοῦ εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν δρ χήστραν, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ δόποιον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ πάροδος ο δος· ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ δόποια ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικὰ ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἥσαν κατὰ κανόνα ἐμπινευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφὴν ἥσαν δύμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικὰ ἄσματα, τὰ δόποια συνετίθεντο καὶ ἦδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας· ἥσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διῃροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφάς, ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελωδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ δπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἡ τονλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικὰ στοιχεῖα. ’Εκτὸς τῶν ἄσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίστε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμενα ἡ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνὸς ἡ δύο ἡθοποιῶν ἐναλλάξ (κομμοὶ) ἡ ὑπὸ ἐνὸς ἡθοποιοῦ (μονωδίαι) ἡ ὑπὸ δύο ἡθοποιῶν (διωδίαι). ’Η πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ δλίγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λόρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγῳδίας.

Φορεῖς τῆς ἔξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἥσαν: α') ὁ πρόλογος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ δόποιον δύμως δὲν ἦτο ἀπαραιτήτων, διότι ἐνίστε ἡ τραγῳδία ἥρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἔκαστον τῶν δόποιων ἥκολονθεῖτο ὑπὸ ἐνὸς στάσιμον, καὶ γ') ἡ ἔξοδος μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμῆμα τῆς τραγῳδίας. ’Ο πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δρᾶμα εἰς τὴν ἀρχαίστητα δὲν ὑπῆρχεν — ἄλλὰ στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ ὅχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἱαμβικὸν τρόμετρον, ἐνίστε τὸ τροχαῖ-

κὸν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἡθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγῳδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῷοι διαφωδοὶ τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδον ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξίστανται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἅλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὅποιων μετενσαρκώνον τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν δλὸν χρακτήρα. Ἡ ἐκστασις αὕτη, οὐσιῶδες γνώρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ δοποῖοι δὲν μετημφίεννυτο μόνον — δπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον προσωπείαν (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ δοποῖον ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἥλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐσιῶδες γνώρισμα τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χρακτήρος. Ἡ τραγῳδία δὲν παριστάνετο ὀπονδήποτε καὶ ὀποτεδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, δπως ἐλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὠρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένων εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτέλεσίς της ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν, αἱ δοποῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὸν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγῳδία, νὰ γνωρίζωμέν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Η ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ο Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποίει τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἥλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ανδίαν καὶ τὴν Φρογίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοί του ἤσαν ὀλίγοι καὶ διάσπαρτοι κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελουργίας ἡ λατρεία του διεδίδετο ὀλονὲν περισσότερον, βαθείας δὲ ἔλεας ἔρριψε καὶ εἰς εὐρέα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ηνόνθησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, δὲ Περίανδρος εἰς τὴν Κόρινθον, δὲ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, δὲ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο νιός τοῦ Διός καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῦθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπτείας τον, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματά του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπτείαι αὗται συμβολίζουν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ δποῖα ἐπροσωποποεῖ δὲ Διόνυσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχορινοὺς ἀγῶνας, οἱ δποῖοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελονοργίας.

Οἱ δπαδοὶ τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ιερῷ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφορα ἦσαν τὰ ἄσματα, τὰ δποῖα συνέθετον καὶ ἥδον πρὸς τιμὴν τουν. Ἔπινον βεβαίως καὶ ἄφθονον οἴνον, τὸ ιερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐσιῶδες γνώρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθη συναισθηματική, ἡ δποία ἀνύψωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχοιον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἴνον) ἡ ἐκάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλων ἡ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ιεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἡδη τίθεται τὸ πρόβλημα: πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγωδία;

Τὰ συστατικά της στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἡ ὅρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως της, ἀλλ' ἡ σύνθεσίς των δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον αὐτονόχτον. "Ολα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικὰ καὶ λυρικὰ ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὅρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ ἐπισκεφθέντες φυλὰς θιαγενῶν τῶν διαφόρων ἡπείρων

παρετήρησαν καὶ ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκον μιμητικὸν χορὸν μετημφιεσμένων· ἡ ἔκστασις, ἡ ζωοποίησ αὕτη δύναμις τῆς τραγῳδίας, εἶναι κοινὴ εἰς πολλὰ θρησκεύματα, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲν μαγικὸν χαρακτῆρα, ἣ δόποια κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἴδιότητας τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. 'Ἐν τούτοις παρ' οὐδὲν ἄλλῳ λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίᾳν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσουν τραγῳδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφυὲς μόνον ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιουργῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περίπου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἰδὴ ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα: τὸ ἐπος καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις.

'Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἐπους εἶχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέρβλητα ἐπικὰ ἀριστονοργήματα, ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα· ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

'Ἡ λυρικὴ ποίησις ἥδη ἀπὸ 150 ἑτῶν ενδίσκετο εἰς ὅλην της τὴν ἀκμήν. "Ολα τὰ εἰδὴ της είχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. 'Ο Καλλίνος, ὁ Τυραῖος, ὁ Μίμνερμος καὶ ἄλλοι είχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ δόποιος ἥτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικὸς ἵάμβος είχον γράψει διάφανος ποιητῆς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ δόποιον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποίησις ἡ χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ δποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον διμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ δποῖον ἥδεν διὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, δπον τὸ διμαδικὸν πνεῦμα ἥτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἡ τοῦλάχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. "Ηδη διμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων είχον συνθέσει χορικὰ ἄσματα ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἥτο ὁ Ἀρίων, ὁ δόποιος διεκρίθη εἰς τὸν διθύραμβον.

‘Ο διθύραμβος ἡτοῦ ὅμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸν εἶναι τὸ φῆμα, τὸ ὅποῖον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ γῆδον — μὲν συνοδείαν αὐλοῦ — κατὰ τὰς ἔορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἐνθεον μανίαν καὶ ἔξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ’ ἀρχὰς θὰ ἡτοῦ βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ γῆδετο ὑπὸ ὀλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνάδενον τὸ φῆμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἵψην ἵψην ἢ ως Βάκχες, εὐθοές.

Τεχνικὴν μορφὴν ἔδωσεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἡτοῦ Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη δῆμος, περὶ τὸ 600 π.Χ., εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. ‘Ο Αρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελῳδίαν τῶν διθυράμβων του, ἐξετέλει δὲ αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ’ αὐτοῦ ἀσκούμενος. ‘Ο ποιητὴς οὗτος ἡτοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὑρετής τοῦ τραγικοῦ τρόπου τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει δτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτάς, τοὺς ἄρδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφεσμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληνοὺς τοὺς ἐπωνύμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, πρωσαποποίησις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρας γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν είχον ἀρχικῶς μὲν τὸν Διόνυσον. Ἡσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ δποίου ἡ λατρεία ἥλθεν, δπως εἴδομεν, ἔξωθεν. Ὅταν δῆμος ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἐνωσίς τοῦ ἐκ Βορρᾶς κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον, καὶ οὕτως ὁ Ἀρίων εὗρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν νεωτερισμόν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθυράμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* Οχι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγιομόρφους. Ἐκ τῶν μηνημέων τέχνης, εἰς τὰ ὅποια οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲν χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τὸν παλαιότερον χρόνον, τὸν Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζωομόρφους — συνήθως τοὺς ἐπωνύμαζον θῆρας —, δὲν ἀπέδιδον δῆμος εἰς αὐτὸν τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὀμοιμένου ζόφου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ὡμοιάζον μὲ ίππους, τῶν ὅποιων είχον τὰ δάτα, τὰς μακρὰς οὐραῖς, εἰς ἀρχαιότερα δὲ παραστάσεις καὶ τὰς δηλαδάς. Ἐπειδὴ δῆμος τοὺς ἐφαντάζοντο μὲ πυκνὸν τοίχωμα, πρὸς τούτους δὲ ζωηρούς, διαρκῶς σκιρτῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἐλεγον καὶ τραγούς.

‘Οπωσδήποτε διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἑκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθύραμβους, διθύραμβους τεχνικούς, τοὺς ὅποιους ἐξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσημένοι. Τοῦτο ἐγίνετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἑκείνας, δπον ἐλατρεύετο περισσότερον δι Λιόνυσος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττική.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἡ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητὴς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (δπον ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θέσπις, εἶχε μίαν ἔμπτευσιν : εἰς τὸν ύπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἀνεν μέλους, καταλλήλους δι’ ἀπαγγελίαν, τοὺς δποίους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δι’ ἰδίος, ἐμφανισθεὶς ύπὸ μορφὴν ἄγνωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ’ ἐνὸς μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὁ π ε κ ρ ί ν ε τ ο, ἐξ οὐ ν π ο κ ρ ι τ ή σ) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἄσματος, ἀφ’ ἐτέρου δὲ ἔδιδε νέαν τροφὴν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἄσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατάς, ἐδημιούργει, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἄσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

‘Ο νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὁψεως δὲν φαίνεται ἵσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι τοῦ ἔχοντος ἀξίαν ἀνυπολόγιστον τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατὰ τὴν δποίαν ὁ Θέσπις σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδελέχθη τρόπον τινὰ μετ’ αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ δποῖον ἐκνυριάζει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἥρωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγῳδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνον πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγῳδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἡτο κατ’ ἀρχὰς τραγῳδία τραγῳδία, δηλ. ἄσμα Χοροῦ μετημφιεσμένον εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅπια εδημιουργήθη ἡ τραγῳδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλεον τὰ χορικά. Βαθμηδὸν ὅμως τὰ χορικὰ περιωρίζοντο, δ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον δλονὲν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγῳδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μύθου· ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσετο ἐντὸς αὐτῶν.

Ο Θέσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κ.λ.π., προσωπεῖα δι' ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχρισμένου μὲν κονίαμα ἐκ γύψου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλον, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὖτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, δὲ δευτεραγωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύοντο δλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ δποῖα βεβαίως ἡσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντλον τὰς ὑπόθεσις τῶν ἔργων των ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῶν μύθων. Ἐκ τῶν 32 τραγῳδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ δποῖαι περιεσθίησαν μέχρις ήμῶν, μόνον μία, οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ίστορικήν: τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἦτταν τῶν βαρβάρων δλων τῶν ἄλλων αἱ ὑπόθεσις εἶναι μυθικαί. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακοὺς μύθους. Ἐνῷ λοιπὸν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὰ πάντα, ἡ καταγωγή της, ὁ τόπος δπού παριστάνετο, αἱ ἔορταὶ, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν δποίων περιελαμβάνετο, ἡσαν διονυσιακά, αἱ ὑπόθεσις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς της ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μύθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἥρωών. Πᾶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μᾶθοι ἀσχετοὶ πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα προωρισμένα νὰ λαμπρύνονται τὴν ἔορτήν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ· ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμψων εἶχε παύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως δῆμος ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγῳδίαν μύθων μὴ διονυσιακῶν εἶχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν: οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲν Χορὸν ὑποδυόμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῆθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ δῆμος πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοὺς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικὰ δράματα, μολονότι καὶ αὐτῶν οἱ μῆθοι ἡσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογοῦν, δύσον ἦτο δυνατὸν φυσικώτερον, τὴν παρονσίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακήν, ὑπόθεσιν.

5. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

‘Η διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγίνετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χῶρος, ἡ ὁρχὴ στροφαῖς, μὲ τὸν βωμὸν (θυμέλην) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἤρκει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβουν. ‘Ο λαὸς παρηκολούθει ἵσταμενος πέριξ τοῦ κύκλου. ‘Οταν δῆμος ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ δροῖοι ἔπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς δραχήστρας, ἐπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τι οἰκημα, διὰ νὰ περιμένονται ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειράν των καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσονται προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόχειρον ξύλινον δρθογώνιον παράπηγμα, ἡ σκηνὴν ἡ. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεῶντο ἵσταμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἐπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἔδωλα εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου καὶ διονὺν ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν δραχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς δυτικένες σειρὰς νὰ μὴ ἔνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τρία μέρη : τὴν ὁρχὴν στροφαῖς, διὰ τῶν δροῖων, διόπου ἐγίνετο ἡ παράστασις, τὴν σκηνὴν ἡ, ἐντὸς τῆς δροῖας μετημφιέννυντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρρώμα τοῦ θέατρου, τὸ προωρισμένον διὰ τοὺς θεατάς· τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κοιλόν, λόγῳ τοῦ σχήματός του.

‘Η πρὸς τὸν θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰλόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσωψιν ἀνακτόρου ἡ ναοῦ, εἰχε δὲ μίαν ἡ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν δροῖων εἰσήρχοντο εἰς τὴν δραχήστραν οἱ ὑποκριταί οἱ ὑποδυόμενοι πρόσωπα, τὰ δροῖα ὑπετίθετο ὅτι ενδιόσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἡ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ δῆμος αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἡ ναῶν, ἐπενοήθη σύν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφική, ἡ σκηνὴ οραφία, καὶ κατεσκενάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτήν, στρατόπεδον κ.ά., οἱ δροῖοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσωψιν τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, δεξιά, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ πάροδοι διὰ τῶν δροῖων εἰσήρχοντο εἰς τὴν δραχήστραν δοκόδος καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ δροῖα ὑπετίθετο ὅτι ἤρχοντο ἔξωθεν καὶ ὅχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἡ τοῦ ναοῦ). ‘Αν ἐν πρόσωπον εἰσήρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδον, ὑπετίθετο

ὅτι ἥρχετο ἐκ τῆς πόλεως ή ἐκ τῶν λιμένων, ἢν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἥρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ή ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς τῆς τραγῳδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὁρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλίνη σκηνὴ καὶ τὰ ξύλινα ἑδώλια ἐστήνοντο δὲ ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἥρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἑδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα δὲ τὰ ἑδώλια ἔγιναν λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθίνη σκηνὴ. Ὁ ἄρταρος Λυκοῦρος, δοτις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἵκανοτητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μονίμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς δχι ἀκέραιον εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλόν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἑδωλίων, πολλὰ τῶν δόποιων ἥσαν σκαλισμένα εἰς τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειράν ἥσαν οἱ μαρμάρινοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου δι θρόνος του, δπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σώζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διατάξεις ταῖς δοριζόντιαι ἐχώραις τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ ἐνοκλίνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἑδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν δόποιων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρῶτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὁρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς διηγημάτων θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο κεριδεῖς.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογεῖον τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὁρχήστρας, ἡ δόποια οὖτως ἐπανσε νὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἐπαῖζον οἱ δόποιοι ἐχωρίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν πάντως κατὰ τὸν κλασσικὸν χρόνον λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν· ἡ ὁρχήστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, δῆλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεοὶ λογεῖον, εἰδος ἐξώ-

στον παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ δποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἔφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ δποῖα εἰχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν : α') ἡ μηχανὴ ἡ αἰώρη μα, εἰδος γερανοῦ, ὁ δποῖος παρουσίαζε θεοὺς αἰωρούμενους (θεοὶ νέας ἀπό μηχανῆς), β') αἱ περιστρέφομενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τὸν ἀνάγκην νὰ ἀλλάξῃ ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκόλημα, μηχανῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ δποίου παρουσίαζον εἰς τὸν θεατὰς ὅμοιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάνετο φόνος ἡ αὐτοκτονία πρὸ τῶν ὀμμάτων θεατῶν).

Ἡ ἀκοντικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν δραχήστραν, ἀκόμη καὶ δχι μεγαλοφώνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο ϕδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους μόνον μονσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ὃς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ προάγωνες, βραδύτερον ὅμως καὶ θεατρικὰ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ϕδεῖον, τὸ δποῖον ἐχάρισεν εἰς τὸν Ἀθηναίον περὶ τὸ 160 μ.Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ώρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴπομεν, τραγῳδίαι, είχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἥγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶν) τὰ Μικρὰ ἢ κατ' ἀγροὺς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκήνιον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸν μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἡ πρὸς τὴν δραχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ἔνλινον διάφραγμα ὑφούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν δραχήστραν τοῖχος τῆς σκηνῆς.

Λήναια και αλλούτερον τὰ Ἀνθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δῆμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιοτέρων τραγῳδῶν. Νέαι τραγῳδίαι ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λήναια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἥδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἔξη νημέρας, ὡν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικὸν ἀγῶνας· τὴν ἐποπτείαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπώνυμος μοῖρας ἄρχων.

Οἱ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μετάσχῃ τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα καὶ ἢ τειχοὶ χορόν. Οἱ ἄρχοντες μελετῶν τὰ ἔργα, συμβούλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὡν ἐξετίμα τὴν γνώμην, ἐδιδούν χορὸν καὶ οὕτω παρεῖχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλόντων αἵτησεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδετο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ δποίου ἐπληρώνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δὲ ἔκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα δόμως ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χοροφόροι, ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν διῃζόμενοι: ἡ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτουργιῶν, αἱ δποῖαι ἦσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἐμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρουν ὠρίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἔκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Οἱ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων τον ἦσκει τὸν Χορὸν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν δρκησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἦσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λ.π. Ἐνίστε, κωλυομένου τοῦ ποιητοῦ, ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἵδιος χοροφόρος καὶ αὖτὸς ἀμειβόμενος.

Ολίγας νημέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν τὰ δινόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἔξι ἐκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χορηγῆς.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐργάζοντο εἰς 10 ὑδρίας, μίαν δὲ ἔκαστην φυλήν αἱ ὑδρίαι ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἕορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χροεντῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνευ προσωπίων καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ φέδειον, θέατρον ἐστεγασμένον προωρισμένον διὰ μουσικᾶς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθοίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ τὰ παρακολουθήσον τὸν λεγόμενον πρὸ οἱ ἀγωνῶν. Οἱ ποιηταί, ἔκαστος μετὰ τοῦ ὅμιλον του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ φέδειῳ ἔξερδαν καὶ παρεῖχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ ὅποια ἐπρόκειτο τὰ παιχθοῦν, ἀνεκοινουν τοὺς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσίαζον δὲ καὶ τοὺς ὑποκριτάς, οἱ δόποιοι θὰ ὑπεδύνοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγίνετο ἐναρξῖς τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου, εἰσήρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γνωτικές, ἀλλὰ ἀπὸ ἴδιατέρας κεροκίδας. Ἡ εἰσόδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἔπειτα δύμως ἐπετρέπετο μόνον δὲ εἰσιτηρίων, συν μ βόλων, τὸ ἀντίτιμον τῶν δόπιων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρου, τὸν θεατρόν, τὸν θεατρὸν θεωρεῖτο, δύποις καὶ ἤτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἡθικῆς ἐξυφάσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον τὰ ἀπέχονν ἀντοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι τὰ πληρώσον τὸ εἰσιτήριον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους τὰ παρέχηται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρᾶς τοῦτο ἀπαιτούμενον κρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θεωρεῖται καὶ ἀπό της θεωρίας ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

'Αστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ δαβοῦχοι.

Ἄπο τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὑδρίαι, αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὄνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀπεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἔκαστης αὐτῶν ἐξήγετο εἰς κλῆρος· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελῆς κριτικὴ ἐπιτροπή. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ Ἐν πινακίδιον, διὰ τὰ γράφουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

"Επειτα ἥχει ἡ σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ δύομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ δποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν· καὶ τοῦτο ὠρίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἥρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγῳδίας, καθ' ἣν ὥραν περίπου ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ύποκριταὶ ἐνεφαγίζοντο εἰς τὴν δρκήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελᾶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἴναι ἡ μεταμφίεσίς των παράδοξος, ὡστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρωνται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγῳδίας. Ἐφερον καὶ ο θόρυβος νοστικός, ύποδήματα μὲ νψηλὰ καττύματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματα των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστρίδια), ὡστε νὰ φαίνωνται μεγαλοσιμότεροι, δπως ἐφαντάζετο ὁ λαός τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολή των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ δποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει δύμως οἱ χιτῶνες των ἵσαν ποδήρεις μὲ χρωματιστὰς κατακορύφους δαβδώσεις καὶ κειριδωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, τανιμῶν κ.λ.π. Τὰ πρόσωπα πειθαρίστηκαν καὶ ἀπαραίτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — είχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τὸν δφθαλμούν καὶ μὲ ἀδρὰς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἀνδρες.

Ο Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσήρχετο προηγούμενον αὐλητοῦ εἰς τὴν δρκήστραν ἥ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἥ κατὰ ζυγά (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὁστε ἦτο τετράγωνος καὶ δχι κυκλικός, δπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακίδων των, ἀλλ' ἐπειτα ἐκληρούντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφαίνοντο δριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακίδων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἥ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικήσαντος ποιητοῦ ἐστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγώνων ἐμφατοῦντο ἐπίσημα πρακτικά : Τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἔχαράσσοντο ἐπὶ πλακᾶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἔκαλοῦντο διδασκαλίαι.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

‘Ο Θέσπις ἦτο ὁ πρῶτος τραγικὸς ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φορὰν τραγῳδία του κατὰ τὰ Μεγάλα Διονύσια, τὰ ὅποια συνέστησε καὶ λαμπρῶς διωργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως δῆμος καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικὰ Διονύσια τραγῳδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἵσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

‘Ολίγον νεώτερος τοῦ Θέσπιδος ἦτο ὁ Χοιρίσλος, περὶ τοῦ ὅποιον γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἔγραψε πολλὰ ἔργα.

‘Ο μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρύνιχος ἔγραψεν ἐκτὸς τῶν μὲν μυθικὸν περιεχόμενον τραγῳδῶν του καὶ δύο τραγῳδίας μὲν ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτον ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρονσίαζε πρὸ τῶν δύματων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφοράν τῆς Ἰωνικῆς ταύτης πόλεως, ἥτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θυλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὅχι μόνον ἀπηγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ’ ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητήν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτὸν «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας δῆμος ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναικες ἐκ Φοινίκης (εἰς οὖς ὁ τίτλος) ενδρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσίς του δὲ ἦτο ὁ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ’ ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας τον, τὸ μόνον, ὃς εἴπομεν, μέχοις ήμῶν διασωθὲν ἴστορικὸν δρᾶμα.

‘Ο Πρατίνας ἔγραψε καὶ τραγῳδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσχολήθη μὲ τὸ σατυρικὸν δρᾶμα. Ἡτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειοῦντος, ἔδρασεν δῆμος καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

‘Ο Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσῖνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Ηερσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἡρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγῳδῶν τοῦ σώζονται μόνον ἑπτά: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαϊότερον ἀπὸ τὰ περισσότερα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαϊκότερον μὲ ἄφθονον καὶ δεσπόζον τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἐπτὰ· ἐπὶ τῷ θρόνῳ, οἱ Προμηθεῖοι μεταξὺ τῶν δεσπόζοντος τοῦ λυρικοῦ στοιχεῖου, οἱ Τροιάνοις ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ νίον τοῦ Ορέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ερινύων καταδίωξιν τοῦ Ορέστου καὶ τὴν ἀθώωσιν τοῦ εἰς τὸν Αρειον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους τοιαῦται τριλογίαι παριστάνοντο πάντοτε καὶ τὸ συνοδεῦντον αὐτὰς σατυροικὸν δρᾶμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῆθον ἦντει τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἐπειτα δύμως ἡ ἐνότης αὐτῇ δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σατυροικὸν δρᾶμα, ἀλλ’ αἱ ὑπόθεσις ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

‘Η φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρίς διεδόθη πέραν τῶν δρίων τῆς Αττικῆς. ‘Ο Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακούσων Ιέρωνος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικὰ ἔργα του. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλᾳ τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆναι διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγῳδίαι τοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβαζόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουν τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἥ δοπιά τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὑψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμψιν τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

‘Ο Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολονὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος (480) ἡγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφῆβων, ὁ δοποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἱερατασμὸν τῆς νίκης.

‘Ητο ὡραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρος, τέλειος τύπος ἀνδρὸς καὶ οὗ καὶ γαθοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἡγάπτων καὶ τὸν ἔξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

‘Ως ποιητής ἀνεδείχθη πολλάκις νικητής. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντούρης μὲν ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικάς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔργα, τὰ δποῖα ἔγραψε, σώζονται μόνον ἐπιτὰ τραγῳδίαι : Αἴτας, Αντιγόνη, Οἰδίποντος τύραννος, Ἡλέκτρα, Τραχίνια, Φιλοκήτης, Οἰδίποντος ἐπὶ Κολωνῷ καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα, ἀλλ’ δχι δλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

Ο Σοφοκλῆς εἶναι ἀνυπέρβλητος εἰς τὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτῆρων, τὴν ἡθογραφίαν, δπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι· ἡ ἔξελιξις τοῦ μύθου παρ’ αὐτῷ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῶν δρῶντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἡρέμον μεγαλείον, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν δτι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν δ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

“Οπως δ Θέσπις, δ Χοιρίλος, δ Φρύνιχος, δ Αἰσχύλος, δ Σοφοκλῆς, οὗτοι καὶ δ Εὑρίπιδης ἦτο Ἀθηναῖος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ἦτο δμως ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ τὸ σημερινὸν Χαλάνδριον. Ο πατήρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἡ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οι κωμικοὶ ποιηταί, οἱ δποῖοι ἐμίσουν τὸν Εὑριπίδην, ἐσκωπτον αὐτὸν λέγοντες δτι δ πατήρ του ἦτο κάπτηλος, δηλ. μεταποάτης, ἡ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ο Μνήσαρχος ἦτο εὔπορος γαιοκτήμων, είχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμῖνα κτῆμα· οὕτω ἥδηνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ νιοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχονταν ἀμφιβολίαι. Κατά τινας ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ο Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45 ἐτῶν, ἥγωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς δποίας ἔλαβε μέρος δ δεκαεξατῆς Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ δμητίκων. Οὕτω τὰ ὄνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπρον ἐκεῖνο γεγονός τῆς ἴστορίας μας. Κατ’ ἄλλην δμως ἀρχαίαν πηγὴν δ Εὑριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμῖνα ἐπεσκέπτετο ἔπειτα συχνὰ δ Εὑριπίδης καὶ ἐπὶ ὥρας

μακράς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἐρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Οτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσινῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν δούλαν συχνότατα περιγράφει μὲ ἀκρίβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύρῳ ιερᾷ ενδύσκομεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ δούλοι ἐξήτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλουν.

Κατὰ τὴν νεανικήν του ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὅμως κατεδίκασε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοι του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτίγρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρόπον μέτρον. Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρῳώδεις (1211), ἐπαινεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ δούλοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδομίας καὶ τοὺς ἄγωνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολάς, «οὐκ ἐς πλησμονάς θηρώμενοι». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικήν.

Βαθυτέραν ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἡκούσεται διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς δούλους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, δύστις, λέγοντ, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγῳδιῶν τοῦ φίλου του, ἐνῷ ἄλλως δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν δὲν οὐδεποτέ τοῦ πλουσίαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχήν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ δόποια ἀπετησόλον τοὺς πλέον μορφωμένους Ἑλληνας κατὰ τὸ β' ἥμισυ τοῦ 5. αἰώνος. Τί ἦσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνες αἱ μεγάλαι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γνωμῶν κ.λ.π. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς δούλας διετύπωνεν εἰς τὰς τραγῳδίας του, ἀπεκλήθη δὲ ποτὲ σκηνὴ φιλοσοφίας.

Ύπο τινῶν ἐνομίσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτική, δύως δὲ Αἰσχύλος καὶ δὲ Σοφοκλῆς· διό ὅμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Οἱ Εὐριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν δούλων ἥντλει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγῳδιῶν του, εὑρίσκεται εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινοτέραν περὶ τοῦ θείου ἀντίληψιν, τὴν δόποιαν εἰχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἡδύνατο π.χ. νὰ δεχθῇ ὅτι ἡ Ἀρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάζουν εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχνὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει δὲ Ἐνδοιπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθής εἰς τὸν συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἄγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τριτεῖα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν τῷ 442, ἐνῷ δὲ ἔγραψεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῆς τὸν ἔσκαπτον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστήν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμείχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐζήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφήν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φλογερᾶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη τον ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγῳδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ αολέμον πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀττικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τὸν δόποιον ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινυγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντιπάλων της.

Οὕτω εἰς τὸν Ἡρακλέα καὶ λείδας, τραγῳδίαν διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἔξαιρε τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ δόποιοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Εὐρωπέως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ δόποιοι, ἐνῷ ἐκανχώντο ὅτι ἥσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αἱ Ἰκέτιδες. Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην, ἡ ὁποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Θησεὺς παρουσιάζεται ὑποστηρικτὴς τοῦ καταπατουμένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμου τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ δὲ ποιητὴς καυτηριάζει τοὺς ἀδίκους ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναούς τε τύμβους θ',, ἵερὰ τῶν κεκμηκότων », ἐνῷ ἀντιθέτως διακηρύσσει δτὶ τὸ « ὑπὲρ πάτρας θνήσκειν » εἶναι « τὸ κάλλιστον αἰλέος » (Τρωάδες 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου δὲ Ἐνριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελάου. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αὐλῇ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δέ τοι καὶ τινας τραγῳδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, δλίγους μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖαι, οἱ δόποιοι πολὺ τὸν εἶχον πικράνει ζῶντα, συγκινηθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐξήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ ὀστᾶ του, μὴ γενομένης δόμως δεκτῆς τῆς αἰτήσεώς των ἥγειραν πρὸς τιμῆν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκείνου δὲ Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσήγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον δὲ ποιητὴς πολὺ ἥγαντήθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἥσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἐλληνικήν, δωματικήν καὶ νεωτέραν ενδρωπαῖκήν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς δὲ Ἐνριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλω καὶ ἔξέρφαζεν εἰς τὰς τραγῳδίας του τὰ πάθη, προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἡτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη δὲ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιησεώς του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγῳδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι ἦ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Ἐνρύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἐλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία δτὶ διὰ τὴν στερεώσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουδίποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζών τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τοίχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίαι, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὅσον εὐγενέστερον ἥτο τὸ θῦμα, τόσον ἴσχυρότερον « στοιχεῖο » ἔγίνετο. Τοῦ ἔθιμον τούτου ἀπήχησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀρτας παράδοσις, καθ' ἣν δὲ πρωτομάστορας ἡραγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἡ στερεότητα τῆς γεφύρας ἥτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς δύμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῆθος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ο 'Ελληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλίων πλοίων ἀποτελούμενος, εἶχε συγκεντρωθῆ ἐις τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Αδλίδος. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἐθέρμανεν δὲ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἴγαυον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τοιίαν νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἐλένης, ἀλλ' ἀνεμος εὐνοϊκὸς δὲν ἔπιεε καὶ δὲ πόπλους ἥτο ἀδύνατος, διότι, δπως ἐμάντευσεν δὲ Κάλχας, ἡ "Ἀρτεμις ἀπήτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ο 'Αγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αδλίδα τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμήστραν νὰ τὴν στελλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Άλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας ἔγραψε κρυφίως δευτέραν ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Ἐλναι ἀκόμη νύξ, ἀπόλυτος τηνεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Αδλίδα, δὲ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ δὲ 'Αγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς τον ἔνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δοῦλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολήν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγῳδία.

Προϊούσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῆθον ἐδραματοποίησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς 'Ρακίνας καὶ ὁ γαλλιστὴ γράφας "Ἐλλην Ἰωάννης Μορεάς. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγῳδίας ἔχει δρμούτητας ἡ ὑπόθεσις τῆς Θ υ σ ἵ α σ το ὅ 'Α βρα ἀ μ, Κρητικοῦ θρησκευτικοῦ δράματος τοῦ 16. μ.Χ. αἰώνος.

'Ἄξια συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἰδίως τῶν χαρακτήρων τοῦ 'Αγαμέμνονος καὶ τοῦ 'Αβραάμ, τῆς Κλυταιμήστρας καὶ τῆς Σάρως, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ 'Ισαάκ, τοῦ Πρεσβύτορος καὶ τῶν δούλων τοῦ 'Αβραάμ.

θυσίαν της ἀπαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἔαντόν της ἐκούσιον θῦμα μὲ εὐγενῆ αὐταπάρησιν καὶ ὑπέροχον ἥρωϊσμόν, ἀλλ' ἡ θεὰ *"Αρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ,* ἐπὶ τοῦ δποίου θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντί τὴν ἐν Αὐλίδι συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἡ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του..

11. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ίερὰ τῆς *'Αρτέμιδος'* τὸ ἐν εἰς τὰς *'Αραφηνίδας* *'Ἀλάς* (παρὰ τὴν σημερινὴν *'Ραφήναν*), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρῶνα (νῦν *Βραύρα*)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταναοπόλου *'Αρτέμιδος*, πρὸς τιμὴν τῆς δόποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταναοπόλια, ἐφνλάσσετο ἀρχαιότατον ἔύλινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ δόποιον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει δ *'Ορέστης* ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ιεροῦ, τῆς Βραυρωνίας *'Αρτέμιδος*, ἐδείκνυντο δ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ *'Ορέστου* *'Ιφιγενείας*, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ίερεια τῆς *'Αρτέμιδος*. *'Απὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν *'Ιφιγένειαν* τὴν ἐν Ταύρῳ οἱς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.*

Εἰς τὴν *'Ιφιγένειαν εἰ αντί τὴν ἐν Ταύρῳ οἱς εὐρίσκομεν τὴν ἥρωίδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, δπον τὴν ἔχει φέρει ἡ *'Αρτεμις*. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας ταύτης είναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς *'Ιφιγένειας τὴν ἐν Αὐλίδι*.*

Κατὰ τὴν *'Ιφιγένειαν εἰ αντί τὴν ἐν Αὐλίδι* ἡ *Κλυνταμήστρα* συνώδευσε τὴν θυγατέρα τῆς εἰς τὴν Αὐλίδα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐν Ταύρῳ οἱς ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ἡ ίδια δὲ παρέμεινεν ἐν Μυκήναις. Τοῦτο είναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας, μὲ τὴν δόποιαν οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ—ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκάστοτε δραματονομικὰς ἀνάγκας—ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οἵτινες ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Τῆς *'Ιφιγένειας τὴν ἐν Αὐλίδι* ἡ ὑπόθεσις ἐξελίσσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς *'Αρτέμιδος*. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων.

"Οπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην ἡ ἡρωὶς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ύπόθεσιν· αἱ πληροφορίαι, τὰς ὅποιας παρέχει ἡ ἡρωὶς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὅποιας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταί, ὥστε νὰ κατατοπι-σθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀναγνώστης.

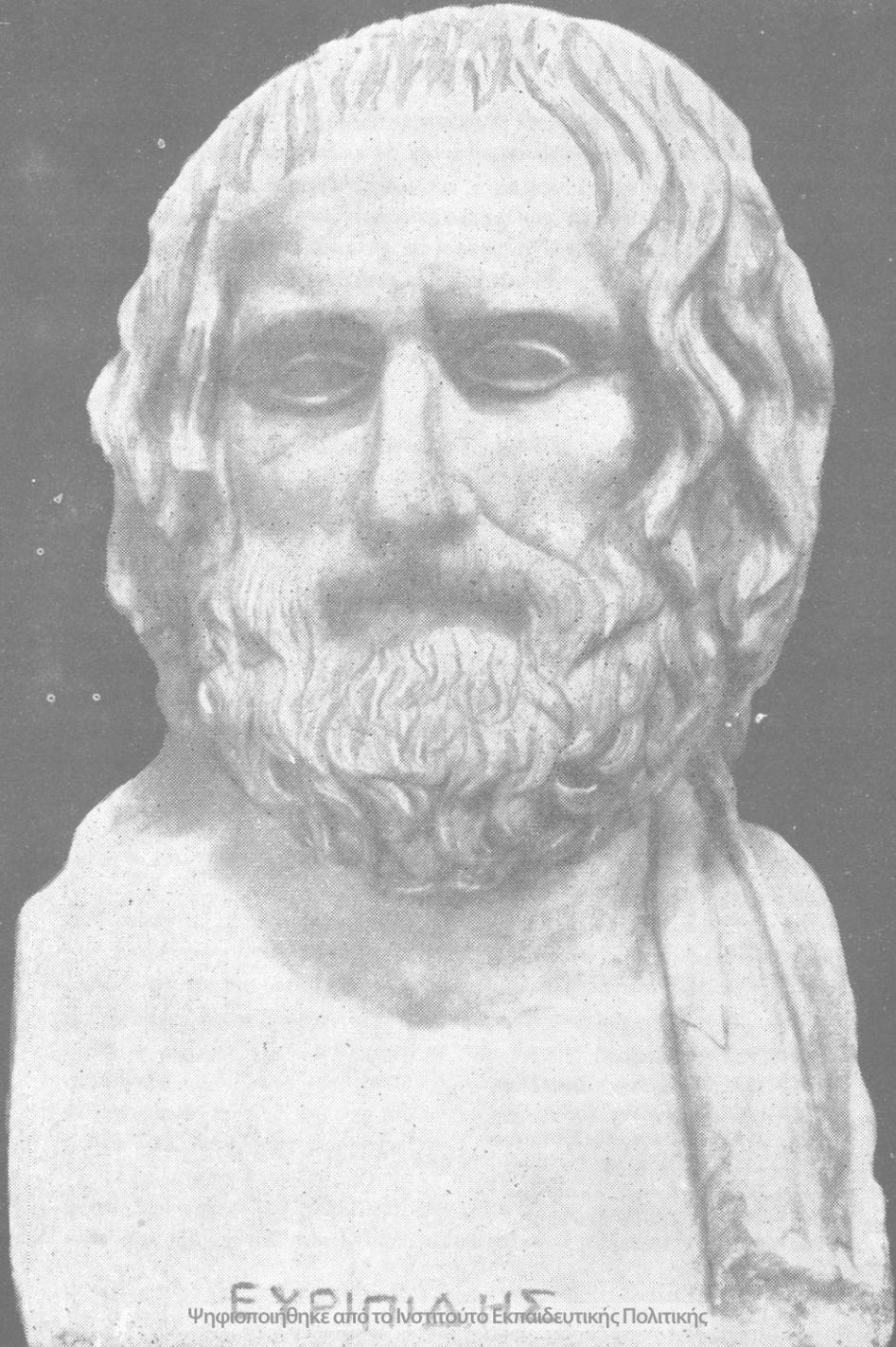
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A' ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	<i>Πρόλογος</i>
164 - 302	<i>Πάροδος</i>
303 - 542	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
543 - 606	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
607 - 750	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
751 - 800	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
801 - 1035	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1036 - 1097	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1098 - 1275	<i>Τέταρτον Ἐπεισόδιον</i>
1276 - 1335	<i>Ανωικὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονῳδία)</i>
1336 - 1473	<i>Πέμπτον Ἐπεισόδιον</i>
1474 - 1531	<i>Ανωικὸν μέρος (θραιμβευτικὸν ἄσμα "Ιφιγενείας καὶ Χοροῦ")</i>
1532 - 1629	<i>"Εξοδος</i>

B' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	<i>Πρόλογος</i>
123 - 235	<i>Πάροδος</i>
236 - 391	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
392 - 466	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
467 - 1088	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
1089 - 1152	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
1153 - 1233	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1233 - 1234	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1234 - 1499	<i>"Εξοδος</i>

ΕΥΡΙΠΑΝΣ
Ψηφιστοί θήκε από το Νοτιότυπο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ — ΦΩΚ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1975

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ω πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στείχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,
'Αγάμεμνον ἄναξ;

ΑΓΑ. σπεύσεις;

ΠΡ. σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τούμὸν ἔυπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὅξὺ πάρεστιν.

5

ΑΓΑ τίς ποτ' ἄρ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡ. Σείριος ἐγγὺς τῆς ἐπταπόρου
Πλειάδος ἀσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ. οὔκουν φθόγγος γ' οὗτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν.

10

ΠΡ. τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀΐσσεις,
'Αγάμεμνον ἄναξ;
ἔτι δ' ἡσυχία τήνδε κατ' Αὔλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
στείγωμεν ἔσω.

15

ΑΓΑ. ζηλῶ σέ, γέρον,
ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον

* Έπιμέλεικ τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβούνη.

βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώς, ἀκλεής·

τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἡσσον ζηλῶ.

ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλόν γ' ἐνταῦθα βίου.

20

ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν·

καὶ τὸ πρότιμον

γλυκὺ μέν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·

τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὄρθωθέντ'

ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων

25

γνῶμαι πολλαὶ

καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.

ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·

οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ' ἄγαθοῖς,

Ἄγάμεμνον, Ἀτρεύς.

30

δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·

θυητὸς γάρ ἔφυς· καν μὴ σὺ θέλης,

τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.

σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας

δέλτον τε γράφεις

35

τήνδ', ἦν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,

καὶ ταῦτα πάλιν γράμματα συγγεῖς

καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὀπίσω

ρίπτεις τε πέδω πεύκην, θαλερὸν

κατὰ δάκρυ χέων,

40

καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς

μὴ οὐ μαίνεσθαι.

τί πονεῖς ; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ ;

φέρε κοίνωσον μῆθον ἐς ἡμᾶς.

πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις·

45

σῇ γάρ μ' ἀλόγῳ ποτὲ Τυνδάρεως

πέμπεν φερνὴν

συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμήστρα τ', ἐμὴ ξυνάορος,
 Ἐλένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὡλβισμένοι
 μνηστῆρες ἥλθον 'Ελλάδος νεανίαι.
 δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
 ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον. 50
 τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ⁵⁵
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
 ἀψαῖτ' ἀριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
 ὄρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
 σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσσασθαι τάδε· 60
 ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
 τῷ συναμμυνεῖν, εἴ τίς νιν ἐκ δόμων λαβὼν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
 κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
 'Ελλην' ὄμοιώς βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα. 65
 ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εῦ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἔνα,
 ὅτου πνοαὶ φέροιεν 'Αφροδίτης φίλαι. 70
 ἡ δ' εἴλεθ', ως γε μήποτ' ὠφελεν λαβεῖν,
 Μενέλαιον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
 κρίνας ὅδ', ως δὲ μῆθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν είματων στολῇ
 χρυσῷ τε λαμπρός, βαρβάρω χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὥχετ' ἐξαναρπάσας 75
 'Ελένην πρὸς 'Ιδης βούσταθμ', ἔκδημον λαβὼν
 Μενέλαιον· δὲ καθ 'Ελλάδ' οἰστρήσας πόθῳ
 ὄρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ώς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἡδικημένοις.

τούντεῦθεν οὖν "Ελληνες ἄξαντες δορί,
τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
ἥκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὅμοι
ἴπποις τε πολλοῖς ἀρμασίν τ' ἡσκημένοι.
κάμε στρατηγεῖν εἴτα Μενέλεω χάριν
εἴλοντο, σύγγονόν γε. τάξιωμα δὲ
ἄλλος τις ὥφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
ἡθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
ἥμεσθ' ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένοις
ἀνεῖλεν 'Ιφιγένειαν, ἦν ἔσπειρ[?] ἔγω,
'Αρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
κλύων δ' ἔγω ταῦτ', ὀρθίω κηρύγματι
Ταλθύβιον εἴπον πάντ' ἀφίέναι στρατόν,
ώς οὕποτ' ἀν τλάς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
οὗ δή μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
ἔπεισε τλῆναι δεινά. καὶ δέλτου πτυχαῖς
γράψας ἔπειμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
στέλλειν 'Αχιλλεῖ θυγατέρ[?] ώς γαμουμένην,
τό τ' ἀξιώματα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος
συμπλεῖν τ' 'Αχαιοῖς οὔνεκ[?] οὐ θέλοι λέγων,
εὶ μὴ παρ[?] ἥμῶν εἰσιν εἰς Φθίαν λέχος·
πειθὼ γάρ εἰχον τήνδε πρὸς δάμαρτ[?] ἐμήν,
ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον.
μόνοι δ' 'Αχαιῶν ἵσμεν ώς ἔχει τάδε
Κάλχας, 'Οδυσσεὺς Μενέλεως θ'. ἀ δ' οὐ καλῶς
ἔγνων τότ[?], αὐθίς μεταγράφω καλῶς πάλιν
ἔς τήνδε δέλτον, ἦν κατ' εὐφρόνης σκιὰν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μ[?] εἰσεῖδες, γέρον.

80

85

90

95

100

105

110

- ἀλλ' εῖα χώρει τάσδ' ἐπιστολὰς λαβὼν
πρὸς "Αργος· ἀ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαις,
λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγρα μμένα·
πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἰ.
- ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση
σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ. 115
- ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
δέλτοις, ἂ Λήδας ἔρνος,
μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἵνιν πρὸς
τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εύβοίας
Αἴγιλιν ἀκλύσταν. 120
- εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.
- ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
οὐ μέγα φυσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ
σοὶ σῇ τ' ἀλόχῳ;
τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φήσ. 125
- ΑΓΑ. ὅνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
οὐδ' ὅτι κείνῳ παῖδ' ἐπεφήμισα
νυμφείους εἰς ἀγκώνων
εὐνᾶς ἐκδώσειν λέκτροις. 130
- ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
ὅς τῷ τῆς Θεᾶς σὴν παῖδ' ἄλοχον
φατίσας ἦγες σφάγιον Δαναοῖς. 135
- ΑΓΑ. οἵμοι, γνώμας ἔξέσταν,
αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν.
ἄλλ' οὐ έρέσσων σὸν πόδα, γήρᾳ
μηδὲν ὑπείκων.
- ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ. 140
- ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἵζου

κρήνας μήθ' ὑπνῷ θελχθῆς.

ΠΡ. εὔφημα θρόει.

ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσων, μή τίς σε λάθη
τροχαλοῖσιν ὄχοις παραμειψαμένη
παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.

ΠΡ. ἔσται τάδε.

ΑΓΑ. κλήθρων δ' ἔξόρμοις
ἥν νιν πομπαῖς ἀντήσης,
πάλιν ἔξόρμα, σεῖς χαλινούς,
ἐπὶ Κυκλώπων ἵεις θυμέλας.

ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ;

ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσ', ἥν ἐπὶ δέλτῳ
τῇδε κομίζεις. ίθι. λευκαίνει
τόδε φῶς ἥδη λάμπουσ' ἡώς
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου·
σύλλαβε μόχθων.

θνητῶν δ' ὅλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὐδαίμων·

οὕπω γὰρ ἔψυ τις ἀλυπος.

145

150

155

160

165

170

ΧΟΡΟΣ

στριφὴ αἴ̄μολον ἀμφὶ παρακτίαν
ψάμαθον Αὔλιδος ἐναλίας,
Εύριπου διὰ χευμάτων
κέλσασα στενοπόρθμων,
Χαλκίδα πόλιν ἐμὰν προλιποῦσ',
ἀγχιάλων ὑδάτων τροφὸν
τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,

- Αχαιῶν στρατιὰν ὡς κατιδοίμαν
 ἀγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
 ἥμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
 αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
 τὸν ξανθὸν Μενέλαόν θ'175
- ἀμέτεροι πόσεις
 ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
 στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἐλέναν, ἀπ'
 Εύρώτα δονακοτρόφου180
 Πάρις δὲ βουκόλος ἀν ἔλαβε,
 δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
 ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
 "Ηραὶ Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
 μορφᾶς ἢ Κύπρις ἔσχεν.185
- ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ-
 τέμιδος ἥλυθον ὄρομένα,
 φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμάν
 αἰσχύνα νεοθαλεῖ,190
 ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας,
 δόπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ'
 ἵππων τ' ὅχλον ἴδεσθαι.
 κατεῖδον δὲ δύ' Αἴαντε συνέδρω,
 τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
 τὸν Σαλαμῖνος στέφανον.195
- Πρωτεσίλαόν τ' ἐπὶ θάκοις
 πεσσῶν ἥδομένους μορ-
 φαῖσι πολυπλόκοις
 Παλαμήδεά θ', δν τέκε παῖς δ Ποσει-
 δᾶνος· Διομήδεά θ' ἥδο-
 ναῖς δίσκου κεχαρημένον,200
 παρὰ δὲ Μηριόνην, "Αρεος

- ὅζον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὄρέων
 Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νε-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν.
 205
 ἐπωδ. τὸν ἴσανεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
 τὸν ἢ Θέτις τέκε καὶ
 Χείρων ἔξεπόνασεν,
 εἴδον αἰγιαλοῖσι
 210
 παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὄπλοις·
 ἅμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρῳδόν
 ἐλίσσων περὶ νίκας·
 215
 ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾶτ'
 Εὔμηλος Φερητιάδας,
 ὃς καλλίστους ἰδόμαν
 χρυσοδαιδάλους στομίοις
 πώλους ἀκέντρῳ θεινομένους
 220
 τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
 λευκοστίκτῳ τριχὶ βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀντήρεις οαμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ
 225
 ποικιλοδέρμονας· οἵς παρεπάλλετο
 Πηλεΐδας σὺν ὄπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἀρματείους.
 230
 στροφὴ β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἥλυθον
 καὶ θέαν ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν δύματων
 ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἀδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἥν
 235

- δεξιὸν πλάτας ἔχων
Φθιώτας δὲ Μυρμιδὼν "Αρης
πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
ρῆδες ἐστασαν θεάι,
πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ. 240
- ἀντιστρ. β' 'Αργείων δὲ ταῖσδ' ἵσηρετμοι
νᾶες ἐστασαν πέλας.
ῶν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
παῖς ἦν, Ταλαὸς δὲ τρέφει πατήρ,
Καπανέως τε παῖς 245
Σθένελος· 'Ατθίδος δ' ἄγων
ἔξήκοντα ναῦς δὲ Θησέως
παῖς ἔξῆς ἐναυλόχει, θεάν
Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω-
τοῖσιν ἄρμασιν θετόν,
εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις. 250
- στροφὴ γ' Βοιωτῶν δὲ ὅπλισμα, ποντίας
πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
σημείοισιν ἐστολισμένας· 255
τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
χρύσεον δράκοντ' ἔχων
ἄμφι ναῶν κόρυμβα·
Λήιτος δ' δὲ γηγενῆς
ἄρχε ναῖτου στρατοῦ. 260
Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,
Λουκρὰς δὲ τοῖσδ' ἵσας ἄγων
ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
Θρονιάδ' ἐκλιπών πόλιν.
- ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας 265
παῖς 'Ατρέως ἐπεμπε ναυβάταις

ναῶν ἐκατὸν ἥθροισμένους.

σὺν δ' Ἀδραστος ἦν
ταγός, ὡς φίλος φίλω,
τὰς φυγούσας μέλαθρα
βαρβάρων χάριν γάμων
πρᾶξιν Ἐλλὰς ὡς λάβοι.
ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
Γερηνίου κατειδόμαν
πρύμνας σῆμα ταυρόπουν ὄραν,
τὸν πάροικον Ἀλφεόν.

270

στροφὴ δ'
Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
νᾶες ἥσαν, ὃν ἄναξ Γουνεὺς
ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
Ἡλιδος δυνάστορες,
οὓς Ἐπειοὺς ὀνόμαζε πᾶς λεώς·
Εύρυτος δ' ἄνασσε τῶνδε·
λευκήρετμον δ' Ἀρη
Τάφιον ἥγεν, ὃν Μέγης ἄνασσε,
Φυλέως λόχευμα,
τὰς Ἐχινάδας λιπῶν
νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.

275

ἀντιστρ. δ'
Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαιὸν ξυνᾶγε,
τῶν ἄσσον ὅρμει πλάταισιν
ἐτχάταισι συμπλέκων
δώδεκ' εύστροφωτάταισι ναυσίν. ὃς
ἄιον καὶ ναυβάταν
εἰδόμαν λεών·
ῷ τις εἰ προσαρμόσει
βαρβάρους βάριδας,
νόστον οὐκ ἀποίσεται,

280

285

290

295

ένθαδ' οἶον εἰδόμαν
νάιον πόρευμα,
τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα συγκλήτου
μνήμην σώζομαι στρατεύματος.

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δείν', ὃ σ' οὐ τολμᾶν χρεών.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

ἀπελθε· λίαν δεσπόταισι πιστὸς εἰ.
ΠΡ. καλόν γέ μοι τοῦνειδος ἔξωνείδισας.
ΜΕ. κλαίοις ἀν, εὶ πράσσοις ἀ μὴ πράσσειν σε δεῖ.
ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἦν ἐγὼ φερον.
ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν "Ἐλλησιν κακά.
ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ· ἀφες δὲ τήνδ' ἐμοί.
ΜΕ. οὐκ ἀν μεθείμην.
ΠΡ. οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι.
ΜΕ. σκήπτρῳ τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.
ΠΡ. ἄλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὑπερ.
ΜΕ. μέθεις μακροὺς δὲ δοῦλος ὅν λέγεις λόγους.
ΠΡ. ὡ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολὰς
ἔξαρπάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βίᾳ,
'Αγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα·
τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία;
ΜΕ. ούμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῆθος κυριώτερος λέγειν.
ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῷδ' ἐς ἔριν ἀφίξαι, Μενέλεως, βίᾳ τ' ἄγεις;
ΜΕ. βλέψον εἰς ἡμᾶς, ἵν' ἀρχᾶς τῶν λόγων ταύτας λάβω.
ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, 'Ατρέως
γεγώς;
ΜΕ. τήνδ' ὀρᾶς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν;
ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.
ΜΕ. οὖ, πρὶν ἀν δείξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

ώς δ' ἐς Αὔλιν ἥλθες αὖθις χὼν Πανελλήνων
στρατός, 350
οὐδὲν ἥσθ', ἀλλ' ἔξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
ώς ἄνολβον εἶχες ὅμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλίων ἀρχῶν τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355
κάμε παρεκάλεις· τί δράσω; τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον,
ῶστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος;
καὶ τ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ιεροῖς εἴπε σὴν θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἡσθεὶς
φρένας,

ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παιᾶδα· καὶ πέμπεις ἑκών, 360
οὐ βίᾳ, μὴ τοῦτο λέξης, σῇ δάμαρτι παιᾶδα σὴν
δεῦρ' ἀποιστέλλειν, 'Αχιλλεὶ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
καὶ τ' ὑποστρέψας, λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
ώς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθήρ, ὃς τάδ' ἤκουσεν σέθεν. 365
μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸν πρὸς τὰ πράγματα.
ἐκπονοῦσ' ἑκόντες, εἴτα δ' ἔξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.

'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἥ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἔξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἔκατι προστάτην θείμην χθονός,
μηδ' ὅπλων ἀρχοντα· νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν.
πόλεος ὡς ἀρχῶν ἀνήρ πᾶς, σύνεσιν ἦν ἔχων τύχη. 375

- ΧΟ. δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λάγους
μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.
ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εῦ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδες ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
ώς ἀδελφὸν ὄντ· ἀνὴρ γάρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσᾶς αἴματηρὸν ὅμινον ἔχων;
τίς ἀδικεῖ σε; τοῦ κέχρησαι; λέκτρα χρήστ' ἐρᾶς
λαβεῖν;

οὐκ ἔχοιμι ἄν σοι παρασχεῖν· ὃν γάρ ἐκτήσω, κακῶς
ῆρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, δοῦλος σφαλεῖς;
οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τούμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρεῖς
καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγώ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὖ, μετεθέμην εὑθουλίᾳ,
μαίνομαι; σὺ μᾶλλον, δστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύγην διδόντος εὖ. 390
ἄμοσαν τὸν Τυνδάρειον δρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἶμαι μέν, θεός,
καξέπτραξεν αὐτὸν μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος·
οὓς λαβών στράτευ· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν.
οὐ γάρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας δρκους καὶ κατηναγκασμέ-

νους. 395

τάμα δ' οὐκ ἀποκτενῶ γὰρ τέκνα· κού τὸ σὸν μὲν εὖ
παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὔνιδος τιμωρίᾳ,
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
ἄνομα δρῶντα κού δίκαια παῖδας οὓς ἐγεινάμην.

ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ράδια. 400
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σύ, τάμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

XO. οἴδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

ME. αἰστῖ, φίλους ἄροι οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑ. εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι. 405

ME. δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς;

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἐλλὰς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκήπτρῳ νυν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἴμι μηχανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ Πανελλήνων ἄναξ,
 'Αγάμεμνον, ἦκω παιδά σοι τὴν σὴν ἄγων,
 ἦν Ἰφιγένειαν ὡνόμαζες ἐν δόμοις. 415
 μήτηρ δ' ὅμαρτει, σῆς Κλυταιμήστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὁρέστης, ὥστ' ἀν τερφθείης ἴδων,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὥν.
 ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὔρυτον παρὰ 420
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
 αὐταί τε πᾶλοι τ'. ἐς δὲ λειμώνων χλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίατο.
 ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
 ἦκω· πέπυσται γάρ στρατός, ταχεῖα γάρ
 διῆξε φήμη, παιδα σὴν ἀφιγμένην. 425
 πᾶς δ' ἐς θέαν ὅμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παιδ' ὅπως ἵδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροταῖς.
 λέγουσι δ'. 'Υμέναιός τις ἢ τί πράσσεται ; 430
 ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
 ἐκόμισε παιδα ; τῶν δ' ἀν ἥκουσας τάδε·
 'Αρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα,
 Αύλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἄξεται ποτε ;

ἀλλ' εῖα, τάπι τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ,
στεφανοῦσθε κρῆτα καὶ σύ, Μενέλεως ἄναξ,
ὑμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γάρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ.

435

ΑΓΑ. ἐπήνεσ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω·
τὰ δ' ἄλλ' ιούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν;
εἰς οἶν ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
πολλῷ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος.
ἡ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
καὶ γάρ δακρῦσαι ῥαδίως αὔτοῖς ἔχει
ἀπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
ἄνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
τὸν ὅγκον ἔχομεν τῷ τ' ὅχλῳ δουλεύομεν.
ἐγὼ γάρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὐθίς αἰδοῦμαι τάλας,
ἔς τὰς μεγίστας συμφοράς ἀφιγμένος.
εἰεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;
πῶς δέξομαι νιν; ποῖον ὅμμα συμβαλῶ;
καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἢ μοι πάρα
ἐλθοῦσ' ἀκλητος. εἰκότως δ' ἀμ' ἔσπετο
θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακούς.
τὴν δ' αὖταλαιναν παρθένον — τί παρθένον;
"Αἰδης νιν, ὡς ἔσικε, νυμφεύσει τάχα —
ώς ᾧκτισ;" οἴμαι γάρ νιν ἵκετεύσειν τάδε·
"Ω πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
γήμειας αὐτὸς χώστις ἔστι σοι φίλος.
παρὼν δ' Ὁρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται

440

445

450

455

460

465

εύσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
αἰαῖ, τὸν Ἐλένης ὡς μ' ἀπώλεσεν γάμου
γῆμας δὲ Πριάμου Πάρις, διὸς μ' εἴργασται τάδε.

ΧΟ. καγὼ κατώκτιρ', ὡς γυναικα δεῖ ξένην
ὑπέρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470

ΜΕ. ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.

ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἀθλιος δ' ἐγώ.

ΜΕ. Πέλοπα κατόμυνμ', διὸς πατὴρ τούμοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἥ μήν ἐρεῖν σοι τάπο καρδίας σαφῶς
καὶ μὴ πίτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ. 475

ἐγὼ δ' ἀπ' ὅσσων ἐκβαλόντ' ίδων δάκρυ
φκτιρα καύτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν

καὶ τῶν παλαιῶν ἔξαφίσταμαι λόγων,
οὐκ ἐς σὲ δεινός· εἰμὶ δ' οὗπερ εἴ σὺ νῦν. 480

καὶ σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον
μήτ' ἀνθελέσθαι τούμον. οὐ γάρ ἔνδικον

σὲ μὲν στενάζειν, τάμα δ' ἡδέως ἔχειν,
θυησκειν τε τοὺς σούς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὄρāν φάοις·

τί βούλομαι γάρ; οὐ γάμους ἔξαιρέτους
ἄλλους λάβοιμ' ἀν, εἰ γάμων ἴμείρομαι; 485

ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, δὸν μ' ἥκιστ' ἐχρῆν,
Ἐλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ;

ἀφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματα ἐγγύθεν
σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490

ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοούμενω,

ἥ τῶν ἐμῶν ἔκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ' Ἐλένης παρθένω τῇ σῇ μέτα;

ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἔξ Αύλίδος
σὺ δ' ὅμια παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σό;, 495

- ἀδελφέ, κάμε παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
 εὶ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
 μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τούμὸν μέρος.
 ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἥλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων. 500
 εἰκὸς πέπονθα· τὸν ὄμόθεν πεψυχότα
 στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
 τοιοῖδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.
- .ΧΟ. γενναῖ ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
 πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν. 505
- ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
 ὑπέθηκας ὁρθῶς τοὺς λόγους σου τ' ἀξίως.
 ταραχή γ' ἀδελφῶν διά τ' ἔρωτα γίγνεται
 πλεονεξίαν τε δωμάτων· ἀπέπτυσα
 τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν. 510
 ἀλλ' ἡκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
 θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.
- ΜΕ. πῶς; τίς δ' ἀναγκάσει σε τὴν γε σὴν κτανεῖν;
- ΑΓΑ. ἀπας 'Αχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.
- ΜΕ. οὔκ, ἦν νιν εἰς 'Αργος γ' ἀποστείλης πάλιν. 515
- ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἀν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.
- ΜΕ. τὸ ποῖον; οὕτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.
- ΑΓΑ. Κάλχας ἔρει μαντεύματ' 'Αργείων στρατῷ.
- ΜΕ. οὔκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὔμαρές.
- ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. 520
- ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.
- ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οῦμ' ἐσέρχεται;
- ΜΕ. δν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάθοιμ' ἀν λόγον;
- ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.
- ΜΕ. οὔκ εστ' 'Οδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμε πημανεῖ. 525
- ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέψυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.
- ΜΕ. φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῷ κακῷ.

ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν δὲ Κάλχας θέσφατ' ἔξηγήσατο,
 καὶ τὸν ὡς ὑπέστην θῦμα, καὶ τὰ ψεύδοματα, 530
 Ἀρτέμιδι θύσειν; οἵτις ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ καὶ τὸν ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
 σφάξαι κελεύσει· καὶ πρὸς Ἀργος ἐκφύγω,
 ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τάμα πήματ'. ὃ τάλας ἐγώ,
 ὃς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
 ἐλθών, δύνασθη μὴ Κλυταιμήστρα τάδε
 μάθῃ, πρὶν Ἀιδη παιᾶν ἐμὴν προσθῶ λαβών, 540
 ὃς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
 ὑμεῖς τε σιγήν, ὃς ξέναι, φυλάσσετε.

ΧΟ. στροφὴ μάκαρες οἱ μετρίας θεοῦ
 μετά τε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανείᾳ χρησάμενοι
 μαινομένων οἴστρων, δθι δὴ
 δίδυμ' Ἐρως δὲ χρυσοκόμας
 τόξον ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ' εὐάιώνι πότμῳ,
 τὸ δὲ ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς. 550
 ἀπενέπτω νιν ἀμετέρων,
 Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
 εἴη δέ μοι μετρία μὲν
 χάρις, πόθοι δὲ ὅσιοι,
 καὶ μετέχοιμι ταῖς Ἀφροδί-
 τας, πολλὰν δὲ ἀποθείμαν. 555
 διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,
 ἀντιστρ.

- διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὄρ-
θῶς ἐσθλὸν σαφὲς αἰεί· 560
τροφάρι θ' αἱ παιδεύμεναι
μέγα φέρουσ' ἔς τὰν ἀρετάν·
τό τε γάρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τάν τ' ἔξαλλάσσουσαν ἔχει
χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν
τὸ δέον, ἐνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτῆ. 565
μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμος ἐνῶν ὁ μυριοπλη-
θῆς μείζω πόλιν αὔξει. 570
- ἐπωδ. ἔμολες, ὅ Πάρις, ἦτε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
'Ιδαιάις παρὰ μόσχοις 575
βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις
μιμήματα πνέων.
εὔθηλοι δὲ τρέφοντο βόες,
ὅθι σε κρίσις ἔμενε θεᾶν, 580
ἄ σ' Ἑλλάδα πέμπει
ἔλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμῳν, δις τᾶς Ἐλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτά τ' ἔδωκας,
ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης. 585
ὅθεν ἔρις ἔριν
'Ελλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει
ἔς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

- ἰώ· ιώ· μεγάλαι μεγάλων
εὐδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως
ἴδετ' Ἰφιγένειαν, ἄνασσαν ἐμήν,
τὴν Τυνδάρεω τε Κλυταιμήστραν,
ώς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκαστ'
ἐπί τ' εὐμήκεις ἥκουσι τύχας. 590
- θεοί γ' οἱ κρείσσους οἵ τ' ὀλβιοφόροι
τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.
- XO. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
τὴν βασίλειαν· δεξάμεθ' ὅχων
ἄπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,
ἀγανῶς δὲ χεροῦν μαλακῇ γνώμῃ,
μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,
μηδὲ θόρυβον μηδ' ἔκπληξιν
ταῖς Ἀργείαις
ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν. 605

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

- ὅρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα
τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν.
ἔλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὅχημάτων
ἔξω πορεύεθ' ἀς φέρω φερνὰς κόρη,
καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι. 610
- σὺ δ', ὁ τέκνον, μοι λεῖπε πωλικοὺς ὅχους
ἀβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἄμα.
νῦμεῖς δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἐπὶ
δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὅχημάτων. 615

κάμοι χερός τις ἐνδότω στηρίγματα,
θάκους ἀπήνης ὡς ἀν ἐκλίπω καλῶς.
αἱ δὲ ἐς τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν·
φοβερὸν γάρ ἀπαράμυθον ὅμμα πωλικόν.
καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον,
λάζυσθ' Ὁρέστην· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
τέκνον, καθεύδεις πωλικῶν δαμεὶς ὄχω;
ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὔτυχῶς·
ἀνδρὸς γάρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὁν
λήψει, τὸ τῆς Νηρῆδος ἵσθεον γένος.
ἔξῆς καθίστω δεῦρο μου ποδός, τέκνον·
πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές,
καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσείπωμεν φύλον.
ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ῆκομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

620

625

630

635

IΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμα προσβαλῶ.
[ἔγὼ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν', ὦ πάτερ,
ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου.
ποθῶ γάρ ὅμμα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή].

ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, χρή· φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἰ
μάλιστα παίδων τῷδ' ὅσους ἔγὼ τεκον.

ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένη πολλῷ χρόνῳ. 640

ΑΓΑ. καὶ γάρ πατήρ σέ· τόδ' ἵσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.

ΙΦ. χαῖρ' εῦ δέ μ' ἀγαγὸν πρός σ' ἐποίησας, πάτερ.

ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.

ΙΦ. ἔχ·

- ώς οὐ βλέπεις ἔκηλον, ἀσμενός μ' ἵδων.
- ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645
- ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ πὶ φροντίδας τρέπου.
- ΑΓΑ. ἀλλ' εἴμι παρὰ σοὶ νῦν ἄπας κούκ ἀλλοθι.
- ΙΦ. μέθες νῦν ὁφρὺν ὅμμα τ' ἔκτεινον φίλον.
- ΑΓΑ. ἴδου γέγηθά σ' ως γέγηθ' ὁρῶν, τέκνον.
- ΙΦ. κάπειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὅμμάτων σέθεν ; 650
- ΑΓΑ. μακρὰ γάρ ἡμῖν ἡ πιοῦσ' ἀπουσία.
- ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὁ φής, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.
- ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἰκτόν μ' ἄγεις.
- ΙΦ. ἀσύνετά νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρανῶ.
- ΑΓΑ. παπαῖ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, σὲ δ' ἥνεσα.
- ΙΦ. μέν', ὦ πάτερ, κατ' οἴκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655
- ΑΓΑ. θέλω γε τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.
- ΙΦ. δῆλοιντο λόγγαι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.
- ΑΓΑ. ἀλλοὺς δλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔγει.
- ΙΦ. ώς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αύλιδος μυχοῖς.
- ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἰσχει δή τι μὴ στέλλειν στρατόν.
- ΙΦ. ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ὡκίσθαι, πάτερ ;
- ΑΓΑ. οὖ μήποτ' οἰκεῖν ὕφελ' δι Πριάμου Πάρις.
- ΙΦ. μακράν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπῶν ἐμέ ;
- ΑΓΑ. εἰς ταύτον, ὦ θύγατερ, σύ γ' ἥκεις σῷ πατρὶ. 665
- ΙΦ. φεῦ.
- εἴθ' ἥν καλόν μοι σοί τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.
- ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.
- ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἡ μόνη πορεύσομαι ;
- ΑΓΑ. μόνη, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.
- ΙΦ. οὖ πού μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ ; 670
- ΑΓΑ. ἔα σύ γ'. οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.
- ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εῦ τάκει, πάτερ.
- ΑΓΑ. θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδες.

- ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν Ἱεροῖς χρὴ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
 ΑΓΑ. εἴσει σύ· χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας. 675
 ΙΦ. στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὡς πάτερ, χορούς;
 ΑΓΑ. ζῆλῶ σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
 χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὁφῆηναι κόραις,
 πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοί,
 μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
 ὡς στέρνα καὶ παρῆδες, ὡς ξανθαὶ κόμαι,
 ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
 Ἐλένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γάρ
 νοτὶς διώκει μ' ὅμματων ψαύσαντά σου.
 οὐθ' ἔς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε,
 Λήδας γένεθλον, εἰ κατῷκτίσθη ἄγαν,
 μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγάτερ' ἐκδώσειν ἐμήν..
 ἀποστολαὶ γάρ μακάριαι μέν, ἀλλ' ὅμως
 δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
 παιᾶς παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 690
 ΚΛ. οὐχ ὡδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
 καυτὴν δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
 ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἔξαγω κόρην·
 ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχυανεῖ.
 τούνομα μὲν οὖν παιᾶδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας. 695
 γένους δὲ ποίου χώπόθεν, μαθεῖν θέλω.
 ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρο ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.
 ΚΛ. ταύτην δὲ θηνητῶν ἢ θεῶν ἔζευξε τίς;
 ΑΓΑ. Ζεύς· Αἰακὸν δ' ἔψυσεν, Οἰνώνης πρόμον.
 ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα;
 ΑΓΑ. Πηλεύς· ὁ Πηλεύς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην. 700
 ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βίᾳ θεῶν λαβών;
 ΑΓΑ. Ζεύς ἡγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
 ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν; ἢ κατ' οἴδμα πόντιον;

- ΑΓΑ. Χείρων ἵν' οἴκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
 ΚΛ. οὖ φασι Κενταύρειον ὡκίσθαι γένος ;
 ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
 ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατὴρ Ἀχιλλέα ;
 ΑΓΑ. Χείρων, ἵν' ἥθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
 ΚΛ. φεῦ.
 σοφός γ' ὁ θρέψας χὼ διδοὺς σοφώτερος. 710
 ΑΓΑ. τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
 ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἴκεῖ δ' ἄστυ ποῖον Ἑλλάδος ;
 ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὄροις.
 ΚΛ. ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
 ΑΓΑ. κείνῳ μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
 ΚΛ. ἀλλ' εὐτυχοίτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
 ΑΓΑ. δταν σελήνης εὐτυχῆς ἔλθῃ κύκλος.
 ΚΛ. προτέλεια δ' ἥδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾶ ;
 ΑΓΑ. μέλλω. πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχῃ.
 ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον 720
 ΑΓΑ. θύρας γε θύμαθ' ἀμὲ χρὴ θῦσαι θεοῖς.
 ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
 ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
 ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε συνενέγκοι δ' ὅμως.
 ΑΓΑ. οἶσθ' οὖν δρᾶσον, ὃ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
 ΚΛ. τί χρῆμα ; πείθεσθαι γάρ εἰθισμαι σέθεν.
 ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὗπέρ ἐσθ' ὁ νυμφίος...
 ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἀμὲ δρᾶν χρεών ;
 ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
 ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρὴ τηνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
 ΑΓΑ. χώρει πρὸς Ἀργος παρθένους τε τημέλει.
 ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασγήσει φλόγα ;
 ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὁ νυμφίοις πρέπει.
 ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἥγει τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὅχλῳ σ' ἔξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τάμα μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εῖναι κόρας.
 ΚΛ. ὅχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργείαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τᾶξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἢ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
 ΑΓΑ. οἵμοις μάτην ἥξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
 ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων·
 σοφίζομαι δὲ καπὶ τοῖσι φιλτάτοις
 τέχνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
 θμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὔτυχές,
 ἐξιστορήσων εἴμι, μόχθον Ἐλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναικα χρηστὴν κάγαθήν, ἢ μὴ γαμεῖν. 750
 ΧΟ.στροφὴ ἥξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δίνας ἀργυροειδεῖς
 ἄγυρις Ἐλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις
 "Ιλιον ἔς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἵν' ἀκούω
 ρίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους
 χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ
 μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι. 760
 ἔντιστρ. στάσονται δ' ἐπὶ περγάμων
 Τροίας ἀμφὶ τε τείχη
 Τρῶες, ὅταν γάλκασπις "Αρης

- πόντιος εύπρωροισι πλάταις
είρεσίκ πελάζη 765
- Σιμουντίοις ὁχετοῖς,
τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσῶν
Διοσκούρων Ἐλέναν
ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων
ἐξ γᾶν Ἑλλάδα δοριπόνων.
ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.
- ἐπωδ. Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν
λατίνους περὶ πύργους
κυκλώσας δόρει φονίῳ,
λαιμοτόμους σπάσας κεφαλάς,
πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,
θήσει κόρας πολυκλαύτους
δάμαρτά τε Πριάμου. 770
- ἀ δὲ Διὸς Ἐλένα κόρα
πολύκλαυτος ἐσσεῖται
πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ
μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
ἐλπίς ὅδε ποτ' ἔλθοι,
οἵαν αἱ πολύχρυσοι 775
- Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι
στήσασαι τάδ' ἐς ἀλλήλας
παρ' ἴστοῖς μυθεύσουσι·
τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας
ρῦμα δακρυόν τανύσας
πατρίδος οὐλομένας ἀπολωτιεῖ ; 780
- διὰ σέ, τὰν κύκνου δολιγαύχενος γόνον,
εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,
ώς ἔτεκεν Λήδα σ'
ὅρνιθι πταμένω 795

Διὸς ὅτ' ἡλλάχθη δέμας,
·εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
μῦθοι τάδ' ἔς ἀνθρώπους
ήνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
τίς ἀν φράσει προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἔξ ίσου γάρ μένομεν Εύριπου πέλας.
οἱ μὲν γάρ ήμῶν, ὃντες ἄζυγες γάμων,
οίκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὔνιδας
καὶ παιδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκεν ἔρως
τῆσδε στρατείας Ἑλλάδε. οὐκ ἀνευ θεῶν.
τούμδον μὲν οὖν δίκαιοιν ἔμε λέγειν χρεών,
ἄλλος δ' ὁ χρήζων αὐτὸς ὑπὲρ αὗτοῦ φράσει.
γῆν γάρ λιπῶν Φάρσαλον ἥδε Πηλέα
μένω πὲ λεπταῖς ταισδέ γ' Εύριπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἵσχων· οἱ δ' ἀεὶ προσκείμενοι
λέγουσοι· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον
ἔτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἰλίου στόλον ;
δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἀπαγ' οἴκαδε στρατόν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

805

810

815

ΚΛ. ὡς παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσασ' ἔξεβην πρὸ δωμάτων.

820

ΑΧ. ὡς πότνι' αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναικα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην ;

ΚΛ. οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧ. τίς δ' εἰ ; τί δ' ἥλθες Δαναϊδῶν ἔς σύλλογον,

825

- γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;
ΚΛ. Λήδας μέν εἰμι παῖς, Κλυταιμήστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
 αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῇ χερὶ¹
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
ΑΧ. τί φῆς; ἐγώ σοι δεξιάν ; αἰδοίμεθ' ἀν
'Αγαμέμνον', εἰ φαύοιμεν ὅν μή μοι θέμις.
ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς
παῖδ', ὡς θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηγίδος. 835
ΑΧ. ποίους γάμους θής; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι.
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινοὺς ὁρῶσι καὶ γάμου μεμνημένοις. 840
ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σήν, γύναι,
οὐδ' ἔξ 'Ατρειδῶν ἥλθε μοι λόγος γάμων.
ΚΛ. τί δῆτ' ἀν εἴη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
θαύμαζ· ἐμοὶ γάρ θαύματ' ἔστι τάπο σοῦ.
ΑΧ. εἴκαζε· κοινόν ἔστιν εἰκάζειν τάδε. 845
 ἀμφω γάρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἵσως.
ΚΛ. ἀλλ' ἡ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὡς εἴξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
ΑΧ. ἵσως ἐκερτόμησε κάμε καὶ σέ τις.
 ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
ΚΛ. χαῖρ· οὐ γάρ ὁρθοῖς ὅμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδής γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἔστιν ἔξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
ΠΡ. ὡς ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον· ὡς, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

- ΑΧ. τίς δ καλῶν πύλας παροίξας ; ὡς τεταρβηκώς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε· ἡ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔξι.
 ΑΧ. τίνος ; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τάμα κ ἀγαμέμνονος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οίκων, Τυνδάρεω δόντος

πατρός. 860

- ΑΧ. ἔσταμεν· φράζ', εἴ τι χρήζεις, ὃν μ' ἐπέσχες εἰνεκα.
 ΠΡ. ἢ μόνω παρόντε δῆτα ταῖσδε ἐφέστατον πύλαις ;
 ΚΛ. ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθεῖ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. ὡς τύχη πρόγοια θ' ἡμή, σώσαθ' οὓς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. δ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὅκνον

τινά. 865

- ΚΛ. δεξιᾶς ἔκατι μὴ μέλλ', εἴ τι μοι χρήζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἵσθα δῆτά μ' δστις ὃν σοὶ καὶ τέκνοις εὔνους ἔψυν.
 ΚΛ. οἵδα σ' ὅντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.
 ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων
 ἄναξ ;

- ΚΑ. ἥλθες εἰς "Αργος μεθ' ἡμῶν κάμὸς ἥσθ' ἀεί ποτε. 870
 ΠΡ. ὃδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὔνους εἰμί, σῷ δ' ἥσσον πόσει.
 ΚΛ. ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῶν οὔστινας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παιδα σὴν πατήρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς ; ἀπέπτυσ', ὡς γεραίε, μῦθον· οὐ γάρ εὖ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνω λευκὴν φονεύων τῆς τάλαιπώρου δέρην. 875
 ΚΛ. ὡς τάλαιν' ἐγώ· μεμηνώς ἄρα τυγχάνει πόσις ;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παιδα· τοῦτ' οὐκ εὖ
 φρονεῖ.

- ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου ; τίς αὐτὸν ούπάγων ἀλαστόρων ;
 ΠΡ. θέσφαθ', ὡς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορεύηται στρατός.
 ΚΛ. ποῖ ; τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα δ' ἦν πατήρ μέλλει
 κτενεῖν. 880

- ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἐλένην Μενέλεως ὅπως λάβῃ.
 ΚΑ. εἰς ἄρ' Ἰφιγένειαν Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;

ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.
 ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τὸν εἴχε πρόφασιν, ἥ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων;
 ΠΡ. ἵν' ἀγάγοις χαίρουσ' Ἀγιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα

σήν. 885

ΚΛ. ὃ θύγατερ, ἥκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.

ΠΡ. οὐκτρὰ πάσχετον δύ' οὖσαι δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἔτλη.

ΚΛ. οἴχομαι τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.

ΠΡ. εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.

ΚΛ. σὺ δὲ τάδ', ὃ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος, 890

ΠΡ. δέλτον ὡχόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὸν γεγραμμένα.

ΚΛ. οὐκ ἔῶν ἥ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην;

ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εῦ.

ΚΛ. κἄτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἔμοι δίδως λαβεῖν;

ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, δις κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895

ΚΛ. ὃ τέκνον Νηρῆδος, ὃ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε;

ΑΧ. ἔκλυον οὖσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧ. μέμφομαι κάγῳ πόσει σῷ, κούχ ἀπλῶς οὔτε φέρω.

ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαι γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900

θηνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι;

ἥ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἥ τέκνου πέρι;

ἀλλ' ἄμυνον, ὃ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ

τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μέν, ἀλλ' ὅμως

σοὶ καταστέψασ' ἐγώ νιν ἦγον ώς γαμουμένην. 905

νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἔξεται,

ὅφτις οὐκ ἄμυνας· εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἔζύγης,

ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.

πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος,

ὄνομα γὰρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', φ' σ' ἄμυναθεῖν χρεών, 910

οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἀλλον ἥ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις

ώμαλα καὶ πάντολμ': ἀφῆγμαι δ', ὥσπερ εἰσορᾶς, γυνὴ
ναυτικὸν στράτευμ' ἀναρχον καπὶ τοῖς κακοῖς θρασύ,
χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμήσης σύ μου 915
χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'. εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

XO. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα
πᾶσιν τε κοινὸν ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

AX. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω,

ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσί τ' ἀσχαλᾶν
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἔξωγκωμένοις.
λελογισμένοι γάρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶν βροτῶν
δρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.

ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χώπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν.

ἔγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς

Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.

καὶ τοῖς Ἀτρεΐδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ'. ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι:

ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν
παρέχων, "Αρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.

σὲ δ', ὃ παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
ἀ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,

τοσοῦτον οἶκτον περιβαλῶν καταστελῶ,
κούποτε κόρη σὴ πρὸς πατρὸς σφαγήσεται,

ἐμὴ φατισθεῖσ'. οὐ γάρ ἐμπλέκειν πλοκὰς

ἔγὼ παρέξω σῶ πόσει τούμὸν δέμας.

τούνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἥρατο,

τούμὸν φονεύσει παῖδα σήν· τὸ δ' αἴτιον

πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἔστι σῶμ' ἐμόν,

εἰ δὲ ἔμ' ὀλεῖται διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους

ἡ δεινὰ τλᾶσα κούκηνεκτὰ παρθένος,

θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξι' ἡτιμασμένη.

920

925

930

935

940

έγώ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνήρ,
έγώ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν,
ώς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
εἴπερ φονεύσει τούμὸν ὄνομα παιᾶδα σήν.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ἡ μ' ἔγεινατο,
οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ,
οὐδὲ εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις.
ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὅρισμα βαρβάρων,
ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
Φθίας δὲ τούνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.

πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται
Κάλχας δι μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ,
δις ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ φευδῆ λέγει

τυχών· δοσ' ἀν. δὲ μὴ τύχη, διοίχεται ;
οὐ τῶν γάμων ἔκατι, μυρίαι κόραι

θηρῶσι λέκτρον· τούμόν, εἰρηται τόδε·

ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρισ' Ἀγαμέμνων ἄναξ.
χρῆν δ' αὐτὸν αἴτεῖν τούμὸν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
θήραμα παιδός· ἡ Κλυταιμήστρα δ' ἐμοὶ
μάλιστ' ἐπείσθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.

ἔδωκα τὰν "Ελλησιν, εἰ πρὸς "Ιλιον
ἐν τῷδ' ἔκαμνε νόστος· οὐκ ἡρνούμεθ' ἀν
τὸ κοινὸν αὔξειν ὃν μέτ' ἐστρατευόμην.

νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις
ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.

τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὃν, πρὶν ἐς Φρύγας
ἔλθεῖν, φόνου κηλίσιν αἴματος χρανῶ,
εἴ τίς με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.

ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
μέγιστος, οὐκ ὃν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι..

945

950

955

960

965

970

- XO. ἔλεξας, ὡς παῖ Πηλέως; σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ. 975
- ΚΛ. φεῦ
πῶς ἀν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γάρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἦν αἰνῶσ' ἄγαν.
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν.
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κανὸν ἀπωθεν ἥ
ἀνήρ ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὠφελεῖν.
οἰκτιρε δ' ἡμᾶς· οἰκτρὰ γάρ πεπόνθαμεν.
ἥ πρωτα μέν σε γαμβρὸν οἰηθεῖσ' ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἴτα σοι τάχα
ὅρνις γένοιτ' ἀν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, δ σε φυλάξασθαι χρεών.
ἀλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἰπας, εὖ δὲ καὶ τέλη·
σοῦ γάρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἵκετιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἥξει, δι' αἰδοῦς ὅμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
εἰ δ' οὐ παρούσῃς ταῦτὰ τεύξομαι· σέθεν,
μενέτω κατ' οἶκους· σεμνὰ γάρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεών.
AX. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὅψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς δύνειδος ἀμαθὲς ἐλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γάρ ἀθρόος, ἀργὸς ὃν τῶν οἰκοθεν,
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἵκετεύοντες ἥξετ' εἰς ἵσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἰς ἐμοὶ γάρ ἐστ' ἄγων
μέγιστος, ὑμᾶς ἔξαπαλλάξαι κακῶν.
- 980 985 990 995 1000

- ώς ἐν γ' ἀκούσασ' ἵσθι μὴ ψευδῶς μ' ἔρεῖν. 1005
 ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἢν σώσω κόρην.
- ΚΛ. ὅναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
 ΑΧ. ἀκουε δή νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμα' ἔχῃ καλῶς.
 ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας; ὡς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. κακός τίς ἐστι καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλάιουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.
 ΑΧ. ἴκέτευ' ἔκεινον μὴ κτείνειν τέκνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνη, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γάρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τούμὸν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γάρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 κἀγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἀν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
 καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἥδονὴν φίλοις
 σοί τ' ἀν γένοιτο κἀν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
 ΚΛ. ὡς σώφρον' εἴπας· δραστέον δ' ἄ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὃν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις δύφομεσθα; ποῦ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν εὑρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν;
 ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὖ χρεῶν φυλάζομεν,
 μὴ τίς σ' ἵδη στείχουσαν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὅχλου· μηδὲ πατρῶον δόμον
 αἰσχυν· ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιος 1030
 κακῶς ἀκούειν· ἐν γάρ "Ελλησιν μέγας.
 ΚΛ. ἔσται τάδ· ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεών.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιοις ὃν ἀνήρ σύ τοι
 ἔσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν; 1035

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
 μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
 συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
 σᾶν ἔστασεν ἵαχάν,
 ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἱ καλλιπλόκαμοι
 Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
 χρυσεοσάνδαλον ἵγνος
 ἐν γῆς κρούουσαι
 Πηγέως ἐς γάμον ἥλθον,
 μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδαν.
 Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
 Πηγιαδα καθ' Ὂλαν.
 ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
 λέκτρων τρύφημα φίλον,
 χρυσέοισιν ἀφυσσε λοιβάν
 ἐν κρατήρων γυάλοις,
 ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
 παρὰ δὲ λευκοφαῇ ψάμαθον
 είλισσόμεναι κύκλια
 πεντήκοντα κόραι Νηρέως
 γάμους ἔχόρευσαν.
 ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόᾳ
 θίασος ἔμοιλεν ἱπποβάτας
 Κενταύρων ἐπὶ δαιτα τὰν
 θεῶν κρατῆρά τε Βάχου.
 μέγα δ' ἀνέκλαγον· ὡς Νηρηὶ κόρα,
 παιᾶδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα φῶς
 μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
 εἰδὼς γεννάσειν
 Χείρων ἔξονόμαζεν,
 ὃς ἥξει χθόνα λογγήρεσι σὺν Μυρμιδόνων
- 1040
- 1045
- 1050
- 1055
- 1060
- 1065

- ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
γᾶθεν ἐκπυρώσων,
περὶ σώματι χρυσέων
ὅπλων 'Ηφαιστοπόνων
κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
ματρὸς δωρήματ' ἔχων
Θέτιδος, ἡ νιν ἔτικτε.
μακάριον τότε δαίμονες
τᾶς εὐπάτριδος
Νηρῆδός τ' ἔθεσαν γάμον
Πηλέως θ' ὑμεναίους.
- ἐπωδ. σὲ δ', ὦ κόρα, στέψουσι καλλικόμαν
πλόκαμον 'Αργεῖοι βαλιάν
ῶστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὄρείαν
μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
αἰμάσσοντες λαιμόν·
οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ'
ἐν ροιβδήσεσι βουκόλων,
παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον
'Ιναχίδαις γάμον.
- ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον ;
δόποτε τὸ μὲν ἀσεπτον ἔχει
δύνασιν, ἡ δ' ἀρετὰ κατόπι-
σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
καὶ μὴ κοινὸς ἀγών βροτοῖς,
μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ.
- ΚΛ. ἐξῆλθον οἴκων προσκοπουμένη πόσιν,
χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
ἐν δακρύοισι δ' ἡ τάλαινα παῖς ἐμή,
πολλὰς ἴεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων,

- θάνατον ἀκούσασ', δν πατήρ βούλεύεται.
μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
'Αγαμέμνονος τοῦδ', δς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὑρεθήσεται. 1105
- ΑΓΑ.** Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
ηὗρηχ', ἵν' εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους,
οὓς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.
- ΚΛ.** τί δ' ἔστιν, οὖ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται;
- ΑΓΑ.** ἔκπειπτε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
ώς χέρνιβες πάρεισιν ηύτρεπισμέναι,
προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἀς θεᾶ πεσεῖν χρεῶν
'Αρτέμιδι, μέλανος αἷματος φυσήματα.
- ΚΛ.** τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὗ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
οὐκ οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὗ λέγειν.
χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός οἰσθα γάρ πατρὸς
πάντως ἀ μέλλει. χύπο τοῖς πέπλοις ἀγε
λαβοῦσ' Ὁρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120
- τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.
- ΑΓΑ.** τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἡδεώς ὁρᾶς,
ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὅμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους;
- ΚΛ.** φεῦ·
τίν' ἀν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν;
ἄπασι γάρ πρώτοισι χρήσασθαι πάρα 1125
κάν νιστάτοισι κάν μέσοισι πανταχοῦ.
- ΑΓΑ.** τί δ' ἔστιν; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἥκετε,
σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν διμάτων.
- ΚΛ.** εἴφ' ἀν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.
- ΑΓΑ.** οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130
- ΚΛ.** τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν;

- ΑΓΑ. ἔα.
τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἀ μή σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' ἀν κλύοις.
- ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. ὡ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.
- ΚΛ. κάμός γε καὶ τῆσδ', εἰς τριῶν δυσδαιμόνων.
- ΑΓΑ. τίς σ' ἡδίκησε ;
ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;
δ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου. 1140
- ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ', ἀ σὺ μέλλεις με δρᾶν.
αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὁμολογοῦντός ἐστί σου
καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ίδού σιωπῶ· τὸ γάρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ ; 1145
- ΚΛ. ἄκουε δή νυν· ἀνακαλύψω γάρ λόγους,
κούκετι παρφδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
πρῶτον μέν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω,
ἔγημας ἄκουσάν με κάλαβες βίᾳ,
τὸν πρόσθιν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών, 1150
βρέφος τε τούμὸν ζῶν προσούδισας πέδω,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
καὶ τῷ Διός γε παιδ' ἐμώ τε συγγόνῳ
ἴπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτηγ·
- πατήρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο
ἴκετην γενόμενον, τάμα δ' ἔσχες αὖ λέχη.
οὖ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους
συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε
χαίρειν θύραζέ τ' ἔξιόντ' εὐδαιμονεῖν. 1160
σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναικ' ἔχειν.
τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παιδά σοι
τόνδ', ὃν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς. 1165
κἄν τίς σ' ἔρηται, τίνος ἔκατι νιν κτενεῖς,
λέξον, τί φήσεις; ἢ 'με χρὴ λέγειν τὰ σά;
Ἐλένην Μενέλεως ἵνα λάβῃ· καλόν γέ τοι
κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα·
τάχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὄνοιύμεθα. 1170
ἄγ', ἦν στρατεύσῃ καταλιπών μ' ἐν δώμασιν,
κάκει γένη σὺ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύοις 1175
μόνη κάθωμαι, τήνδε θρηνῷδοῦσ' ἀεί·
ἀπώλεσέν σ', ὡς τέκνον, ὁ φυτεύσας πατήρ,
αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος οὐδέ τῇλη χερί,
τοιόνδε μῆσος καταλιπών πρὸς τοὺς δόμους.
ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἐνδεῖ μόνον, 1180
ἐφ' ἣ σ' ἐγὼ καὶ παιδεῖς αἱ λελειμμέναι
δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι χρεών.
μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσῃς ἐμὲ
κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένηγ.
εῖεν.

θύσεις σὺ δὴ παιδ'. ἔνθα τίνας εὐχὰς ἔρεῖς; 1185
τί σοι κατεύξει τάγαθόν, σφάζων τέκνον;
νόστον πονηρόν, οἴκοθέν γ' αἰσχρῶς ἴών;
ἄλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὔχεσθαι τί σοι;
ἢ τάρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγοίμεθ' ἂν,

- εὶ τοῖσιν αὐθένταισιν εὔφρον' ἥσομεν. 1190
 ἦκων δ' ἐς "Αργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
 ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
 παίδων σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνης τινά ;
 ταῦτ' ἥλθες ἥδη διὰ λόγων ; ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηγατεῖν σε δεῖ ; 1195
 δὸν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν.
 βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῦν Φρυγῶν ἐπὶ γθόνα ;
 κλῆρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεών.
 ἐν ἵσῳ γάρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μή σ' ἔξαίρετον
 σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν. 1200
 ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἐρμιόνην κτανεῖν,
 οὕπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἡ τὸ σὸν
 σώζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
 ἢ δ' ἔξαμαρτοῦς' ὑπότροπος νεάνιδα
 Σπάρτη κομίζουσ', εὐτυχῆς γενήσεται. 1205
 τούτων ἄμειψαί μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω.
 εἰ δ' εὖ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
 τὴν σήν τε κάμην παῖδα, καὶ σώφρων ἔσει.
- XO. πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συνσώζειν καλόν,
 Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς τοῖσδ' ἀν ἀντείποι βροτῶν. 1210
 ΙΦ. εὶ μὲν τὸν Ὁρφέως εἶχον, ὃ πάτερ, λόγον,
 πείθειν ἐπάδουσ', ὃσθ' ὁμαρτεῖν μοι πέτρας,
 κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἀν ἥλθον· νῦν δὲ τάπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρέξω· ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἀν. 1215
 ἰκετηρίαν δὲ γόνασιν ἔξάπτω σέθεν
 τὸ σῶμα τούμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
 μή μ' ἀπολέσης ἀωρον· ἥδην γάρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μή μ' ἴδειν ἀναγκάσης.
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
φίλας χάριτας ἔδωκα κάντεδεξάμην.

λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὄδ· ἄρα σ', ὡς τέκνον,
εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὅψομαι,
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ;
οὐμὸς δ' ὄδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἔξαρτωμένης
γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερί.

τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
πόνων τιθηνούς ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς ;
τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
μή, πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς
καὶ τῆσδε μητρός, ἡ πρὶν ὡδίνουσ' ἐμὲ
νῦν δευτέραν ὡδῖνα τήνδε λαμβάνει.

τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
'Ελένης τε ; πόθεν ἥλθο' ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ μῷ, πάτερ ;
βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὅμμα δὸς φίλημά τε,
ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις.
ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σύ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ίκέτευσον πατρὸς
τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἰσθημά τοι
καν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.

ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεται σ' ὄδ', ὡς πάτερ.
ἀλλ' αἰδεσαί με καὶ κατοίκιτρον βίον·
ναί, πρὸς γενέίου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
ὁ μὲν νεοσσὸς ὧν ἔθ', ἡ δ' ηὔξημένη.
ἴν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν,
τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' διε εὔχεται

1225

1230

1235

1240

1245

1250

- θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.
ΧΟ. ὡς τλῆμον Ἐλένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σους γάμους
 ἀγών 'Ατρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.
ΑΓΑ. ἐγὼ τά τ' οἰκτρά συνετός εἰμι καὶ τὰ μή, 1255
 φίλων ἐμαυτοῦ τέκνα· μαινούμην γάρ ἄν.
 δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
 δεινῶς δὲ καὶ μή· τοῦτο γάρ πρᾶξαι με δεῖ.
 ὅρᾶθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
 χαλκέων θ' ὅπλων ἄνακτες Ἐλλήνων ὅσοι, 1260
 οἵς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,
 εἰ μή σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,
 οὐδ' ἔστι Τροίας ἔξελεῖν κλεινὸν βάθρον.
 μέμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἐλλήνων στρατῷ
 πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα, 1265
 παῦσαί τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἐλληνικῶν·
 οὖλος τάς τ' ἐν "Ἀργεὶ παρθένους κτενοῦσί μου
 ὑμᾶς τε κάμε, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
 οὐ Μενέλεως με καταδεδούλωται, τέκνον,
 οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1270
 ἀλλ' Ἐλλάς, ή δεῖ, κανὸν θέλω, κανὸν μὴ θέλω,
 θῦσαί σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.
 ἐλευθέρων γάρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
 κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὅπο
 "Ἐλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ. 1275
ΚΛ. ὡς τέκνον, ὡς ξέναι,
 οἱ 'γώ θανάτου τοῦ σου μελέα.
 φεύγει σε πατήρ "Αιδη παραδούς.
ΙΦ. οἱ 'γώ, μᾶτερ, ταῦτὸν γάρ δὴ
 μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης, 1280
 κούκέτι μοι φῶς
 οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰώ ἱώ.

νιφόβολον Φρυγῶν νάπος "Ιδας τ'
ὅρεα, Πρίαμος δθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε 1285
ματρὸς ἀποπτὸν νοσφίσας
ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι

Πάριν, δς 'Ιδαιος
'Ιδαιος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.
μή ποτ' ὥφελεν τὸν ἀμφὶ 1290
βουσὶ βουκόλον τραφέντ'
['Αλέξανδρον]
οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὄδωρ, δθι
κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται
λειμῶν τ' ἔρνεσι θάλλων 1295
χλωροῖς, αὖ ρόδόεντα
ἄνθε' νακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν.
ἐνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε
καὶ δολιόφρων Κύπρις
"Ηρα θ' 'Ερμᾶς θ', ὁ Διὸς ἄγγελος, 1300
ά μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα
Κύπρις, ἀ δὲ δουρὶ Παλλάς,
"Ηρα τε Διὸς ἄνακτος
εύναῖσι βασιλίσιν, 1305
κρίσιν ἐπὶ στυγνὸν ἔριν τε
καλλονᾶς, ἐμοὶ δὲ θάνατον,
πομπὰν φέροντα Δαγαΐδαισιν, ἃς κόραν
προθύματ' ἔλαχεν "Αρτεμις πρὸς "Ιλιον." 1310
ό δὲ τεκών με τὰν τάλαιναν,
ῶ μᾶτερ, ὖ μᾶτερ,
οἴχεται προδοὺς ἔρημον. 1315
ῶ δυστάλαιν' ἐγώ, πικρὰν
πικρὰν ἴδοῦσα δυσελέναν,

φονεύομαι, διόλλυμαι
σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.

μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων

πρύμνας ἄδ' Αύλὶς δέξασθαι

1320

τούσδ' εἰς ὅρμους ἐς Τροίαν

ἀφελεν ἐλάταν πομπαίαν,

μηδ' ἀνταίαν Εὐρίπω

πνεῦσαι πομπὰν Ζεύς, μειλίσσων

αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν

1325

λαίφεσι χαίρειν,

τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,

τοῖς δ' ἔξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,

τοῖσι δὲ μέλλειν.

ἢ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἢ πολύμοχθον

ἀμερίων· τὸ χρεών δέ τι δύσποτμον

ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.

ἴω ίώ,

μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα

Δανατδαις τιθεῖσα Τυνδαρίς κόρα.

1335

XO. ἐγὼ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾶς κακῆς

τυχοῦσαν, οἵας μήποτ' ἀφελες τυχεῖν.

IΦ. ὡς τεκοῦσ', ὡς μῆτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.

KΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, φί σὺ

δεῦρ' ἐλήλυθας·

IΦ. διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας.

KΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις;

IΦ. ἀνδρα τόνδ' ιδεῖν αἰσχύνομαι.

KΛ. ὡς τί δή;

IΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.

KΛ. οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.

ἄλλα μίμν· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὡς γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ.
 ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345
- ΑΧ. δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
 ΚΛ. τὴν βοὴν σήμαινέ μοι.
- ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
 ΚΛ. πονηρὸν εἴπας οἰωνὸν λόγων.
- ΑΧ. ὡς χρεών σφάξαι νιν.
 ΚΛ. κούδεις τοῖσδ' ἐναντία λέγει;
- ΑΧ. ἐς θόρυβον ἐγώ τοι καύτὸς ἥλυθον.
 ΚΛ. τίν', ὡς ξένε;
- ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
 ΚΛ. μῶν κόρην σώζων ἐμήν ; 1350
- ΑΧ. αὐτὸ τοῦτο.
 ΚΛ. τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν ;
- ΑΧ. πάντες "Ελληνες.
 ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδὼν οὐ σοι παρῆν ;
- ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.
 ΚΛ. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
- ΑΧ. οἵ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσονα.
 ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί;
- ΑΧ. τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εὗνιν μὴ κτανεῖν.
 ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
- ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοι.
 ΚΛ. κ' Αργόθεν γ' ἐπέμψατο.
- ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
 ΚΛ. τὸ πολὺ γάρ δεινὸν κακόν.
- ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
 ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἰς ;
- ΑΧ. εἰσορᾶς τεύχη φέροντας τούσδε ;
 ΚΛ. ὄναιο τῶν φρενῶν.
- ΑΧ. ἀλλ' ὀνησόμεσθα.

- ΚΛ. ποιεις ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360
 ΑΧ. οὐκ, ἐμοῦ γ' ἔκόντος.
- ΚΛ. ήξει δ' ὅστις ἀψεται κόρης;
 ΑΧ. μυρίοι γ' ἄξει δ' Ὁδυσσεύς.
- ΚΛ. ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος ;
 ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.
- ΚΛ. ἵδια πράσσων, ἡ στρατοῦ ταχθεὶς ὅπο ;
 ΑΧ. αἱρεθεὶς ἔκών.
- ΚΛ. πονηράν γ' αἱρεσιν, μιαιφονεῖν.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.
- ΚΛ. ἄξει δ' οὐχ ἔκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365
 ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἔθειρας.
- ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν τί χρὴ τότε ;
 ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.
- ΚΛ. ὡς τοῦδ' εἴνεκ' οὐ σφαγήσεται ;
 ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ήξει.
- ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε
 τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
 σῷ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὖν ἥδιον. 1370
 τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
 ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὁρᾶν χρή, μὴ διαβληθῆ στρατῷ,
 καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
 οἷα δ' εἰσῆγθέν μ', ἀκουσον, μῆτερ, ἐννοουμένην·
 κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸς βούλομαι 1375
 εὐκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.
 δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
 κανὸν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.
 τάς τε μελλούσας γυναικας μή τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
 μηδ' ἔθ' ἀρπάζωσιν εὐνάς δλβίας ἐξ· Ἑλλάδος
 τὸν Ἐλένης τείσαντας ὅλεθρον, ἦν ἀνήρπτασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καὶ μου κλέος,
 'Ελλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἔμοι φιλοψυχεῖν χρεών· 1385
 πᾶσι γάρ μ' "Ελλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ:
 ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἔχθροὺς χύπερ 'Ελλάδος θανεῖν.
 ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μἱ' οὖσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ' ; ἔχοιμεν ἀρ' ἀντειπεῖν ἔπος;
 καπ' ἔκεῖν' ἔλθωμεν οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν 'Αργείοις γυναικῶς εἴνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἰς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων δρᾶν φάσος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τούμὸν "Αρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδὼν γενήσομαι 'γὰ θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
 ἀλλ' ἀμήχανον δίδωμι σῶμα τούμὸν 'Ελλάδι.
 θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξῃ ἐμή·
 βαρβάρων γ"Ελληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 1400
 μῆτερ, 'Ελλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

XO. τὸ μὲν σόν, ὡς νεᾶνι, γενναίως ἔχει·

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

AX. 'Αγαμέμνονος παῖ, μακάριόν μέ τις θεῶν
 ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. 1405

ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν 'Ελλάδ', 'Ελλάδος δὲ σέ·

εῦ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·

τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ', ὃ σου κρατεῖ,
 ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖά τε.

μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται 1410

ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἰ.

ὅρα δ'. ἔγὼ γὰρ βούλομαί σ' εὔεργετεῖν

λαβεῖν τ' ἐς οἴκους· ἄχθομαί τ', ἵστω Θέτις,

- εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
έλθων· ἄθρησον, δὲ θάνατος δεινὸν κακόν. 1415
- IΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβούμενη.
ἡ Τυνδαρίς παῖς διὰ τὸ σῶμα ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὃ ξένε,
μὴ θνῆσκε δι' ἐμὲ μηδὲ ἀποκτείνης τινά.
ἔα δὲ σῶσαι μὲν 'Ελλάδ', ἣν δυνώμεθα. 1420
- AΧ. ὡς λῆμα ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γάρ
φρονεῖς· τί γάρ τάληθες οὐκ εἴποι τις ἄν;
ὅμως δὲ ἵσως γε κανὸν μεταγνοίης τάδε·
ώς οὖν ἀν εἰδῆς τάπερ ἐμοῦ, λελέξεται· 1425
έλθων τάδε δύπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ώς οὐκ ἔάσων σ' ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδης.
οὔκουν ἔάσω σ' ἀφροσύνῃ τῇ σῇ θανεῖν. 1430
- έλθων δὲ σὺν δύπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
- IΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας;
ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστε ἀλγεῖν φρένα.
IΦ. παῦσαι· μὲν μὴ κάκιζε· τάδε δὲ ἐμοὶ πιθοῦ. 1435
ΚΛ. λέγ', ως παρ' ἡμῶν γάρ οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.
IΦ. μήτη ὁν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμης τριχός,
μήτη ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχῃ πέπλους.
ΚΛ. τί δὴ τόδε εἴπας, τέκνον; ἀπολέσασά σε;
IΦ. οὐ σύ γε σέσωσμαι, κατ' ἐμὲ δὲ εὐκλεής ἔσει. 1440
ΚΛ. πῶς εἴπας; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεών;
IΦ. ἥκιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
ΚΛ. τί δή; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται;
IΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἀλλ', ὡς τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γάρ εῦ. 1445
 ΙΦ. ως εύτυχοῦσά γ' Ἐλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἔξαψης πέπλους.
 ΚΛ. εἴπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὁρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσαί νιν ὕστατον θεωμένη.
 ΙΦ. ὡς φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἀργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἐλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλῳ δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἰσιν ἄξων πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ'. οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἔχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ. 1460
 μέν· ως ἐμοί τε σοὶ τε κάλλιον τόδε.
 πατρὸς δ' ὄπαδῶν τῶνδέ τίς με πεμπέτω
 Ἀρτέμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὡς τέκνον, οἶχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ως ὁρᾶς γ', εῦ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχές, μή με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἔω στάζειν δάκρυ.
 ὑμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὡς νεάνιδες,
 παιᾶνα τὴμῃ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἀρτεμιν· ἵτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατὴρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν· ὡς σωτηρίαν
“Ελλησι δώσουσ’ ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἀγετέ με τὰν Ἰλίου 1475
καὶ Φρυγῶν ἑλέπτολιν,
στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγάς.
ἔλισσετ’ ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμὸν “Αρτεμιν 1480
ἀνασσαν, ”Αρτεμιν
τὰν μάκαιραν· ὡς ἐμοῖσιν, εἰ. χρεών,
αἷμασι θύμασι τε 1485
θέσφατ’ ἔξαλείψω.
ῷ πότνια πότνια μᾶτερ, ὡς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἀμέτερα·
παρ’ Ἱεροῖς γάρ οὐ πρέπει. 1490
ἰώ ίώ, νεάνιδες,
συνεπαείδετ’ ”Αρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἴνα τε δόρατα μέμονε δάια 1495
δι’ ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ’ Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὄρμοις.
ἰώ, γᾶ μᾶτερ ὥ Πελασγία,
Μυκηναῖαι τ’ ἐμαὶ θεράπναι.
ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν;
ΙΦ. ἐθρέψαθ’ Ἑλλάδι με φάος·
θανοῦσα δ’ οὐκ ἀναίνομαι.
ΧΟ. κλέος γάρ οὐ σε μὴ λίπη. 1505
ΙΦ. ίώ ίώ.

- λαμπαδοῦχος ἀμέρα Δι-
ός τε φέγγος, ἔτερον
ἔτερον αἰῶνα καὶ μαῖραν οἰκήσομεν.
χαιρέ μοι, φίλον φάος.
- XO. ἵω ἵώ. ἴδεσθε τὰν Ἰλίου 1510
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφεα
βαλλομέναν
γερνίβων τε παγάς,
βωμὸν διαίμονος θεᾶς
ῥανίσιν αἴματορρύτοις 1515
θανοῦσαν εὐφυῖ τε σώματος δέραν
[σφαγεῖσαν.]
εὔδροσοι παγαὶ πατρῷαι
μένουσι χέρνιβές τέ σε
στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
Ἰλίου πόλιν μολεῖν. 1520
ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
κλήσωμεν Ἀρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
ώς ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ.
ὦ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίοις
γαρεῖσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν 1525
γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
Ἐλλάδι κλεινότατον στέφανον
δὸς ἀμφὶ κάρα θ' ἐὸν 1530
κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. ὦ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμήστρα, δόμων
ἔξω πέρασον, ώς κλύης ἐμῶν λόγων.
ΚΛ. φθιογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

ταρβοῦσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβῳ, 1535
 μὴ μοί τιν' ἀλλην ἔυμφορὰν ἥκης φέρων
 πρὸς τῇ παρούσῃ.

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
 θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὡς φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς. 1540
 λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἦν τι μὴ σφαλεῖσά που
 γνώμη ταράξη γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.

ἐπεὶ γὰρ ικόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
 Ἀρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους,
 ἵν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος, 1545
 σὴν παιδ' ἄγοντες, εὐθὺς Ἀργείων ὄχλος
 ἡθροίζεθ. ὡς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἄναξ
 ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
 ἀνεστέναζε, κάμπαλιν στρέψας κάρα
 δάκρυα προήκεν ὀμμάτων πέπλον προθείς. 1550

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
 ἔλεξε τοιάδ': ὡς πάτερ, πάρειμί σοι,
 τούμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
 καὶ τῆς ἀπάσης. Ἐλλάδος γαίας ὑπερ
 θῦσαι δίδωμ' ἔκουσα πρὸς βωμὸν θεᾶς
 ἄγοντας, εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε. 1555

καὶ τούπ' ἔμ' εὔτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
 δορὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.
 πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·
 σιγῇ παρέξω γάρ δέρην εὐκαρδίως. 1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
 εὐψυχίαν τε κάρετὴν τῆς παρθένου.
 στὰς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὡς τόδ' ἦν μέλον,
 εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ.

Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν δέξιν χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
 λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβάς θ' ὅμοῦ,
 ἔλεξε δ'. ὦ παῖ Ζηνός, ὦ θηροκτόνε,
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θῦμα τόδ', ὁ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἄναξ θ' ὅμοῦ,
 ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης,
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπῆμονα 1570
 Τροίας τε πέργαμ' ἔξελεν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεῖδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ιερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπηγένετο,
 λαιμὸν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν.
 ἐμοὶ δ' ἐσήει τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκώς θαῦμα δ' ἥν αἴφνης ὄρᾶν.
 πληγῆς σαφῶς γάρ πᾶς τις ἥσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οἴ γῆς εἰσέδυ.
 βοῶ δ' ιερεὺς, ἄπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἀελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμ', οὐ γε μηδ' ὄρωμένου πίστις παρῆν.
 ἔλαφος γάρ ἀσπαλέουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ¹
 ιδεῖν μεγίστη διαπρεπής τε τὴν θέαν,
 ἥς αἷμα βωμὸν ράινεν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 κάν τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη. 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὄρατε τήνδε θυσίαν, ἥν ἡ θεὸς
 προύθηκε βωμίαν, ἔλαβον ὄρειδρόμον.
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὡς μὴ μιάνη βωμὸν εὐγενεῖ φόνω. 1595

- ἵλεώς ἀποιν' ἐδέξατ', οὔριόν τε πλοῦν
δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
- πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἴρε ναυβάτης,
χώρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρᾳ τῇδε δεῖ
λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχούς 1600
Αἰγαῖον οἶδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἄπαν
κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογί,
τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,
λέγειν θ' ὅποιαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
καὶ δόξαν ἔσχεν ἀφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
ἔγὼ παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα δρῶν λέγω.
ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον.
ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
σώζουσί θ' οὓς φιλοῦσιν· ἡμαρ γάρ τόδε
θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παιδία σήν.
- ΧΟ. ὡς ἥδομαι τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
- ΚΛ. ὦ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα πειθῶν; 1615
πῶς σὲ προσείπω; πῶς δ' οὐ φῶ
παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
ὡς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαίμαν;
- ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἄναξ στείχει
τούσδε αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
- ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὖνεκ' ὀλβιζούμεθ' ἄν.
ἔχει γάρ ὄντως ἐν θεοῖς ὁμιλίαν.
χρὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὔγενῆ
στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὄρᾶ.
καὶ χαῖρε· χρόνια τάμα σοι προσφέγματα 1625
Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

ΧΟ. χαίρων, Ἀτρείδη, γῆν ἵκοῦ
Φρυγίαν, χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῆλ' ἀπὸ Τροίας ἔλών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 163)

α') 1 - 27

πρέσβυτος καὶ πρεσβύτης = γέρων, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἔξελθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μὲν ἔκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοὺς στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον δὲ τὰ ὑπηρετικὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν δὲν ὄνομάζονται μὲ τὸ κύριόν των ὄνομα, ἀλλὰ μὲ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας των (ἄγγελος, βουκόλος) ἡ τῆς ἡλικίας των, ὡς ἐνταῦθα. **δόμων τῶνδε πάροιθεν στείχε** = ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδῶ βάδιζε, ἐλθεῖ. **δόμοι** εἶναι ἡ βασιλικὴ κλισή τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τιναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μὲ δέλτον (ἐπιστολὴν) εἰς τὴν χεῖρα, δὲ πρεσβύτης ἀπαντᾷ **στείχω** = ἔρχουμαι. **τί δὲ καινουργεῖς**; = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν; **Ἀγάμεμνον**. τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὄνομάζουν ἀλλήλα χάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. **σπεύσεις**; = θὰ σπεύσῃς; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπείγοντα, διότι εὑρίσκεται δὲ γέρων ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρων **σπεύδω**. Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦδε μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐρωτήσεις συνεπίᾳ τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δὲ τοις διότι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὄμιλοῦντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἥτις **ἀντιλαβῇ** λέγεται, προέργεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου. Ο γέρων ἔξελθὼν εὑρίσκεται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. **μάλα τοι γῆρας τούμδον ἀυπνον**. ἡ σειρά: **τούμδον γῆρας μάλα ἀυπνόν** (ἔστι) = τὸ γῆρας μου δὲν πάίρνει πολὺν ὕπνον. **τοι** = ὡς γνωστόν. καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς δέξῃ πάρεστιν = καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου δέξυτης ἀντιλήψεως ὑπάρχει: **δέξῃ** = ὡς οὖσ. = δέξυτης,

δέξυδέρκεια. τίς ποτ' ἀστήρ οδε πορθμεύει ; ή σειρά : ἀστήρ οδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ.)... ποτὲ εἰς ἐρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχα. **ἄρα** = λοιπόν, ἀφ' οὗ τόσην δέξυτητα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμήν τῆς τροχιᾶς του ώς ἡ λέμβος· ή μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **Σείριος**· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' "Ομηρον **Κύων τοῦ Ὄριωνος**, ώς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. **ἐπτάπορος Πλειάς**· καλεῖται **ἐπτάπορος** ή **Πλειάς**, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτὰ ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἐπτὰ τροχιάς, **ἐπτάπορος** **ἄρα** = ἐπτασώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. **ἄσσων** (πρβλ. δάφτων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εύρισκόμενος. **ἔτι μεσσήρης** = **ἔτι μέσος** = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ ὄυρανοῦ, μεσουρανῶν· τὸ **μεσσήρης** ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ **μέσος**· μεσοῦντος τοῦ Αὔγουστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦ κατὰ τὴν πρωΐαν. **οὐκούν** = γι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὑρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) **οὔτε φθόγγος δρυίθων** (= πτηνῶν) **οὔτε θαλάσσης**· ἐννόησον κατὰ ζεῦγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ **ῥόχθοις, βοή, φλοισθοῖς**· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἄνεμοι (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί **ζωηρὰ** ἡ ἀντίθεσις τῆς ἀκρας σιγῆς, ποὺ βασιλεύει γῦρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίμνου βασιλέως! **τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν** = **κατέχουσι τόνδε τὸν Εὔριπον**· τμῆσις· Εὔριπος κατ' ἔξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλίρροιαν. **ἀίσσεις** = στριφογυρίζεις νευρικά· ἡ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ **Ἀγαμέμνονος**. **τήνδε κατ' Αὔλιν** = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὔλιδα· διὰ τούτου δηλοῦται γενικάτερον τὸ πεδίον, ἐν ᾧ ἔξελίσσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγῳδίας· ἡ Αὔλις, ταῖνην **Βαθύ**, πολίχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸν βόρειον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλο Βαθύ), χωριζόμένους μὲ προβολὴν βουνώδη. **καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων** = καὶ οἱ φύλακες τῶν δύχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· **ἀκίνητοι κατηγορούμενον**, ἐννοουμένου τοῦ ῥήματος **εἰσίν**. **ζηλῶ** = ζηλεύω. **ἀνδρῶν** (πάντα) **δες ἀκίνδυνον βίον ἔξεπέρασε** = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνον, δεστις περνᾷ διληγ. του τὴν **ζωὴν** **ἔξεπέρασε**· γνωμικὸς ἀόριστος. **ἀγνῶς - ἀγνῶτος**· μονοκατάληκτον ἐπίθετον = ἀγνωστος· εἰναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ὑπκ. τοῦ ῥήματος **ὅς**· εἰς τὸ **ἀγνῶς** τοῦτο ἄνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ **ἀκλεής** = ἀδοξος, ἀφανῆς· **ἀγνῶς — ἀκλεής** πλεονασμός,

δι' οὗ ἔξαιρεται ἡ ἔννοια. τοὺς δ' ἐν τιμαῖς (ἐνν. ὄντας) = τοὺς ἔχοντας τιμάς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις ησσον ζηλῶ = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· δ' Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἡ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἴδιωτικὸν βίον. καὶ μήν γε = καὶ ὅμως, ἵστα ἵστα. τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίον· ἡ σειρά : τὸ καλὸν βίον = ἡ δικαιοφάδα, ἡ γλύκα τῆς ζωῆς ἐνταῦθα (ἔστιν) = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμάς, εἶναι, ἔγκειται. τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν· ἡ σειρά : τοῦτο δέ γε τὸ καλόν ἔστι σφαλερὸν = ναί (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὠραῖον, τὸ θελγγητρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. σφαλερόν· παρὰ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. καὶ τὸ πρότιμον· οὐδέτε. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὃν)· ὡς οὐσιαστικὸν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. γλυκὺ μέν (ἔστι) = εἶναι μὲν γλυκά, λυπεῖ δὲ = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουν φαρμάκια προσιστάμενον = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εὐρίσκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανείς. τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὁρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον· ἀσύνδετος διασάφησις τῶν προηγουμένων. ὁρθῶ = κρατῶ τι ὁρθόν, ὑψηλά· τὰ θεῶν οὐκ ὁρθωθέντα = ἡ μὴ ὁρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς ὁφειλομένου ἀνέτρεψε βίον = ἀνατρέπουν, φέρνουν ἄνω κάτω τὴν ζωήν. τοτὲ μὲν - τοτὲ δὲ = ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι· κατὰ παράταξιν ἀντὶ ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαί, ἐὰν ὥστι δυσάρεστοι = ἡ κοινὴ γνώμη, ἀν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἢ δι' ἀσυμφωνίαν ἢ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς φεύματος). διέκναισαν· γνωμικός ἀόρ. διακναιλω = ξύνω (πρβλ. κνησμὸς = φαγούρα), τρίβω, φθείρω, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28 - 48

οὐκ ἄγαμι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· ἀριστεὺς = δ' ἐν τιμαῖς. φυτεύω· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα : διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς = ἐπὶ τῷ ὄρῳ, μὲ τὴν συμφωνίαν νάχης ὅλα τὰ ἀγαθά. Ἀτρεύς· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος" σημείωσον τὰς μι-

κράς προτάσεις καὶ τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πεῖραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἔντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὃς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς δύοιδέει ὁ πρεσβύτης πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνῃ! χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲν χαρᾶς καὶ λύπας. τὰ θεῶν οὕτω βουλόμενον ἔσται = οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα. ἀμπετάσας λαμπτῆρος φάος = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἀμπετάσας· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ίστια (ἀναπετάννυμι τὰ ίστια). Παρ' Ὁμήρῳ ἐν Ὁδυσσείᾳ γίνεται χρῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. δέλτος (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον· ἡ δέλτος ἦτο δύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαίνετο εἰς μίκρὸν βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίτετο λεπτῷ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἢ γραφείου· ἀλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δύλου ἢ ἐγράφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. πρὸς χερῶν = ἐμπρός σου. συγχέω = σβήνω. λύω = ἀποσφραγίζω. πέδω = εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς. πεύκης· συνεκδοχὴ: ἡ ἐκ πεύκης δέλτος. θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων = καταχέων θαλερὸν δάκρυ· τμῆσις· ἡ φράσις ἐλέχθη καθ' Ὁμηρον. θαλερὸν = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ.: ὅρα ὅτι ὁ Ἀγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμωδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὑρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιστος. καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι = καὶ καμμία ἀπὸ τὶς παραξενίες δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῇ κανεὶς τρελλόν. τὸ ἀπορον = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενο, ἡ παραξενία. μὴ οὐ μαίνεσθαι· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἀρνησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ μὴ οὐ· οἱ ἐν Ἀθήναις δοῦλοι εἶχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλώσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἀγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. τί πονεῖς; = τί ὑποφέρεις; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ; = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; νέον· κεῖται κατ' εὐφημισμόν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὔται καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικαιολογημένως ἀνησυχοῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. κοινῶ = ἀνακοινώνω. μῦθος = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. ἀγαθὸς = τίμιος. φράζω = λέγω. σῇ ἀλόχῳ = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμήστραν. πέμπε = ἔδωκε. ποτὲ = κάποτε

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. **φερνή**· πᾶν ὅ, τι φέρει ἡ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της; ἡ ἄλλως λεγομένη προίξ. **συννυμφοκόμος** (συν - νυμφοκόμος)· **νυμφοκόμος** = ἡ στολίζουσα τὴν νύμφην· **συννυμφοκόμος** = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· ἐδῶ = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνδόξ. **δικαιος** = πιστός. **φερνήν** — **συννυμφοκόμον** τε κατηγορούμενα.

Μέτρον τοῦ τμήματος (1 - 48) εἰναι τὸ ἀναπαιστικὸν (ἀνάπαιστος — — —) ἀντὶ τοῦ συνήθους ἱαμβ. τριμέτρου, ἵσως διότι οἱ ὑποκριταὶ ἐνιακοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ πρεσβύτης, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἰναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῖ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου τον· οὕτως ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἀγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην προέκτην, ητοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγῳδίαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τις ἡ προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.

γ') 49 - 70

Λήδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαίμονι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. **ξυνάροος** (ξύν - ἀείρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. οἱ τὰ πρῶτ' ὡλβισμένοι νεανίαι **Ἐλλάδος** = οἱ νέοι τῆς Ἐλλάδος οἱ κατ' ἔξοχὴν εύτυχισμένοι, πλούσιοι (ὄλβιος = ὑλικὸς πλοῦτος)· **δλβίζομαι** = θεωροῦμαι ὄλβιος, εύτυχής. **ταύτης**· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστῆρες, ὁ εἰναι κατηγορούμενον. **δειναὶ** δ' ἀπειλαί, ἐννόησον τὸ **ῆσαν** ἡ τὸ ἐγίγνοντο· καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος **ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπ' ἔκεινων), **ὅστις** μὴ λάβοι· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· **ὅστις** περιληπτικὸν = ὅσοι τυχὸν δὲν θελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. τὸ δὲ **πρᾶγμα** ἀπόρως είχε **Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερεν εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. **δοῦναί τε** μὴ δοῦναί τε· ἐπεξήγησις τοῦ: **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δῆλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἡ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοϊκή. **τῆς τύχης** ὅπως ἄψαιτ' ἄριστα· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀπόρως είχε = ἐν ἀπορίᾳ **ῆν**, **ἡπόρει** = πῶς θὰ ἐγγίσῃ τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεται** τινα. ἦ-

τινί τι = εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος ἢ σκέψις, ἢ ἔδει. **νιν· αἰτ. τῆς τριτοπροσώπου προσ. ἀντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ** (πρβλ. τὸ Όμηρ. μιν) = τοῦ ἔρχεται ἡ σκέψις. **τάδε = ἡ ἔξης σκέψις** ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολούθων ἀπαρεμφάτων : **συνάψις, συμβαλεῖν, καθεῖναι κάπαράσασθαι** · τούτων ὑποκ. εἶναι τό : **μνηστήρας. δεξιὰς συμβάλλομεν** = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν· κατὰ τοὺς ὄρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψίαι. **ἔμπυρα (= τὰ ἐν πυρὶ)** = τὰ καΐμενα. **σπονδὰς καθίημι = ἀφήνω νὰ χυθοῦν κάτω σπονδαὶ** = σπένδω, κάμνω συμφωνίαν· **δι' ἔμπύρων σπονδὰς καθεῖναι = νὰ συνάψουν συμφωνίαν** διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. **κάπαράσασθαι = καὶ ἐπαράσασθαι** · **ἐπαρῶμαι = ὑπόσχομαι μὲ κατάραν** (ἐναντίον τοῦ ἔαυτοῦ μου), ἐνόρκως. **τάδε = τὰ ἔξης, ἐπεξηγούμενα** διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων : **τῷ συναμυνεῖν, καπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν,** διὰ ὑποκ. εἶναι πάλιν τό : **μνηστήρας. συναμυνεῖν = διὶ πάντες ὅμοι** (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν τῷ = τούτῳ διοῦ = οὐτινος γένοιτο **Τυνδάρις κόρη** (ὑποκ.) γυνὴ (κατηγ.). **νιν = αὐτὴν λαβὼν = ἀπαγαγὼν ὀλχοῖτο = ἥθελεν ἀπέλθει.. τὸν ἔχοντα = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. ἀπωθῶ λέχους = βιαίως γωρίζω ἀπὸ τὴν σύζυγον.** **ἐπιστρατεύω = ἐκστρατείω ἐνσαντίον.** **"Ἐλληνα δμοίως βάρβαρόν τε (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ἐλληνικὴν εἴτε βαρβαρικὴν πόλιν.** **"Ἐλληνα βάρβαρον · ἐπίθετα:** "Ἐλληνες καὶ βάρβαροι καθ' Ἡρόδοτον ἥρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναικας. **ὅπλων μέτα · ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως = μὲ ἐνόπλους δυνάμεις** εἰς τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα πολλὰ ἀπαρέμφατα περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερώνουν τὴν περίσκεψίν του· περίφημοι ἡσαν οἱ **Τυνδάρεως ὄρκοι.** **ἐπιστώθησαν δι' ὄρκου** (παρ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). **εὗ·δέ πως γέρων ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενὶ = ἔξηπάτησε δ' αὐτοὺς πολὺ τεχνικὰ ὁ γέρων Τ.** μὲ τὰ τετραπερασμένα μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. **εῦ πως· λιτότης.** **δίδωσ'** (ι) = δίδει τὴν ἀδειαν, ἐπιτρέπει εἰς τὴν κόρην ἐλέσθαι = νὰ ἔκλεξῃ· τὸ σύνηθες ἡτο ὁ πατήρ τῆς κόρης νὰ ἔκλεγῃ τὸν γαμβρόν. **ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι = εἰς ὅποιον θὰ τὴν ἔφερναν τὰ φυσήματα τὰ ἔρωτικά, τὸ αἰσθημα τῆς καρδίας.** **ὅτου· γεν. ἀντικ.** τοῦ πνοαί· **πνοαὶ ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόντων τὰ πλοῖα· πρβλ.** καὶ τὸ παρ' ἡμῖν: **ὅπου τὸν πάρη (φέρη) τὸ φύσημα. ὡς γε μήποτ' ὠφελε λαβεῖν = ποὺ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ τὸν ἔπαιρνε.**

εύχη ἀνεκπλήρωτος· οἱ μνηστῆρες οἱ μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἔξέλεξεν.

8') 71 - 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῷες καλοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιελαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. **ὅ τὰς θεάς κρίνας**· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ δρός τῆς "Ιδης ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεάς, "Ηραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων ὑπὲρ ἔσαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς "Εριδος. **ὅδε** = ἔκεινος, ὁ πολυυθρύλητος. **ώς** δ **μῆθος**· **ἀνθρώπων ἔχει** = καθὼς λέγουν οἱ ἄνθρωποι. **Λακεδαίμον'** (α') αἰτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἐλθών. **ἀνθηρὸς** = ὃ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικιλὸν τοῦ ἄνθους. **εἶμα** (ἔννυμα) = ἔνδυμα, ὑποκορ. **ἱμάτιον**. **στολῇ**· ώς καὶ παρ' ἡμῖν: ἡ περιβολή· **εἰμάτων στολῇ**· περιφρασις: **ἀνθηρὸς εἰμάτων στολῇ** = μὲ τὴν στολήν του· τὴν ὄμοιάζουσαν μὲ ποικιλόχρωμον ἄνθος. **λαμπρὸς χρυσῷ** = λαμπακοπῶν ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα· **χρυσῷ** συνεκδ. **ἀνθηρὸς στολῇ — χρυσῷ λαμπρός**· χιαστί. **ἀνθηρὸς** μὲν **λαμπρός** τε ἀντὶ τοῦ **λαμπρὸς** δέ. **βαρβάρῳ χλιδήματι**· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ **χρυσῷ**. **χλιδῆμα** = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια. Οἱ βάρβαροι ἥγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτίασιν. **ἐρῶν** **ἐρῶσαν** = ἐπειδὴ τὴν ἥγάπα καὶ ἀντηγαπάτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαίστητα αἰσθήματος. Σημείωσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· πρβλ. καὶ "Ομηρον: παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ. **ἔξαναρπάσας** = ἀρπάσας εἰς τὸν ἀέρα. **πρὸς** "Ιδης βούσταθμα = εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς "Ιδης. **ἔκδημον λαβὼν** **Μενέλαιον** = εὑρών, ἐπιτυχών τὸν Μενέλαιον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (ἔκδημον κατηγορ.). ἀπουσιάζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον του βασιλέα τῆς Κρήτης **'Ιδομενέα**. **ὅ δὲ** = Μενέλαιος. **οἰστράω** καὶ **οἰστρέω**· ἀμετάβ. = τρελλαίνομαι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἰστρὸν (τὴν βοϊδόμυιγαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῷα. **πόθῳ** = ἀπὸ τὸν πόθον. **οἰστρήσας** = σὰν τρελλὸς τρέχων. **μαρτύρεται** = ἐπικαλεῖται μάρτυρας. **ώς**· εἰδ. = ὅτι. **τοῖσιν ἡδικημένοις**· εἰς ἥτο ὃ ἡδικημένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικεύει. **τούντεῦθεν** = τὸ ἐντεῦθεν = κατ' ἀκολουθίαν τούτου. **"Ελληνες**· ἀναχρονισμός, διότι τότε

έκαλοῦντο. Ἀχαιοί. **ἀξαντες** (ἀσσω) **δορὶ** = πεταχθέντες μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις· τὸ ῥῆμα κατάληλον ὡς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου ὄργασμοῦ. **δορὶ** · συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πλήθ. (πρβλ. ἀνωτέρω **δάκρυ**). **τεύχη λαβόντες** = ὅπλα λαβόντες· ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ **δορὶ** ἔννοιαν. **στενόπορα βάθρα Αὐλίδος** = εἰς τοὺς ὄρμους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἴτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ **ἡκουσι** (πρβλ. **Λακεδαιμονα ἐλθών**)· τὸ **στενόπορα** θὰ ἥρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὔφροϊκὸν κόλπον. **ἴπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν τ'** (ε·). ἐν διὰ δυοῖν = 'δι' ἄρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἥρωες παρ· 'Ομήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. **ἥσκημένοι** = ἐφωδιασμένοι· **ἀσκῶ** = φιλοτεχγῶ, ἐφοδιάζω. **εἶλοντο στρατηγεῖν** = ἐξέλεξαν νὰ εἴμαι ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. **Μενέλεω χάριν** · δλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ. 'Ο Ἀγ. ἐξελέγη ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ὡς ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων παρὰ ὡς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει δτι ἡ δύναμις τοῦ Ἀγ. μᾶλλον ἡ οἵ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν πόλεμον. **σύγγονόν γε** (ὅντα) = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἴμαι ἀδελφός του. **ξυνεστῶτος** (τοῦ) **στρατοῦ** = ἐνῷ ἦτο ὁ στρατὸς συντεταγμένος. **ἥμεσθ** (παρατατικὸς τοῦ **ἥμαι** = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα ἀδρανοῦντες, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, **ἀπλοίᾳ χρώμενοι** = εὑρισκόμενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ· ὥφείλετο ἡ ἀπλοια, ἀν δηλ. εἰς νηνεμίαν ἡ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. **Κάλχας** ὁ Θεστορίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θέστορος), ὁ μάντις ὁ γνωστὸς ἐκ τοῦ 'Ομήρου. **ἀπορίᾳ κέχρημαι** = εὑρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν. **ἀνείλεν** (**ἥμιν**) = ἐχρησμοδότησεν εἰς **ἥμᾶς**. **ἥν ἔσπειρ** ' ἔγώ = τῆς ὅποιας ἔγώ εἴμαι πατήρ. **Αρτέμιδι τῇ τόδ'** οἰκούσῃ πέδον = εἰς τὴν "Αρτεμιν, τὴν ἔχουσαν τὴν ἔδραν της ἔδω. 'Η **Αρτεμις** εἰς τὴν Αὐλίδα είχεν ιερὸν καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο. **θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ είναι** · τούτων τῶν ἀπαρεμφάτων τῶν ἔξαρτωμένων ἐκ τοῦ **ἀνείλεν** τὸ μὲν **θῦσαι** είναι τελικόν, τὰ δὲ ἄλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ **ἀνείλεν** ἔχει λεκτικὴν σημασίαν. **ἔσται πλοῦς** = θὰ είναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. **κατασκαφαί Φρυγῶν** · δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. **θύσασι** = ἔὰν **θύσωμεν**, τίς ἡ μετοχή; **οὐκ είναι τάδε** = δτι δὲν είναι δυνατὰ αὐτὰ ἔδω, δηλ. τὰ ἀνωτέρω. **εἴπον** = ἔδωκα ἐντολὴν **Ταλθύβιον** (ὑποκ.) **ἀφιέναι πάντα στρατὸν** (ἀντικ.) **ὅρθιών κηρύγματι** (δοτ. ὄργαν.). 'Ο Ταλθύβιας είναι κήρυξ τοῦ 'Αγαμέμνονος· **ἀφίημι τινα** = ἔω τινα **ἀπιέναι** = ἀφήνω τινὰς ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθη. **ὅρθιον κήρυγμα** = ὁξύφωνον διαλάλημα. **ώς**

οὕποτ^{ος} ἀν τλάς = διότι ποτὲ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὗ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὗ δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειρίζομενος κάθε μέσον, κάθε δυνατὸν ἐπιχείρημα φέρων· ὑπερβολή. τλῆναι = τολμῆσαι. κάν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ -αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ἐκγαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαῖ. ἐκγαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπαινῶ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὐνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἔξαρτωμένη ἐξ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἀν δὲν πάρι εἰς τὴν Φθίαν ἡ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταιμήστρας = ἀν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεκδοχή· τήνδε· ἔδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος: τόδε· πειθώ (κατηγ.) = εἴχον ὡς πειστικὸν μέσον τοῦ ἔξης, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ: ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον. ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἵσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἡ ὑπόθεσις· γνῶσται τῆς ὑποθέσεως ἡσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος δὲ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὁδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατὴλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ δὲ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσώτατα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας. ἔγνων = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὅχι ὁρθήν. αὐθίς πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθώνω. οὐ καλῶς — καλῶς· ἰσχυρὰ ἡ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδοῦντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὑφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὐφρόνης σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως εἶναι τὸ ἱαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 - 163

*Αλλ' εἰα· παρακελ. = ἐμπρός. χώρει πρὸς "Αργος = κατὰ τὸ "Αργος. Λέγει πρὸς "Αργος καὶ ὅχι εἰς "Αργος, διότι ἡτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ "Αργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὅδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς· ὁ "Αγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβών· ἐγγειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκευθε· παρακ. τοῦ κεύθω = κρύπτω, περιέχω. λόγω = προφορικῶς. δόμοι = ή οἰκογένεια. σημαίνω = ἀνακοινώνω. σύντονα = σύμφωνα. γλώσση = λόγω (113). αὐδῶ = λέγω. πέμπω (99) πρὸς ταῖς πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. ὡς Λήδας ἔρνος· τρυφερὰ συζυγικὴ προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. τὰν σὰν Ἰνιν = τὴν θυγατέρα σου. κολπώδης = πολύκολπος. πτέρυξ = προεξοχή. Αὗλιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ δὲλον. πτέρυγ' ἀκλύσταν = ἀκλύστον (ἀ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. πτέρυγα· μεταφορά· κατάλληλος ή εἰκών, διότι ή νῆσος. Εὔβοια προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ εἰς τὴν ἀντικρὺν ἥπειρον, τὴν Στερεάν. Ἐλλάδα. δαίω ὑμεναίους = παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μὲ τὰ γαμήλια φύσματα = τελῶ γάμους. εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχήν. Ἀχιλεύς· διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ παρ' Ομήρῳ. ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν διὰ τὸ μέτρον ἀπλακίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. λέκτρα = γάμος. μέγα φυσῶ = πολὺ φουσκώνω. ἐπαίρω θυμὸν = ἀνάβω ἀπὸ θυμό· ἐπαρεῖ θυμὸν = θὰ θυμώσῃ. τόδε καὶ δεινὸν = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. Οἱ Ἀχιλλεὺς ἤτο δέξθυμος καὶ πολὺ εὐαίσθητος εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ομήρῳ, ὅπου ἐτοιμάζεται καὶ τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. σήμαιν' ὅ τι φῆς = λέγε ὅ, τι ἔχεις νὰ εἰπῃς. δνομα παρέχων οὐκ ἔργον = δίδων μόνον τὸ δνομά του, δχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχήν του. ὅ τι πράσσομεν· πλαγία ἔρωτησις ἐκ τοῦ σύκη οἰδε = τί μαγειρεύομεν. δτι· εἰδικὸς σύνδεσμος ἐκ τοῦ οὐκ οἰδε.. ἐπιφημίζω = ὑπόσχομαι. ἐκδώσειν λέκτροις = δτι θὰ δώσω εἰς γάμον. νυμφεῖος ἀγκῶν = νυμφικὴ ἀγκάλη. δς... Δαναοῖς· ἀναφορ. αἵτιολ. πρότασις. τῷ τῆς θεᾶς (γόνῳ) = τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ νιῷ τῆς Θέτιδος. φατίζω = ἐπιφημίζω· ή μετοχὴ φατίσας ἐνδοτική. ἀλοχον (κατηγ.) ἥγεις· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου = ἐπεχείρεις νὰ φέρης, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδίαζες νὰ φέρης. σφάγιον· κατηγ. = θῦμα. Δαναοῖς· δοτικὴ χαριστική. ἔξισταμαι γνώμας = χάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυαλίζομαι. ἀτα = ἀτη = ή τύφλωσις τοῦ νοῦ, τὸ ἀμάρτημα καὶ ή τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. Ἀξιοσημείωτοι οἱ δωρικοὶ τύποι γνώμας ἔξέσταν (136), ἀταν (137) πρὸς οὓς παράβαλε καὶ τούς: τὰν ἀκλύσταν (120), τὰν σὰν (119). ἔρέσσω πόδα = κινῶ γοργὰ τοὺς πόδας· ἔρέσσω κεῖται μεταφορικῶς· πόδα δὲν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. δορι). ὑπείκω γήρα = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, μὲ καταβάλλει τὸ γῆρας. νυ (ν) = λοιπόν. μὴ ἀλσώδεις ίζου κρήνας = μὴ

ἴζου ἔδρας κρηνῶν ἀλσώδεις = μὴ καθίσῃς εἰς σκιεράς κρήνας. Θέλγομαι ὑπνω = παραδίδομαι εἰς τὰ θέλγητρα, τὴν γλύκα τοῦ ὑπνου. εὔφημα θρόει = λέγε αἰσίους λόγους, σιώπας τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λέγεις; πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἐγὼ νὰ κάνω ἐνα τέτοιο λάθος; Θεὸς φυλάξοι. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρων ἀποκρούει τὴν μομφὴν ὀκνηρίας καὶ ῥᾳθυμίας. Κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας ὠφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν εὐφήμους, εὐοιώνους λόγους· ἀλλ’ ἐπειδὴ ἡτο δυνατὸν νὰ λεχθῇ δυσοίωνος λόγος, ἐτήρουν σιγήν, θθεν εὐφημεῖτε = σιωπᾶτε. πάντη = παντοῦ. πόρος σχιστὸς = σταυροδόρομοι. ἀμειβω = περνῶ. λεύσσω = παρατηρῶ, βλέπω. φυλάσσω = κοιτάζω προσεκτικά. μὴ τίς σε λάθη... ναῦς· ἡ σειρά: μὴ τις ἀπήνη κομίζουσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν λάθη σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν ὅχοις· ἀπήνη· τετράτροχος ἄμαξα συρομένη ἀπὸ ζεῦγος ἵππων ἢ ἡμίονων· παραμειβομαι = προσπερνῶ. μὴ λάθη παραμειψαμένη = μὴ προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντιληφθῆ. τροχαλὸς = ταχὺς. ὅχος = ὅχημα. πάλιν ἔξορμα = γύρισέ (την) βιαστικὰ πίσω. σεΐς χαλινούς = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς· σημείωσον τὸ ἀσύνδετον, δι’ οὖν ἀποδίδεται ἡ διέγερσις τοῦ λέγοντος καὶ αἰσθητοποιεῖται ἡ γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. ιεὶς = κατευθύνων τὴν συνοδείαν. (πομπαὶ) ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας = εἰς τὴν Κυκλώπειαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν. θυμέλῃ = βωμός, ιερόν. θυμέλαι Κυκλώπων = τὰ ιερὰ τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπείων τειχῶν, ἡ ἀκρόπολις ἡ περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ιερὰ ἐκάστης πόλεως εὑρίσκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ιστορίας τὰ πρατητορικὰ τείχη τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελαρίων ἀκατεργάστων λίθων· ἡ κτίσις των ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτόνων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἔχόντων τὸ σῶμα γιγαντῶδες. φράσας τάδε = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων. πιστός = πιστευτός. παιδὶ σέθεν = εἰς τὴν κόρην σου. σφραγῖδα φύλασσε = πρόσεξε μὴ χαλάσῃς τὴν σφραγῖδα. Ἄθι = ἐμπρός· κατεπίγει τὸν πρεσβύτην ὁ Ἀγ. λευκαίνει ἥδη τόδε φῶς = ἀπλώνουν τώρα πλέον τὸ λευκό φῶς των. ἥδη πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου = ἡ αὐγὴ καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἡλίου. σύλλαβε μόχθων = μετάπιασέ μας καὶ σὺ = δός καὶ σὺ χεῖρα βοηθείας στὰ βάσανά μου. δλβιος = εὐτυχῆς (ἀπὸ ὑλικῆς ἀπόφεως). ἐς τέλος = μέχρι τέλους τοῦ βίου. εὐδαίμων = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ δλβιος καὶ εὐδαίμων ἐννόησον τὸ παραλειπόμενον ἔστι. Διαρκῆς εὐδαιμονία

είναι άνυπαρκτος εἰς τὸν κόσμον. 'Ο 'Αγαμέμνων παρ' ὅλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖον είναι δυστυχῆς κατά γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. 'Ο γέρων ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. 'Ο 'Αγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἴτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν του.

Οι ἔρμηρευθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Πρόλογον τῆς τραγῳδίας. 'Ο πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας, τμῆμα τῆς τραγῳδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν όνθι, περιέχει τὴν λεγομένην πρότασιν (εἰσαγωγήν), ἣτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαῖς ἔξηγήσεις διὰ τὰ προηγθέντα τῆς τραγῳδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατήριον τὸ κινοῦν τὴν πρᾶξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀναλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμήστραν ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἶναι περίεργοι νὰ ἴδουν, ἢν θὰ προλάβῃ ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἢ θὰ εἶναι ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, δύον πρόσωπα εἶναι δὲ 'Αγαμ. καὶ διπλοσβύτης. 'Η σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ 'Αγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικὸν (ἔξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων τὸν 107 - 114), ἐν λαμπροῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δὲ ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τούτον ὄντος ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν ἔξεφράσθη ἡ εἰκασία ὅτι διπλογος τῆς τραγῳδίας, τὸν δόποιον ἀποθανὼν δὲ Εὑριπίδης ἀφῆκεν, εἶναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὑριπιδείων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμῆματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν δινός τοῦ Εὑριπίδου, διμώνυμος, διτις ἐδίδαξε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογίαν, 'Ιφιγένειαν τὴν Ἀλκίδην, 'Αλκμέωνα τὴν Κορινθιακὴν Βάκχας, ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀνιαρόν, τὸ δποῖον ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρὸς του. 'Η γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ ἰωνικοὺς τύπους καρυκευμένη, παρ' Εὑριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς δραχῆστρας γνναῖκες ἐκ Χαλκίδος ἔγγαμοι καὶ νέαραι, παρέρχονται ἥδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ώς ἐγχώριαι καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἐκαστον ἐκ τριῶν γυ-

ταικῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἔκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν ὁρχήστραν μὲ σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν ὁρθοῦ τῶν ἀναπαίστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικήν των θέσιν, μὲ χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλήν των στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγονται θέλοντα ἐκεῖ, ἃδον δὲ κατὰ τὴν πάροδον φόρμα χροικόν, πάροδον δὲ κατὰ τὴν πάροδον φόρμα χροικόν, πάροδον δὲ κατὰ τὴν πάροδον φόρμα χροικόν, πάροδον δὲ κατὰ τὴν πάροδον φόρμα χροικόν.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφὴ α' (164 - 184)

ἔμολον· ἀόρ. β' τοῦ βλώσκω = ἔρχομαι (πρβλ. μολὼν λαβέ, αὐτόμολος)· ὁ ἐν., διότι ἔκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ ὅμιλεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς. ἀμφὶ παρακτίαν Φάμαθον Αὔλιδος ἐναλίας = γῦρο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιὰν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὔλιδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνωνύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν (164), ἐναλίας (165), Φάμαθον καὶ Αὔλιδος). χεύματα = τὰ ῥεύματα. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω· ἀμεταβ. = προσορμίζομαι, καταπλέω· κέλσασσα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὄνδατων ταξικλεινᾶς Ἀρέθουσας τροφόν. τροφὸς = ἡ τροφοδοτοῦσσα. ἀγχιάλος (ἀγχι-άλδος) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· δόνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ ἣς ἐνταῦθα πρόκειται, ἵσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν "Αγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὄδον Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἴνα κατιδοίμι = ἴνα μὲ προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανὸς (ἀ [ἐπιτ.]- γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερήφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆες κωπήλατοι. πλάτη· συνεκδοχή· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτω ἄκρον. οὓς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν... ἡ σειρά: οὓς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενέλαον τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις - ιος=σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζων ἄγω. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲ χλίαι πλοῦα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχή, οὓς: ἀντικ. τοῦ στέλλειν. Μενέλαον τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· ὑποκ. τοῦ στέλλειν, ἐπὶ τὰν Ἐλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἐλένης. Μετὰ ταῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἐπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ άν = ἦν Ἐλένην

(ἔλαβε). **δονακοτρόφος** = δι τρέφων καλάμια. **Εύρώτας** = δι γνωστὸς τῆς Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας** = ως δῶρον ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην· ἡ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. **ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις** = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἡγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἡ Ἐλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἐλαβεν ἡ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἔριδος.

'Αντιστρ. α' (185 - 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρτέμιδος ἥλυθον ὁρομένα = διὰ πολυθύτου δὲ ἄλσους τῆς Ἀρτέμιδος ἥλυθον πεταχθεῖσα βιαστικά. **πολύθυτον ἄλσος** = ἄλσος δπου πολλαὶ θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνεδήτως διὰ Χορδὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἦν ἡξίωσε πρὸ διλίγου ἡ Ἀρτεμις. **ὁρομένα** μ.: ἀόριστος μετοχῆς τοῦ δρυνυματοῦ = ἐγείρομαι, πετιέμαι. φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν αἰσχύνα νεοθαλεῖ = μὲ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρειάν. φοινίσσω = κοκκινίζω. ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆς** = παρηγις = παρειά. **νεοθαλής** = ἐπίθ. = νεανικός τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ αἰσχύνα διὰ τὸ ὑπαλλαγέται εἰς τὸ παρῆδα. **θέλουσ'** ιδέσθαι = θέλουσ' ιδεῖν. **ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας δπλοιφόρους Δαναῶν** = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηνάς τῶν ὁπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς** = περιληπτικὸν = ὅπλιται ἀσπιδοφόροι. **κλισίας δπλοιφόροι** = σκηναὶ φέρουσαι ὅπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα — κλισίας δπλοιφόρους** = χιαστί. **ἴππων ὄχλος** = ἀρμάτων πλῆθος. **δύ' Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οἰλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτεσίλαος** = υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, δι πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **θᾶκος καὶ θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις** = ἀνάφερε εἰς τὸ συνέδρων σύνεδρος = δι συγκαθήμενος. **ἡδομένους** = κατηγορ. μετοχὴ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, δι Πρωτεσίλαος καὶ δι ἐφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμήδης). **μορφαι πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πεσσοί** = εἶδος παιδιάς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιάν

έφευρεν δι Παλαιμήδης κατά τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαιμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἀλλαὶ πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)**· δωρικὰ = δι Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = δι Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ Ἀργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μὲ τὸν δίσκον. **παρά**· ἐπίρρημα = πλησίον. **Μηριόνης**· θεράπων τοῦ. βασιλέως τῆς Κρήτης Ἰδομενέως, ὁ ὄποιος λέγεται **Ἄρεος δῖος** = βλαστάρι τοῦ Ἀρεως, κατὰ μεταφοράν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὅλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδὶ τοῦ Λαέρτου, τὸν ὘δυσσέα. **νησαῖα δρη** = δρεινὴ νῆσος· ἡ Ἰθάκη εἶναι πετρώδης καὶ δρεινή, ἔχουσα τὸ δρος Νήριτον. **Νιρεύς**· ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιστος μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, ἄγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, ὘δυσσεὺς καὶ Νιρεύς βάλλουσε τὸν δίσκον.

Ἐπωδὸς (206 - 230)

εἰδον... Ἀχιλῆα. λαιψηροδρόμος = ποδώκης. **Ισάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ λαιψηροδρόμον **Ἀχιλῆα.** **ποδοῖν**· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· δρα τὰ ὄμηρικὰ ποδώκης, πόδις ὡκύς, ποδάρκης καὶ παράβαλε τὰ ὄμηρικὰ ἐπίσης ποδήνεμος ὡκέα **Ἴρις,** τῷ ἄμα πνοιῆσι πετέσθην. **ἐκπονῶ** = ἐκπαιδεύω. **Χείρων**· ὁ δικαιότατος τῶν Κενταύρων, πειρώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν δπλοις** = τρέχω ἔνοπλος. **πονῶ ἀμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. δργαν.) = ἀμιλλῶμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὐ ἐπέβαινεν ὁ διφρηλάτης Εὔμηλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκήστιδος, ὁ ἔγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἔλισσων** = **ἔλισσόμενος** = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἔβοϊτο** = **ἔβόα** = ἐφώναζε δυνατά (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῷ** = οὖ (Εὔμήλου). **ἴδόμαν** = εἰδον, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ **Θεινομένους.** **χρυσοδαίματοι στομίοις πῶλοι** = στολισμένοι μὲ χρυσοῦς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = ὁρόδος μὲ αἰχμὴν ὀξεῖαν, δι' ἣς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θείνομαι κέντρῳ** = μαστιγοῦμαι. **μέσοι ζύγιοι.** ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐζευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ὁμοοῦ (τημωνίου). **βαλιούς λευκοστίκτῳ τριχῇ** = παρδαλούς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκροι

ἴπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχαινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἄρμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειραῖς ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτῆρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἔτερος ἄκρος δεξιὸς νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ δνομάζονται **ἀντήρεις**, ἡτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἑκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἔτερον. **καμπαῖσι**· τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινοτρίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρά** = ἀστράγαλοι μόνονπλοι· **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν χηλήν, ἕνα νύχι· **μονόχαλα σφυρά** εἶναι κατὰ τὸ μώνυχες ἶπποι. **οἰς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὅπλα ὁ Ηηλείδης Ἀχιλλεύς. **ἄντυξ**· θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος. **σύριγξ**· θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὃπου τεισέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. ‘Η περιγραφὴ τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἶππων γραφικωτάτη, ἰδίᾳ τά : **ἔβοῶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἔξαίρεται ὁ ἥρως Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον δόλον εἰς τὴν τραγῳδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγώνων συμβουλεύθητι τὴν Σοφ. Ἡλέκτραν στίχ. 701 κ.ἔξ.

Στροφὴ β' (231 - 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ [στερ.] - θέσφατος, θεὸς - φημὶ) = ἀπερίγραπτος. **καὶ εἰς θέαν ἀθέσφατον** (ἥλθον) = καὶ ἀπήλαυσα ἀπερίγραπτον θέαμα. **ώς** = ἵνα. **πλήσαιμι**· ἀρ. τοῦ πίμπλημι = πληρῶ, ἴκανοποιῶ. **ὅψις γυναικεῖος δομμάτων** = γυναικεία φιλοπεριέργεια. **ἀδονάν** = ἡδονήν· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖαν ὡς μέλι. **ἥν ἔχων** = εἰχε. **πλάτας**· περιληπτικὸν = τῆς πλάτης = τοῦ στόλου. **δ Μυρμιδῶν** "Αρης Φθιώτας (-ης) = αἱ μάχιμοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θουρίαις**· ἀντὶ **θοαῖς** = μὲ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆσες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. ‘Ο Εὔριπίδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, δπως ἥσαν εἰς τοὺς χρόνους του· τὰ πλοῖα ἥσαν μόνον μεταφορικά, δχι καὶ πολεμικά. **Νηρῆδες** δὲ **θεαὶ χρυσέαις εἰκόσι κατ'** ἄκρα **ἔστασαν** = Νηρήδες δὲ θεαὶ μὲ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἥσαν στημέναι. **Νηρήδες**· αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως τούτων

μία ἥτο καὶ ἡ Θέτις. σῆμα = ώς διακριτικὸν γνώρισμα. πρύμναις· τοπικὴ πτῶσις.

'Αντιστρ. β' (242 - 252)

Αργείων δὲ νᾶες ἔστασαν ισήρετμοι = 'Αργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κώπας ἵσας ἐστέκοντο. πέλας ταῖσδε = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. ὅν = τούτων. στρατηλάτας (-ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, ὃν (Μηκιστέα) τρέφει = ἀνέθρεψεν ὁ Μηκιστεὺς ἥτο υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ "Αργους" Ἀδράστου, πατήρ τοῦ Εύρυαλου, ἑταίρου τοῦ Διομήδους. **Καπανεύς** = 'Αργεῖος ἥρως, εἰς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας. **Σθένελος** = υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. **Ατθίδος** (γῆς) = ἐκ τῆς Ἀττικῆς δὲ ὁ Θησέως παῖς = ὁ Δημοφῶν. Καθ' "Ομηρον ἐν B 552 τῶν." Αθηναίων ἥγειτο ὁ Μενεσθεὺς ἄργων 50 ναῦς. Ταύτας αὐξάνει εἰς 60 ὁ Εὐριπίδης κολακεύων τοὺς Ἀθηναίους. **Ἐξῆς** = ἔχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἀργείων. **ναυλοχῶ** = ἔχω ἀγκυροβολήσει. **Θεὰν Παλλάδα** ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. **μώνυχος** = ὁ ἔχων μίαν ὄπλην τὸ μωνύχοις πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. **θετδς** = τοποθετημένος, στημένος. **φάσμα** = σῆμα. **εὔσημον** = εὔδιάκριτον. **ναυβάτης** = ὁ τῆς νεώς ἐπιβάτης.

Στροφὴ γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. **εἰδόμαν** (-ην) = εἶδον. **ποντίας νῆας** = ναῦς δἰ' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. **σημείοισι** = σήμασι. **Κάδμος** ἦν (σῆμα). εἰχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοικίκης Ἀγγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φονεύσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὄδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἔξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, ἔξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχαι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκων τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο δρακοντογενεῖς ἢ **σπαρτοί**. **κόρυμβος** = κόρυμβος ἀρσ., εἰς τὸν πληθ. οἱ κόρυμβοι καὶ τὰ κόρυμβα = τὸ προεξέχον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. **ἄρχε** = ἥρχε **ναῖου στρατοῦ** = τοῦ στόλου. **Λήιτος** ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενῆς (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-

γενεῖς) ὅν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἥγε. Οἰλέως τόκος = ὁ Αἴας. ἵσας τοῖσδε· κατὰ βραχυλογίαν ἀντί: ἵσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιάς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικυνημίδίων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

'Αντιστρ. γ (265 - 276)

ἐκ Μυκήνας τᾶς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκήνας τὰς ἔχουσας τὰ Κυκλώπεια τείχη· **Μυκήνη (-αι)**. **ἔπειμπε** = ἔστελλε (178), ἥγεν, ἔκινητοποίει. **ναυβάτας** = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. **ἥθροι-**
σμένους = ἥθροισμένους. **σύν** = συγχρόνως. **ἥν ταγδός** = ἥν στρατηγός. **σύν ταγδός** = συστράτηγος μὲ αὐτόν, ὁ "Ἀδραστος. **τᾶς φυγούσας** μέλαθρα . . . ὡς λάβοι· ἡ σειρά: **ώς (ΐνα) λάβοι** 'Ελλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) **τᾶς φυγούσας** (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἶκον) **χάριν** βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὰ βαρβάρων). ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγῳδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς 'Ελένης ἡτο ὅβις δι' ὅλην τὴν 'Ελλάδα. **Νέστωρ Γερήνιος**· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὃπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. **κατειδόμαν (-ην)** = κατεῖδον. **πρύμνας (= πρύμνης)** σῆμα ταυρόπουν· οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. **δρᾶν**· ἀπαρέμφ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ **ταυρόπουν** = κατὰ τὴν μορφήν. **τὸν πάροικον** 'Αλφε(ι)δν = τὸν γείτονα 'Αλφειόν. Οὗτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὅρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἔλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο **κέρατα**, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφὴ δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλοις δώδεκα νεῶν. **Αἰνιᾶνες**· ἀρχαιότατον 'Ελληνικὸν φῦλον κατοικοῦν κατὰ τὸν "Ομηρον τὴν παρὰ τὴν Δωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὅπόθεν ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. **τῶν δ'** αὖ πέλας δυνάστορες (= κυρίαρχοι) **"Ηλιδος (ήσαν)**. **πᾶς λεώς** = δόλος ὁ κόσμος. **λευκήρετμος** "Αρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. **Τάφιος** = ὁ ἐκ Τάφου. 'Η Τάφος ἡτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ 'Αχελώου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀναφέρονται ὡς ληστρικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς· κυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησῖδας εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος κοντά εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

’Αντιστρ. δ’ (289 - 302)

ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **ξυνῆγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαιὸς** (laevus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὅν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρας· ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρας εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενικὴ **τῶν** = ὅν ἐκ τοῦ **ἄσσον** = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ῷρμει** = εἴχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. ‘Ο Αἴας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὔστροφώτατα πλοῖα. **ῶς** = οὕτως. **ἄιον** = ἥκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ῷ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεών** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἔάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις - ιδος**· θηλ., Αἴγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσεται κλπ** = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ήτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἰον**· ἐπίρρ. = δὲ τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα**· συνεκδοχὴ = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ποὺ εἶδον ἐδῶ. **τὰ δὲ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **κατ' οἴκους κλύουσα** = κατ' οἴκον πληροφορθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σώζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. ‘Η ἔννοια: σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν ποὺ εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας ποὺ ἔλαβα κατ' οἴκον καὶ τὰς δύοις συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῇ πρὸς τὸν Ἐλληνικόν.

‘Η γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι η αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν δὲν ἐδῶ εὑρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοί τινες τύποι: ἐ μὰν (168), τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας (170),

κατειδόμαν (171), ἀ μέτεροι (176), οἵτινες δίδοντι εἰς τὴν γλῶσσαν χρῆμα δωρικῆς διαλέκτου, ἥτις ἡτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, δπως καθόλον τὰ χορικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὗσης ὅλης ἐπικῆς. Εἶναι ἔνορὰ ἀπομύμησις τῆς Τειχοσκοπίας (‘Ομ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἡ Καταλόγον τεῶν (‘Ομ. Β’ 494 ἢ. ἔ.), μόνον κόσμον ἔχοντα τὸν κόσμον τῶν κορύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπωδὸν (στροφὴν) προστίθενται τοία στροφικὰ ζεύγη, ἐνῷ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπωδοῦ, εἰς ἣν καὶ τελειώνονται. Συναισθήματα δ’ ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἔκφράζει· μόνον ἀσθενῆ τινα θαυμασμὸν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ’ ἀγκίστρωσίς της πρὸς τὴν προᾶξιν εἶναι ἀσθενῆς καὶ χαλαρὰ (ἡ γυναικεία περιέργεια). Ἀφ’ οὖτοῦ Χορὸς ἔψαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται δὲ Μενέλαος καὶ δὲ Πρεσβύτης διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαες· εὐθὺς ἔξι ἀρχῆς τὸ δύνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεών** (ἢν) = χρῆν. **ἄπελθε** = φύγε ἀπ’ ἐδῶ. **λίαν πιστός**· τοῦτο ὑπενθύμιζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, δὸν ἔκαμεν δὲ πρεσβύτης (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τούνειδος** = τὸ δύνειδος. **ἔξονειδίζω** = ἐκστομίζω ὕβριν. **καλὸν**· κατηγορούμενον· **καλὸν τὸ δύνειδος**· εἶναι δξύμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις** ἂν = θὰ γύσῃς δάκρυα. **εἰ πράσσοις**, δὲ μὴ πράσσειν **σε δεῖ**· δὲ πρεσβύτης ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγῖδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολήν. **οὐδέ γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπερπε... Φαίνεται δτι δὲ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολήν, ἦν χαρακτηρίζει μὲ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐματάιωνε τὴν ἐκστρατείαν καὶ τὴν ἴκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἐλλησιν**· ἀναχρονισμός. **ἀμιλλῶ**· β’ ἐν. προστακτ. τοῦ **ἀμιλλῶμαι**· **ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα** = σ’ αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχνης μὲ ἄλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). **Ὕπαινιγμὸς** τοῦ Εὔριπίδου κατ’ ἀναχρονισμὸν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἡς δείγματα ἡσαν αἱ σοφιστικαὶ **διαλέξεις**, **ἀντιλογίαι**,

ἀγῶν ἡ ἀμιλλα λόγων. οὐκ ἄν μεθείμην· ἐννόησον ἐκ τοῦ τήνδε
ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον·
τὸ σκῆπτρον ἔχρησιμοποίουν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν
ὅποιαν ἐκτύπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον
ἄντι τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κάρα = θὰ σου σπάσω
τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὑπερ = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν.
μέθες· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλος ὧν λέγεις λόγους· ὁ
πρεσβύτης δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῦ ἀπὸ τὸν δοῦλον
ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοήν εἰς τὰς διαταγάς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ
πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. ὡς δέσποτ·,
ἀδικούμεσθα· ὁ Ἀγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν θόρυβον παρέρχεται
εἰς τὴν ὁρχήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει
ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει =
καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἔξαρπάσας — ἐκ
χερῶν ἐμῶν — βίᾳ· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ
Μεν.. ὅρα καὶ σάς (ἐπιστολάς) — ἐμῶν (ἐκ χερῶν). ἔστι· ἐπιφώνημα
δηλοῦν κατάπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἥμέτερον : μπᾶ. ἐν πύλαισιν =
ἔξω εἰς τὴν εἰσοδον. οὐμός, οὐχ δ τοῦδε μῦθός (ἔστι) κυριώτερος
λέγειν = ἐγὼ εἴμαι καὶ δχι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ὅμιλῶ. ‘Ο Με-
νέλαιος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ
ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ ὅμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν δόπον
τὸ πρῶτον φαίνεται δτι ἀπετάθη ὁ Ἀγ. (317). οὐμός οὐχ δ τοῦδε·
σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῷδε = τῷ πρεσβύτῃ. βίᾳ ἀγεις (αὐτὸν) =
βιαίως τὸν σύρεις. Φαίνεται δτι δ Μεν. ἔχηκολούθει νὰ σύρῃ βιαίως τὸν
πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἀγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον
ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθῆ παλίμβουλος.
ἴν· ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ
ἀρχὰς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον
ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. μῶν = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν,
εἰς ἦν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητική. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον =
δὲν θὰ ὀνόξω τοὺς ὀφθαλμούς. τρέσας· μτχ. ἀορ. τοῦ τρέω = τρε-
μάζω ἀπὸ φόβον· ὅρα τοὺς τρέσαντας. γεγών· ἐνδοτ. μετοχὴ = ἀν
καὶ ἐγεννήθην. Ἀτρέως = ἀπὸ τὸν Ἀτρέα. τρέσας Ἀτρέως (ἀτρέ-
στου) λογοπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστο-
λήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτις = ἔξυπηρετοῦσα,
ὅργανον κακοηθεστάτου περιεχομένου. ἡ γάρ = ἀλήθεια λοιπόν. ἂ μὴ

καιρός (ἔστι) = δόσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. **ἀνίημι** σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγῖδα, λύω, καταστρέφω. γε = ναι. **ἀνοίξας** (αὐτὴν) (οἰδα) (τὰ) κακά, ἢ **σὺ εἰργάσω λάθρᾳ**. ὕστε σ' ἀλγῦναι = ὕστε νὰ σὲ λυπήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς ἐπιστολῆς). ἡ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ **ἀνοίξας. ποῦ** = πῶς. **κᾶλαβες** = καὶ **ἔλαβες**. ὁ καὶ εἰς ἑρωτήσεις προσδίδει τόνον. **νιν** = αὐτὴν τὴν δέλτον. **ῷ θεοί** · ἀναφώνησις, εἰς ἣν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἦτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ώς ἐάν ἀντὶ τοῦ ὥ θεοί ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα φεῦ, οἷμοι. **σὴν παῖδα** · πρόληψις ἀντὶ : εἰ σὴ παῖς ἀπ' "Αργους στράτευμ" ἀφίξεται. **τάμ** = τὰ ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. **φυλάσσω** = προφυλάσσω. **τόδε οὐκ** (ἔστιν) **ἀναισχύντου** ; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἡ πρᾶξίς σου δὲν εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου ; Αἱ ἑρωτήσεις καὶ τὸ δισύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. **τὸ βούλεσθαι** = ἡ βούλησις. **κνίζω** = γαργαλίζω, βάζω σὲ πειρασμό. **οὐχὶ δεινά** ; ἐνν. **ἔστι τάδε** ; **οἰκῶ οἴκον** = διευθύνω οἰκογένειαν. **οὐκ ἔάσομαι** ; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ; **(οὐ) = οὐκ ἔάσει** = δὲν θὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερος. **φρονεῖς γάρ πλάγια** = διότι πονηρεύεσαι: **τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα** · **ἀναφορὰ** = ώς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ώς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ώς πρὸς ἄλλα δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. ἡ ὅλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε. ἡ τριπλῆ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. **εὖ κεκόμψευσαι** = τὰ ἔχεις εἰπεὶ κομψά, χαριτωμένα. **Ὕπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα- ἀδίπλωσιν σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν** (**ἔστιν**) **ἐπίφθονον** (**χρῆμα**) = ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων εἰρῶν. : τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. **νοῦς δ μὴ βέβαιος** = νοῦς ποὺ δὲν ἐμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλιμβουλος, αὐτὸς ποὺ γυρίζει σὰν ἀνεμόδυυλος. **ἄδικόν** (**ἔστι**) **κτῆμα** = γεννᾷ ἀδικίας, ζημίας. **οὐ σαφὲς** = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἔξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. **ὅργης ὅπο** = ἀπὸ θυμόν. **ἀποτρέπομαι τάληθὲς** = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. **κατατείνω λίαν** = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ σχοινία ἢ ἀπὸ τοὺς χαλινούς οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἰσθα ὡς ταπεινὸς ἥσθα = γνωρίζεις πέσον ἐτανειποῦσο. δτε ἐπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις = ὅτε ἐπεδίωκες πάσῃ δυνάμει νὰ ἀποκτήσης τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξὺ τῶν Δαναῶν· ἡ δοτ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἄρχειν κατὰ τὸ 'Ομ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς) = χαιρετίζω δλους διὰ χειραψίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἱ μετοχαὶ τροπικαὶ = κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων — βούλεσθαι — θέλων· σημείωσον τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. θύρας τῆς οἰκίας σου, δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτὰς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἵδεῖν σε) = εἰς τὸν θέλοντα νὰ σὲ ἔδῃ. τῶν δημοτῶν = τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι = χαιρετίζω δλους. ἔξης = κατὰ σειράν, τὸν ἔνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνμῦμαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου = ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ δποῖον ἔχει ἔκτεθη εἰς τὸ μέσον (εἰς τὴν ἀγοράν) καὶ ἢτο προσιτὸν εἰς δλους. τοῖς τρόποις = μὲ αὐτοὺς τοὺς δημοκοπικοὺς τρόπους. κάτα = καὶ εἴτα. κατέχω ἄρχας = παίρνω τὸ ἀξίωμα. μεταβάλλω ἀλλους τρόπους πρόληψις = ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ πατρων ἄλλους = ἀλλάζω πολιτικήν. οὐκέτι ἥσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλοις (τοιοῦτος) ὡς πρόσθεν (γενόμενος) δυσπρόσιτος (= ἀπροσπέλαστος) ἔσω τε κλήθρων σπάνιος (= καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). δ· ἀγαθὸς = δὲ εὐγενής. πράσσω μεγάλα = ἔχω μεγάλας βλέψεις. μεθίστημι = μεταβάλλω. βέβαιος = σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἦνίκα (= τε) μάλιστα δυνατός ἔστιν ὡφελεῖν εύτυχῶν (= διότι εύτυχε, εὑρίσκεται εἰς τὴν ἔξουσίαν)· βέβαιον μάλιστα — μάλιστα δυνατός· χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἄρχας εἶχε καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς λέγων: Μηδέποτε ἔγω εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον; ἐν δὲ πλέον σύδεν ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἔμοι τῶν ἀλλοτρίων· ἐποῆθόν σε = σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα = εἰς αὐτὰ πρῶτα. ἵνα = ὅπου. κακὸς = ἀξιοκατηγόρητος. αὐθίς = ἐπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μέν. χῶ (= καὶ δὲ) Πανελλήνων στρατὸς = μὲ τὸν δλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. σύδεν ἥσθα = ἥσουν ἔνα τίποτα, ἔνα μὴ δενικό. ἐκπλήσσομαι = τὰ χάνω. τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν = ἐκ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων = διέτι ἐστερεῖτο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι = οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διήγγελον = ἔδιδον διαταγάς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφίέναι ναῦς = νὰ ἀφήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρας νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην = νὰ

μὴ ματαιοπονοῦν δέ. ὡς ἀνολβον εἶχες δῆμα σύγχυσίν τε = πόσον ἥτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθήνητον καὶ πῶς τὰ εἰχες χάσει. εἰ μὴ δορὸς ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις, ἀρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορὸς· περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχή. παρακαλῶ τινα = ζητῶ τὴν συνδρομήν τινος. τί δράσω ; ἀπορηματικὴ ὑποτακτική. τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον ; ή σειρά : τίνα πόρον εὔρω ἀπορῶν; πόρος = διέξοδος. ἀπορῶν πόρον· δξύμωρον. ὕστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος = ὕστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σὲ) ἀρχῆς· στερεῖς = στερηθείς.

γ') 358 - 369

ἐν Ἱεροῖς = ἐν Ἱεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ Ἱερὰ εἴπε· πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα θύσαι καὶ ἔσεσθαι, ὃν τὸ α' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. ἡσθείς φρένας — ἀσμενος — ὑπέστης — ἔκών — οὐ βίᾳ· διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἐκφράσεως ἔξαίρεται τὸ αὐθόρμητον τοῦ Ἀγ. ἔκών οὐ βίᾳ· σχῆμα ἐκ παραλήλου. ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. πέμπεις = στέλλεις γράμματα. πρόφασιν· προεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, τάχα. ὡς γαμουμένην 'Αχιλλεῖ = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ὑποστρέψας = πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρώτην. λέληψαι = εἰληψαι = ἔχεις συλληφθῆ. μεταβαλὼν ἀλλας γραφάς = γράψας ἀλλα γράμματα. ὡς = ὅτι δηλ. ὑποστρέψας — μεταβαλὼν· συνώνυμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. οὗτος αὐτός... σέθεν· ή σειρά : οὗτος αἰθήρ, δς ἥκουσε σέθεν τάδε, ἔστιν δ αύτὸς = μάρτυς εἶναι δ αἰθήρ, δ ὁποῖος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἥκουσεν ἀπὸ σὲ τάδε = τὰς ὑποσχέσεις σου. τὰ πράγματα = ἡ πολιτική. μυρίοι δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα = δὲν ἔχουν μετρημὸν βεβαίως ἔκεινοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἴδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικήν. ἔκπονοῦσι = κοπιάζουν πολὺ (μὲ τὴν πολιτικήν). ἔξεχώρησαν = ἔκχωροῦσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικήν. κακῶς = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου· ἀναγκαστικὸν αἴτιον = δι' ἄδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. ἔνδικως = δικαίως = ἀπὸ δικαίων κρίσιν. 'Ο Ἀριστείδης ἔξωστρακίσθη δι' ἄδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. ἀδύνατοι γεγῶτες = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτοὶ** = ἐξ ίδιας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικήν των ἀξίαν. "Ισως ὁ Εὔριπίδης εἶχεν ὑπ' ὅψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

"Ελλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου 'Ελλάδος. **ἢ**· ἀναφ. αἰτιολ. = διότι αὗτη. **θέλουσα**· ἐνδοτικὴ μετοχή. **δρῶ τι κεδνὸν** = κάμνω τι σοβαρόν. **ἔξανήσει βαρβάρους καταγελῶντας** (αὐτῆς) = θὰ ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θὰ ἀνεχθῇ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρβάρων. **οἱ οὐδένες** = οἱ οὐτιδανοί. "Ισως ὁ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὅψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ δόποιοι χάριν ὀλίγου χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις ὑπεβοήθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς 'Ελλάδος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. **διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην**· = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, ἡ δόποια καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει· τὴν σὴν κόρην περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. **τίθεμαι προστάτην χθονὸς** = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. **ἄρχων ὅπλων** = στρατηγός. **ἔκατι γένους** = ἔνεκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. **ώς** = διότι. **πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως** (εἴη ἀν), ἢν τύχῃ ἔχων σύνεσιν = ἀν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ σύνεσιν. **προστάτης**· ἀναχρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικούς χρόνους. Προστάται τοῦ δήμου ἐκαλούντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ 'Αριστείδης, ὁ Ξάνθιππος, ὁ 'Εφιάλτης, ὁ Περικλῆς χειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. **νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν**· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφῶντος 'Απομνημονεύματα. **καστίγνητοι** = οἱ ἀδελφοί. **λόγοι μάχαι τε**· ἐν διὰ δυοῖν = λογομαχίαι. **βούλομαι**· ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. **κακῶς λέγω** = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. **εὖ** = ἀπὸ καλὴν διάθεσιν, πρὸς καλόν σου· δρα τὸ δξύμωρον **κακῶς εὖ**. **λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω** = ἔχω πολὺ ἐπιηρμένας τὰς ὄφρους. πρὸς τάναιδες = μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. **σωφρονεστέρως** = κάπως μετριοπαθῶς. **χρηστὸς** = εὔσυνείδητος. **φιλῶ**· μετ' ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμάζει τὸν λόγον του ὁ 'Αγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδειφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ διποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. δεινὰ φυσῶ = τρομερὰ ρόουθουνίζω. αἰματηρὸν δῆμασ ἔχω = εἶναι κατακόκκινα τὰ μάτια μου. τοῦ κέχρησαι ; = τίνος ἔχεις, ἀνάγκην ; τί στερεῖσαι ; τί σου λείπει ; χρηστὰ λέκτρα = σύζυγος τιμία. ὡν γάρ... ἥρχες ἡ σειρά : ἥρχες γάρ κακῶς ἔκεινων ἄ (= ὃν) ἐκτήσω = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἡ πρώτη σύζυγος. δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι. σὰ κακὰ = τὰ ἐλαττώματά σου· ἡ γεν. τῆς αἰτίας. ὁ μὴ σφαλεῖς = ὁ μὴ πταίσας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἀπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἴγισθον. δάκνω τινὰ = πειράζω. τὸ φιλότιμον = ἡ φιλοδοξία. ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν ; ἡ σειρά : ἀλλὰ χρήζεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ (εὔμορφην) γυναικα παρεῖς (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) τὸ λελογισμένον (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) καὶ τὸ καλὸν (= τὰς ἡθικὰς ἀρετάς); ὁ νοῦς : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατί δὲν ψέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; ἥδοναι κακοὶ = ἥδοναι αἰσχραὶ πονηροῦ φωτὸς = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἡ γενικὴ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γιγνώσκω οὐκ εῦ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὅχι καλήν. μετατίθεμαι τι = μεταβάλλω· ἡ μεταφορὰ ἵσως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἡ ἔννοια κατὰ τό : αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφῶτεραι. σὺ μᾶλλον = σὺ (μαίνῃ) μᾶλλον = σὺ τούναντίον (εἰσαι τρελλός). δστις· αἰτίαν σημαίνει = διότι σύ. κακὸν λέχος = κακὴ σύζυγος. θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εῦ = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει δῆλα εύνοϊκά : τὴν κατάστασιν, ποὺ ἐδημιούργησες ἔξι ἰδίας του ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῷ, διότι, ἐνῷ ἡ ἀξιωσίς σου εἶναι μωρά, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσῃς, ἐπειδὴ οἱ μωροὶ μνηστῆρες νομίζουν δτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον δρκον. οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες = οἱ μωροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμου μνηστῆρες. ἡ δέ γ' ἐλπίς... σθένος· ἡ σειρά : ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός (ἐστι) κακέπεραξεν αὐτὸ (ἡ ἐλπίς) μᾶλλον ἡ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος· ἡ ἐλπίς, τὴν διποίαν ἔκαστος τῶν μνηστήρων εἶχεν δτι θὰ προτιμηθῇ αὐτός. οἷμαι μέν κεῖται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τούλαχιστον. κακέπεραξεν αὐτὸ = καὶ ἔξέπεραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

όρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμίς σου, τὰ ἰδικά σου μέσα. οὓς λαβών στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἡλιθιότητα. Εἶναι μωροὶ καὶ ἡλίθιοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν. ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἢν ἡμποροῦν νὰ ἔχουν ἴσχυν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογηθέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι. τάμα· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου· σκόπιμος ἡ χρῆσις τοῦ πληθ. τάμα τέκνα· ὡς καὶ κατωτέρω: παῖδας οὓς ἔγεινάμην, ἵνα ἔξαρθῃ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εῦ ἔσται παρὰ δίκην = αἱ μὲν ἰδικαὶ σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον. τιμωρία = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὔνιδος = κακογενεστάτης συζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις = ἐγὼ δὲ συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας· δηλ. δὲν ἔνοοῶ σὺ μέν... νὰ τακτοποιήσῃς, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρύοις συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· ὅτι γίνεται τὴν νύκτα ἡ τὴν ἡμέραν παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἔννοιαν παράβαλε τὸ 'Ομηρ. νύκτας τε καὶ ἥματα δάκρυ χέουσσα. ἀνομα κού δίκαια δρῶντα παῖδας οὓς ἔγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφερόμενος στὰ παιδιά, τὰ ὅποια ἔγέννησα. σοι· ἀντικ. τοῦ λέλεκται. ράδια = εὔκολα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σύ· ἐτέθη, ἵνα κάμη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐγώ. τάμ· = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι 400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ 'Αγαμέμνονος. οἴδ' αὖ (μῆθοι) (εἰσὶ) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, ὅμως εἶναι καλά, διότι ὑποστηρίζουν τό: φειδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιά του. 'Ο Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του ὅμοιογῶν ὅτι εἶναι ὥραῖον νὰ πονῇ τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν 'Α. ἄρα· τὸ ἄρα μὲ παρατατικὸν (κεκτήμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώσκεται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους = τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς; = ποῦ δὲ (ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ δείξης ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου ;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνηπίν σου. **συννοοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ νοσεῖν κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ πάρα Σοφοκλεῖ ἐν Ἀντιγόνῃ 253 οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐξ κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν: κοινὰ τὰ τῶν φίλων. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἔμε = νὰ ζητῆς τὴν συνδρομήν μου, δταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμης καλὸν καὶ ὅχι ὅταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι = δὲν εἶσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι; = νὰ ὑποστῆς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποὺ ὑφίσταται ὅλη ἡ Ἐλλάς; Ἐλλάς σὺν νοσεῖ = ἡ Ἐλλάς εἶναι ἀνόητος, ἀνοηταίνει, ὥπως καὶ σὺ κατὰ θεόν τινα = ἀπὸ ὀργὴν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ "Ἐλληνες ἐκολάκευνον τὸν μεγαν βασιλέα χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ὅλεθρον τῆς πατρίδος των." Ισως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπαινηγμὸν δι φιλόπατρις ποιητῆς τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 δὲ ἔχει τὴν ἔξης ἔννοιαν: αὐτὸ τὸ ὄποιον λέγεις (στίχ. 410 πονεῖν σὺν Ἐλλάδι), Μενέλαος, θὰ τὸ ἔκαμνα εύχαριστως εἰς πᾶσαν ἀλλην περίστασιν ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἐλλάς ἀνοηταίνει. **σκήπτρῳ** νυν αὔχει = καμάρων λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. **σὸν κασίγνητον προδοὺς** = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. εἴμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας = θὰ καταφύγω εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἄλλους (εἴμι) = καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

ς') 414 - 434

"Ο Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνίδιας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, δστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. **ῷ Πανελλήνων ἄναξ Ἀγάμεμνον**· ἡ μεγαλοπρεπῆς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαριμόσυνον εἰδησιν, τὴν δόπιαν κομίζει. **δμαρτεῖ**· ὁῆμα ἀπὸ τὸ ἐπίρρημα **δμαρτῆ** (όμοιος - ἀραρίσκω) = συγχρόνως. **δμαρτεῖ** = συνοδεύει. **Κλυταιμήστρας δέμας**· περίφρ. = Κλυταιμήστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἔθεωρουν οἱ ἀρχαῖοι "Ἐλληνες τὸ ἀπτὸν καὶ ὄρατὸν σῶμα. ὡστ' ἀν τερφθείης ίδών· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. ὥν· αἰτιολ. μετοχή. **ἔκδημος** = ὁ

έξω τῆς χώρας ὡν, ὁ ἀπουσιάζων δωμάτων ἔκδημος· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν: νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = ἐπειδὴ μακρὰν (δὸδον) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικὰ μακρὸν δρόμον. εὔρυτος κρήνη = καλλίρρους κρήνη. ἄναψυχω = δροσίζω. βάσιν· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. θηλύπους = θῆλυς· θηλύπουν βάσιν = τοὺς γυναικείους πόδας των. πῶλοι 220. καθείμεν· ἀόρ. τοῦ καθίημι = ἐώ κατελθεῖν = καταβιβάζω, ἀπολύω κάτω. χλόγη λειμῶνων = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς βιορᾶς γευσαίατο (γεύσαιντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἥκω· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. σῆς παρασκευῆς χάριν = διὰ νὰ ἑτοιμασθῆς. 'Ο ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· σῆς παρασκευῆς δίσημον. 'Ο ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, δὲ θεατὴς ὁ μεμυημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. πέπυσται· τοῦ πυνθάνομαι = πληροφοροῦμαι. ταχεῖα γάρ διῆξε φῆμη· ἡ πρότασις παρενθετική διῆξε (διάσσω) = διῆλθε ταχεῖα. πᾶς ὅμιλος = δλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. δρόμῳ = τροχάδην. ἐς θέαν· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: ὅπως ἰδωσιν (στρατὸς - ἰδωσιν· στρατός: περιληπτικόν). οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοί (εἰσιν) ἐν πᾶσι βροτοῖς. οἱ εὐδαίμονες = οἱ εύτυχισμένοι. ἐν πᾶσι βροτοῖς = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεία· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρεσβ. 20. ὑμέναιος τις = γάμος τις. ἡ τί πράσσεται = ἡ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται; τῶν δ' ἂν ἥκουσας τάδε· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγεῖτο τῶν μὲν = ἀπὸ ἀλλούς δὲ θὰ ἥκουες τὰ ἐξῆς. προτελίζουσι νεάνιδα Ἀρτέμιδι = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἀρτέμιν, ὡς ἐγίνετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. προτελίζουσι· εἶναι δίσημον· ὁ μεμυημένος θεατὴς νοεῖ: καθαίρουσι τὸ θῦμα πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ῥῆμα πρότελίζω εἰχε δύο σημασίας. τις νιν ἀξεται = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον; δίσημον τὸ ἀξεται· σημαίνει καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. ἄνασσα Αὐλίδος = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἴσα = ἐμπρός· κατεπείγει. ἔξαρχομαι κανᾶ = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κάνιστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετήν. Καὶ τοῦτο δίσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλᾶς (κρι-

θάλευρα) καὶ ἐπιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. τάπι τοισίδε = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἔδω. στεφανοῦσθε· πρὸς τὸν Ἀγ. καὶ Μενέλ. τὸ κρῆτα = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θύμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεῦθεν τὸ δίσημον καὶ τοῦ στεφανοῦσθε. ύμέναιον εὐτρεπίζω = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. λωτὸς = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἔξ οὗ κατεσκεύαζον αὐλούς λωτοῦ· μετωνυμία. βοάσθω = ἀς βουτίζῃ, ἀς τὸ λέγη· βοάσθω· προσωποποιία. τόδε φῶς ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρει τὶς χαρές τραγικὴ εἰρωνεία. φῶς = αἱ γαμήλιοι δᾶδες· καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. ἐπήνεσα λέγει ὁ Ἀγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. ἐπήνεσα = ἐπαινῶ· καλά, καλὰ (σὲ ἀκουσα). ιούσης τῆς τύχης = ὅπως ἡ τύχη πηγαίνει. ἔσται καλῶς = θὰ ἀποβοῦν καλά. 'Ο ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν. τί φῶ δύστηνος; ἀρκώμαι πόθεν; αἱ ὑποτ. ἀπορηματικαὶ· αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικαὶ· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό: εἰς οἴ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν = εἰς ποίαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· ἀνάγκης ζεύγματα· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. ὑπῆλθε· τοῦ ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. δαίμων = κακός τις δαίμων. τῶν σοφισμάτων = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. ἡ δυσγένεια = ἡ ταπεινὴ διαγωγή. ὡς ἔχει τι χρήσιμον = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι. ῥᾳδίως αὐτοῖς ἔχει = εἶναι εὔκολον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). ἀπαντά = ὅ, τι θέλουν. ὁ γενναῖος φύσιν = ὁ μὴ δυσγενής. ἀνολβα ταῦτα (ἐστι) = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. τὸν δγκον ἔχομεν τῷ τ' δχλῳ δουλεύομεν· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἡ σχέσις. δγκος = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. προστάτης τοῦ βίου· ὁ δγκος προβάλλεται ἐμπρὸς· εἰς τὴν ζωὴν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἡ ὑψηλὴ θέσις: πρὸ παντὸς εἰς τὴν ζωὴν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. γάρ = π.χ. δακρῦσαι· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν "Ομηρον κλαίον. είεν = ἔστω· ἀς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μιλῶ. ποῖον δύμα συμβαλῶ (δύματι δάμαρτος); = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματός των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. συμβάλλειν δύμα· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ συμβάλλειν λόγους, δεξιάς. τὸ τάλας (αἰδοῦμαι τάλας)· αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. ἐπὶ κακοῖς ἢ μοι πάρα = (πάρε-

στι) = κοντά εἰς τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἔχω : δὲν μοῦ ἔφθαναν τὰ βάσανα πού ἔχω, ἥλθε καὶ αὐτή ἀκλητος. **εἰκότως** ἄμ' ἔσπετο = καλὰ ἔκανε καὶ ἡκολούθησε μαζί. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — δώσουσα ('Αχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλτάτη κόρη. **ἴνα** = ὅπου. **ἡμᾶς** = πληθ. **τῆς** μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον ως **ῷκτισα**. ὁ ἀρό. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **οἰκτίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **τὴν παρθένον** εἶναι τὸ ἀντικείμενον. **ώς οἰκτισα**. ἀναφώνησις τί παρθένον; τί κάθομαι καὶ ὅμιλῶ περὶ παρθένου; ἡ πρότασις παρενθετική. **"Αιδης νιν** (αὐτὴν) **ώς οἴοικε τάχα** (= ταχέως) **νυμφεύσει**: (= θὰ τὴν νυμφευθῇ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική: ὁ τάφος. Θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη της καὶ μνηστήρ της. Θὰ εἶναι ὁ "Αἰδης, ὅχι ὁ 'Αχιλλεύς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μοιρολόγια. **νιν**. ὑποκ. τοῦ **ἰκετεύσειν**. **γῆμειας** = εὔκτική ἔγκλισις δηλοῦσσα κατάραν. **χώστις** (= καὶ ὅστις) **ἐστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρών** ἔγγυς. πλεονασμός. **ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατά. **εὔσύνετ'** (α) ἀσυνέτως. ἕτητορ. ἀντίθεσις. **εὔνύνετα** = εὔκολονόητα, τὰ ὅποια ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου. **ἀσυνέτως** = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοηῇ τί λέγει. **ἔτι** γάρ. ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀσυνέτως. **αἰτι...** τάδε. ἡ σειρά: ως μ' ἀπώλεσεν ὁ Πριάμου Πάρις γῆμας τὸν Ἐλένης γάμον, ἃς μ' εἴργασται τάδε. **ἔργαζομαί τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. 'Ο ἄγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὁποίαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ ὅμως προξενεῖ ἀντίθετος τοῦτο λέγεται περὶ πέτεια, ἥτις κατ' Αριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἡ εὐτυχίαν ἡ δυστυχίαν, ως ἐδῶ. **κάλγω** ως καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτίρω) συμπάθειαν. **ώς** = ἐφ' ὅσον. **ὑπὲρ συμφερᾶς**. τὸ αἴτιον. **τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. 'Ο Μενέλαος λέγει: **δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν**, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιὰν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλαχγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὄρκου. **σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἥλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἤθελες, καὶ θὰ γίνη ἡ θυσία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμνυμι** **Πέλοπα** = δρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

δς πατήρ τούμοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = ὁ δόποῖος πατὴρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρὸς ὑπῆρξεν· ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. **Πέλοπα - Ἀτρέα τε.** Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, δστις ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισάτιδος ἐν "Ηλιδί, κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσόνησον, ἡτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἀτρεὺς καὶ τούτου τοῦ Ἀτρέως υἱοὶ οἱ Ἀτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. τάπο καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας = δ, τι ἔχει μέσα ἡ καρδιά μου, δ, τι ἔχω μέσα μου. **σαφῶς** = εἰλικρινῶς. καὶ μὴ (ἔρειν) μηδὲν ἐπίτηδες = τίποτε ἐπιτηδευμένον, ἐπίπλαστον. ἀλλ' ὅσον φρονῶ = ἀλλὰ τάπο καρδίας. δσσε = οἱ ὄφθαλμοι. καύτὸς = καὶ ἔγῳ αὐτὸς ἀνταφῆκά σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχυσα καὶ ἔγῳ δάκρυα συμπονῶντάς σε (=σοι). **ἔξαφίσταμαι τινος** = ἀπομακρύνομαι ἀπό τι, παραίτω, ἀνακαλῶ. οὐκ ἔς σὲ δεινὸς = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. οὔπερ = ἔκει δπου. εἰ = εἰσαι. ἀνθελέσθαι τούμὸν = νὰ προτιμήσῃς τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. οὐκ ἔνδικον = ἀδίκον. τάμα ἥδεως ἔχειν = ἐμὲ ἥδεσθαι, χαίρειν. δρῶ φάος· γραφικὴ περίφρασις τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω; γάμοι = σύζυγος. **ἰμείρομαι** = ἐπιθυμῶ. **ἥκιστα ἔχρην** (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἐπρεπε (νὰ χάσω). τὸ κακὸν (τὴν Ἐλένην) ἀντὶ τάγαθοῦ (τοῦ ἀδελφοῦ). νέος = ἐπιπόλαιος. ἥ = ἥν. πρὶν ἔγγύθεν σκοπῶν τὰ πράγματα ἐσεῖδον = ἔως δτου ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς είδα καλά. οἶνον ἥν κτείνειν τέκνα = τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεύῃ κανεὶς τὰ τέκνα του· ἥν· ὁ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἔνεστ. ἐστί, διότι δ λέγων ἔχει ὑπ' δψει τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. ἀλλως τε = καὶ ἐξ ἀλλού. **ἔλεος ἐσῆλθε μ(οι)** = ἐλυπήθηκα. **ἐννοοῦμαι** = λαμβάνω ὑπ' δψιν. ἥ = διότι αὕτη· αἴτιολ. τοῦ **ἔλεος ἐσῆλθέ μοι.** **ἔκατι** = ἔνεκα. **μέτα** = μέτεστι· ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς **πάρα** = πάρεστιν. **τι δ' Ἐλένης...** **μέτα;** = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδική σου κόρη μὲ τὴν Ἐλένην; **ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ'** ἐξ **Αύλίδος**· μὲ τόνον ἀξιοῦ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἀς διαλυθῆ καὶ

ἀς πάη κατὰ διαβόλου ἡ στρατεία = ἡ στρατιά. τέγγω = βρέχω.
παρακαλῶ = παρακινῶ, παρασύρω. εἰ μέτεστί μοὶ τι θεσφάτων
κόρης σῆς = ἀν ἔχω δικαιώμα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τάς ἀφορώ-
σας τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. μή μοι μετέστω = ἀς μή δικαιοῦμαι.
σοὶ νέμω τούμὸν μέρος = ἔκχωρῷ σ' ἔσένα τὰ δικαιώματά μου.
ἄλλ' (ἀ) = ἄλλα (θὰ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) ἔς μεταβολὰς **ἡλ-**
θον = μετεβλήθην, ἄλλαξα. ἀπὸ δεινῶν λόγων = ὕστερα ἀπὸ τὰ φο-
βερά καὶ τρομερὰ ποὺ ἔλεγα. Ὁ Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ
δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεών του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἔνστα-
σιν λέγει: **εἰκὸς πέπονθα** = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἔξη-
γεῖται σαφέστερον: **τὸν δύμόθεν πεφυκότα** (τὸν ἀδελφόν μου) **στέρ-**
γων μετέπεσον = ἄλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν
μου· τὸ μεταπίπτω εἶναι παθ. τοῦ μεταβάλλω. **ἀνδρός... τοιοίδε.**
ἡ σειρά: **τρόποι τοιοίδε οὐ κακοῦ ἀνδρός** (εἰσιν ἴδιον) = συμπε-
ριφορὰ τοιαύτη, οὖαν ἐγὼ τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν
ἀνοήτου ἀνθρώπου. **χρῆσθαι τοῖς βελτίστοις ἀεὶ** · ἐπεξήγησις τοῦ
τρόποι τοιοίδε · δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἔκάστοτε· ὁ φρό-
νιμος πλανᾶται μέν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος
νὰ τὴν διολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπάθῶν ἔκάστοτε νὰ
ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημείωσον τὴν εἰς τὸν χα-
ρακτῆρα τοῦ Μενελάου συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν· ἐνῷ κατ' ἀρχὰς
ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ελλάδος (370), τώρα εἶναι κατ'
αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἀνθρώπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνω-
μαλία ἥθους· τοιαύτην θὰ ἴδωμεν καὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τοιαύτην
βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην ἐν τῇ
Ἀντιγόνῃ. **γενναῖα** = εὐγενῆ. **προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν** ·
κατά τὸ δημητρικὸν Z 209 μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. **αἰνῶ** =
ἐπαινῶ, εὔγε. **παρὰ γνώμην ἔμην** = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν
ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὕστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Με-
νελάου (320 κ.έ.). **ὑπέθηκας** = ἐστήριξας· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμε-
λίων. **δρθῶς** = εἰς δρθὰς βάσεις. **πλεονεξία δωμάτων** = πλεονεξία
κληρονομικῆς κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πα-
τρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἡ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν.
ἀπέπτυσα = σιχαίνομαι. **τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν** =
τέτοιαν συγγένειαν ποὺ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ἡμεῖς λέγομεν:
ἀγύρευτη νᾶναι τέτοια συγγένεια. **ἄλλ'** (ἀλλὰ ἡ καλή σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὡφελεῖ), ἥκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτελέσαι) φόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίας τύχας. Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τήν γε σήν = ἐπὶ τῆς ὅποιας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτὴν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλης πάλιν = στείλης πίσω. Ἀργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ⁹ ἀν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμνων τοῦτο (ἀποστέλλων ὅπίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησίς του εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκέτε. Θάνη· τὸ δῆμα ως παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θά σημαίνει; εὐμαρές = εὐχερές, εὔκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληγὴ (= κακὸν) φιλόδοξος. κούδεν γ' ἀχρηστὸν οὐδὲ χρήσιμον παρόν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρὸν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἀχρηστὸν οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἀχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522-542

οῦμ⁹ = δέμετε ἐσέρχεται (57). ὃν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάθοιμ⁹ ἀν λόγον = πῶς ἡμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορά, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τί ἐπικινδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισύφοςπορος ἔνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιεῖ. οὐκ ἔστι Ὁδυσσεὺς δ τι σὲ κάμε πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) δ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεύς μορφάς ἀλλάσσων. τοῦ τ' ὀχλου μέτα (ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μὲ τὸν λαὸν ως δημαρχός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμίᾳ ἐνέχεται = εἶναι ἔνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῷ κακῷ. κακῷ οὔσ., δεινῷ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίᾳ. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ' (α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἢ K. Θέσφατ' ἔξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὅποιαν ἔδωκεν ἔξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμε = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ως ὑπέστηην ἔγώ... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξειν. ὑπέστηην ἔγώ θύσειν θύμα

Αρτέμιδι κάτα ψεύδομαι; ή σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἔξης: καὶ ἐγὼ ὑποστάς θύσειν Ἀρτέμιδι θῦμα δόμως ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. οἰς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ κἄμ'... κελεύσει· ή σειρά: κελεύσει Ἀργείους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάξαι κόρην. συναρπάσουσι (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ μὲ περιαρπάζουν μὲ αὐτὰ τὰ τείχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ὡς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρει οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ ἡπόρημαι. Ὁ Ἀγαμ. πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους· δὲ ἤδιος περιγράφων τὸν ἔαυτόν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιοθρήηντος. μοι· δοτ. χαρ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσεξε. ἐν = ἐνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ δπως ἄν μὴ Κλυταιμήστρα μάθῃ τάδε· πλαγία ἐρώτησις. πρὶν (ἄν) προσθῶ "Αἰδη παῖδ' ἐμὴν = πρὶν παραδώσω εἰς τὸν "Ἄδην τὴν κόρην μου. ὡς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ὑμεῖς· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγὴν (φυλάσσετε σιγὴν). Ὁ Χορός, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὁρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγῳδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γνῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων ποοσώπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγήν.

Ο Μενέλαος παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἀγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαιότεραι τραγῳδίαι ἥρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχονται πρόλογον. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Χορὸς ἦδε τὴν πάροδον, ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκριτής, ὃν τότε εἰς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἰσοδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὁρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν, τὸ δποῖον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπεισόδιον (μέρος). Ἐδῶ τὸ α' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου πρᾶξιν). Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισόδῳ περιεπλέχθησαν τὰ πράγματα· η ἐπιστολὴ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ η Ἰφιγ. μετὰ τῆς μητρός της μάλιστα ἥλθεν ἀπροσδοκήτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχήν μας διὰ τὸν ἀτυχῆ πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Πρωταρχικὴ αἵτια τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος ὁ ἀμετρος ἔρωας.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἔδει ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ δόποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν καὶ τὸ δόποῖον καλεῖται σ τά σι μον, διότι ὁ Χορὸς τὸ φάλλει, ἀφ' οὗ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ δρχήστρᾳ θέσιν (σ τά σι ν).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφὴ (543 - 557)

μάκαρές (είσιν), οἳ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον γνωμ. ἀδρίστος. θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ σωφροσύνας· πρότασις ἐπεζηγούσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγκράτεια. χρῶμαι γαλανείᾳ = τηρῶ γαλάνην, είμαι ἀπαθής. μαινομένων οἰστρων· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανείᾳ. μαινόμενοι οἰστροι = παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. ὅθι δὴ = ὅπου, ὅτε ἀκριβῶς. δίδυμα τόξα χαρίτων = δύο εἰδὴ ἐρωτικῶν βελῶν. ἐντείνεται = ἐντείνει κατ' ἀρέσκειαν τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ = διὰ μοῖραν εὔτυχῃ, διὰ βίον εὔτυχῃ, τὸ δὲ = τὸ ἄλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ σύγχυσιν τῆς ζωῆς. ἀπενέπω = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἰσοδον. νιν = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. ἀμετέρων θαλάμων = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. χάρις = τὰ θέλγητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. πόθοι = ἔρως. δσιος = ἀγνός καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. πολλὰν δ' (Ἀφροδίτην) ἀποθείμαν (-ην) = εἴθε νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν μέτρῳ ἔρως γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἀμετρος δύμως καὶ ἀνόσιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρῶτον· διατί ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἴπῃ ἐφεξῆς.

Αντιστροφὴ (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. διάφοροι· κατηγ. τρόποι = χαρακτῆρες. τὸ δρθῶς ἐσθλὸν = ἡ πραγματικὴ ἀρετή (ἐστι) σαφὲς αἱεὶ = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἀνθρώποι. τροφαὶ αἱ παιδεύομέναι = ἡ ἀγωγὴ τῆς ἐκπαιδεύσεως μέγα φέρουσ (1) = συντελεῖ ἔς τὰν ἀρετὰν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἥθους χρηστοῦ. τὸ αἰδεῖσθαι = δ σεβασμός, τὸ ἡθικὸν συναίσθημά (ἐστι)

σοφία = εἶναι σοφία, γνῶσις τοῦ ἀγαθοῦ. τάν τ' ἔξαλλάσσουσαν
ἔχει (παρέχει) **χάριν** = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἦν δίδει ἡ παιδεία)
 παρέχει τὸ ἔξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον ; **ἔσορᾶν τὸ δέον** · ἐπεξήγησις
 = νὰ βλέπωμεν τὸ καθῆκον. ὑπὸ γνώμας (-ης) = κατανοοῦντες δτι
 εἶναι καθῆκον : συνειδητά. **ἔνθα** = δπου, δτε, καὶ τότε **δόξα** = ἡ κοινὴ
 γνώμη **φέρει** = προσφέρει **βιοτῷ** = εἰς τὴν ζωήν μας **ικέος ἀγήρα-**
τον = δόξαν ἀφθιτον. 'Ο Εὐριπίδης διδάσκει δτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτή,
 εἶναι γνῶσις καὶ δτι ἡ δύναμις της εἶναι διττή : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ
 δημιουργία τοῦ ἥθικοῦ συναισθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως
 τοῦ διακρίνειν τὸ καθῆκον, τὸ πρακτέον· δταν δ' ἐπιτύχῃ τις ταῦτα,
 τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωήν μας δόξαν αἰωνίαν. 'Εξετασθεί-
 σης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἔξετασιν
 καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα.
 (ἔστι) **μέγα τι** (λιτ.) = ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα **θηρεύειν**
ἀρετὰν = ἡ ἐπιδίωξις ἀρετῆς, ἤθους χρηστοῦ γυναιξὶ μὲν (γιγο-
 μένην) κατὰ **Κύπριν** **κρυπτάν** = διὰ τὰς γυναικας μὲν συνισταμένης
 εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, ἐν ἀν-
 δράσι δ' αὖ ἐνών δ μυριοπληθῆς **κόσμος** αὔξει πόλιν μείζω
 (προλ. κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἥθικὴ εὐκοσμία,
 ἐνών δ μυριοπληθῆς = ἐὰν ὑπάρχῃ εἰς τὴν μεγάλην πλειονοψήφιαν
 τῶν ἀνθρώπων, αὔξει μείζω πόλιν = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς
 πόλεως. 'Η ἔννοια : 'Η ἀρετὴ διὰ τὰς γυναικας εἶναι ἡ συζυγικὴ πί-
 στις· διὰ τοὺς ἄνδρας ἡ ἥθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

'Επωδὸς (573 - 589)

ἔμολες = ἥλθες ἢ **τε** = ἐκεῖθεν δπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **ἔτραφης**
 βουκόλος (κατηγ.) παρὰ μόσχοις **'Ιδαιαῖς ἀργενναῖς συρίζων**
 βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα **Φρυγίων** αὐλῶν **'Ολύμ-**
που. **ἀργεννὸς** = λευκός. **'Ιδαιος** = δ τῆς **'Ιδης**, δρους τῆς Τροίας
 N.A. τοῦ **'Ιλιου**. **συρίζω βάρβαρα** = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ
 κομμάτια. πνέω καλάμοις = παίζω μὲ τὰ σουραύλια. **μιμήματα**
Φρυγίων αὐλῶν **'Ολύμπου** = δπως ἔπαιζεν δ **"Ολυμπος** μὲ τοὺς
 Φρυγίους αὐλούς. **Βάρβαρα** ἐσύριζεν δ **Πάρις**· διότι ἦτο Τρώς· κατὰ
 τὸν Εὐριπίδην οἱ Τρώες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχήν :
 πᾶς μὴ "Ελλήν βάρβαρος. **"Ολυμπος**· ἀρχαῖος περίφημος αὐλητῆς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγὸς αὐλητοῦ Μαρσύου, δστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἀσματα τοῦ Ὄλύμπου τὰ τονισμένα εἰς αὐλὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. εὔθηλοι βόες = ὥραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. τρέφονται (ἐκεῖ) ὅθι = ὅπου κρίσις θεᾶν ἔμενε σε ἡ σε πέμπει Ἑλλάδα (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμήτων, τῶν πολυτελῶν. 'Ο Εύριπιδης ἔχει ὑπ' ὅψει του ὁμηρικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελέου. (ἔμενε σε) ὃς ἔδωκάς τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τᾶς Ἐλένας = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὄφθαλμοὺς τῆς Ἐλένης ποὺ σὲ ἐκοίταζαν κατάματα: (= ἀντωποῖς). ἔρωτι δ' (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. ὅθεν = κατ? ἀκολουθίαν τούτου ἔρις (θεατινῶν) ἀγει Ἑλλάδα (= Ἐλληνικὴν) ἔριν (= πόλεμον) ἐξ πέργαμα Τροίας σὺν δορὶ ναυσί τε. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, δστις μὴ εύμοιρήσας τῆς ὄρθης ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἀμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀγαιούς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπωδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμῆμα 573 - 589) τὴν εἰδυλλιακὴν σκηνὴν 574 κ.ἔ., ἦν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ώς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὁν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὁργήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχούμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησιάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεμονίδας. 'Η πρώτη λέξις, τὴν δοποίαν λέγει, εἶναι (590) ίώ ίώ, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, ἀχ ἄχ, καὶ χαρᾶς· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ ίώ ίώ ώς ἐπιφώνημα χαρᾶς, ὃ δὲ θεατής ώς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εὐδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσὶ) μεγάλαι = τῶν τρανῶν ἡ εύτυχία εἶναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. ἵδετε = κοιτάζατε τὴν τοῦ βασιλέως ἀνασσαν ἐμὴν Ἰφιγένειαν. βασιλέως ἀνασσα = ἡ βασιλόπαικις. Κλυταιμήστραν τε τὴν Τυνδάρεω (κόρην)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντὶ ὀνομαστικῆς. ὡς ἐκ μεγάλων ἔβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογενειῶν βλαστοί εἶναι. ἐπὶ τε (ὡς) εὐμήκεις τύχας ἥκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δίσημον καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι ομιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμον, ἀλλ' ὁ θεατὴς ὑπονοεῖ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὐνοεῖ ἡ λέξις τύχη, ἡτις εἶναι μέση λέξις. Θεοί γ' οἱ κρείσσους... θνατῶν· ἡ σειρά : οἱ κρείσσους οἵ τ' ὀλβοφόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κάτηγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κρίσεως). οἱ κρείσσους = οἱ ισχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις: ὀλβοφόροι = οἱ ὄλβιιι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ λιτότητα = ωὶ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἀς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα δχων ἀπὸ τὴν βασιλειαν ἐπὶ γαῖαν = ἀς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασιλισσαν (κατερχομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὅστε νὰ μὴ σφαλῇ, νὰ μὴν γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώμεθα) χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ. ἀγανὸς = μαλακός· μαλακὴ γνώμη = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῇ, τρομάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδὲ ἔκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ ταράξωμεν. Μεγάλη τοῦ Χοροῦ ἡ εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείαις ξείναις = ξέναι ἡμεῖς τὰς Ἀργείας ξένας· σημείωσον τὴν ἀναδίπλωσιν ξεῖναι - ξείναις. Ὁ Εύριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδίπλωσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΙΣΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὅρνις = οἰωνός. ὅρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὡς αἴσιον οἰωνόν ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὄμιλεῖ ἐξ ὀνόματος ὄλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ'. καθ' ἔλξιν ἀντὶ τοῦ τόδε = τὸ ἔξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν : τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφρονα προϋπάντησίν σου καὶ τοὺς εὐοιώνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἶμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ὡς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἐλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγὸς = ὁ

συνοδεύων τὴν νύμφην· **νυμφαγωγὸς** λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἡ συνοδεύουσα τὴν κόρην της ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' δλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας της μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. **πορεύω** ἔξω = ἔξαγω· **πορεύετε**· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους ποὺ τὴν συνώδευον. **φερνὴ** = ἡ προίξ. **πέμπω** = φέρω. **εὐλαβοῦμαι** = πιάνω καλά, προσέχω. **μέλαθρον** = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. ‘Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσην ἵλαρότητα θὰ προεκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! ’Αλλὰ συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. ‘Ἡ Κλυταιμήστρα δι’ ἔλα φροντίζει. **λεῖπε** πωλικοὺς ὅχους = κατέβα ἀπὸ τὸ ὅχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πώλους, ἵππους. **τίθημι κῶλον** = πατῶ. **κῶλον** = πούς. **ἀβρὸς** = λεπτός, γαριτωμένος. **νεάνιδες**· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναικας τοῦ Χοροῦ, αἱ δοποῖαι θὰ εἰχον συρρεύσει περὶ τὴν ἄμαξαν. **ἐνδῖνωμι χερδὸς στηρίγματα** = δίδω τὴν χειρὰ ὡς στήριγμα. ὡς ἂν ἐκλίπω· τελ. πρότασις. **θᾶκος** (195) ἀπήνη (147). αἱ δὲ = ἀλλαι δέ. **ὅμμα πωλικὸν** = οἱ ὁφθαλμοὶ τῶν ἵππων. **φοβερόν**· ἐπὶ παθ. ἐννοίας : **δειλὸν** = τρομάζουν εὔκολα. **ἀπαράμυθον** = μὴ ἐπιδεκτικὸν παραμυθίας (καταπραύνσεως)· οἱ ἵπποι, εὑρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνηθες, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. **λάζυμαι καὶ λάζομαι** = λαμβάνω. ’**Ορέστην**· χάριν τῶν θεατῶν. **δαμεὶς ὅχῳ πωλικῷ**; = ζαλισθεὶς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἄμαξης; **ἔγειρ'** (ε) = ἐγέιρου. **ἔφ'** **νυμέναιον ἀδελφῆς** = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. **εὐτυχῶς** = **τύχῃ ἀγαθῇ** = καλορρίζικος νάναι. **κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει** = θὰ κάμης γαμβρὸν καλὸν ἀνθρωπὸν (θὰ συμπεθεριάσῃς μὲ καλὸν ἀνθρωπὸν). **ἔσθλὸς αὐτὸς ὃν** = δπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενῆς. **τὸ γένος** = ὁ γόνος, διοίς. **καθίστω**· προστ. ἀντὶ **καθίστασο** = τοποθετήσου. **δεῦρο**· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. **ἔξης ποδός μου** = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. **πρὸς μητέρα** = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. **θέες με μακαρίαν** **ξέναις ταῖσδε** = κάμε με εὐτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. **προσείπωμεν τοῦ προσαγορεύω** = χαιρετίζω. **ῷ σέβας ἐμοὶ μέγιστον** = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρική. **οὐκ ἀπιστοῦσαι** (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. **ἔφετμὴ** = παραγγελία. **ὑποτρέχω τινὰ** = προλαμβάνω τινά δργισθῆς δὲ μη· παρένθεσις. **προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα** = ἐναγκαλίζομαι. **ὑποδραμοῦσα** = σπεύσασα. **περιβάλλω στέρνα** = ἐναγκαλίζομαι. **διὰ χρόνου** = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρόν. **ποθῶ ὅμμα σὸν** = εἰχα καιρὸν νὰ σὲ

ἴδω. χρὴ (περιβαλεῖν). φιλοπάτωρ εἰ = ἀγαπᾶς τὸν πατέρα πολὺ· ἀπότομος ή ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. μάλιστα παιδῶν = περισσότερον ἀπὸ δύο τὰ παιδιά. δσους ἔγώ (ἔ) τεκον τῷδε = μὲ τὸν πατέρα σου ἐδῶ. ἀσμένη = μὲ χαράν. καὶ πατήρ (ἐσεῖδε σε). τόδ' ἵσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις = αὐτὸς ποὺ λέγεις ἴσχυει ἔξ ἵσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Ορα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μὲ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

β') (642 - 671)

εὗ ἐποίησας ἀγαγῶν = καλὰ ἔκαμες καὶ μὲ ἔφερες. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ. ὅπως φῶ (ὅπως) μὴ φῶ· πλάγιαι ἐρωτ. προτ. ἐκ τοῦ οὐκ οἶδα = ἀν πρέπει νὰ εἰπῶ νὰλ η̄ δχι ὡς πρὸς τοῦτο. ἔα (317) = περίεργον. ἔκηλος = ἥσυχος. ὡς οὐ βλέπεις ἔκηλον. ἐπιφώνησις = μὲ τὶ ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. ἀσμενός μ' ίδων = ἐνῶ, καθὼς εἶπες (641), μὲ εἰδες μὲ χαράν. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας πρβλ. "Ομηρὸν : οὐ χρὴ παννύχιον εῦδειν βουληφόρον ἄνδρα, ὃ λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμηλε. γίγνομαι παρά τινι = συγκεντρώνω τὴν προσοχήν μου εἰς τινα. μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου = μὴ σὲ ἀπορροφοῦν αἱ φροντίδες. εἰμὶ παρὰ σοί. ὄντως μόνον η̄ θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπησχόλει. μεθίημι δφρὺν = παύω νὰ εἴμαι σκυθρωπός. ἔκτείνω δμμα φίλον = γίνομαι εὔθυμος. ίδιον γέγηθα ὡς γέγηθα δρῶν σε = ίδιον χαίρω, δπως χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. γέγηθα ὡς γέγηθα· η̄ εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγῳδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ ὄποιον ἀποσιωπῶμεν πρβλ. Μήδειαν : ἔσμεν οἶόν ἔσμεν. κάπειτα = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτήσει σημαίνει κατάπληξιν. λείβω = χύνω. η̄ πιοῦσ' ἀπουσία = η̄ ἐπιοῦσα ἀπουσία ήμιν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. ήμιν δοτ. ήθική. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον. η̄ Ἰφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. νῦν = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοησίες) εἰ σέ γ' εὐφρανῶ = ἀν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. παπαῖ! τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, λέγει καθ' ἔσυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ σὲ δ' ἥνεσα (σὲ ἐπαινῶ, σὲ θαυμάζω διὰ τὴν ἀγνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρην. παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ : φρίκη, φρικτόν. ἐπὶ τέκνοις σέθεν = κοντὰ στὰ παιδιά σου. θέλω γε = ναι τὸ θέλω. ἀλγύνομαι = λυποῦμαι. οὐκ ἔχων τὸ θέλειν = γιατὶ δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. λόγχαι = τὰ ὅπλα, ὁ πόλεμος. τὰ Μενέλεω κακὰ = τὸ κακὸν ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. ἄλλους δλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει = ἀ ἐμὲ διολέσαντα ἔχει δλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει· περίφρασις παρακειμένου· ως πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Ἀντιγ. ἥδε θανοῦσ' δλεῖ τινα. ως πολὺν χρόνον ἀπῆσθα (ἥσο ἀπών) ἐν Αὔλιδος μυχοῖς· ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατήρ χαρακτηρίζει ως ὀλεθρόν του τὴν μακράν ἐν Αὔλιδι παραμονήν, ποὺ εἶναι δι' αὐτὴν ἀνεξήγητος. ἵσχει με = μὲ κρατεῖ κάτι. μὴ στέλλειν στρατὸν = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. οἰκίζομαι = ἔχω κατοικίαν. οὖ = ἔκει ὅπου. μακράν (ὁδὸν) ἀπαίρεις = κάνεις μακρινὸν ταξίδι. εἰς ταύτὸν σύ γ' ἥκεις σῷ πατρὶ = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εὑρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσημος ὁ στίχος: καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸν ταξίδι· ἀν φύγω μακράν, θὰ φύγης καὶ σὺ μακράν (εἰς τὸν "Ἀδην"). καλὸν = εὐπρεπές. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσῃς. ἵνα μνήσει πατρὸς = δπον θὰ ἔχης ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· μνήσει· μέλλ. τοῦ μιμήσκο-, μαι. μόνη μονωθεῖσα· πλεονασμός. οὖ πού μ' ἔς ἄλλα δῶματα οἰκίζεις, πάτερ; = δὲν. πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾶς εἰς ἄλλην οἰκ- γένειαν;

γ') 672 - 693

θῦσαι με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. θυσίαν τινά· λιτότης· τὸ ἀδρίστον, ἵνα μὴ ἔννοήσῃ ἡ Ἰφιγ. ξὺν ιεροῖς = μαζὶ μὲ τὴν θυσίαν. τὸ εύσεβες = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. εἴσει σύ· ἔχει ὑπομονήν, θὰ τὰ μάθης δλα, θὰ τὰ ἴδῃς (εἴσει μέλλ. τοῦ οίδα). χέρνιβες = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. ἐστήξεις πέλας· δίσημον, δηλ. ως θῦμα — ως θεατής. ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν = σε ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἀγνοιάν σου. μᾶλλον ἡ μὲ = παρὰ τὸν ἔαυτόν μου ποὺ τὰ ξέρω δλα. διφθῆναι κόραις = διὰ νὰ σὲ ἔδουν τὰ κορίτσια. μέλλουσα δαρὸν (= δηρὸν) χρόνον = μακρὸν γρόνον ἀποικήσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακράν. ὡς ἄχθος ἐγένετο = τί βάρος ἔγινε. **ταχεῖα νοτὶς διώκει** μ' ὅμματων φαύσαντά σου· **νοτὶς ὅμματων** = δάκρυα τῶν ὀφθαλ-
μῶν. **διώκει** με = μὲ βάζουν ἐμπρός, μόλις σὲ ἔθωπευσα. **σὲ παραι-**
τοῦμαι τάδε = σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς διὰ τὴν στάσιν μου
αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως
εἰ κατωκτίσθην ἄγαν = διότι ἡ σθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. **Λήδας**
γένεθλον · ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἔξαπάτησιν. **ἀποστολαι** =
ἡ ἀποκατάστασις κόρης. **μακάριαι** = εἶναι εύτυχὲς γεγονός. **δάκνουσι** =
λυποῦσι. **πολλὰ μοχθήσας** · διὰ τὴν ἀνατροφήν· σκιοπίμως ἐτέθησαν
αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νὰ ἔγηγήσουν τὸ ἀλγος τοῦ πατρός. **πείσεσθαι** ·
μέλλ. τοῦ πάσχω. **ώστε μὴ σε νουθετεῖν** · τὸ μὴ πλεονάζει. **νουθε-**
τῶ = κάμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ **πείσεσθαι** ἡ χρον. πρότασις: **ὅταν** κλπ.
τάδε = ὅ, τι τώρα σὺ πάσχεις. **ὅ νόμος** = ἡ συνήθεια. **τῷ χρόνῳ** · ἡ
δοτικὴ ἐκ τῆς σὺν τοῦ **συνισχνανεῖ** · **ὅ νόμος σὺν τῷ χρόνῳ** = ἡ
συνήθεια δπως καὶ ὁ χρόνος ἴσχυνανεῖ: θὰ μαράνη, θὰ ἀφανίσῃ αὐτά,
τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τούνομα... κατήνεσας · ἡ σειρά: **οἴδα τούνομα** (ἐκείνου)
ὅτῳ παῖδα κατήνεσας · **καταινῶ** = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου,
μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ δόνομα τοῦ γαμβροῦ ἡ Κλυτ., ἀλλὰς ζητεῖ ἀκρι-
βεστέρας πληφορορίας. **χώπόθεν** = καὶ δόπόθεν (ἐστίν). **Ασωπός** ·
ποτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὄμεανοῦ. **ταύτην τίς θηντῶν** ἡ θεῶν ἔξευ-
ξειν; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). **πρόμον** = πρῶτον, βασιλέα. **Οἰνώνη** ·
οὔτως ἔκαλετο τὸ πάλαι ἡ Αἴγινα. **τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς κατέσχε**
δώματα; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποιῶν ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός;
θεοῦ (= Νηρέως) διδόντος = ἔκόντος ἡ **βίᾳ θεῶν**; = ἡ παρὰ τὴν
θέλησιν τῶν θεῶν; **Ζεὺς ἡγγύησε** = ἐμνήστευσε καὶ διδωσ' ὁ κύριος.
ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. Ἰνα συναφθῇ γάμος, ὥφειλε νὰ προηγγιθῇ
τῶν γάμων ἡ ἔγγυη ἡ ἔγγυησις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μνηστήρος
καὶ τοῦ πατρός τῆς κόρης ἡ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ **κυρίου**.
Διατί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν **Πηλέα** ἵδε 'Ομήρ. A 516. **ποῦ**
γαμεῖ νιν = ποῦ ἔτέλεσε τοὺς γάμους μὲ αὐτὴν; ἡ **κατ'** **οίδημα** (περι-
ληπτικὸν) **πόντιον**; = ἡ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; **ἴνα** = ἔκει ὅπου
σεμνὰ **βάθρα** = ιερὰ θεμέλια. **Πήλιον** · δασῶδες ὄρος κατὰ τὰ ἀνα-

τοικαὶ τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς "Οσσης. ὥκισμαι = ἔχω κατοικίαν, εῖμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. Περὶ Κενταύρων ἴδε 'Ομήρ. Α 263 - 268. **δαίνυμι γάμους** = τελὼ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Χείρων** (209). **φεῦ** = θαυμάσια. χώ διδοὺς τὸν παιδα = καὶ διδοὺς τὸν παιδα, δι Πηλεύς. **τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός.** οὐ μεμπτὸς (λιτότης) = ἔξαίρετος. 'Απιδανός· παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηγειοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ὅροι** = τὰ ὅρια, ἡ χώρα. **δικετημένος** = δι κύριος. **εὔτυχοίτην** = εἴθε νὰ εὐτυχοῦν, τὴν εὐχήν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, δι Ἀχιλ. δηλ. καὶ δι Ιφιγένεια. **γαμεῖ** μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης** δι πανσέληνος. **εὔτυχῆς** = φέρων τὴν εὐτυχίαν. **προτέλεια** (ιερὸ) παιδός = δι προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὅψει. (ἐπὶ) πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχῃ = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχη** δίσημον. δι Αγαμ. θὰ σφάξῃ, ἀλλὰ θὰ σφάξῃ τὴν κόρην. (δαίσω) θύσας γε θύματα ἀμὲ **χρὴ θῦσαι θεοῖς** τὸ ἀμὲ = διέμε. δίσημον. 'Η Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει πρεσοχὴν εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός της. **ἡμεῖς** = ἔγω καὶ σύ. **θοίνη** = εὐωχία. **τίθημι θοίνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαίως τε** = καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη : στὴν ἀκρί- βεια τοῦ νεροῦ καλὸ ν' καὶ τὸ χαλάζι. **συγενέγκοι δ'** δημως = ἐν τούτοις ἀς τὰ φέρη καὶ δι θεὸς δεξιά.

ε') 725-750

οἰσθ' οὖν διδρᾶσον = οἰσθα οὖν διδρᾶσαι διδρᾶσαι σε ; τί χρῆμα ; τί πρᾶγμα ; πείσεσθαι σέθεν· τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. δι νυμφίος δι λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρὶς μητρὸς τι (ἐκείνων) δράσετε,** ἀμὲ δρᾶν χρεών ; τηνικαῦτα = τότε. **τυγχάνω (ὧν) = εὑρίσκομαι.** **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιοῦμαι. πρβλ. **ἀτημέλητος.** **λιποῦσα παῖδα.** ἐννόησον τὸ χωρήσομαι. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. **οὐχ δι νόμος οὗτος.** τὸ οὗτος καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ νόμος ἀντὶ τοῦτο. **οὐ τοῦτο ἔστιν δι νόμος** = δὲν εἶναι δι τάξις αὐτῇ. **φαῦλος = ἀσήμαντος.** **ἔξαμιλοῦμαι = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον.** **οὐ καλὸν — καλόν.** διαξιφισμοί· δι έρεθισμὸς τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρωδοῦν ἑκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. δχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. δχυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἔξαίρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἄνασσα Ἀργεία θεὰ = ἡ "Ηρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλόνυμφος. μάτην ἥξ (α) = ἀδίκως ἐβίάσθην. ἀποστεῖλαι ἔξ ὁμ- μάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διαρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. παν- ταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἔξιστορῶ = ἔξετάζω. θυηπόλοις = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἔμοι οὐκ εύτυχές = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον 'Ελλάδος· παράθεσις = βάσανα χάριν τῆς 'Ελλάδος. ὁ σοφὸς = ὁ ἔξυπνος. τρέ- φω = ἔχω. χρηστὸς (χρῆσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυ· ἡ = περιωρισμένῃ ἀρετὴ τῆς γυναικὸς ἐν Ἀθήναις ἐθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μή.

Τὸ ἐρμηνευθὲν τμῆμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὅποιον ἀκο- λουθεῖ μετά τὸ Α' στάσιμον καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751'-800)

Στροφὴ (751 - 761)

ἥξει δὴ κ.έ. Ἡ σειρά: ἥξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς 'Ελλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἔς "Ιλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς ὀλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς 'Ελλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν 'Ελλήνων. ἀνὰ ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὅπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὅπλιτῶν δυνάμεις· ἡ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυ- ροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. "Ιλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σι- μόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ "Ιλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου 'Απόλλωνος διατελοῦν) δάπεδον = ἔδαφος, χώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πη- γάζων ἐκ τῆς "Ιδης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοῦθος ἡτο πόλιοῦχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τείχη τῆς πόλεως. **Ινα**· τοπ. **ἀκούω** = ἀκήκοα. **ρίπτω** = τινάσσω γυρο. **χλωρόκομος** = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. **δάφνας (-ης)** μαντόσυνοι ἀνάγκαι = μαντικαὶ ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. **πνέω** = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα**· ὡραιοτάτη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ’ ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύῃ μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύηται. 'Ο Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

'Αντιστροφὴ (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. **"Αρης** μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. **πόντιος** = ὁ ἔρχομενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. **εὔπρωροι πλάται** = εὔπρωρα πλοῖα· εὐπρώροισι πλάταις εἰρεσίᾳ· ἐπιμερισμός : εἰρεσίᾳ εὐπρώρων πλατῶν· εἰρεσίᾳ· (ἐρέτης) = κωπηλασία. **Σιμούντιοι ὄχετοι** = τὰ ῥεύματα τοῦ Σιμόντος. τὰν **Διοσκούρων** (κασιγνήτην). **ἐκ Πριάμου** = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. **δορίπονος** = ὁ πονῶν ἐν δορὶ, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

'Επωδὸς (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. **λάινος** (λᾶας = λίθος) = λίθινος. **κυκλώσας**. ὑποκ. **"Αρης** (764) **δόρει φονίω** = δόρατι φονικῶ. **λαιμοτόμος** = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπείς. **σπῶ** = ἀποσπῶ. **πόλισμα** = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ **πόλιν** εἰναι περιττόν. **κατ'** **ἄκρας** = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. **τίθημι** = ποιῶ. **κόρας**· τῆς Τροίας. **πολύκλαυτος**· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἀφθονα δάκρυα· ὅμοίως. **πολύκλαυτος** (Έλένα). **ἔσσεῖται**· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἰμὶ = ἔσται. **προλείπω** = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. 'Ο Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμάτες ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. **Σημείωσον** τὸ γραφικώτατον **λαιμοτόμους**. **κυκλώσας - σπάσας - πέρσας**· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. **ἔλπις** = φόβος. **οἴσαν**· εἰς τὸ **ἔλπις ἄδε**. **πολύχρυσοι Λυδαί**. 'Η Λυδία ἡτο πολύχρυσος διὰ τὸν

χρυσορρόδαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἥσαν διαβόητοι ὡς τρυφῆλοὶ καὶ ἡδυπαθεῖς. Ἰστημι ἐλπίδα· κατὰ τὸ Ἰστημι μάχην, βοήν, ιαχήν. μυθεύω = λέγω. παρ' ἵστοῖς = ὅταν θὰ κάθηνται, θὰ ἔργαζωνται στοὺς ἀργαλειούς. τάδε = τὰ ἔξης . (ἀναφερόμενα εὐθύς). ἀπολωτίζω = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· ἀπολωτιεῖ· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος οὐλομένας = ποῖος θὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. τανύσας ῥῦμα = τεντώσας, σύρας σύρσιμον. ῥῦμα· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ τανύσας· εὐπλοκάμου κόμας τανύσας ῥῦμα = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιά τεντωμένην κάτω. δακρυόεν = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. "Ολη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφική καὶ ἐποπτική. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον ἀπολωτιεῖ. διὰ σέ· αὐτοτελῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. τὰν (οὐσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην = ὁ ἔχων δολιχὸν (μακρὸν) λαιμόν· ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο ὄφα· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἔξεκολάφθη ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Ποιουδεύκης, οἱ Διόσκουροι. οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων. εἰ δὴ φάτις ἔτυμός (ἐστι) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἴναι ἀληθής. ὡς ἔτεκεν... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ φάτις. ὅρνιθι = μὲ τὸν κύκνον πταμένω = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. δέμας Διὸς (= ὁ Ζεὺς) ἡλλάχθη = μετεμορφώθη (εἰς ὅρνιν). εἴτε· μετὰ τὸ εἰ 793 ἀντὶ εἴτε — εἴτε. μῦθοι = τὰ παραμύθια. Πιερίδες· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ Πιερίσιν ἐπίθ. = ποιητικῶς· ἐν δέλτοις Πιερίσιν = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιησεως. ἥνεγκαν τάδε = διέδωκαν αὐτά. ἀλλως = μάτην. παρὰ καιρὸν = (πράγματα) ποὺ δὲν ᔁχουν θέσιν στὴν λογικήν. Ὁ Εύριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει δρθολογιστικὴν χριτικὴν τῶν μύθων ἐλέγχων τοὺς ἔξ αὐτῶν ἀτόπους. Ἀμφιβάλλει ἂν ἡ Ἐλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἢτο δυνατὸν νὰ εἴναι κόρη τοῦ Διός.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειράν τον καλεῖται Β' στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἐπειτα φρίκη διὰ τὰς φρικτὰς συνεπείας τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

δ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δῆλοῦται ὅτι δὲ Ἀγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὐλίδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ ὅρισθῇ εἰς ποῖον ὡρισμένως μέρος ἐδῶ εὐρίσκεται. τίς προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. τίς φράσειν ἀν· ἐρώτησις εὐχὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἴχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγείλῃ. ζητοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειν ἀν. Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδα ὑποκ. νὶν = Ἀγαμέμνονα· ἀντικ. ἐν πύλαις = ἔξω εἰς τὴν εἰσόδον τῆς σκηνῆς του. γάρ· αἰτιολογεῖ νοδύμενην πρόταστν : εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. οὐ γάρ μένομεν· ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. ἔξισου = ὑπὸ τὰς ἴδιας συνθήκας. Εὐρίπου πέλας = πλησίον τοῦ Εὐρίπου ἀξυγες γάρμων = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. Θ(α)άσσω = κάθημαι· πρβλ. δ Θάκος (195) θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. εὔνις - ίδος = σύζυγος. καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. δεινὸς ἔρως = ὑπερβολικος ἐνιουσιασμός· ἐκ τούτου τὸ στρατείας. Ἐλλάδα· ἀντὶ Ἐλλάδι εἰς τὸ ἐμπέπτωκεν. τούμδον δίκαιων = τὰς ἴδιας μου δικαίας ἀπόψεις. δ χρήζων = ὅποιος θέλει. αὐτὸς = μόνος του. ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει = τὰς ἴδιας του, τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις του θα' ἀναπτύξῃ. γάρ = λοιπόν. πι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδε γ' Εὐρίπου πνοαῖς = ἐδῶ ὅπου μόλις φυσοῦν αἱ ἀδύνατοι αὐτὰλι πνοαὶ (αὖραι) τοῦ Εὐρίπου. Ισχω = ἔχω = συγκρατῶ. πρόσκειμαι = πιέζω, ἐνοχλῶ. πόσον χρόνον ἔτι ἔκμετρῆσαι χρή = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ. πρὸς στόλον Ιλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ "Ιλιον. δρᾶ· προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. μένων = περιμένων. μελλήματα = βραδύτητες, ἀναβολαί. ἔξέβην = ἔξῆλθον. ὡς πότνι· αἰδὼς = ὡς σεβασμία, ἵερα αἰδημοσύνη. τὴνδε τίνα λεύσσω ποτὲ γυναῖκα = τίς ἔστιν ἥδε ἡ γυνή, ἣν λεύσσω· τὴνδε ἀντικ., τίνα κατηγ. ποτέ· ἐν ἐρωτήσει σημαίνει τάχα. οὐ θαῦμα = δὲν εἶναι παράδοξον. πάρος = πρότερον. αἰδῶ = ἐπαινῶ. σέβω = τιμῶ. τὸ σωφρονεῖν = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδώς. σύλλογος = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. μόδυστιν = μοὶ ἔστιν. Θαυμαστὴ ἡ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταιμήστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὅμιλω μὲ γυναικας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέρχεται.

β') 831 - 864

δεξιάν ἐμῇ χερὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἂς ἑνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὐτυχισμένου γάμου. 'Ο Άχ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν 'Αγ. καὶ 'Οδυσσέως δὲν ἔννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἔκεινη ζητεῖ τὴν χεῖρά του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. 'Η παρανόησις χαριεστάτη. Ταράσσεται· τὴν ταραχήν του φανερώνουν αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: τί φήσ; ἔγώ σοι (συνάψω) δεξιάν, ὃν μὴ μοι θέμις (ἐστὶ) (φαύειν). τὸ φαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου φαύοιμεν. θέμις μάλιστα· ἡ Κλυταιμήστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμμένον· ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: θέμις; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλων. τὴν ἐμήν· μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. 'Η σκηνὴ σκορπίζει πολλὴν ἱλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἴ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιῶ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφυκε = εἶναι ἐμφυτον, φυσικόν. τόδε· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. δρῶσι· μετοχὴ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς ὁμιλίας των εἶναι ὁ γάμος. 'Η Κλ. ζητεῖ νὰ ἔξηγησῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ 'Αχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθην. ἥλθε μοι λόγος γάμων = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικείουν. τάπο σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἴκαζε = κάνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἔστιν είκαζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἀμφω...τοῖς λόγοις ἵσως = καὶ οἱ δύο ἔξι ἵσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. ὡς εἴξασιν = ὡς ἐοίκασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἥθέλησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρακτικός. ἀμελίᾳ δὸς = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὅψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἀχ. ἔτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ δρθοῖς ὅμμασιν εἰσօρω = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὁφθαλμούς (ἀπὸ ἐντροπήν)· ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μοῦτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἔστιν ἔξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκώς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδώσῃ μυστικὰ τοῦ κυρίου του· φοβισμένον τὸν ἔδειχνεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανε. οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.). τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος; δοῦλος. ἐμὸς μὲν οὐχὶ = τούλαχιστον ἰδικός μου δχ!. χωρὶς τάμα κ' Ἀγαμέμνονος = τὰ πράγματα τὰ δικά μου καὶ τοῦ Ἀγαμ. εἶναι χωριστά. τῆσδε ἐνν. δοῦλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δοῦλος). ὃν μ' ἐπέσχες = διὰ τὰ ὄποια μὲ ἐσταμάτησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἴσταμαι πλησίον. λέγοις ἄν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγης· ἐννόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἀντων. α' προσ. δυϊκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὖσι) = μὲ τὴν ἰδέαν, ἔχων ὑπ' ὅψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμὴ = ἡ ἐμή.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλλων τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι, ἐς μέλλοντα χρό-
ιον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσάζει, προκαλεῖ. δίκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἔκατι = ἔνεκα τῆς δεξιᾶς, δσον ἀφορᾶ τὴν δεξιάν, ἔὰν θέλης ὡς ἔγγυήσιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, ἔχ., (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χειρά)· ἥδυνατο νὰ εἴπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρις - ιος = δοῦλος, ὑπηρέτης. χώτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμδος = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἰδίας (του) χειρός. μέλλει = σκέπτεται, σχεδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειράν ὅλην ἐγκλημάτων : 1) παΐδα σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς· ἡ ἐρώτησις δηλοῦ ἔκπληξιν. ἀπέπτυσ(α) μῆθον· μόλις ἤκουσα δ, τι εἴπεις, πρὶν ἔκφράσω τὸ αἰσθημά μου, βιδελύσσομαι, οὐκ εῦ φρονεῖς = δὲν εἰσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ζίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύων. δέρη = ὁ λαιμός· λευκήν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἔξαίρει τὴν τρυφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἐγκλήματος. ἀρτίφρων = ὁ ἔχων ἀρτίας τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελῆς) = ἔχει σώμα τὰς φρένας. πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παῖδα = εἰς ὅλα τὰ ὅλλα πλὴν εἰς ὅ, τι ἀφορᾷ σὲ καὶ τὴν κόρην σου. τοῦτ' (ο) = ως πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. ἐκ τίνος λόγου (μέλλει κτενεῖν) = διὰ ποῦν λόγον. οὐπάγων = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὠθῶν. ἀλάστωρ = κακὸς δαιμων. θέσφαθ' (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἡ θέλησις. ὡς γέ φησι Κάλχας· ὅστις πιθανὸν καὶ νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπώῃ μίαν τοιαύτην σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημείωσον τὸν ὀρθολογισμὸν τοῦ Εὔριπίδου. ἵνα πορεύηται στρατός· ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐκ τίνος λόγου. ποῖ; γιὰ ποῦ; 'Η Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. δώματα = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλή. δώματα Δαρδάνου = ἡ Τροία, τὸ Ἰλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ πατήρ τοῦ Ἰλίου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ Ἰλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. εἰς Ἰφιγένειαν = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ἰφιγενείας. Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνη ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν Ἐλένην. πάντα ἔχεις = ὅλα τὰ γνωρίζεις. Ἀρτέμιδι... Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγέρῃ τὴν περιέργειαν. πρόφασις = ἀφορμή. ἐπ' ὀλέθρῳ = διὰ τὸν θάνατόν σου. καὶ μῆτηρ σέθεν = καὶ ἡ μῆτηρ σου. 'Η μῆτηρ ἄγεται εἰς ὅλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρός. ἔτηλη = ἐτόλμησε. οἴχομαι· εὐφημισμὸς = εἴμαι χαμένη. δακρύων νάματα = τὰς ροάς τῶν δακρύων. οὐκέτι στέγω = δὲν ἡμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος; ἡ σειρά: φῆς· ιδέναι πεπυσμένος (αἰτιολ. μετοχὴ) πόθεν; δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. οὐκ ἔων ἡ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην = θέλων νὰ μὲ ἐμποδίσῃς ἡ θέλων νὰ μὲ παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου, γιὰ νὰ σφαγῇ. οὐκ ἔων· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἀρνησιν = ὅχι, ὅχι γιὰ νὰ φέρῃς. φρονῶν εὗ ἔτυχε = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. φέρων· ἐνδοτ. μετοχή. γε· ἔξαίρει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ φέρων πρὸς τὸ δίδως λαβεῖν. ἀφείλεθ' ἡμᾶς = ἀπέσπασεν ἡμᾶς.

ἔκλυον· παρατατικός· ἀφ' ἡς στιγμῆς ἥρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. **τὸ ἐμὸν** = ὅ, τι ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικήν μου προσβολήν. **οὐ φαύλωσ** = οὐ κούφως = βαρέως. **δολώ - ω** = ἔξαπατῶ, παγιδεύω. **σοῖς γάμοις** = μὲ τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα δότι ὁ Ἀγ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. **οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω** = δὲν τὸ παίρνω ἐλαφρὰ ἔτσι ἄνευ συνεπειῶν. ἐπαιδεσθήσομαι· μέλλ. παθ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι = ἐντρέπομαι. προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. **θυητὸς**· γάριν τοῦ μέτρου ἀντί: **θυητή**. **γεγῶτα**· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνυ = σέ. **τί γάρ ἐγὼ σεμνύνομαι**; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ἡ ὑπερηφάνεια τῆς θάξητο ἀνωφελής δὶ αὐτήν. **σπουδάζω** = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. **ἀμύνω** (**τινὶ**) = βοηθῶ. **τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ** = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἐκείνην, ἡ ὅποια μόνον τὸν τίτλον τῆς ἰδικῆς σου συζύγου ἔλαβε. **μάτην** = φευδῶς· **ἄλλ'** **δύμως** (**λεγθείσῃ**) **καταστέφω** = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλήν. **νιν** = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλων) **σοί**. **νῦν δέ**· εἰσάγεται ἡ πραγματικότητα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. **ἴξεται ὄνειδος** = θὰ ἔλθῃ ὄνειδος. **ὅστις**· αἵτινον σημαίνει. **εἰ μὴ** = εἰ καὶ μή. **γουν·** = τούλαχιστον. **πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος**· ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ἱκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (**γουνοῦμαι** καὶ **γουνάζομαι**) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἡτο σημειον ἱκεσίας. **μυναθεῖν**· ποιητ. ἀδριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἴκανοποιήσῃς. **πέλει με** = νιάρχει εἰς ἐμέ. **τὰ 'Αγαμέμνονος** = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. **πάντολιμα** = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. **γυνή**· ἀσθενὲς πλάκα. **στράτευμα** = στρατόπεδον. **ἄναρχον** = ἀπειθάρχητον. **θρασύν** ἐπ' τοῖς κακοῖς = ἀναιδές εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. **χρήσιμον** = ειθαρχικόν. **θέλωσι** = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περὶ ἡπτικόν. **Ισως δὲ Εὔριπιδης εἶχεν** ὑπ' ὅψει του τὴν σύγχρονον κατάστασι, τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. **ὑπερτείνω τινὸς χείρα** = κρατῶ τὸ χέρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἔνα, προστατεύω· πρβλ. "Ομηρον Ω 374. **σεσώσμεθα**· δὲ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταιμήστρα, πραγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἥδη τετελεσμένην. **δεινὸν τὸ τίκτειν** = τὸ τίκτειν (ἐστι) **δεινὸν** = ἡ

μητρότης εἶναι κάτι ὑπερφυές, μυστηριώδες. καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσι τε κοινὸν = καὶ γεννᾷ εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως ἴσχυρὸν φίλτρον. ὡσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων = ὥστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικά χάριν τῶν τέκνων των. Ὁ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσα σαὶς λέγει παραπλήσια: δεινὸν γυναικίν αἱ δἱ' ὡδίνων γοναί· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος. θυμὸς = ἡ ψυχή. αἱρεται πρόσω = αἱρεται εἰς ἀνωτέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων· προλ. κατηγ. = ὥστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἔξαιρουσιν τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία. τὰ ἔξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εύτυχία. μετρίως = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφότερα τὰ ἀπαρέμφατα: ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Παρ' Ὁμήρῳ ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθῆς καὶ εὐέξαπτος. οἱ τοιούτοις βροτῶν = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔκεινοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἵοις εἴμαι ἔγώ. λελογισμένοι εἰσὶν δρθῶς = ἔχουν λάβει δρθῆν σκέψιν. διαζῶ τὸν βίον = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωήν. γνώμης μέτα = μετὰ γνώμης = μὲ σύνεσιν. ἔστιν ἵνα = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας· τὸ ἵνα τοπικόν. ἔστι χῶπος = ἔστι καὶ ὅπου = ἐνιαχοῦ, ἐνίοτε. λίαν φρονῶ = εἴμαι ὑπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρήσιμον = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἡ φρόνησις, ἡ δρθή κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὔσεβέστατος τῶν Κενταύρων. ἡγοῦμαι καλῶς = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. παρέχων ἐλευθέραν φύσιν = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. "Αρη κοσμήσω δορὶ = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου "Αρην θὰ τιμήσω διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλτάτων· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσα. τὰ φιλτάτα = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). οἴκτον περιβαλῶν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σε περιέβαλα μὲ τόσην συμπάθειαν. ἢ δὴ κατ' ἀνδρα γίγνεται νεανίαν = ὅσην ἡμπορεῖ νὰ παράσχῃ εἰς νέος. καταστέλλω (τινὰ) = καταπραῦνω, καθησυχάζω. ἔμὴ φατισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. τούμδον δέμας = ἐμέ, ἐμαυτόν. ἐμπλέκω πλοκάς = τυλίγω εἰς μηχανορραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ μὴ ἥρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τούνομα τούμδον φονεύσει· προσωποποιία. δι' ἐμὲ διὰ τε τοὺς ἔμοις γάμους· ἐν διὰ δυοῖν. δεινὰ κούκ ἀνεκτά. σχῆμα ἐκ παραλήλου. τλᾶσσα = ὑπομείνασσα

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστᾶσα προσβολήν, ἡς δὲν ήτο ἀξία. Θαυμαστὰ ώς = ἀντί : θαυμαστῶς ώς ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθμὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲνικὸν (ἀνήρ) ἐν ἀνδράσι. ώς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγγώς = σὰν μὴ ἥμουν υἱός τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱός κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Εὐρυπίδης, ως ὁ "Ομηρος, ἔξαιρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. 'Ο Αχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι δὲ ηθικὸς αὐτονομὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλώσαντα μέσα στὰ ὑγρὰ κύματα. φυτουργὸν = πατέρα· δὲ Αχ. ώς νέος εἰναι εὐεπίφορος εἰς τοὺς ὄρκους. οὐδὲ εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλοις = ὥστε νὰ ἐγγίσῃ τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ή Σίπυλος θὰ ἔχῃ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως. Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἡς ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, δὲ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. δρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. δθεν πεφύκασι γένος = δθεν ἔλκουν τὴν καταγωγήν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι · λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἔξαρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀληγεσμέναι = κριθᾶλευρα. χέρνιψ (ἡ) = τὸ ἡγιασμένον ὄδωρο, δι' οὗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ · μάντις ὑποκ., τίς ἀνήρ κατηγορούμενον = τί εἴδους ἀνθρωπος εἶναι δὲ μάντις δς = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχην ἀνάφερε εἰς τὸ δλίγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχῃ. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἀφαντος.

ς') 959 - 991

ἔκατι· στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τούμπον = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἡ πρότασις κείται παρενθετικῶς. ὅβριν ὅβρισεν ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τούμπον ὄνομα = τὴν ἀδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἔμοι πάρα = παρ' ἔμοι. θήραμα · παράθεσις = ώς δόλωμα. ἔμοι μάλιστ' ἐπείσθη = ἀπὸ τὸ ἴδικόν μου ὄνομα κυριώτατα ἐπείσθη, παρεπείσθη. ἐκδοῦναι θυγατέρα ἔμοι πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἔμε ὡς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα της : τὸ ὄνομά μου ὡς συζύγου τῆς κόρης της - τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τάν = ἔδωκά τοι ἀν = θὰ

ξέδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. **Ἐλλησι** δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς **Ιλιον** κάμνει ἐν τῷδε = ἡ εἰς **Ιλιον** ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἔδυσι: οἰλεύσμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. **Ἡ Κλυταιμήστρα...** λέγει ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεύς. τὸ κοινὸν ὃν μέτ' ἐστρατευόμην = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὃν ἔξεστράτευον. οὐδέν εἴμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τούλαχιστον. ἐν εὔμαρεῖ (ἐστιν) = εἶναι εὔκολον (δι' αὐτούς). εὔμαρής = εὔκολος, εὐχερής. δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς = νὰ μὲν μεταχειρίζωνται καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα. εἰσεται· μέλλ. τοῦ οἰδα. **σίδηρος** κατὰ συγενδοχὴν = τὸ ξίφος. χρανῶ· μέλλ. τοῦ χραίνω = μολύνω. κηλῖσιν αἷματος φόνου. πρὶν ἐλθεῖν (με). ἔξαιροῦμαι = ἀποσπῶ. θεὸς πέφρηνά σοι = ἔχω εὑρεθῆ διὰ σὲ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲν ἔχεις φαντασθῆ. μέγιστος = ισχυρότατος. οὐκ ὅν· ἐνδοτ. ἡ μετοχή. θεὸς πέφρηνά σοι - οὐκ ὅν - ὅμως γενήσομαι· πολὺ παιδικά. Ο Εὐριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο. παιδί. **σεμνὴ** = σεβαστή. φεῦ = εῦγε. πῶς ἂν σ' ἔπαινέσαιμι = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἔπαινέσω. λίαν λόγοις = μὲν ὑπερβολικὰ λόγια. μηδὲ = καὶ μή. ἀπόλλυμι τὴν χάριν = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. **ἐνδεῶς τοῦδε** (τοῦ ἔπαινεν) = μὲν ἐλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲν ἔπαινους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἔπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κοιλακεύω μὲν ὑπερβολικὰ λόγια μήτε ὅτι εἰμαι ἀχάριστος μὲν περιωρισμένας εὐχαριστίας. **ἄγαθοί** = οἱ ἀγαθοί. **αἰνῶ ἄγαν** = εἴμαι ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ἔπαινους. **παραφέρω** = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχείρημα, φέρω. **οἰκτρός** = ὁ οἰκτον προκαλῶν. **ἰδίᾳ νοσοῦσα** = πάσχουσα προσωπικῶς· ἡ μετοχὴ εἶναι αἰτιολογική. **ἀγοστος κακῶν ἔμῶν** = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. **ἀλλ' οὖν** = ἀλλ' ὅμως. **ἔχει τι σχῆμα ἀνήρ** ὁ χρηστός = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενής ἀνήρ. **κανὸν ἀπωθεν** η· = καὶ ἀν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἀν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. η· αἰτίαν σημαίνει = διότι ἐγώ. **οἰηθεῖσα** · ἐνδ. μπχ. **κενήν κατέσχον ἐλπίδα** = εἰδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιουμένας. **τάχα** = ἵσως. **ὅρνις γένοιτ** ἄν = οἰωνὸς ἥθελε γίνει κακός. **ἐμὴ παῖς θανοῦσα** = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῇ. **σοῖς μέλλουσι γά-**

μοις = διὸ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἄρχισες καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου· ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθένευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. ἔχουσα δι' αἰδοῦς δῆμον ἐλεύθερον = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ὡς ἐλευθέρα, ὡς ἀρμόζει εἰς αὐτὴν ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφήν. ταῦτα τεύξομαι = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἰκτόνον σου. οὐ παρούσης = χωρὶς νὰ εἴναι παροῦσα· καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. σεμνὰ σεμνύνεται = ἡ σεμνότης εἴναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. δῆμως δὲ = ἀλλ' ὅμως. χρέων αἰδεῖσθαι = πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τις τὴν αἰδημοσύνην ὅσον γε δυνατὸν = ἐφ' ὅσον εἴναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ὅριά της. ἔξαγω εἰς δψιν = παρουσιάζω ἔξω, ἐνώπιον. ἔρχομαι εἰς δψειδος = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσιὰν τῶν ἀνθρώπων. ἀμαθὲς = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. ἀργὸς τῶν οἰκοθεν = ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. λέσχη = φλυαρία. πονηρὰς λέσχας = τὰ πονηρὰ σχόλια. κακόστομοι λέσχαι = ἡ κακογλωσσιά. φιλῶ = ἀγαπῶ. ήξετε εἰς ἵσον = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸν ἀποτέλεσμα. ἰκετεύοντες (τροπ. μετοχὴ) εἴτ' ἀνικετεύτως = εἴτε μὲ ίκεσίας εἴτε χωρὶς ίκεσίας. ἔξαπαλλάξαι· ἐπεξ. τοῦ ἀγών μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγών. ὡς· αἵτιολ. ἀσθενὲς καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῇ. ἐν ἀκούσασ' ἵσθι = ἐν ἀκουσε καὶ μάθε. μὴ Φευδῶς μ' ἔρειν· ἐπεξήγησις τοῦ ἐν. λέγων - ἐγκερτομῶν· μετοχαὶ ὑποθ. ἐγκερτομῶν = κερτομῶν = περιπαίζων. μάτην = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. δναιο· εὔκτ. ἀορ. ὠνήμην τοῦ δνίναμαι = ὡφελοῦμαι. δναιο = εἴθε νὰ χαρῆς δ. τι ἀγαπᾶς. ἵνα... καλῶς = γιὰ νὰ πάρη καλὸ δρόμο ἡ ὑπόθεσις. τι τοῦτο ἔλεξας = τοῦτο, δ ἔλεξας, τι ἔστι; = τι θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸ ποὺ εἰπες ; πείθωμεν· ὁ ἐνεστώς δηλοῦ τὸ ἐπιχειρούμενον κακός τίς ἔστι· τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ κακός = εἴναι πολὺ δειλός. οἱ λόγοι καταπαλαίουσιν· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. Φυχρὰ ἐλπίς = ἡ ἐλπίς μου αὐτὴ εἴναι παγωμένη· ὀξύμωρον, διότι ἡ ἐλπίς θερμαίνει τὴν καρδίαν. ἀντιβαίνω = φέρω ἀντιρρήσεις. ει τὸ χρῆζον ἐπίθετε = ἐὰν ἡθέλετε (τὸν) πείσει (σύ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς δ, τι τοῦ ἔζητούσατε. οὐ τούμδον χρεών (ἦν) χωρεῖν = δὲν θὰ ητο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. τοῦτο = ἡ συγκατάθεσίς του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν περενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἐὰν ηθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λεγογισμένως μᾶλλον ἡ σθένει = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμήν. καλῶς κρανθέντων· κραίνω καὶ κραιαίνω = ἔκτελῶ· ἡ μετοχὴ ἔδει νὰ είναι εἰς δόνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ἀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοιτ^τ ἂν πρὸς ἥδονὴν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ηθελε χαροποιήσει τοὺς φίλους (Ἀγαμ.) καὶ σέ. κἀν = καὶ ἄν· δἰς κεῖται τὸ (ἄν). καὶ χωρίς ἐμοῦ = καὶ ἀνευ τῆς ἰδικῆς μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ἔστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἔλθοῦσαν = ποῦ ἀφ' οὗ ἔλθω. ήμεῖς σε φύλακες οὐ χρεών φυλάξομεν = (δὲν είναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσῃς) ήμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. 'Ο Ἀχιλ. δὲν ὁρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἡ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μὴ τις = ἵνα μὴ τις. Δαναῶν· ἡ γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ ὄχλου, στείχουσαν· κατηγ. μετοχὴ εἰς τὸ ἕδη σε. ἐπτομένην· τροπ. μετοχὴ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἰσχυνε· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ: μηδ^τ αἰσχύνης = καὶ οὕτω προσβάλλης πατρῶον δόμον = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμαι, φέγοιμαι. μέγας (ἦν) = εἰχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγοῦ, ὑποδείκνυε τὸ τι πρέπει νὰ γίνῃ. ὄν· αἰτιολ. μετοχή. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῇς. εἰ εἰσι θεοί = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. εἰ δὲ μὴ εἰσι, τί δεῖ πονεῖν; τις ἡ ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιάζῃ τις.

[‘]Ο Εὐριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν θεῶν.

[‘]Ο Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ἡ δὲ Κλυταιμήστρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμῆμα τὸ ἐρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολούθον εἰς τὸ Β' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πρᾶξιν τις σημερινῆς τραγῳδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. 'Εν τούτᾳ τῷ τμή-

ματι ή ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοποτομένην προσωρινῶς τὴν πρᾶξιν (θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθήματα τῶν θεατῶν εἶναι ἥλαζρτης ἀπὸ τὴν α' σκηνήν, οἴκτος πρὸς τὴν ὑποφέρουσαν Κλυταιμ. καὶ ἐλπὶς ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

‘Ο Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπήσει τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθηλώνει τὸ βλέμμα τον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὃν τοὺς πανηγυρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς γάμους τούτους ποιητικάτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ ὅποιον ἄδει καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ 1036 - 1097

(Στροφὴ 1036 - 1057)

ὅμεναιος = γαμήλιον ἄσμα. **διὰ λωτοῦ Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς ἥχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. **λωτὸς εἰδὸς φυτοῦ**, ἔξ οὖ κατεσκεύαζον σύριγγας. **Λίβυος**· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἀριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. μετά τε φιλοσόφου κιθάρας = μὲ τὴν εἰδικήν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. **ὑπὸ τε συρίγγων καλαμοεσσᾶν** = καὶ μὲ συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλάμια. **ἔστασεν ιαχάν** = ἔστησεν, ἔξεβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωποποίει. **τίς ἀρ' ὅμεναιος ἔστησεν ιαχάν** = σὰν τί τάχα νὰ ἦτο τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὅποιον ἀντήχησε κτλ. **πιερίδες** = αἱ Μοῦσαι. **παρὰ δαιτὶ** = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαις θ.** = συμπόσιον, πρβλ. δαιτυμάν. **ἴχνος** = πούς. **μελωδοῖς ἀχήμασι** = μελωδικοῖς ἡχήμασιν, ἄσμασι. **κλέω καὶ κλεῖζω** = ἐγκωμιάζω, ὑμνῶ. **Αἰακίδαν (-ην)** = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὅλαν Πηλιάδα** = κάτω εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω: **ἀν' δρος Κενταύρων**. **Δαρδανίδας** = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, ὁ Γανυμήδης, δστις ἦτο Τρώς ἔφηβος. **Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἤρπασεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα θέλγῃ τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μὲ τὸ κάλλος του καὶ οἰνοχοῇ εἰς τὴν τράπεζαν.** **φίλον τρύφημα (τρυφῶ)** = τὸ ἐντρύφημα τὸ ἀγαπητόν. **ἄφυσσω** = ἀντλῶ. **λοιβᾶ** = σπονδή, νέκταρ. **ἐν γυάλοις χρυσόισι κρατήρων** = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυσέοισι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ νὰ εἶναι τὸ κρατήρων.

λευκοφαής = διφέργων ἀπό τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἐλισσόμεναι· εἰλισσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἔχορευσαν γάμους = ἔωρτασαν τοὺς γάμους μὲν χορούς.

'Αντιστροφὴ (1058 - 1079)

Θίασος = ὅμιλος. ἵπποβάτας = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἥμισυ ἦσαν ἵπποι· ὅθεν καὶ τὸ ἵπποβάτας. ἔμολεν = ἤλθεν· ἀνὰ ἔμολεν = ἤλθεν ἐπάνω ἐπὶ κρατῆρα Βάκχου = εἰς τὰ βάρελια τὰ γεμᾶτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἡγάπων τὸν οἶνον. ἐλάταις σύν στεφανώδει τε χλόᾳ = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. ἀνέκλαγον· ἀόρ. β' τοῦ ἀνακλάζω καὶ ἀόρ. α' ἀνέκλαξα = ἐφώναξα δυνατὰ (ἀνὰ) μέγα = μεγαλοφώνων· τὸ ἀνακλάζω κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζῷων· ἐνταῦθα ἔχρησιμοι οὕθη διὰ τὴν ζῷώδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. ὡς Νηρὴι κόρα, παῖδα... ἔξονόμαζεν· ἡ σειρά : ὡς Νηρὴι κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν εἰδὼς ἔξονόμαζε γεννάσειν (= τέξεσθαί) σε (ὑποκ.) παῖδα (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) Θεσσαλίᾳ (δοτ. χαριστ.). φοιβάς μοῦσα = ἡ μαντικὴ τέχνη. ἔξονομάζω = ῥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαράν, δόξαν, αἴγλην. δις ἥξει... ἄ νιν ἔτικτε· ἡ σειρά : δις ἥξει κλεινάν χθόνα Πριάμοιο· σύν λογχήρεσι ἀσπισταῖς Μύρμιδόνων ἐκπυρώσων (νιν) γᾶθεν περὶ σώματι κεκορυθμένος ἔνδυτα ὅπλων χρυσέων Ἡφαιστόποριν ἔτικτεν δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἄ ἔτικτέ νιν. ἀσπιστής = ἀσπιδοφόρος, δόπλιτης. λογχήρης (λόγχη, ἀραίσκω) = λογχοφόρος, δορατομάχος. ἐκπυρόω - ὡ = πυρπολῶ, ἔξαφανίζω. γᾶθεν = ἐκ θεμελίων. ἔνδυτὰ ὅπλα = φορετὰ ὅπλα. Ἡφαιστόπονος = ἡ φαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαιστου. δωρήματα = δῶρα... ἐννοεῖ ὁ Χορὸς τὰ ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὅποια δ "Ἡφαιστος κατεσκεύασε κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· δρα παρ' Ὁμήρω Σ 468 κ.ἔ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμήσεως αὐτῶν. δαίμονες = οἱ θεοί. τίθημι = καθιστῶ. μακάριον· κατηγ. τοῦ γάμου· γάμον θ' ὑμεναῖσυς· χάριν ποικιλίας. εὔπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς μακάριον· ἡ λέξις σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

έξαρθῇ ἡ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδός (1080 - 1097)

σὲ δέ· ἀντιθέτως, τούναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν· ἡ ἀντίθεσις ἴσχυρά· ἡ σύνταξις: στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε (σου)· καλλικόμας (-ης) πλόκαμος = πλόκαμοι τῆς ὥρπιας κόμης. ὥστε μόσχον (θ.) = ὥσταν δάμαλιν· εἰς τὸ στέψουσί σε ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ αἰμάσσοντες λαιμόν σε (σου) ὥσπετε μόσχον (ὥστε λαιμὸν μόσχου). πετραῖα ἀντρα = βραχιάνη, ἀπόκρημνα ἀντρα. δρεία = δρεσίβιος. ἀκήρατος = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). βρότειος = ἀνθρώπινος. βαλιά = παρδαλή. αἰμάσσω = κυλίω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. οὐ σύριγγι τραφεῖσάν (σε) = ἀν :: κι δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. οὐδέ· ἐν ροιβδῆσεσι = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. παρὰ δὲ ματέρι = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οὐ σύριγγι τραφεῖσαν. γάμον· παράθ. εἰς τὸ σέ: νύμφην, σύζυγον. νυμφόκομος· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. Ἰναχίδαι· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ Ἀργούς. Ἰναχίδαι συλλήβδην καὶ οἱ Ἀργεῖοι λέγονται. γάμον νυμφάκομον Ἰναχίδαις = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμου μὲ ἔνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἔνα ἀπὸ τὸν ἀπιφανεῖς Ἀργείους. ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τᾶς ἀρετᾶς πρόσωπον σθένει τι; σθένει τι = ἔχει δύναμιν τινα. δπότε = καθ' ἦν στιγμήν. ἄσεπτον = ἡ ἀσέβεια. ἔχει δύναμιν = ἴσχυει. ἀ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν = ἡ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. καὶ (δπότε) μὴ κοινὸς ἀγών βροτοῖς (ἔστι) = οἱ ἀνθρώποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ θικὴ ἔξυγιανσις). μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ = μήπως ἐπέλθῃ τῶν θεῶν δργῆ = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας δργῆς. ποῦ· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. τὸ τᾶς αἰδοῦς πρόσωπον πρωσποποιία.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἡ ἔξῆς : ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δεῖγμα τῆς ἡθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμοῦ πλέον φαίνεται ἀγνότης ἡθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἡθικὴ ἀναρχία.

‘Ο ποιητής πρὸ τῆς τερατώδονς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας αἰρεται εἰς ἀνωτέρας ἡθικὰς σφαίρας καὶ δριμύτατα καντηριάζει τὴν ἡθικὴν ἐξαθλίωσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1098 - 1275)

α') 1098 - 1126

προσκοποῦμαι = παρατηρῶ, ὅπως ἀνακαλύψω τι. Ἡ Κλ., μαθοῦσα ἀπὸ τὸν πρεσβύτην ὅτι πρόκειται ὁ Ἀγ. νὰ φονεύσῃ τὴν θυγατέρα της, ταράσσεται καὶ ταραχθεῖσα ἐξέρχεται ἀπὸ τοὺς οἴκους, ἵνα μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὰ διατρέχοντα. **πόσιν** = τὸν σύζυγον. **χρόνιον ἀπόντα** = ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, ἀπὸ πολλήν ὥραν ἀπουσιάζοντα. **κάκλελαιοπότα στέγας**. σχῆμα πρωθύστερον. ἐν δακρύοισι (ἐστι) = δακρύει. **πολλὰς ιεῖσα μεταβολὰς δύναμάτων** = ὀδυρομένη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μεταβάλλουσα πολλάκις τὸν τόνον τῶν δύναμῶν, τῶν θρήνων. **ἀκούσασα** = ἐπειδὴ ἤκουσε. **μνήμην δ' ἄρ'** εἶχον πλησίον βεβηκότος Ἀγαμέμνονος τοῦδε = ἀλλ' ἴδού ὅτι ἔρχεται ἐδῶ πλησίον ὁ Ἀγαμέμνων, τὸν ὅποιον εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου. **εύρεθήσεται** = θὰ ἀποκαλυφθῇ. **Λήδας γένεθλον** = Λήδας κόρη. ἐν καλῷ = εἰς κατάληγον στιγμήν. **παρθένου χωρὶς** = χωριστὰ ἀπὸ τὴν κόρην, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς κόρης. **γαμούμεναι** = αἱ μελλόνυμφοι. **τι δ' ἔστιν, οὖ σοι καιρὸς ἀντιλάχυται;** = ἀλλὰ τί εἶναι ἔκεινο, τοῦ ὅποιου ἡ εὐκαιρία σὲ ἔχει πιασμένον καὶ σὲ κρατεῖ κολλημένον; **τι εἶναι ἔκεινο,** τὸ δόποιον σοῦ κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ δόποιου δὲν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν εὐκαιρίαν; Ἡ ἀνώμαλος ἐν προκειμένῳ σύνταξις ἐνδεικτικὴ τῆς διεγέρσεως τῆς Κλυταιμήστρας. ‘Ο Ἀγ. ἀνέζάντλητος εἰς ψευδολογίας μεταχειρίζεται ἐπιτετηδευμένην ἀβρόφρονα γλῶσσαν θέλων νὰ κερδήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συζύγου του. **ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πετρὸς μέτα** = φώναξε τὴν κόρην ἔξω καὶ ἀφησέ την νὰ πηγαίνῃ μὲ τὸν πατέρα της (εἰς τὸν βωμὸν ἐννοεῖ ὁ Ἀγαμ.). **ώς** = διότι. **πάρεισι** = εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. **αἱ χέρινβες ηύτρεπισμέναι** = τὸ ἡγιασμένον ὑδωρ ἡτοιμασμένον. **βάλλειν χεροῖν πῦρ καθάρσιον** = διὰ νὰ ῥαντίζωμεν μὲ τὰς χεῖράς μας πῦρ καθαρτικόν, πρὸς ἀγνισμόν, καθαρισμόν. **Θεᾶς δοτ. χαρ. μέλανος αἷματος φυσήματα**· παράθεσις εἰς τὸ διὸς πεσεῖν χρεών (αἱ ὅποιαι μόσχοι πρέπει νὰ πέσουν χάριν

τῆς θεᾶς) φυσῶσαι μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζωνται· ὅρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν χέρνιβες — προχύται — μόσχοι· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπής θυσία ! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῇ ἡ μήτηρ. τοῖς δόνομασι = μὲ τὰς λέξεις. οὐκ οἰδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρή μ' ὀνομάσασαν εὗ λέγειν = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὸν χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· ὅπως χρή· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἴδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀγ. ἥσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατρὸς ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. πατρὸς & μέλλει (ἐνν. ποιήσειν) · & μέλλει = τὰ βουλεύματα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ πατρός. χύπδ = καὶ ὑπό. ὑπὸ τοῖς πέπλοις = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· πέπλος = ἔνδυμα γυναικῶν πλατύ καὶ μακρόν, τὸ ὄποιον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὥμων καὶ ἐζώνυτο, ἔγχρωμον. ίδιον πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὁρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγκλονισθῇ μᾶλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψιν τοῦ ζητήματος. πρὸ τῆσδε = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. τί κλαίεις; διατί κλαίεις; λέγει ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡτις θὰ παρῆλθε μὲνέον προσωπεῖον ἐμφαῖνον δάκρυα, ἣ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσης. οὐδ' ἔθι: ἥδεως δρᾶς = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαρωπὸν τὸ βλέμμα· ἔρείσασα = καρφώσασα. πρόσθ' (= πρόσθε ὄμματος) ἔχεις πέπλους. τίν' ἀν λάθιοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν; τίνα· ἀντικ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἀρχὴν ἀντὶ νὰ εἶναι τί = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἔξιστορῶ τὰς συμφοράς μου; πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. ἀπασι· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. χρήσασθαι πρώτοισι· κατηγ. κάν = καὶ ἐν· καὶ ἀν εἶναι εἴτε μεταξὺ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξὺ τῶν μέσων, ὅπουδήποτε καὶ ἀν εἶναι. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ Κλ. λέγει: αἱ συμφοραί μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ προοίμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Αγ. προσποιουμένου διτὶ δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἀγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ώς· ἐπιφώνημα. εἰς ἐν ἥκετε = εἰσθε σύμφωνοι. σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν διμάτων = παραυσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. Ἡ σύγχυσις ἐξεδηλοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περιλαμβανομένων). **εἴφ**³ = **εἰπε**⁴· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ γενναιώς (= εἰλικρινῶς). **ἄν** = **ἄν**. **οὐδὲν** **κελευσμοῦ** **δεῖ** **μ**⁵· **μ**⁵ = μὲ ἀντὶ **μοι** = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς. τὴν παίδα τὴν σὴν τὴν τ'**ἔμην**· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα: τὸ σπλάγχνον μας. **ἴα**⁶ = επιφ. σχετλιασμοῦ. **οὔφ**⁶ ὁ Ἀγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφρόνησιν **ἴα**, διότι ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἥσαν ἰδικόν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. **τλήμονα** = τολμηρά, τραγικά. **ὑπονοεῖς** = βάλεις στὸ νοῦ σου, ὑποφιάζεσαι. **ἄ μή σε χρή**⁷ ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. **ἔχ**⁷ **ἥσυχος** = μένε ἥσυχος, ἥσυχαζε. **κάκεινό** **μοι** τὸ **πρῶτον** **ἀπόκριναι** **πάλιν** = καὶ φρόντισε νὰ δώσῃς ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἔκεινην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). **εἰκότα** **ἢν** **ἔρωτᾶς**, **εἰκότ'** **ἄν** **κλύοις** = ἄν· ἔρωτᾶς λογικά, ὄρθα, λογικὰ θὰ ἀκούσῃς. Ὁ Ἀγ. ἀπόδιδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεώς του εἰς τὴν ἀτυχῆ ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. **οὐκ** **ἄλλ**⁸ **ἔρωτῶ**, **καὶ** σὺ **μὴ λέγ**⁸ **ἄλλα** **μοι** = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσῃς εἰς αὐτὴν μάνον μὴ λέγων ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. **πότνια** = θεία. **δαίμων** τ'**ἔμδος** = καὶ ὁ κακός μου δαίμων. **δυσδαιμονες** = δύσμοιροι. **τίς σ'** **ἡδίκησε**; ὁ Ἀγ. ὑποκρίνεται δύγνοιαν τῆς ἀδικίας, ἦτις γινεται εἰς τὴν Κλυταιμήστραν, δι' αὐτὸ καὶ ἔρωτᾶ: ποῦνος σὲ ἔχει ἀδικήσει; **τοῦτ'** **ἔμοῦ** **πεύθει** **πάρα**; **τοῦτο** **ζητεῖς** νὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμένα; **πεύθομαι** = πυνθάνομαι. **ὁ νοῦς** **ὅδ**⁹ **αὐτὸς** **νοῦν** **ἔχων** **οὐ** **τυγχάνει** = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιοῦμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κανεὶς δὲν μὲ ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. **Λογοπαίγνιον.** **τὰ κρυπτά** **μου** = τὰ μυστικά μου· ἡ λέξις κρυπτὸν λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ., ἐξ οὐ καὶ ἡ γεν. μου. **αὐτὸ** **τὸ** **σιγᾶν** (**σε**) καὶ **τὸ** **στενάζειν** (**σε**) **πολλά** **ἐστιν** **όμολογοῦντός** **σου** = αὐτὴ ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς εἶναι ὄμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. **μὴ κάμης** **λέγων** = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῆς εἰρων.: μὴ ὑποβληθῆς εἰς τὸν κόπον νὰ ὄμιλῃς, μὴ χάνης τὰ λόγια σου. **τὸ γάρ** **ἀναισχυντὸν** **τί δεῖ** **λέγοντα** **προσλαβεῖν** **τῇ** **συμφορᾷ**; **ταῦτα** λέγει κατ' ἵδεαν ὄμολογῶν ὅτι ἔως τῶρα ἔψεύδετο. **προσλαμβάνω** **τῇ** **συμφορῷ** = ἀποκτῶ κοντὰ εἰς τὴν συμφοράν· **τὸ** **ἀναισχυντὸν** = τὴν ἀναισχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναισχύντου. **ἀνακαλύψω** **λόγους** = θὰ μιλήσω ὄρθα κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. **παρωδὸν** **αἰνιγμα** = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικός. **προσούδισας**

πέδω = πρὸς οὖδας (ἔδαφος) ἔρριψας· πέδω· πλεονασμ. = κατὰ γῆς. Τάνταλος· ήτοι υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. 'Ο Αγαμέμνων ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὡμὸς καὶ θηριώδης φονεύων καὶ τὸ νήπιον, ἵνα διὰ τούτου ἀποφύγῃ τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. 'Ο Στασίνος ποιητὴς τῶν Κυπρίων ἐπῶν, λέγει: Νήπιος δὲ πατέρα κτείνας υἱὸν καταλείπει. 'Ο Ομ. παρουσιάζει τὸν Αγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον τῆς Κλυτ. ἄγνωστον εἶναι ἀν δὲ Εὐριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην ποιητικὴν ἥτινα εὑρεν ἥδη ὑπάρχοντα. τῷ Διὸς παῖδε ἐμώ τε συγγόνῳ· εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ.. Διόσκουροι, Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης. μαρμαρόντε **ἴπποισιν** = ἀπαστράπτοντες μὲ τὰ κατάλευκα ἀλυργά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἢ ἰστάμενοι παρὰ τοὺς **ἴππους** των. 'Ο Πίνδαρος τοὺς ὄνομάζει λευκοπώλους καὶ εὐίππους. Ομηρικός τις ὅμνος λέγει αὐτοὺς **ταχέων** ἐπιβήτορας **ἴππων**. ἔρρυσατο σε = σὲ ἔσωσε, σὲ γλύτωσε (πρβλ. τὸ ῥῦσαι ἡμᾶς). τάμα **ἔσχες αὖ λέχη** = μὲ ἔλαβες ἐκ νέου σύζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὐ = τότε. **καταλλαχθεῖσα** = διαλλαγεῖσα. **συμμαρτυρήσεις** = θὰ μαρτυρήσῃς καὶ σύ. **ἥ** = **ἥν** = **ἥμην** γυνὴ ἀμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ ἀμεμπτος ἀναφέρεται τὸ **περὶ σὲ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην** = εἰμαι πιστὴ σύζυγος. **αὔξω μέλαθρον** = αὔξάνω τὴν περιονσίαν τῆς οἰκογενείας. **θύραζε** = **ἔξω**. **θήρευμα** = ἀπόκτημα. **φλαύραν** = φαύλην = εὐτελῆ. **ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι** = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ τὸν "Ομήρον ἡσαν αὔται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. **τλημόνως** = σκληρόχαρδα. **ῶν**· γεν. διαιρ. εἰς τὸ μιᾶς. **τὰ σὰ** = **τὰς** ἴδιας σου δικαιολογίας, τὴν ἴδιαν σου ἀπολογίαν· **ἵνα λάβῃ Μενέλεως Ἐλένην**· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τό : **τίνος ἔκατιν** νιν (αὐτὴν τὴν μίαν) **κτενεῖς**. **καλόν γέ τοι** = ναί, εἶναι ὡραῖον ἀλήθεια· εἰρωνεία : ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶι. **ἀποτεῖσαι** τέκνα μισθὸν **κακῆς γυναικός** = νὰ πληρώσουν τὰ τέκνα ἀντίοινα διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνηθίκου γυναικός. **τάχθιστα** = τὰ **ἔχθιστα** = τὰ μισητότατα ('Ἐλέν.) **τοῖσι φιλτάτοις** { δοτ. ὄργαν., Ἰφιγ.)

ώνούμεθα· ἐνεστῶς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν.
 γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρόν. Θρόνους =
 τὰς ἔδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, δπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ
 δακρύοις = δακρύουσα. ὡς τέκνον - δ φυτεύσας πατήρ· Ισχυρὰ ἀντί-
 θεσις, ητις ἔξαίρει τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανών, οὐκ
 ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδὲ ἄλλη χερὶ = οὐδὲ ξένη χειρὶ.
 τοιόνδε μίσος = μῖσος ἀσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως =
 χρειαζόμεθα μικρὰν ἀφορμήν. χαὶ = καὶ αἱ δεξόμεθα δέξιν, ην σε
 δέξασθαι χρεών = θὰ σου κάμωμεν ὑποδοχήν, ή ὅποια σου χρειάζεται·
 σαρκασμός. κακή· εἰς ήν σημασίαν καὶ ήμεις· ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν ἐν
 Μυκήναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. μήτ' αὐτὸς γένη (κακὸς
 περὶ ἐμέ). εἰεν = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν
 τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. θύσεις σὺ δὴ παιδα =
 δὲς ὑποθέσωμεν ήτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ξένθα = τότε, κατὰ
 τὴν θυσίαν. τί σοι κατεύξει τάγαθὸν = τί καλάς εὐχάς θὰ κάμης
 διὰ τὸν ἔσωτόν σου. σοι, ἀντὶ τοῦ σαυτῷ. νάστος πονηρὸς = περι-
 πετειώδης ἐπάνοδος. οἰκοθέν γ' αἰσχρῶς ἵων = ἀφ' οὐ ἀναχωρεῖς
 ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὅποιας αἱ περιπέτειαι
 καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἰσχος τοῦ ἐκ πατρίδος
 ἀπόπλου· εἰρωνεία. ή τάρ' (α) = ή τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς,
 δίχως ἄλλο. εὑφρονα ἥσομεν = εὑφρονα ἔπη ἥσομεν = θὰ ἐκστο-
 μίσωμεν εύνοϊκάς εὐχάς. αὐθέντης καὶ αὐτοέντης = δ αὐτοὔργὸς τοῦ
 φόνου. προσβλέπω τινὰ = ἀτενίζω τινά

δ') 1191 - 1215

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλίζομαι
 τινα. ἔρχομαι τι διὰ λόγων = διαλογίζομαι τι. ή σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ή ἐνδιαφέρεσαι μόνον
 νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχης τὴν ἀρχιστρατη-
 γίαν; 'Ανάλογα ἔλεγε καὶ δὲ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357.).
 Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἰσθημα
 ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἀγ. ή Κλ., ἔνεκα τῆς
 φιλαρχίας καὶ μόνην ἀποστολὴν νομίζεις ήτι ἔχεις νὰ κινῆς τὸ σκῆπτρον
 ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διδ καὶ ἀποφα-
 σίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. δν = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ δ, καθ' ἔλξιν

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ ποῦτο, τὸ ὄποιον θὰ ἦτο μίσ δικαία πρότασις, ἔπειτε νὰ εἴπης. κλῆρον τίθεμαι = βάλλω κλῆρον. ὅτου = τίνος. ἦν τόδε ἐν ἵσῳ = ἦν τόδε ἵσον. ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε (ὑποκ.) παῖδα σὴν (ἀντικ.) σφάγιον (κατηγ.) ἔξαιρετον = κατ' ἐκλογήν. Δαναΐδαις· δοτ. χαριστ. πρὸ μητρὸς = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός. οὖπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν = τὸν ὄποιον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. ὑπότροπος = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. κομίζουσα = περιποιουμένη. ἀμειψαι· τοῦ ἀμειβομαι = ἀπαντῶ. ταύτων· γεν. διαιρ. εἰς τὸ τι (εἰ τι). συνσώζω = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. λόγος = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. Ὁρφεύς· οὐδὲ τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρως, ἦτο περίφημος ποιητῆς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων. τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν φοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. ἐπάρδω = φέδω. διμαρτῶ τινι = ἀκολουθῶ τινα. κηλεῖν τε· συνάπτεται πρὸς τὸ πείθειν (πείθειν - κηλεῖν τε). κηλῶ = θέλγω, γοητεύω. ἐνταῦθ' ἂν ἡλθον = θὰ ἐχρησιμοποίουν αὐτὸν τὸ μέσον. παρέχω = χρησιμοποιῶ. τάπ' ἐμοῦ σιφά = αὐτὰ ποὺ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθὺς ἀμέσως.

ε') 1216 - 1245

ἰκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἰκετῶν. τὸ σῶμα τούμὸν ἔξαπτω σέθευ ἰκετηρίαν (= ἰκετήριον κλάδον). γόνατιν = διὰ τὴν ζωήν σου· ἡ ὅλη πρότασις παρενθετικὴ εἰς τὸ ἰκετεύω. ἄρωρος = νέος. τὰ ὑπὸ γῆς = ὁ "Ἄδης. δοῦσα σῶμ' ἔμδον = καθίσασα. χάριτες = θωπεῖαι.. ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς = συζύγου. θάλλω = ἀκμάζω, εἶμαι εύτυχής. οὐμὸς = ὁ ἔμδος λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἔξ οὗ τὸ ἔξαρτωμένης = κρεμασμένης. ἀντιλάχυμαι = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. ὑποδοχαὶ = δεξιώσεις. δόμων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ ὑποδοχαῖς. πόνων τιθηνούς ἀποδιδοῦσά σοι τροφὰς = ἀνταποδίδουσα εἰς σὲ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφήν μου· τιθηνὸς (θάω, θηλάζω· τιθήνη = τροφὸς) = ὁ τρέφων. μή, (ἀποκτένης) πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς = ἰκετεύω σε δι' ἕνομα κλπ. ὡδίνω = ἔχω ὡδῖνας (πόνους τοῦ τοκετοῦ). ὡδὶς - ἴνος (θηλ.) ἔδω = λύπη, ἀλγος. τί μοι μέτεστι = τί σχέσιν ἔχω. Ἀλέξανδρος = Πάρις. πόθεν = πῶς ἔγινε καὶ ἤλθε (ὁ Πάρις).

ὅμματα = βλέμμα. ἵν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μή τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τούλάχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρη ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἰ) ἐπίκουρος φίλοις = ώστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἴκετεύω πατρὸς κατὰ τὸ δέομαί τινος. αἱσθημά τοι τῶν κακῶν ἔγγίγνεται κάνων νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια ναὶ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακά. λίσσομαι = ἴκετεύω.

ς') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. **κατοίκτιρον βίον** = λυπήσου τὴν ζωὴν μου. **ἄντομαι** = ἴκετεύω. **νεοσός** = τὸ νεογένον τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. **ηὐξημένη** = ἀνεπιυγμένη. **πάντα λόγον** = δ, τι εἰχα νὰ εἴπω. **συντεμοῦσα ἐν** = συντομεύσασα εἰς ἐν σημεῖον. **νικήσω** = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. **τὰ νέρθε** = τὰ κάτω, τὰ ἐν "Άδου. οὐδέν (ἐστι)" = δὲν ἀξίζουν τίποτε. **κακῶς ζῆν** **κρείσσον** ἢ **καλῶς** **θανεῖν** = προτιμότερον νὰ ζῇ κανεὶς κακῶς παρὰ νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. 'Αντιθέτως ὁ Αἴτας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει : **ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν** ἢ **καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὔγενη χρή**. Εἰς ἄλλας τραγῳδίας ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων : **τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρείσσον** ἔστι **κατθανεῖν**. τὸ γάρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὄρμέμφυτον τῆς ζωῆς ἔξεγείρεται καὶ αἱ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἴκεσίαι συντρίβουν τὴν καρδίαν μας. Εἶναι ὡραῖα ἡ ζωὴ, λέγει, ὁ "Άδης εἶναι φοβερός, μὲν τρομάζει. Χιλιάκις προτιμοτέρα εἶναι ἡ ζωὴ δυστυχισμένη ἢ ἔνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ἡ ζωὴ. "Ο 'Αχιλλεὺς παρ' 'Ομήρωλ λέγει διὰ θητεύη παρ' ἄλλω παρὰ νὰ ἀνάστη ὅλων τῶν νεκρῶν. **ώ τλῆμον** = ὡ ἀθλία. **ἄγρων μέγας ἥκει** = φοβερὸς διαπληκτισμὸς ἔχει γίνει, προκληθῆ. 'Ο Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει δίστιχον, δι' οὖ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. **συνετός είμι τὰ οἰκτρὰ** = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἰκτον, συμπάθειαν. **μαινοίμην ἀν** (ἐνν. εἰ μὴ φιλοίην). **δεινῶς ἔχει μοι** = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. **ταῦτα** = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. **δεινῶς - δεινῶς**· διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἔξαίρει τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν τὸ ἡμέτερον : μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. **ὅσον (ἐστι) στράτευμα ναύφρακτον** = ναυτικὸν στρατόπεδον. **ὅσοι τ' (εἰσι) ἄνακτες χαλκέων ὅπλων** = ὁπλῖται

(ὑποκ.). νόστος = ἀπόπλους. πύργος = τὰ πυργωτὰ τείχη. ἔξαιρῶ = κυριεύω. βάθρον Τροίας = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας. Ἀφροδίτη τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει· Ἀφροδίτη· κατὰ συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. ἀρπαγαὶ λέκτρων Ἐλληνικῶν = ἀρπαγαὶ Ἐλληνίδων συζύγων. οἱ = οὗτοι λοιπόν. λύω θέσφατα· κατὰ τὸ λύειν νόμους = δὲν ἔκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ βουλόμενον = ἡ βούλησις. ἦ· δοτ. χαριστ. δεῖ = εἰναι ἀνάγκη. τούτου = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην. ἥσσονες καθέσταμεν = ἔχομεν ὑποκύψει. συλλῶμαι λέκτρα = ἀπαγυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάζουν τὴν σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα δὲ Ἀγ. παρονοσιάζεται πλέον ὡς μέγας πατρῷός της ἐμπεποιημένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἰδέαν. Οὐ 'Αγ., ἀφ' οὗ ἀπελογήθη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν δοχῆστραν, ἐν ᾧ τὸ θέατρον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἀπελπινὸν θρῆνον Κλυτ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμῆμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας. Τελειώνει μὲ τὴν ὁρτὴν δήλωσιν τοῦ Ἀγ. ὅτι ὄφειλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικειμένην. Ἄλλ' ἂς ἀκούσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐφεξῆς μονῳδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) ἔγώ = οἵμοι = διμέ. μέλεος - α - ον = δυστυχής. θανάτου· γεν. αἰτίας. σέ· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούς. ταύτὸν μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἕδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἕδιον μοιρολόγι λέγε: οἱ ὅγειοι οἱ ὅγοι. νάπτος νιφόβολον = φάραγξ χιονόβλητος. δθι = δπου. ἔβαλε = ἐπέταξε, ἔξεθηκε. βρέφος· ἀντ. ματρός ἀποπρὸ νοσφίσας = ἀποχωρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. ἐπὶ μόρῳ θανατόντι = ἐπὶ μοίρᾳ θανασίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. Πάριν· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω: βρέφος ἀπαλόν. Φρυγῶν πόλις = τὸ Ἰλιον. ὠφειλε (Πρίαμος). οἰκίζω = ἐγκαθιστῶ τινα. τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσὶ = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. **Βουκόλον**· κατηγ. Θάλλων = θαλερός.
χλωρός = τρυφερός. **βοδόεντα** ἄνθη = ἄνθη βόδων.

‘Η μάντις Κασσάνδρα, ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, κατά τινας μύθους, εἶχε προφητεύσει, ὅταν ἐγεννᾶτο ὁ Ηρόις, ὅτι οὗτος θὰ γίνη ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος τού καὶ δὶ’ αὐτὸν ἐπέμενε νὰ φονευθῇ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος ὁ δλεθρος. Κατ’ ἄλλους μύθους, ἡ Ἔκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάρων, εἶδε καθ’ ὑπνους ὅτι ἐγένυται δαυλόν, οἱ δὲ ἔξηγηταὶ τῶν ὀνείρων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποὺν θὰ γενηθῇ, θὰ γίνη ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ἡξίωσαν τὸν φόνον· αὐτοῦ. Καὶ δὲ Πρίαμός ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἔξεθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὃπου ποιμένες, ενδόντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεψαν. Ὅτερον δὲ Πρίαμος ἀναγνωρίσας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν τον παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Πρίαμος φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βούνωλον καὶ δχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκῃ τοὺς βοῦς, καὶ παρεχώρησεν εἰς ἀντὸν πρὸς κατοικίαν θέσιν κοντά εἰς τὰς γνωστὰς κορήνας.

ὑακίνθινα ἄνθη· ὑάκινθος, ὥραζον εὔδραζες ἄνθος.

‘Η λεπτομερὴς περιγραφὴ τοῦ θελκτικοῦ καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἀν καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βαρέως πενθούσης Ἰφιγενειας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Ευριπίδου καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολάτρου νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.

Ἐνθα = ἐκεῖ. **Ἐρμῆς** = δὲ **Ἐρμῆς**. **Ο Ζεὺς** δρίσας διαιτητὴν τὸν Πάριν ἔστειλε τὸν **Ἐρμῆν** νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα. εύναισι βασιλίσιν Διός ἄνακτος = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διός· τὸ βασιλίσιν είναι ἐπίθετον. ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον· ἐκφράζουν τὸ τελ. αἴτιον. κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς· πρωθύστερον. στυγνὸς = φρικτός, ἀπαίσιος. ἐμοὶ· δοτ. ἀντικ. ἡ ἡθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἴδικόν μου. Ἐφεξῆς ἡ σειρά: φέροντα Δαναΐδαισι πρὸς Ἰλιον πομπάν, ἀς (ἡς) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν Ἀρτεμις κόραν.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ παλιο - 'Ελένη, ἡ βρωμο - 'Ελένη. πι-
κρὰν **ἰδοῦσα** = ἀφ' οὖ μὲ ἐφαρμάκωσε· πρὸς τὸ δυσελέναν πρβλ.
δύσπαρις, αἰνόπαρις. φονεύομαι - διόλλυμαι · ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα
ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς τῆς.
ἀνοσίου πατρός. διότι φονεύει τὸ ἰδιον τέκνον. πρύμναι ναῶν.
περίφρ. = **νῆες.** **χαλκεμβολάδες** = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα: ἀναχρο-
νισμός. **ἔλάτα** (ἡ) = ναῦς, στόλος (ἐκ ξύλου ἔλατης). συνεκδοχή.
πομπαῖος = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ **εἰς Τροίαν**.
ἔλάταν πομπαίαν εἶναι παράθετις εἰς τὸ **πρύμνας ναῶν** = στόλον
ποὺ θὰ συνώδευε τοὺς "Ελληνας εἰς τὴν Τροίαν" ἡ σειρά: **ἄδε Αὐλίς**
μή μοι ὥφελε δέξασθαι εἰς τούσδ' ὅρμους πρύμνας ναῶν **χαλ-**
κεμβολάδων, **ἔλάταν πομπαίαν εἰς Τροίαν**. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά
ἔχει ὥδε: **μηδ'** (ὥφελε) **Ζεὺς πνεῦσαι ἀνταίαν πομπάν Εύριπω**.
πομπή = ὁ συνοδεύων ἀνεμος, ἡ αὔρα. **ἀνταῖος** = ἐναντίος. **Εύριπω**·
δοτ. τοῦ τόπου. **μειλίσσων αὔραν** = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. **ἄλλαν** =
διάφορον. **λαίφεσι θνατῶν** = εἰς τὰ ίστια τῶν θνητῶν. **χαίρειν** · θὰ
νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ **τοῖσι μὲν κατ'** ἀναλογίαν πρὸς τὸ κατωτέρω
τοῖσι δέ · **τοῖσι μὲν χαίρειν** = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῖα νὰ χαίρουν.
τοῖσι δὲ λύπαν = εἰς ἄλλα δὲ λύπην. **τοῖσι δὲ ἀνάγκαν** = ἀνωτέραν
βίαν. **τοῖσι δέ ἔξορμᾶν** = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. **στέλλειν** (τὰ
ίστια) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. **μέλλειν** = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπό-
πλουν. 'Η ἔννοια: **ἔξαποστέλλει** ὁ Ζεὺς ἔκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον
αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αὔρα εἶναι γλυ-
κεῖα, δὲ' ἄλλα δὲ φαρμακερή, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέραν
βίαν (**ἀνάγκαν**), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά,
ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν δρά τὴν παρήχησιν: **πομπαίαν -**
ἀνταίαν καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν: **τοῖσι μέν, τοῖσι δὲ κ.λ.π.** γένος
ἀμερίων = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἀνθρωποι. **πολύμο-**
χθος = πολυβασανισμένος. **τὸ χρεών** = ἡ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυσ-
τυχής· τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ δύσποτμον. **Ιὼ τιθεῖσα**·
ἐπιφώνησις· **τιθεῖσα** = προκαλοῦσα. **πάθεα** = συμφοραί. **ἄχεα** =
λῦπαι, φαρμάκια. 'Η πρωταρχικὴ αἰτία: ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ελληνας
προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ 'Ελένη.

Τὸ τμῆμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμου, εἶναι λυρικόν, μονωδίᾳ τῆς Ἰφιγενείας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλήτοῦ, καλεῖται δὲ ἡ μονωδία θρῆνος ἀπὸ σκηνῆς. Εἰς τὴν μονοτικὴν ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θρῆνος. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ἀσμάτων ἐψυχαγώγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονωδίαν ταύτην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειωτέα η ἐπαναδίπλωσις, ἣντις πράγματι παινεται : ἵψα - ἵψα, Ἰδαῖος - Ἰδαῖος, ἐλέγετο - ἐλέγετο, ὥματερ - ὥματερ, πικάν - πικάν, ἀνοσίοισιν - ἀνοσίον, ἦ πολύμονον - ἦ πολύμον, μεγάλα - μεγάλα: Ἡ Ἰφιγένεια ἔχει κάθε ἐλπίδα. Άλλὰ τί γίνεται ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474) α') 1336 - 1368

δχλος ἀνδρῶν = πλήθη στρατοῦ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα (εἰσορῶ). **ῷδοτ.** χαριστ. **διαχαλῶ** = ἀνοίγω. **μοι** = πρὸς χάριν μου; παρακαλῶ. **διμῶες** = ὑπηρέται. **ώς τί δή;** = διατί τάχα; **τὸ δυστυχὲς τῶν γάμων** = η ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθεὶς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διεγέρσεως. **Ο διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος.** **οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα** = μὲ τὸ νῦν κατάνημά σου δὲν σου ἐπιτρέπεται· νὰ δείχνης λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. **πεπτωκότα** = η μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. **μίμνω** = μένω. **οὐ σεμνότητος ἔργον** = δὲν ἔχει τὴν θέσιν της η αἰδημοσύνη. **ἢν δύνωμεθα** = ἀν ὠφεληθῶμεν, **δύνιναμαι** = ὠφελοῦμαι. **"Ερχεται ὁ Ἀχιλλεὺς,** ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὅποιου (τάλαινα) προαισθανόμεθα κάτι τὸ σοβαρόν. **οὐ φευδῆ θροεῖς.** ὁ χαρακτηρισμός σου εἶναι ὅρθος, διότι πραγματικὰ εἴμαι τάλαινα. **δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται** = φόβερὰ βοή ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργείους. **τὴν βοήν σήμανέ μοι** = δίδε ἔξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοήν. **πονηρὸν εἰπας οἰωνὸν λόγων** = αὐτὸ τὸ ὅποιον εἰπεις εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἰδῆσιν ποὺ φέρνεις (**βοᾶται**). ἐκ τοῦ **δεινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς** διαισθάνεται δτι ἡ βοή εἶναι κακὸν προμήνυμα. **ώς χρεών σφάξαι νιν·** φάίνεται δτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξὺ γνῶσιν τοῦ χρησμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. **ἔς θόρυβον ἔγω τοι καύτδες ἥλυθον** = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. λευσθῆναι πέτροις = νὰ λιθοβοληθῶ. ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἥλυθον ἐς θόρυβον. Ὁ δχλος ἀποδοκιμάζων ἡξίου τὸν λιθοβολισμόν του. μῶν = μὴ οὖν. σώζων = ἐνεστῶς τῆς προσπαθείας. ἔχθρός = ὁ στρατὸς ἡτο δυσμενής, διότι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον ὄργασμόν. δι' ἄρ' δλώλαμεν· τμῆσις = διολώλαμεν ἄρα. γάμων ἥσσονα ἀπεκάλουν = μὲν ἀπεκάλουν ὄργανον τῆς μηνηστῆς· τοῦτο ἡτο ὑβρις. εύνις = σύζυγος. ἐπέμψατο = μετεπέμψατο. κ' Ἀργόθεν = καὶ Ἀργόθεν. νικῶμαί τινος = ἐλέχθη κατὰ τό: ἡττώμαί τινος. κεκραγμὸς = κραυγαί. τὸ πολὺ = τὸ πλῆθος, ὁ δχλος. κακὸν δεινόν (ἔστι) = εἰναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εύριπ. διὰ τὴν δχλοκρατίαν. ἀρήγω = βοηθῶ (ἀρωγή). μαχεῖ· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. δναιο τῶν φρενῶν = νὰ χαρῆς τὰ εὔγενικά σου αἰσθήματα. δνησόμεθα = θὰ χαροῦμε· θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφιγ. δ Σισύφου γόνος = ἡ σπορὰ τοῦ Σισύφου, δηλ. δ Οδυσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τους δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Όδυσσεά τὸν Σίσυφον. Ιδια πράσσων... ταχθεὶς ὑπο = ἐνεργῶν ἔξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἔντολὴν τοῦ στρατοῦ. αἱρεθεὶς ἐκῶν = ἐκλεγεὶς τῇ ὑποδείξει του. πονηράν γ' αἱρεσιν (αἱρεθεὶς) = ναὶ κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλίᾳ ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογήν. μιαιφονεῖν· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιαρὸν φόνον. ἔχω = ἐμποδίζω. ἄγω = ἀπάγω. δηλαδὴ = προφανῶς. ξανθῆς ἐθείρος φρπάσας). ἔθειρα καὶ ἔθειραι = τρίχες, κόμη· ἀντέχομαί τινος = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιον. ὡς = διότι. τοῦδ' εἴνεκα = δσον ἔξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ (ἐὰν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ἥξει = ἀλλ' ὅμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγήν. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἦν δ στρατὸς στασιάσας ἀξιοῦ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ δ Ἀχιλλεύς. μάτην θυμοῦμαι = ἀνευ λόγου, ἀδίκως ὄργιζομαι. καρτερῷ τὰ ἀδύνατα = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. προθυμίας· γεν. τῆς αἵτίας εἰς τὸ αἰνέσαι (ἐπανέσαι) = διὰ τὴν καλήν του διάθεσιν. διαβάλλομαί τινι = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. πλέον πράττω = κατορθώνω. οἰα εἰσῆλθέν μ' ἐννοουμένην = ποιει: σκέψεις μοῦ ἥλθαν, δταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. κατθανεῖν μοι

δέδοκται · ὁ στρατός ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. **μοι** · δοτ. ἀντιχαρ. παρίημι τὸ δυσγενὲς ἐκποδῶν = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τὴ μέση κάθε ταπεινὸν αἰσθημα. **ώς** · εἰδικός. **ἡ μεγίστη** = ἡ ἴσχυροτάτη. **κάν ἐμοὶ** = καὶ ἐν ἐμοί. πορθμὸς ναῶν = ἡ διαπεραίωσις τῶν πλοίων. **τὰς μελλούσας γυναικας** = τὰς γυναικας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες** = τιμωρήσαντες. **ὁ Ἐλένης ὅλεθρος** · περίφρασις = ἡ χαμένη Ἐλένη. **ρύσομαι** = θὰ σώσω. **κλέος μου μακάριον γενήσεται** = ἀλλάντως θὰ είναι ἡ δόξα μου, ώς ἐλευθερωτρίας τῆς Ἐλλάδος. καὶ γάρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεῶν = ἀλλὰ ἔχω πρὸς τούτους καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωήν μου. **πᾶσι "Ἐλλησι** · δοτ. χαριστ. **ἔτεκές με κοινὸν** (δηλ. ἀγαθόν) · κατηγορ. **ἔρετμ'** **ἔχοντες** = **ἔρετμὰ ἔχοντες** = κωπηλάται. **ἔρετμὸν** (ἔρεσσω) = κώπη. **ἡ ἐμὴ ψυχὴ** = ἡ ζωή μου. **μ' οὖσα** = ἔγώ δὲ μὲ μίαν ζωήν, ποὺ ἔχω· ἀλλὰ μυρίοι - **ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μ' οὖσα** · ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. **κάπ' ἔκεινο** = καὶ ἐπ' ἔκεινο = καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἔξῆς. **διὰ μάχης μολεῖν** = διὰ μάχης ἐλθεῖν = **μαχέσασθαι**. **κρείσσων** (ἐστί) · σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου: **κρείσσόν** (ἐστιν) **ἔνα ἄνδρα δρᾶν φάος** (=ζῆν) ἡ μυρίας γυναικας. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ἰφιγ. ἐν Τ. : **ἀνήρ μὲν ἐκ δόμων θανῶν ποθεινός**, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ. **ἔμποδῶν γενήσομαι** = θὰ ἐμποδίσω. **ἄμήχανον** = ἀδύνατον. **ταῦτα** = ἡ θυσία μου. **μνημεῖα** · **ώς** καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. **διὰ μακροῦ** = ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὗτοι** · **καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ παῖδες ἀντὶ ταῦτα** · καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ **ταῦτα** 1398 = αὐτὰ θὰ είναι τὰ παιδιά μου. **τὸ μὲν** = τὸ βαρβαρικόν. Οἱ Ἐλληνες ἔχοντες συνείδησιν τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ των κατεφρόνουν ώς βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἐλληνας καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ δρχωσιν ἔκεινων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

'**Η Ἰφιγένεια ἀπροσδοκήτως μετεστράφη**' ἐλευθέρα ἀπὸ φόβον καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρίᾳ της, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφρασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούοντα εἰς τὴν ἔθνικὴν φωνὴν ποὺ τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. '**Η πανελλήνιος** **ἰδέα ἐπεκράτησεν** εἰς τὴν ψυχήν της.

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ἡ ἴδια καὶ σου στάσις. **γενναῖως** **ἔχει** = είναι εὔγενική.

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. νοσεῖ = δὲν εἶναι δικαία, δρθή. 'Ο Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναιοψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιάται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. νοσεῖ· μεταφορικῶς κεῖται. 'Ο Εὐριπίδης κακίζει τοιούτους θεούς ζητοῦντας ἀνθρωποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ἥθικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη ἔχει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. τίθημι μακάριον = καθιστῶ εύτυχη. σου μέν, Ἐλλάδος δέ· γεν. τῆς αἰτίας. ἀπολείπω = ἀφήνω κατὰ μέρος. τὸ θεομαχεῖν = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντιδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. ὁ σου κρατεῖ = τῆς ὄπίας πλήρης εἶναι· ἡ ψυχή σου. ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖα τε = ἐσκέφθης, ὅπως σου ὑπηγόρευεν ἡ λογική καὶ ἡ ἀνάγκη. μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν λέκτρων = ὁ πόθος νὰ σὲ ἀποκτήσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. φύσις = χαρακτήρ. ὅρα δὲ = καίταξε δὲ (αὐτὰ ποὺ θὰ σου εἴπω). ἀχθομαι = φέρω βαρέως. ἵστω θέτεις = μάρτυς μου ἡ θέτεις. ἀθρέω - ω = προσέχω. κακόν· οὐσιαστ., δεινόν· ἐπίθ. 'Ο Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην χορδήν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωήν, ἥτις εἶναι ἔμφυτος· εἰς πάντα ἀνθρωπὸν. οὐδὲν οὐδέν· εὐλαβουμένη = χωρὶς καθόλου νὰ συστέλλωμαι πρὸς οὐδενός. ἡ Τυνδαρίς παῖς = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ Ἐλένη. ἀρκεῖ τιθεῖσα· ἡ σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ ἀπροσώπου· ἀρκεῖ τιθέναι = ἀρκεῖ δτι ἡ Ἐλ. προκαλεῖ. διὰ τὸ σῶμα = διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος. μάχας - φόνους· ἐν διὰ δυοῖν = φονικὰς μάχας. ἡν δυνώμεθα· ὁ πληθ. διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελῶν εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. λῆμα· παρὰ τὸ λάω = θέλω (αἱ δὲ λῆς) = θέλησις, ψυχή, καρδία. ἄριστος = εὐγενέστατος. οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο λέγειν = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. γενναῖα φρονεῖς = ἔχεις εὐγενῆ αἰσθήματα. τι γάρ τάληθές οὐκ εἴποι τις ἄν; = διότι διατί νὰ μὴ ὁμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν; 'Οφείλω νὰ ὁμολογήσω, δσον καὶ ἄν ἀντικειται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. μεταγνοίης ἄν τάδε = δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς αὐτὰς τὰς σκέψεις. ὡς ἄν οὖν εἰδῆς τάπ' ἔμοῦ = γιὰ νὰ ἔννοήσῃς λοιπὸν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων μου. τάδ' ὅπλα = τούσδε τοὺς ἐνόπλους (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὓς δεικνύει). ὡς οὐκ ἔάσων = μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. χρῶμαι τοῖς λόγοις τινὸς = συμμοιφώνομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. ἀφροσύνη = ἀπὸ ἀγνοιαν (τῆς φρίκης τοῦ θανάτου). 'Ο Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ἥθος τῆς ἡρωΐδος δηλώνει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφρασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κάκιζε = παῦσαι κακί-
ζουσά με = μὴ κάκιζέ με = μὴ μὲ. ἀποθαρρύνης. Ἡ Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ
κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, ὄνειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδι-
κηθῆσι καθόλου, δὲν θὰ πάθης κακόν. τριχός· γεν. τῆς ὅλης. ἀμπέχο-
μαι· ἀρ. ἡμπεσχόμην· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἀρ., β' πρόσωπον = ἐνδύο-
μαι, φορῶ (ὅρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἰπας; τί ἔστι τόδε, δὲ εἰπας;
ἀπολέσασά σε· δὲ λόγος, διακοπεὶς ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. 1441, συνεχίζεται
ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενθήσω.
οὐ σύ γε (ἀπώλεσας). κατ' ἔμε = ἔξ αἰτίας μου. ἤκιστα (δεῖ πεν-
θεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς. χώνυνται τύμφοις = ἐγείρεται τάφοις. νο-
μίζεται = συνηθίζεται, συνήθως ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διὸς
μόρης (ἔσται) μοι μνῆμά γε = ναι (λέγω εν)ώς εὔτυχοῦσα
Ἐλλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνο-
μαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἐλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἐλλάδα,
διότι καὶ τὸν ἀπόπλουν θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς
ὑβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σέθεν
= σοῦ = περὶ σοῦ ἡ κασιγνήταισι (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου.
ἔξαίτω = περιβάλλω. χαίρειν γε = ναι, μάλιστα, χαιρετίσματα.
ἀνδρα· κατηγ. προληπτικὸν = ὥστε νὰ γίνη ἀνήρ. προσέλκομαι =
περιπτύσσομαι. δσον είχεις = δσον ἡδύνασο. ἔστι (τι) δ τι δρῶσα
κατ' Ἀργος φέρω σοι χάριν = σὲ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἀμὸν
μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς
σημείωσον τὴν παρήχησιν τοῦ δ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖ-
νον δραμεῖν. ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἀγ., εἰς δὲν θὰ προβῆ.
Ἐλλάδος· ἐπίθετον. δόλω δὲ = ἀλλὰ δολίως. ἀγεννῶς = πρόσ-
τυχα. εἰσιν δέξων = θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ δόδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι
κόμης = πρὶν μὲ πιάσουν καὶ μὲ σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σύ γ'
(ίθι). πέμπω = συνοδεύω. οὐ μὴ μόλω πάλιν = δριστικῶς δὲν θὰ
γυρίσω· τὸ οὐ μὴ μὲ ἀρ. ὑποτ. ἡ μὲ μέλλ. δριστικῆς σημαίνει ἔντονον
ἄρνησιν. (λείπω σε) εῦ κάξιως. σχές = σταμάτα. μὴ με προλί-
πης = μὴ μὲ ἀφήσης. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε μὲ παιᾶνα·
παιάν· ἀσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὸς τι-
μὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ὧνα ἀποτραπῆ τὸ κακόν (ἡ ἐν Εύριπῳ νηγεμία).
τήμη συμφορᾶ = τῇ ἔμῃ συμφορᾶ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

κή, τὸ Ἀργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ Ἀργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ αἱ λέξεις Ἀργος καὶ Λάρισα εἰναι Πελασγικαί. μᾶτερ = μῆτερ = πατρίς. **Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεράπναι** = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἵδική μου κατοικία. καλεῖς = ἐπικαλεῖσαι. **πόλισμα** = πόλις. **πόλισμα Περσέως**: αἱ Μυκῆναι, αἵτινες ὥκισθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τείχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ ὅποιοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. **πόνος** = ἔργον. **ἔθρεψατέ με** = μὲν ἐμεγαλώσατε. **φάρος** = χαρά, σωτηρία· τὸ φάρος τὸ λέγει μὲν ὑπερηφάνειαν. **φάρος Ἑλλάδι** = πρὸς εὔτυχίαν τῆς Ἑλλάδος. **οὐκ ἀναίνομαι θανοῦσσα**: ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. **οὐ μὴ λίπη σε** (1465). **λαμπαδοῦχος** = ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἡλίου, ἡλιόφωτος. **ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν** = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Tὸ τμῆμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ἀδεται ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται **Κομμός**, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος, ἀσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἡ κατὰ τὸν θάνατον ἡ μετὰ τὸν θάνατον προσώπου.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

Ἡ σειρά : Ἰδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στείχουσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομέναν (χρον. μετ.) στέφεα ἐπὶ κάρα παγάς τε χερνίβων θανοῦσαν ῥανίσιν αίματορρύτοις σφαγεῖσαν δέραν (= δέρην) εύφυϊ σώματος. διαιμών = αίματηρός, αίματοβαφής. ῥανίσιν αίματορρύτοις = μέσα εἰς ῥαντίσματα αίμάτων. σφαγεῖσαν. ὑποκ. Ἰφιγ. δέραν· φανερώνει τὸ μέρος μετὰ τὸ δόλον. εύφυής = εῦ περφυκῶς = ὥραιος. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά : εύδροσοι πατρῶαι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί σε. παγαὶ χέρνιβές τε· ἐν διὰ δυοῦν. Ἡ ἔξήγησις : σὲ ἀναμένει ὁ πατήρ σου μὲν ἀγιασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. κλήζω = κλεῖζω = ἀνυμνῶ. ὡς ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ = μὲν τὴν πεποίθησιν ὅτι δόλα θὰ ἔχουν εύτυχῃ ἔκβασιν. βροτήσιος = βρότειος = ἀνθρώπινος. χαρεῖσα θύμασι βροτησίοις = ἡ ὅποια εἰρεῖς εὐγχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας. ἔδη =

ἔδραι. δολόεντα = δολερά. Τὸ δολόεντα καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ ἔδη ἀντὶ εἰς τὸ **Τροίας** = Τρώων. **ἔδη δολόεντα Τροίας** = εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς δολίας Τροίας. 'Η σειρὰ τῶν ἐφεξῆς : **δὸς Ἀγαμέμνονα** ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον Ἐλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφὶ ἐὸν κάρα (θεῖναι). ἀμφιτίθημι = περιβάλλω. **Ἐλλάσι** · ἐπίθ. **Ἐλλάσι λόγχαις** = **Ἐλληνικαῖς λόγχαις** = λόγχαις τῶν Ἐλλήνων. **ἐδὸν κάρα** = ἔκυτοῦ κεφαλήν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἵσως μορῳδία τῆς Κορυφαίας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ καὶ ἐπέχει θέσιν Ε' στασίμουν. Σημέωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι τον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὄποιον αὕτη ἔψαλλε προηγούμενως; ὅταν ἀπεχαιρέτισε τὴν ζωὴν (στίχ. 1475 - 1499)· πρὸβλ. 1510 - 1520 - 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 - 1491 - 1497. 'Ο Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν ὅποιαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν στίχ. δὲ 1518 παρακολουθεῖ τὴν πραγματικότητα εὐχόμενος εἰς τὴν "Ἄρτεμιν τὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εὔπλοιαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγαμέμνορα.

ΕΞΟΔΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθοιγγὴ = φωνή. **ταρβέω** = φοβοῦμαι. **κάκπεπληγμένη** = καὶ ἐκπεπληγμένη = τρομαγμένη. **δεινὰ** = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἑκεῖνο, τὸ ὄποιον ἡ Κλυτ. εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον : μή τιν' ἀλλην ἔμμφοράν ἡκης φέρων = ὅχι συμφοράν, ἀντιθέτως. **μέλλω** = βραδύνω. **πᾶν πεύσει σαφῶς** = ὅλα θὰ τὰ μάθης λεπτομερῶς. 'Η σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. **σφάλλεται γνώμη** = σφάλλει ἡ μνήμη. **ταράσσω γλῶσσαν** = μπερδεύω τὴν ἔκθεσιν. **λεῖμαξ** (θ.) = λειμών. **ἄλσος λείμακάς τε** · ἐν διὰ δυοῖν. **σύλλογος στρατεύματος** = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. ἀγορή. **κάμπαλιν** = καὶ **ἔμπαλιν** = πρὸς τὰ δόπισω. **προϊκε** (προϊῆμι) = ἔχυσε δάκρυα. **διμμάτων προθεὶς πέπλον** = ἀφ' οὗ ἔθεσε πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν πέπλον. Οὔτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. 'Αντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν Πομπήιᾳ εὑρεθεῖσα τοιγραφία. **πάρειμί σοι** = εῖμαι

εἰς τὴν διάθεσίν σου. θῦσαι (ὑμᾶς) ἀγοντας πρὸς βωμόν, εἴπερ τόδε ἐστὶ θέσφατον. τόδε· τὸ θῦσαι. θέσφατον = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. τούπ' ἐμὲ = τὸ ἐπ' ἐμὲ = ὅσον ἔξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ. τύχοιτε νικηφόρου δορὸς = εἴθε νὰ διεξαγάγητε νικηφόρον πόλεμον. πατρίδα γῆν = πατρικὴν γῆν = πατρίδα. πρὸς ταῦτα = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, δθεν. μή τις = μηδεὶς Ἀργείων (ψαύσῃ ἐμοῦ). σιγῇ = ἀδιαμαρτυρήτως, ἄνευ ἐκδηλωσεων ἀγωνίας ἡ ἀληγους. εὐκαρπίως = μὲν γενναίαν καρδίαν. ἀρετὴ = εὐγένεια. ὁ τόδ' ἦν μέλον (= ἔμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ καθηκον. ἀνεῖπε· ἀόρ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω· ἀνεῖπε εὑφημίαν καὶ σιγήν. ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ίεράν σιγήν. χρυσήλατον κανοῦν = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. χειρὶ σπάσας = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. κολεῶν ἔσωθεν = ἀπὸ τὸ ἔσωτερικὸν τῆς ἔιφοθήκης. κολεὸς (ἀρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ἔιφους.

β') 1568 - 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβάς τε = ἀφ' οὗ ἔλαβε κάνιστρον μὲ κριθί-λευρα καὶ ἀγιασμὸν συγχρόνως. ἔθρεξε· ἀόρ. τοῦ τρέχω. θηροκτόνε· ἡ "Αρτεμις ὡς θεά τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. τὸ λαμπτρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὑφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμπτρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιᾶς τῆς σελήνης. Ἡ "Αρτεμίς ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιία τῆς σελήνης. ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης = ἀμόλυντον αἷμα λαιμοῦ ὥραίας παρθένου. ἀπήμων πλοῦς νεῶν = ἀπόπλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἄνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). ἐς γῆν. ἀνάφερε εἰς τὸ βλέπων· καθ' ἦν στιγμὴν ὁ ιερεὺς αἱρει τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. ιερεύς· διάφορος τοῦ Κάλγαντος. ἐπηύ-ξατο = ἀνέπεμψεν εὐχήν. ἐπεσκοπεῖτο = παρετήρει μὲ προσοχήν. ἵνα πλήξειεν ἀν = εἰς ποῖον μέρος θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ κτυπήσῃ. ἐμοί... φρενί· ἐπιμερισμός. ἐσήιει ἀλγος ἐμοὶ φρενὶ = ἡσθάνετο πόνον ἡ καρδία μου. κάστην νενευκάως = καὶ ἐστην (ἐστάθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. θαῦμα δ' ἦν αἰερνης ὄραν = ἀλλὰ ἔξαφνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του λύει τὴν πλοκήν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. πληγῆς κτύπον = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. πᾶς τις ἥσθετο σαφῶς

πάντες ἡκουσαν εὐχρινῶς· ὁ κτύπος τῆς κοπίδος ἡκούσθη εὐχρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγήν. τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ· πρόληψις = οὐκ οἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ ή παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς κατεχωνιάσθη ή παρθένος εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἔφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἔφάνη, ἀρα θὰ κατεχωνιάσθη. ἐπήχησε στρατός· ὁ στρατὸς ἐπανέλαβε τὴν βοὴν (βοῦ δὲ ιερεύς). εἰσιδόντες ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός ὁ στρατὸς περιληπτικόν. φάσμα = φαινόμενον, θυῦμα. ἄελπτον = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. οὖς γε μηδ' ὅρωμένου πίστις παρῆν = τὸ δόπιον μάλιστα καὶ ἀν ἔβλεπε κανείς, ἵτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύῃ. ίδειν μεγίστη = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. διαπρεπής τε τὴν θέαν = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. ἄρδην = καθ' ὀλοκληρίαν. κἀν τῷδε = καὶ ἐν τῷδε= ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. πῶς δοκεῖς; = τί φαντάζεσαι; ; ή πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἰναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. κοίρανος = στρατηγός. θυσία = τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. προύθηκε βωμίαν = ἔρριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. ὅρειδρόμος = ὥρεσίβιος. ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται· σημείωσον τὴν σύμπτυξιν τῶν δύο συντάξεων: ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἔξοχήν, περισσότερον ἀπὸ τὴν κόρην. εὐγενεῖ φόνω = φόνω εὐγενοῦς θύματος. Ἰλίου ἐπιδρομὰς = ἐκστρατείαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. πρὸς ταῦτα = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. αἴρω θάρσος = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. οἶδμα Αἰγαῖον = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

"**Ηφαιστος** = τὸ πῦρ. τὰ πρόσφορα ηὔξατο = ἀνέπεμψε τὴν κατάληλον εὐχήν. **ώστε φράσαι**· ἐν σημασίᾳ τελικῆ. **μοῖραν** = καλὴν μοῖραν. **ἄφθιτος** (ἀ-φθίνω) = αἰώνιος. **παρῶν — ὅρῶν**· αἰτιοπιστίας του. **ἀπέπτατο** = ἀνελήφθη. **σαφῶς** = ὀλοφάνερα. **ἄφαιρει λύπης** (γεν. διαιρ.) = κάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην. **καὶ πόσει πάρες χόλον** = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὀργήν. **πάρες**· ἀόρ. τοῦ **παρίημι** = ἐῶ παριέναι = ἀφήνω νὰ περάσῃ = παραιτῶ, παρατῶ. **ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς** = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅ,τι δὲν περιμένουν. **σὸν τέχος φράζει** (εἰδοποιεῖ) μένειν

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (=τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σὲ ἔχει κλέψει; πῶς σὲ προσείπω; = πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω; ζῶσαν ἦ νεκράν; πῶς δ' οὐ φῶ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἴπω, νὰ μὴ πιστεύσω; **τούσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι** = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἰναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὡς· τελικὸς σύνδ. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. **σοῦ·** γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. καὶ μήν = καὶ ἵδού, ἀλλ' ἵδού. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλεται ἡ πάροδος προσώπου. **θυγατρὸς ούνεκα** = δσον (έξαρταί) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. **ὄντως** = πραγματικῶς. **ἔχει δμιλίαν ἐν θεοῖς** = ζῇ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεούς. 'Ο Αγ. βεβαιοῖ τὰ τοῦ ἀγγέλου. **μόσχος·** ὁ Ὁρέστης. πρὸς πλοῦν ὄρᾶ = ἔχει τὴν προσοχήν του εἰς τὸν πλοῦν. **χρόνια τάμα σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται** = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σὲ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. **γένοιτο σοι καλῶς** = ὑγίαινε. **χαίρων** = μὲ τὸ καλό, ὑγιής. **ίκοῦ** = ἐλθέ. **ἐπάνηκε** = ἐπάνελθε. **σκῦλα·** τὰ ὅπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα ὁ Χορὸς ἔξερχεται ἐκ τῆς δοχήστρας· εἰναι οἱ ἔξόδοιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχουν 1627 είχον ἀποχωρήσει ὁ Αγαμ., ἡ Κλυτ., ὡς καὶ ὁ Ἀγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγῳδίας (1532 - 1629), καταληγον, εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Χοροῦ, καλεῖται *"Εξοδος"*. Εἶναι ἡ τελευταία πρᾶξις τῆς τραγῳδίας, ἡ ὅποια περιέχει τὴν καταστοφήν, ἐν ᾧ ἡ πρᾶξις τελείως περιάνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

αντικείμενο για πράξη χρήσης των αποτελεσμάτων της έρευνας στην πραγματικότητα. Η προσπάθεια της ομάδας να δημιουργήσει μια αντανακλαστική συζήτηση στην οποία η πραγματικότητα και η ιδέα της πραγματικότητας συναντώνται σε μια αποτελεσματική σύνθετη πραγματικότητα.

Η προσπάθεια της ομάδας να δημιουργήσει μια αντανακλαστική συζήτηση στην οποία η πραγματικότητα και η ιδέα της πραγματικότητας συναντώνται σε μια αποτελεσματική σύνθετη πραγματικότητα, θα είναι από τις πιο σημαντικές προσπάθειες της ομάδας για την ανάπτυξη της πραγματικότητας στην πραγματικότητα. Η προσπάθεια της ομάδας να δημιουργήσει μια αντανακλαστική συζήτηση στην οποία η πραγματικότητα και η ιδέα της πραγματικότητας συναντώνται σε μια αποτελεσματική σύνθετη πραγματικότητα, θα είναι από τις πιο σημαντικές προσπάθειες της ομάδας για την ανάπτυξη της πραγματικότητας στην πραγματικότητα.

Η προσπάθεια της ομάδας να δημιουργήσει μια αντανακλαστική συζήτηση στην οποία η πραγματικότητα και η ιδέα της πραγματικότητας συναντώνται σε μια αποτελεσματική σύνθετη πραγματικότητα, θα είναι από τις πιο σημαντικές προσπάθειες της ομάδας για την ανάπτυξη της πραγματικότητας στην πραγματικότητα.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Το παρόν έργο παρέχει μια πλούσια πληροφορία για την πραγματικότητα της πραγματικότητας. Η προσπάθεια της ομάδας να δημιουργήσει μια αντανακλαστική συζήτηση στην οποία η πραγματικότητα και η ιδέα της πραγματικότητας συναντώνται σε μια αποτελεσματική σύνθετη πραγματικότητα, θα είναι από τις πιο σημαντικές προσπάθειες της ομάδας για την ανάπτυξη της πραγματικότητας στην πραγματικότητα.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1975

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ
ΧΙΟΝΥΑΤ Η ΕΛΛΑΣ

ΕΓΓΡΗ ΙΔΙΩΘΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἣς Ἀτρεύς ἔβλαστεν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἥν ἀμφὶ δίναις, ἀς Θάμ' Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἐλένης οῦνεχ', ὡς δοκεῖ, πατήρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.

ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἐλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τούς θ' ὑβρισθέντας γάμους
Ἐλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων,
ἐς ἔμπυρ' ἥλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
« ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἐλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὸν ἀν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν "Αρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι
καλλιστον, ηὕξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμήστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

5

10

15

20

ἢν χρή σε θῦσαι ». καί μ' Ὁδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.

25

ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἡ τάλαιν' ὑπέρ πυρᾶς
μεταρσίᾳ ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει·
ἀλλ' ἔξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ὄκισεν Ταύρων χθόνα,
οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, δις ὡκὺν πόδα τιθεὶς ἵσον πτεροῖς
ἐς τούνομ' ἥλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἱέρεαν τιθησί με,
ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται θεά,

30

χρώμεσθ' ἕορτῆς, τούνομ' ἥς καλὸν μόνον,
τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
θύειν γάρ ὅντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
δις ἀν κατέληθη τήνδε γῆν "Ελλην ἀνήρ,
κατάρχομαι μέν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

35

ἄ καινὰ δ' ἥκει νῦξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
ἔδιξ' ἐν ὑπνῷ τῆσδ' ἀπολλαχθεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν "Αργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις
εὔδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ κάξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἔξ ακρων σταθμῶν.
μόνος λελειφθαι στῦλος εἰς ἔδιξέ μοι
δόμων πατρῷων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
ξανθᾶς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
κάγω τέχνην τήνδ' ἢν ἔχω ξενοκτόνον
τιμῶσ' οὐδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

45

50

κλαίουσα. τούναρ δ' ἄδε συμβάλλω τόδε·

τέθνηκ' Ὁρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ·

στῦλοι γάρ οἴκων παῖδες εἰσιν ἄρσενες·

θυήσκουσι δ' οὓς ἀν χέρνιβες βάλωσ' ἔμαί·

οὐδ' αὖ συνάψαι τούναρ ἐς φίλους ἔχω·

Στροφίῳ γάρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ.

νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοάς

παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἀν —

σὺν προσπόλοισιν, ἀς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ

Ἐλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας

οὕπω τίνος πάρεισιν; εἴμι τούτη δόμων

ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

55

60

65

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ

ὅρῶ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχῇ στρέφων.

ΟΡ. Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
ἐνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;

70

ΠΥ. ἔμοιγ', Ὁρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.

ΟΡ. καὶ βωμός, "Ἐλλην οὗ καταστάζει φόνος;

ΠΥ. ἐξ αἰμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.

ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρᾶς, ἥρτημένα;

ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένειν.
ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών.

75

ΟΡ. ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἥγαγες
χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἴμ' ἐτεισάμην
μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων

ἡλαυνόμεσθα ψυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
δρόμους τε πολλοὺς ἔξέπλησα καμπίους.
ἐλθὼν δέ σ' ἡρώτησα πῶς τροχηλάτου
μανίας ἀν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
οὓς ἔξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὅρους χθονός,
ἔνθ' Ἄρτεμίς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
ἐς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχη τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ⁹⁰
δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἔξειν πόνων.

ἥκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
ἄγνωστον ἐς γῆν, ἔξενον· σὲ δ' ἴστορῶ,
Πυλάδη,—σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου —
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γάρ τοίχων ὁρᾶς
նψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
ἐκβησόμεσθα; πῶς ἀν οὖν λάθοιμεν ἄν;
ἢ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς —
ῶν οὐδὲν ἵσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεώς ἔπι
φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰσιθαμεν,
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ γρηγορὸν οὐ κακιστέον·⁹⁵

ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντες κρύψωμεν δέμας
κατ' ἀντρ', ἀ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
νεώς ἀπωθεν, μή τις εἰσιδῶν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπη κατὰ ληφθῶμεν βίᾳ.
ὅταν δὲ νυκτὸς ὅμμα λυγαίας μάλη,¹⁰⁰

80

90

95

100

105

110

τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
ὅρα δέ γ' εἴτω τριγλύφων ὅποι κενὸν
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γάρ ἀγαθοὶ¹¹⁵
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.

OP. οὗτοι μακρὸν μὲν ἥλθομεν κώπη πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
ἀλλ' εὖ γάρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεὼν
ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
οὐ γάρ τὸ τοῦδε γ' αἴτιον γενήσεται¹²⁰
πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
μόχθος γάρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ

εὔφαμεῖτ', ὁ
πόντου δισσὰς συγχωρούσας
πέτρας ἀξείνου ναίοντες.¹²⁵
ὁ παῖ τᾶς Λατοῦς,
Δίκτυνν' οὐρεία,
πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
πόδα παρθένιον ὅσιον ὄσίας
κληδούχου δούλα πέμπω,¹³⁰
Ἐλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
ἔξαλλάξασ' Εύρώπαν,
πατρώων οἴκων ἔδρας.¹³⁵

ἔμοιον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
ὁ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

έλθόντος κλεινῷ σὺν κώπᾳ
χιλιονάύτᾳ μυριοτευχεῖ,
τέκος Ἀτρειδᾶν τῶν κλειγῶν;
140
ΙΦ. ίὼ δημωαί,
δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις
ἔγκειμαι, τᾶς οὐκ εὔμούσου
μολπᾶς [βοὸν] ἀλύροις ἐλέγοις,
αἰαῖ, κηδείοις οἴκτοις·
οἴαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,
σύγγονον ἀμὸν κατακλαιομένα
ζωᾶς, οἴαν οίαν ἰδόμαν
145
ὅψιν ὀνείρων
νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὅρφνα.
ὅλόμαν ὅλόμαν·
οὐκ εἴσ' οἶκοι πατρῶοι·
οἴμοι μοι φροῦδος γέννα.
φεῦ φεῦ τῶν "Αργει μόχθων.
150
ιὼ δαῖμον,
μόνον ὃς με κασίγνητον συλᾶς
· Αίδα πέμψας, ὡς τάσδε χοάς
μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων
155
ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις
πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
Βάκχου τ' οἰνηρὰς λοιβάς
ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
ἀνεκροῖς θελκτήρια κεῖται.
160
ἄλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
τεῦχος καὶ λοιβάν "Αίδα.
ὦ κατὰ γαίας "Αγαμεμνόνιον
165
θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
δέξαι δ' οὐ γάρ πρὸς τύμβον σοι

ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἴσω.

τηλόσε γάρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἢ τλάμων.

175

ΧΟ. ἀντιψάλμους ὡδὰς ὑμνων τ'

'Ασιητᾶν σοι βάρβαρον ἀχάν
δεσποίνα γ' ἔξαυδάσω,
τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν
νέκυσι μελομέναν, τὰς ἐν μολπαῖς
"Αιδας ὑμνεῖ δίχα παιάνων.

180

οἴμοι, τῶν 'Ατρειδᾶν οἴκων
ἔρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
πατρώων οἴκων ἀκτίς,
καὶ τῶν εὐόλβων 'Αργει
βασιλέων ἀρχά.

185

μόγθος δ' ἐκ μόγθων ἄσσει,
δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ
πταναῖς ἀλλάξας ἔξ ἔδρας
ἰερὸν μετέβαλεν ὅμμ' αὔγας
ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὀδύνα,
φόνος ἐπὶ φόνῳ ἀγεά τ' ἄχεσιν.
ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'
εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ'
ἐπὶ σοὶ δαίμων.

190

195

200

ΙΦ. ἔξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων

δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας
καὶ νυκτὸς κείνας· ἔξ ἀρχᾶς
λόγιαι στερρὰν παιδείαν
Μοῖραι ξυντείνουσιν θεάι,

205

12

- ἀν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἢ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώφι λώβι
 καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὔκταίαν.
 ἵππείοις δ' ἐν δίφροισι
 ϕαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν
 νύμφαν, οἴμαι, δύσνυμφον
 τῷ ταῖς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
 νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμας ἄτεκνος ἀπολις ἄφιλος, 220
 ἀμναστηθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων,
 οὐ τὰν "Αργει μέλπουσ" "Ηραν
 οὐδ' ίστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ", ἀλλ'
 αίμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αίμασσουσ" ἄταν [βωμούς],
 οίκτράν τ' αἰαζόντων αὐδάν
 οίκτρόν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μέν μοι λάθα,
 τὸν δ' "Αργει δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, δν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 "Αργει σκηπτοῦχον Ὁρέσταν. 235

XO. καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπῶν θαλασσίους
 βουφορβός ἥκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

- Αγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμήστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.
- ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσον λόγου ; 240
 ΒΟΥ. ἥκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεῷ φίλον πρέσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἄρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἀν φθάνοις ἀν εύτρεπῃ ποιουμένη. 245
- ΙΦ. ποδαποί ; τίνος γῆς σχῆμα ἔχουσιν οἱ ξένοι ;
 ΒΟΥ. "Ελληνες· ἐν τοῦτ' οἴδα κού περαιτέρω.
 ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἰσθα τῶν ξένων φράσαι ;
 ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήζεθ' ἀτερος πρὸς θατέρου.
 ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τούνομ' ἦν ; 250
 ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γάρ εἰσηκούσαμεν.
 ΙΦ. ποῦ δ' εἰδεῖς αὐτοὺς κάντυχόντες εἴλετε ;
 ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ρήγμασιν ἀξένου πόρου.
 ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;
 ΒΟΥ. βοῦς ζήλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσω. 255
 ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ πάνελθε, ποῦ νιν εἴλετε
τρόπω τε ποιώ· τοῦτο γάρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γάρ ἥκουσ'. οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
Ἐλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ροαῖς.
 ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260
βοῦς ύλοιφορβούς πόντον εἰσεβάλλομεν,
ἥν τις διαρρώξ κυμάτων πολλῷ σάλω
κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικαὶ στέγαι.
ἐνταῦθα δισσοὺς εἰδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν 265

άκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἔγνος.
ἔλεξε δ· « Ούχ ὁρᾶτε ; δαιμονές τινες
θάσσουσιν οἶδε ». — θεοσεβής δ' ἡμῶν τις ὅν
ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηγόρισεν τοῖς

« ὡ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ, 270
δέσποιτα Παλαιμόν, Ἰλεως ἡμῖν γενοῦ,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', ὃς τὸν εὔγενη
ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασύς, 275
ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβῳ,
καλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείσι,
θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια. 280

κάν τῷδε πέτραν ἄτερος λιπῶν ξένοιν
ἔστη κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω
κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὡς.

« Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὄρᾶς 285
Αἰδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
δειναῖς ἔχιδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη ;
ἡ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
ἔχουσα, πέτρινον ὅχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.
οἴμοι, κτενεῖ με· ποῖ φύγω ; » παρῆν δ' ὄρᾶν
οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἡλλάσσετο
φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
χάρα φασ' Ἐρινῦς ίέναι μυκήματα.

ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
σιγῇ καθήμεθ'. ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

270

275

280

285

290

295

μόσχους δρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως;
 παίει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευράς θ' ίείς,
 δοκῶν Ἐρινῦς θεάς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὥσθ' αἰματηρὸν πέλαγος ἔξανθεῖν ἄλος. 300

κάν τῷδε πᾶς τις, ὡς δρῷ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἔξωπλίζετο,
 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους
 πρὸς εὐτραφεῖς γάρ καὶ νεανίας ξένους
 φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἥγονυμεθα. 305

πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
 στάζων ἀφρῷ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
 προύργου πεσόντα, πᾶς ἀνήρ ἔσχεν πόνον
 βάλλων ἀράσσων· ἀτερος δὲ τοῖν ξένοιν
 ἀφρόν τ' ἀπέψῃ σώματός τ' ἐτημέλει
 πέπλων τε προυκάλυπτεν εὔπήνους ὑφάς,
 καραδοκῶν μὲν τάπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπείασιν ἄνδρ' εὔεργετῶν. 310

ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσῆματος
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
 καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ὥμωξέ θ'. ήμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
 οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἡκούσαμεν. 315

« Πυλάδη, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ'. ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί ». 320

ὡς δ' εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
 φυγῇ λεπαίας ἔξεπίμπλαμεν νάπτας.
 ἀλλ', εἰ φύγοι τις, ἀτεροι προσκείμενοι
 ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὡσπάτο,
 αὕθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἥρασσεν πέτροις. 325

ἀλλ' ἦν ἀπιστον· μυρίων γάρ ἔκ χερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὔτύχει βαλών.

μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα,

330

κύκλῳ δὲ περιβαλόντες ἔξεκλέψαμεν

πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ

καμάτῳ καθεῖσαν· πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς

κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδῶν ὅσον τάχος

ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ ἔπειμπέ σοι.

335

εὔχου δὲ τοιάδ', ὡς νεᾶνί, σοι ξένων

σφάγια παρεῖναι· κανὸν ἀναλίσκης ξένους

τοιούσδε, τὸν σὸν Ἐλλὰς ἀποτείσει φόνον

δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

XO. θαυμάστ' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις ποτὲ

340

"Ἐλληνος ἐκ γῆς πόντον ἥλθεν ἄξενον.

IΦ. εἰεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών,

τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα...

ὡς καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους

γαληνὸς ἥσθα καὶ φιλοικτίφρων ἀεί,

345

ἐς θιύμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,

"Ἐλληνας ἄνδρας ἡνίκ' ἐς χέρας λάβοις.

νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἴσιν ἡγριώμεθα,

δοκοῦσ' Ὁρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,

δύσνουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε.

350

καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἥσθιόμην, φίλαι·

οἱ δυστυχεῖς γάρ τοῖσι δυστυχεστέροις

αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ.

ἀλλ' οὕτε πνεῦμα Διόθεν ἥλθε πώποτε,

οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας

355

"Ἐλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἡ μ' ἀπώλεσεν,

Μενέλεων θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,

τὴν ἐνθάδ' Αὔλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

οῦ μ' ὡς τε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ιερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.

360

οἵμοι — κακῶν γάρ τῶν τότ' οὐκ ἀμνημονῶ —
ὅσας γενέου χεῖρας ἔξηκόντισκ
γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἔξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ': « Ὡ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμὲ 365
σέθεν κατακείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλάμεσθα πρὸς σέθεν.
"Αιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
ὅν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὅχοις 370
ἐς αἴματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλῳ.
Ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὅμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην γεροῦν
— δεις νῦν ὅλωλεν — οὐ κασιγνήτη στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως
μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα 375
ἐς αὔθις, ὡς ἥξουσ' ἐς "Ἀργος αὖ πάλιν.
Ως τλῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ εἰων καλῶν
ἔρρεις, Ὁρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων... .

380

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα,
ἥτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἄψηται φόνου,
ἢ καὶ λοχείας ἢ νεκροῦ θίγῃ χεροῦν,
βωμῶν ἀπείργει, μυστὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἀν ἡ Διὸς δάμαρ 385
Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἔστιάματα
ἀπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾶ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

	ές τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ·	390
	οὐδένα γάρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.	
XO. στρ. α'	Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,	
	ἴν' οἰστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν	
	ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπόρευσε < τὰν βοῦν >	395
	'Ασιήτιδα γαῖαν	
	Εύρώπας διαμείψας.	
	τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὔνδρον δονακόχλοα	
	λιπόντες Εύρώταν	400
	ἢ ῥέυματα σεμνὰ Δίρκας	
	ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἷλαν, ἐνθα κούρα	
	δίᾳ τέγγει	
	βωμοὺς καὶ περικίονας	405
	ναοὺς αἷλα βρότειον;	
ἀντιστρ. α'	ἢ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας	
	ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,	
	νάιον ὅχημα, λινοπόροις τ' αὔραις,	410
	φιλόπλοουτον ἄμιλλαν	
	αὔξοντες μελάθροισιν;	
	φίλα γάρ έλπις γ', ἐπὶ τε πήμασιν βροτῶν	
	ἄπληστος ἀνθρώποις,	415
	ὅλβου βάρος οἱ φέρονται	
	πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,	
	κοινῇ δόξῃ.	
	γνώμα δ' οἵς μὲν ἄκαιρος ὅλ-	
	βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἤκει.	
στρ. β'	πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,	420
	πῶς Φινεΐδᾶν ἀύπνους	
	ἀκτὰς ἐπέρασαν	
	παρ' ἄλιον· αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας	425
	ῥοθίῳ δραμόντες,	

ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρήδων ποσὶ χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
 ἡ πλησιστίοισι πνοαῖς,
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὐναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοτίαις
 ἡ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἴσαν,
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἔξεινον κατὰ πόντον ;
 ἀντιστρ. β' εἰθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἐλένα φίλα παῖς
 ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἱματηρὰν
 ἐλιγθεῦσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνας χειρὶ θάνοι
 ποινάς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἀδίσταν δ' ἀν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἐλλάδος ἐκ γῆς
 πλωτήρων εἰ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν
 δειλαίας παυσίπονος·
 κάν γάρ ὄνείροισι συνείην
 δόμοις πόλει τε πατρῷα,
 τερπνῶν ὑπνῶν ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὅλβου.
 ἀλλ' οἵδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον

430

435

440

445

450

455

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγάτε, φίλαι.

τὰ γάρ Ἐλλήνων ἀκροθίνια δὴ

ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·

οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλαχεν

βουφορβὸς ἀνήρ.

὾ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως

πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,

ἀς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὄσίας

Ἐλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.

IΦ.
εἴεν·

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ

φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ζένων χέρας,

ώς ὅντες ἵεροὶ μηκέτ' ὥσι δέσμιοι.

ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὔτρεπίζετε

ἢ χρὴ πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.

φεῦ·

τίς ἄρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε

πατήρ τ'; ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει. . .

οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν

ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτῳ

τοιαίδ' ἔσονται; πάντα γάρ τὰ τῶν θεῶν

ἐς ἀφανές ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν.

ἢ γάρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.

πόθεν ποθ' ἥκετ', ὦ ταλαιπωροὶ ζένοι;

ώς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,

μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' ἀεὶ κάτω.

OP.
τί ταῦτ' ὀδύρη, καπὲ τοῖς μέλλουσῃς νῶν

κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἴ ποτ', ὦ γύναι;

οὔτοι νομίζω σοφόν, δις ἀν μέλλων κτενεῖν

οἴκτῳ τὸ δεῖμα τούλεθρου νικᾶν θέλη,

οὐχ ὄστις "Αἰδην ἐγγὺς ὅντ' οἰκτίζεται,

460

465

470

475

480

485

- σωτηρίας ἀνελπις· ὡς δύ' ἔξ ἐνὸς
κακῷ συνάπτει, μωρίαν τ' ὁφλισκάνει
θνήσκει θ' ὄμοιός τὴν τύχην δ' ἐξαν χρεών.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γάρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.
- IΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὀνομασμένος
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
- OP. ὅδ', εἴ τι δῆ σοι τοῦτ' ἐν ἥδονῇ μαθεῖν.
- IΦ. ποίας πολίτης πατρίδος "Ελληνος γεγώς;
- OP. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;
IΦ. πότερον ἀδελφῷ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;
OP. φιλότητί γ'. ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
IΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
OP. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοίμεθ' ἄν.
IΦ. οὐ τοῦτ' ἔρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
OP. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελώμεθ' ἄν.
IΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ή φρονεῖς οὕτω μέγα;
OP. τὸ σῶμα θύσεις τούμόν, οὔχι τούνομα.
IΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι;
OP. ζητεῖς γάρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.
IΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε;
OP. τὸ αλεινὸν "Αργος πατρίδ" ἐμὴν ἐπεύχομαι.
IΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὃ ξέν', εἴ κειθεν γεγώς;
OP. ἐκ τῶν Μυκηνῶν γ', αἱ ποτ' ἥσαν ὅλβιαι.
- IΦ. φυγάς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ή ποίᾳ τύχῃ;
OP. φεύγω τρόπον γε δῆ τιν' οὐχ ἐκῶν ἐκών.
IΦ. ἄρ' ἄν τί μοι φράσειας ὡν ἐγὼ θέλω;
OP. ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
IΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἥλθεις ἔξ "Αργους μολών.
OP. οὔκουν ἐμαυτῷ γ'. εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.
IΦ. Τροίαν ἵσως οἶσθ', ής ἀπανταχοῦ λόγος.

- ΟΡ. ώς μήποτ' ὥφελόν γε μηδ' ἵδων ὅναρ.
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οῦσαν οἰχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γάρ οὕτως οὐδ' ἀκραντ' ἡκούσατε. 520
 ΙΦ. 'Ελένη δ' ἀφικται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
 ΟΡ. ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι.
 ΙΦ. καὶ ποῦ 'στι; καμοὶ γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.
 ΙΦ. ὡς μῆσος εἰς "Ελληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνη. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα κάγῳ δή τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ώς κηρύσσεται;
 ΟΡ. ώς πάνθ' ἀπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γάρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾶς· λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἥλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
 ΟΡ. ὅλωλεν, ώς ἦν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὡς πότνι', ώς εῦ. τί γάρ Λαέρτου γόνος;
 ΟΡ. οὕπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ώς λόγος.
 ΙΦ. ὅλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχών. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου πάντα τάκείνου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἄλλως λέκτρος ἔγημ' ἐν Αὔλιδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ώς ἴσασιν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἰ πόθι; ώς εὖ πυνθάνη τάφ' 'Ελλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθέν εἰμι· παῖς ἔτ' οὗσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὥρθως ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, δὸν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;
 ΟΡ. τίς; οὐ γάρ ὅν γ' ἐγῷδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. 'Ατρέως ἐλέγετο δή τις Ἀγαμέμνων ἄναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἰδ'. ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἵν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- IΦ. τέθνηκε ; ποίᾳ συμφορῇ ; τάλαιν' ἐγώ.
- OP. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550.
- IΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ' ἀναστένω.
- OP. δεινῶς γάρ ἐκ γυναικὸς οὔχεται σφαγείς.
- IΦ. ὡς πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα... χὼ θανών.
- OP. παῦσαί νυν ἥδη μηδὲ ἐρωτήσῃς πέρα.
- IΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555.
- OP. οὐκ ἔστι παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὠλεσεν.
- IΦ. ὡς συνταραχθεὶς οἴκος. ὡς τί δὴ θέλων ;
- OP. πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
- IΦ. φεῦ·
- ώς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
- OP. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εύτυχεῖ δίκαιος ὁν. 560.
- IΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
- OP. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν.
- IΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
- OP. οὐδείς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὅρᾶν φάος.
- IΦ. τάλαιν' ἐκείνη χὼ κτανών αὐτὴν πατήρ. 565.
- OP. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
- IΦ. δο τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς "Αργει πατρός ;
- OP. ἔστι, ἀθλιός γε, κούδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
- IΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ· οὐδὲν ἥτ' ἄρα.
- OP. οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι 570.
- πτηνῶν ὄνειρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
- πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
- καν τοῖς βροτείοις ἔν δὲ λυπεῖται μόνον,
- ὅς οὐκ ἄφρων ὃν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
- ὄλωλεν — ώς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. 575.
- XΟ. φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἱ τ' ἔμοι γεννήτορες ;
- ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσί ; τις φράσειεν ἀν ;
- IΦ. ἀκούσατ· ἐς γάρ δὴ τιν' ἥκομεν λόγον, ΦΙ

- ὅμιν τ' ὄνησιν, ὡς ξένοι, σπεύδουσ' ἀμα
κάμοι· τὸ δ' εὖ μάλιστά γ' οὗτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταῦτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει. 580
- θέλοις ἂν, εἰ σώσαιμι σ', ἀγγεῖλαί τι μοι
πρὸς "Αργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἔκει φίλοις,
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἵν τις οἰκτίρας ἐμὲ
ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν 585
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὅπο
θυήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαιον ἡγουμένης;
οὐδένα γάρ εἰχον ὅστις ἀγγείλαι μολὼν
ἐς "Αργος αῦθις τάς τ' ἐμάς ἐπιστολὰς
πέμψεις σωθεῖς τῶν ἐμῶν φίλων τινί. 590
- σὺ δ' — εἴ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενῆς
καὶ τὰς Μυκήνας οἰσθα χοὺς κάγῳ θέλω —
σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβών,
κούφων ἔκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
οὕτος δ', ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεᾶ γενέσθω θῦμα χωρισθεὶς σέθεν. 595
- OP. καλῶς ἔλεξας τάλλα πλὴν ἔν, ὡς ξένη·
τὸ γάρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.
ὅ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς,
οὕτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων γάριν. 600
- ούκουν δίκαιοιν ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
γάριν τίθεσθαι καύτὸν ἐκδῦναι κακῶν.
ἄλλ' ὡς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γάρ "Αργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν.
ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων 605
αἰσχιστὸν ὅστις καταβαλὼν ἐς ξυμφοράς
αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὅδ' ὃν φίλος,
διν οὐδὲν ησσον ἢ μὲ φῶς ὅρᾶν θέλω.
- IΦ. ὡς λῆμ' ἀριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος

- ρίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὁρθῶς φίλος· 610
 τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν δόμοσπόρων
 ὅσπερ λέλειπται· καὶ γάρ οὐδὲ ἔγώ, ζένοι,
 ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅστε οὐχ ὁρῶσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλη ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
 δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανῆ· πολλὴ δέ τις 615
 προθυμία σε τοῦδε ἔχουσα τυγχάνει.
- OP. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;
 IΦ. ἔγώ· θεᾶς γάρ τησδε προστροπὴν ἔχω.
 OP. ἀζηλά γ', ὃ νεᾶνι, κούκι εὐδαιμονα.
 IΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον. 620
 OP. αὐτὴν ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;
 IΦ. οὔκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.
 OP. δὸς σφαγεύς τίς; εἰ τάδε ἵστορεῖν με χρή.
 IΦ. ἔσω δόμων τῶνδε εἰσὶν οἵς μέλει τάδε.
 OP. τάφος δὲ ποιος δέξεται μ', ὅταν θάνω; 625
 IΦ. πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τὸ εὑρώπὸν πέτρας.
 OP. φεῦ.
 πῶς ἀν μ' ἀδελφῆς χείρ περιστείλειν ἀν;
 IΦ. μάταιον εύχην, ὃ τάλας, ὅστις ποτ' εἰ,
 ηὔξω· μακρὰν γάρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐ μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὃν, 630
 ἀλλ' ὃν γε δυνατὸν οὐδὲ ἔγώ λείψω χάριν.
 πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ
 ξανθῷ τὸ ἐλαίω σῶμα σὸν κατασβέσω
 καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
 ξουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλὼ σέθεν.
 ἀλλ' εἴμι δέλτον τὸ ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων 635
 οἶσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μή μοὶ λάβης.
 φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἀτερ...
 ἵσως ἀελπίτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ

- πέμψω πρὸς Ἀργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ,
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.
- ΧΟ. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων
ράνισι μελόμενον αἰμακταῖς.
- ΟΡ. οἶκτος γάρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὃ ξέναι.
- ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὃ
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτραν ὅτι ποτ' ἐπεμβάσῃ.
- ΠΥ. ἀζηλά τοι φίλοισι, θυησκόντων φίλων.
- ΧΟ. ὃ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
αἰαῖ αἰαῖ. πότερος δὲ μᾶλλον;
ἔτι γάρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
σὲ πάρος ἥ σὲ ἀναστενάξω γόροις.
- ΟΡ. Πυλάδη, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἔμοι;
- ΠΥ. οὐκ οἴδε· ἐρωτᾶς οὐ λέγειν ἔχοντά με.
- ΟΡ. τίς ἐστὶν ἥ νεᾶνις; ὡς Ἐλληνικῶς
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἀθλιὸν
Ἀγαμέμνον' ὡς ὥκτιρ' ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδας τ'. ἐστιν ἥ ξένη γένος
ἐκεῖθεν Ἀργεία τις· οὐ γάρ ἀν ποτε
δέλτον τ' ἐπεμπε καὶ τάδε ἐξεμάνθανεν,
ώς κοινὰ πράσσουσ', "Ἀργος εἰ πράσσει καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθης με μικρόν· ταῦτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἐν τὰ γάρ τῶν βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθον χάτερον λόγον τινά.
- ΟΡ. τίν'; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἀμεινον ἀν μάθοις.

- ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
"Αργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γὰρ κακοὶ —
προδοὺς σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἡ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν καστιγνήτην γαμῶν.
ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κούκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.
- OP. εὔφημα φώνει· τάμα δεῖ φέρειν κακά,
ἀπλᾶς δὲ λύπας ἔξόν, οὐκ οἶσω διπλᾶς.
δὲ γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἀ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
σὺ δ' ὄλβιός τ' εῖ, καθαρά τ', οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρο', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεὶς δέ, παῖδας ἔξ ἐμῆς ὁμοσπόρου 695
κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
ὄνομά τ' ἔμοι γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
πατρῷος οὐμὸς ἔξαλειφθείη ποτ' ἄν.
ἄλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ' ἔς 'Ελλάδ' ἵππιόν τ' "Αργος μόλης, 700
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον καπίθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' 'Αργείας τινὸς

γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνῳ.
καὶ μὴ προδῶς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὁρῶν πατρός.
καὶ χαῖρ· ἐμῶν γάρ φίλτατόν σ' ηὗρον φίλων,
ῷ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
ῷ πόλλ' ἐνεγκῶν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν.

705

ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὃν ἐψεύσατο·
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
ῷ πάντ' ἐγὼ δοὺς τάμα καὶ πεισθεὶς λόγοις,
μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

710

- ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἂν προδοίην, ὡς τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἡ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
ἀτάρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγύς ἔστηκας φόνου.
ἄλλ' ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυσπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.
ΟΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἐπη·
γυνὴ γάρ ἡδε δωμάτων ἔξω περᾶ.
ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
τάνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

720

δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί,
ξένοι, πάρεισν· ἀ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
ἀκούσατ'. οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολας
δ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς "Αργος φέρειν.

730

- ΟΡ. τί δῆτα βούλη; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
ΙΦ. δρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς

735

- πρὸς "Αργος, οἶσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
 OP. ἢ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;
 IΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.
 OP. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
 IΦ. δίκαιον εἴπας πῶς γάρ ἀγγείλειν ἀν; 740
 OP. ἢ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;
 IΦ. ναί.
 πείσω σφε, καύτῃ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.
 OP. ὅμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον ὅστις εὐσεβής.
 IΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
 ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
 IΦ. κάγῳ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
 ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὄρκιον θεῶν;
 IΦ. "Αρτεμιν, ἐν ἥσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
 ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
 IΦ. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὄρκον ἀδικοίης ἐμέ; 750
 ΠΥ. ἀνοστος εἴην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με;
 IΦ. μήποτε κατ' "Αργος ζῶσ' ἵγνος θείην ποδός.
 ΠΥ. ἀκουε δὴ νυν ὃν παρήλθομεν λόγον.
 IΦ. ἀλλ' οὕτις ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη.
 ΠΥ. ἔξαίρετόν μοι δὸς τόδ'· ἦν τι ναῦς πάθη 755
 χὴ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
 τὸν ὄρκον εἴναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
 IΦ. ἀλλ' οἰσθ' δ δράσω; πολλὰ γάρ πολλῶν κυρεῖ.
 τάνόντα κάγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
 λόγω φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
 ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
 αὐτῇ φράσει σιγῶσα τάγγεγραμμένα.
 ἦν δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῇ τάδε,
 τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. 765

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὑπερ.
σήμαινε δ' ὡς χρὴ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς "Αργος ὅ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.
- IΦ. ἀγγελ' Ὁρέστη, παιδὶ τῷ Ἀγαμέμνονος.
«Η 'ν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι... »
- OP. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἥκει πάλιν;
IΦ. ἥδ' ἦν ὄρᾶς σύ· μὴ λόγοις ἐκπλησσέ με.
«Κόμισαι μ' ἐς "Αργος, ὡς σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς»
- OP. Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὅνθ' ηνρήμεθα;
- IΦ. «ἢ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
'Ορέσθ' », ίν' αὔθις ὄνομα δἰς κλύων μάθης.
ὢ θεοί.
- IΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;
- ΠΥ. οὐδέν· πέραινε δ'. ἔξεβην γὰρ ἄλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι.
- IΦ. λέγ' οὕνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ
"Αρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὅξην φάσγανον βαλεῖν,
ἐς τήνδε δ' ὧκισ' αἴταν. αἰδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὡς ῥἀδίοις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
κάλλιστα δ' ὁμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον δν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν.
- IΦ. ίδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
'Ορέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- OP. δέομαι· παρεὶς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἥδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἱρήσομαι.
ὢ φιλτάτη μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος

770

775

780

785

790

795

- δύμως σ' ἀπίστω περιβαλῶν βραχίονι
ἔς τέρψιν εἴμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
ΧΟ. ξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλῶν πέπλοις χέρα.
ΟΡ. ὡς συγκασιγνήτη τε κάκι ταύτου πατρὸς 800
'Αγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
ΙΦ. ἔγώ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ;
τὸ δ' 'Αργος αὐτοῦ μεστὸν ἥ τε Ναυπλία.
ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἔκει σός, ὡς τάλαινα, σύγγονος. 805
ΙΦ. ἀλλ' ἥ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἔγεινατο ;
ΟΡ. Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὖν ἀκρέψυκ' ἔγώ.
ΙΦ. τί φής ; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον ;
ΟΡ. ἔχω· πατρώων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
ΟΡ. λέγοιμ' ἀν ἀκοῇ πρῶτον 'Ηλέκτρας τάδε.
'Ατρέως Θυέστου τ' οἰσθα γενομένην ἔριν ;
ΙΦ. ἥκουσ' ἀχρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.
ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἰσθ' ἐν εὔπήνοις ὑφαῖς ;
ΙΦ. ὡς φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν. 815
ΟΡ. εἰκὼ τ' ἐν ίστοῖς ἡλίου μετάστασιν ;
ΙΦ. ὑφηνα καὶ τόδ' εἰδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
ΟΡ. καὶ λούτρ' ἐς Αἴδιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;
ΙΦ. οἶδ'. οὐ γάρ δ' γάμος ἐσθίλος ὃν μ' ἀφείλετο.
ΟΡ. τί γάρ ; κόμιας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν ; 820
ΙΦ. μημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τούμοῦ τάφῳ.
ΟΡ. ἀδ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια.
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
ἥν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
ἐκτήσαθ' 'Ιπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
ἐν παρθενῶσι τοῖς σοῖς κεκρυμμένην. 825

- IΦ. ὡ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γάρ εῖ,
ἔχω σ', Ὁρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
Ἀργόθεν, ὡ φίλος. 830
- OP. κάγώ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἄμα χαρᾶ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν.
- IΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ
νεαρὸν ἐν δόμοις.
ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὔτυχοῦσά μου
ψυχά, τί φῶ; θαυμάτων
πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. 840
- OP. τὸ λοιπὸν εὔτυχοῦμεν ἀλλήλων μέτα.
- IΦ. ἀτοπὸν ἀδονὰν ἔλαβον, ὡ φίλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
ἀμπτάμενος φύγῃ.
ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία· ἕτερος
Μυκῆνα φίλα, 845
- χάριν ᔹχω ζόας, χάριν ᔹχω τροφᾶς,
ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
ἐξεθρέψω φάος.
- OP. γένει μὲν εὔτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς,
ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος. 850
- IΦ. ἐγῷδ' ἀ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
δέρα φθῆκε μοι μελεόφρων πατήρ.
- OP. οἴμοι. δοκῶ γάρ οὐ παρών σ' ὄρᾶν ἐκεῖ. 855
- IΦ. ἀνυμέναιος, ὡ σύγγον', Ἀχιλλέως
ἐς κλισίαν λέκτρων
δολίαν ὅτ' ἀγόμαν·
- παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. 860
φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

ΟΡ.	ώμωξα κάγω τόλμαν Ἠν ἔτλη πατήρ.	
IΦ.	ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἀποτμον ἐλαχον.	
	ἄλλα δ' ἔξ ἄλλων κυρεῖ	865
	δαίμονος τύχα τινός.	867
ΟΡ.	εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὡς τάλαιν', ἀπώλεσας...	866
IΦ.	ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δείν' ἔτλαν	
	δείν' ἔτλαν, ὥμοι σύγγονε, παρὰ δ' ὀλίγον	870
	ἀπέφυγες ὅλεθρον ἀνόσιον ἔξ ἐμᾶν	
	δαϊχθεὶς χερῶν.	
	Ἄ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά;	
	τίς τύχα μοι συγκυρήσει;	
	τίνα σοι πόρον εύρομένα	875
	πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω	
	πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,	
	πρὶν ἐπὶ ξίφος αἴματι σῶ πελάσαι;	880
	τόδε τόδε σόν, ὡς μελέα ψυχά,	
	χρέος ἀνευρίσκειν.	
	πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῦτ...;	
	ἄλλὰ ποδῶν ρίπα	885
	θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα	
	καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μὴν	
	στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-	890
	τοισιν δρασμοῖς.	
	τάλαινα, τάλαινα.	
	τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἢ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ	895
	τί τῶν ἀδοκήτων	
	πόρον ἀπορον ἐξανύσας, δυοῖν	
	δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ	
	κακῶν ἔκλυσιν;	
XO.	ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα	900
	τάδ' εἶδον αὐτὴ κού κλύουσ' ἀπαγγελῶ.	

- ΙΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὅψιν φίλων,
 Ὁρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν.
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἔκειν' ἐλθεῖν χρεών,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου. 905
- ΟΡ. σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἕκβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἥδονὰς ἀλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἥμιν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδέν μ' ἐπίσχη γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἡλέκτρα πότμον
 εἴληγχε βιότου· φίλα γὰρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
- ΟΡ. Στρόφιος δὲ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
- ΙΦ. δὲ δέ τι γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενὴς ἐμός;
- ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
- ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἀπαις τινά.
- ΙΦ. χαῖρ', ὡς πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
- ΟΡ. καμένης γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον.
- ΙΦ. τὰ δεινὰ δέ ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;
- ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
- ΙΦ. ἡ δέ αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
- ΟΡ. ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
- ΙΦ. σιγῶ· τὸ δέ "Ἀργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
- ΟΡ. Μενέλαιος ἀρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.
- ΙΦ. οὐ που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους; 930
- ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἕκβάλλει χθονός.
- ΙΦ. ταῦτ' ἀρ' ἐπ' ἀκταῖς κάνθάδ' ἡγγέλης μανεῖς;

- OP. ὥφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἀθλιοι.
 ΙΦ. ἔγνωκα μητρός σ' οὔνεκ' ἡλάστρουν θεαί.
 OP. ὥσθ' αἴματηρά στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. 935
 ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;
 OP. Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.
 ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν; δρῆτὸν ἢ σιγώμενον;
 OP. λέγοιμ' ἂν· ἀρχαὶ δ' αἰδε μοι πολλῶν πόνων.
 ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἀ σιγῶμεν κακὰ
 ἐς χειρας ἤλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων 940
 ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
 ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,
 δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
 ἔστιν γάρ ὁσία ψῆφος, ἦν "Αρει ποτὲ
 Ζεὺς εἴσατ' ἔκ του δὴ χερῶν μιάσματος. 945
 ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
 ἐκών ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον.
 οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
 παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει,
 σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως 950
 δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα.
 ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἵσον ἀπασι βακχίου
 μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἥδονήν.
 κάγω 'ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἡξίουν,
 ἥλγουν δὲ σιγῇ καδόκουν οὐκ εἰδέναι,
 μέγα στενάζων, οὔνεκ' ἢ μητρὸς φονεύς. 955
 κλύω δ' Ἀθηναίοισι τάμα δυστυχῆ
 τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
 χοῖρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών.
 ώς δ' εἰς "Αρειον ὅχθον ἥκον, ἐς δίκην
 ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
 τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἥπερ ἦν Ἐρινύων, 960

εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἴματος μητρὸς πέρι
Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἵσας δέ μοι
ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὡλένη.

965

νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.

ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
ψῆφον παρ' αὐτὴν ιερὸν ὥρισαντ' ἔχειν.

970

ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἡλάστρουν μ' ἀεί,
ἔως ἃς ἀγνὸν ἦλθον αὖ Φοῖβου πέδον,
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
ἐπώμοισ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανών,
εἰ μή με σώσοι Φοῖβος, ὃς μ' ἀπώλεσεν.
ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
Φοῖβός μ' ἔπειμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.

975

ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὥρισεν σωτηρίαν,
σύμπραξον. ἦν γάρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας,
μανῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπω σκάφει
στείλας Μυκήναις ἐγκαταστήσω πάλιν.

980

ἀλλ' ᾧ φιληθεῖσ', ᾧ κασίγνητον κάρα,
σῶσον πατρῶον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
ώς τάμ' ὅλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν,
οὔρανιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.

985

XO. δεινή τις ὁργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε

τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.

IΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω

"Αργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν.

990

Θέλω δ' ἀπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
θυμουμένη, πατρῶον ὄρθωσαι· θέλω·
σφαγῆς τε γάρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἀν-

σώσαιμί τ' οἶκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω
δέδοικα καὶ τύραννον, ἡνίκ' ἀν κενὰς
κρηπῖδας εὔρη λατίνας ἀγάλματος.

πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;
ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι ταῦθ' δμοῦ γενήσεται,
ἀγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρόμυνου νεώς
ἀξεῖς, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·

τούτου δὲ χωρισθεῖσ' . . . ἐγὼ μὲν ὅλλυμαι,
σὺ δ' ἀν τὸ σαυτοῦ θέμενος εῦ νόστου τύχοις.
οὐ μήν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεών
σώσασαν· οὐ γάρ ἀλλ' ἀνήρ μὲν ἐκ δόμων
θανὼν ποθεινάς, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.

OP. οὐκ ἀν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·
ἄλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἀν καὶ θανὼν λαχεῖν ζεῖν.
ἄξω δέ σ', ἥνπερ καύτδος ἐνταυθοῖ περῶ,
πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανὼν μενῶ μέτα.
γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἥν τόδε
'Αρτέμιδι, πῶς ἀν Λοξίας ἐθέσπισε
κομίσαι μ' ἀγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος
.....

καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἀπαντα γάρ
συνθεὶς τάδ' εἰς ἐν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

IΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἀν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
λαβεῖν θ' ἀ βουλόμεσθα; τῇθε γάρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἶκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

OP. ἄρ' ἀν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἀν;
IΦ. δεινὸν τόδ' εἴπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

OP. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμε, κινδύνευτέον.

IΦ. οὐκ ἀν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἥνεσα.

OP. τί δ', εἴ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθρα;

- ΙΦ. ώς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γάρ ή νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
- ΙΦ. εἴσ' ἔνδον ἴεροι φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἵμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἔξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποῖόν τι ; δόξης μετάδος, ώς κάγὼ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γάρ αἱ γυναικες εύρισκεν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἔξ "Αργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ώς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ' ; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὅντα· τὸ δ' ὄσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεινο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον ;
 ΙΦ. οὖ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὁρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἡ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγώ· θιγεῖν γάρ ὄσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνη. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται πόνου ;
 ΙΦ. ταύτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἄνακτος ἡ εἰδότος δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις οὐ γάρ ἄν λάθοιμι γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρηγς πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὔρισκ' ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἴκτον γυνή. 1055
 τὰ δ' ἄλλ' ἵσως — ἀπαντά συμβαίη καλῶς.

- IΦ. ὡς φίλταται γυναικες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τάμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἡ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω. 1060
γυναικές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
σώζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς. καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ.
ὅρατε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους, 1065
ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἀν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρός σε δεξιὰς
σὲ καὶ σὲ ἵκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων ὅτῳ κυρεῖ.
τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν —
φθέγξασθε — ταῦτα; μὴ γάρ αἰνουσῶν λόγους
ὅλωλα κάγὼ καὶ κασίγνητος τάλας.
- XΟ. Θάρσει, φίλη δέσποινα; καὶ σώζου μόνον. 1075
ώς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
ἴστω μέγας Ζεὺς — ὃν ἐπισκήπτεις πέρι.
IΦ. ὅναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαιμονες.
σὸν ἔργον ἥδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους.
ώς αὐτίχ' ἥξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ζένων.
ὦ πότνι', ἥπερ μ' Αὔλιδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἕσωσας ἐκ πατροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ'. ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
ἀλλ' εὔμενῆς ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς

ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὑδαίμονα.

ΧΟ. στρ. α' ὅρνις, ἀ παρὰ πετρίνας

πόντου δειράδας, ἀλκυών,

1090

ἔλεγον οἴτον ἀείδεις,

εὔξυνετον ξυνετοῖς βοάν,

ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,

ἐγώ σοι παραβάλλομαι

θρήνους, ἀπτερος ὅρνις,

1095

ποθοῦσ' Ἐλλάνων ἀγόρους,

ποθοῦσ' Ἀρτεμιν λοχίαν,

ἀ παρὰ Κύνθιον ὅχθον οἰκεῖ,

φοίνικά θ' ἀβροκόμαν

δάφναν τ' εὐερνέα καὶ

γλαυκᾶς θαλλὸν ἵερὸν ἐλαίας,

Λατοῦς ὡδῖνα φίλαν,

λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ

κύκλιον, ἐνθα κύκνος μελω-

δδς Μούσας θεραπεύει.

1100

ἀντιστρ. α' Ὡ πολλαὶ δακρύων λιβάδεις,

αἱ παρηίδας εἰς ἐμὰς

ἔπεσον, ἀνίκα πύργων

ὸλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν

πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγγαις.

1110

Ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς

νόστον βάρβαρον ἥλθον,

ἐνθα τὰς ἐλαφοκτόνου

θεᾶς ἀμφίπολον κόραν

παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω

1115

βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,

Ζηλοῦσ' ἀταν διὰ παν-

- τὸς δυσδαιμονίου· ἐν γάρ ἀνάγκαις
οὐ κάμνεις σύντροφος ὅν.
- μεταβάλλειν δυσδαιμονία·
τὸ δὲ μετ' εὔτυχίαν κακοῦ-
σθαι θνατοῖς βαρύς αἰών.
- στρ. β' καὶ σὲ μέν, πότνι', Ἀργεία
πεντηκόντορος οἴκον ἄξει·
συρίζων θ' ὁ κηροδέτας
κάλαμος οὐρείου Πανὸς
κώπαις ἐπιθωῦξει,
ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
ἀείδων ἄξει λιπαρὰν
εὗ σ' Αθηναίων ἐπὶ γᾶν.
ἔμε δ' αὐτοῦ λιποῦσα
βήσῃ ροθίοισι πλάταις·
ἀέρι δ' ἴστια πάρ πρότονον κατὰ
πρῷραν ὑπέρ στόλον ἐκπετάσουσι πό-
δες ναὸς ὠκυπόρμπου.
- ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἵπποδρομον βαίην,
ἔνθ' εὐάλιον ἕρχεται πῦρ·
οἰκείων δ' ὑπέρ θαλάμων
πτέρυγας ἐν νώτοις ἀμοῖς
λήξαιμι θοάζουσα·
χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ
παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας
ματρὸς ἡλίκων θιάσους,
χαρίτων εἰς ἀμίλλας
χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο
εἰς ἔριν δρυνυμένα, πολυποίκιλα
- 1120
- 1125
- 1130
- 1135
- 1140
- 1145

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυν ἐσκίαζον.

1150

ΘΟΑΣ

- ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνὴ
Ἐλληνίς ; ἥδη τῶν ξένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί ; 1155
ΧΟ. ἥδ' ἐστίν, ἢ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
ΘΟ. ἔα·
τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
Ἀγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις ;
ΙΦ. ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
ΘΟ. τί δ' ἐστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις ; 1160
ΙΦ. ἀπέπτυσ· δοσίᾳ γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε,
ΘΟ. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν ; ἐξαύδα σαφῶς.
ΙΦ. οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ' ἡγρεύσασθ', ἄναξ.
ΘΟ. τί τούκδιδάξαν τοῦτο σ'; ἢ δόξαν λέγεις ;
ΙΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
ΘΟ. αὐτόματον, ἢ νιν σεισμὸς ἐστρεψε χθονός ;
ΙΦ. αὐτόματον ὅψιν δ' ὁμμάτων ξυνήρμοσεν.
ΘΟ. ἡ δ' αἰτία τίς ; ἢ τὸ τῶν ξένων μύσος ;
ΙΦ. ἥδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
ΘΟ. ἀλλ' ἢ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι ; 1170
ΙΦ. οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
ΘΟ. τίν'; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.
ΙΦ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.
ΘΟ. "Απολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.
ΙΦ. πάσης διωγμοῖς ἥλαθήσαν Ἐλλάδος. 1175
ΘΟ. ἢ τῶνδ' ἔκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἐξω φέρεις ;
ΙΦ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.
ΘΟ. μίασμα δ' ἔγνως τοῖν ξένοιν ποίω τρόπω;

- ΙΦ. ἥλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφήν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἥσθου καλῶς.
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἥδυ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὁρέστην ἐμὸν ὀδελφὸν εύτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δὴ σφε σώσαις ἥδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἔξενευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἣ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῦν ξένοιν πέρι;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὕκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. ὁσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τάμα γ' οὔτω μᾶλλον ἀν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὕκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῦ· καὶ γάρ ἄλλα δράσομεν.
 ΟΟ. ἄγ' ἐνθα χρήζεις· οὐ φιλῶ τάρρηθ' ὄραν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλίς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἡράμην βάθρων ἀπο.
 ΘΟ. δίκαιοις ηύσεβεια καὶ προμηθία.
 ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἶσθά νυν ἃ μοι γενέσθω;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε·
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθες.
 ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν ;
 ΙΦ. πιστὸν Ἑλλὰς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἵτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι. 1205
 14

- IΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε.
- IΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοσιν.
 ΘΟ. ἡλίου πρόσθεν φλογός.
- IΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
 ΘΟ. οἵδ' ὁμαρτήσουσί σοι.
- IΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας ;
- IΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἀπαντας.
 ΘΟ. μὴ συναντῶεν φόνῳ ; 1210
- IΦ. μυσαρὰ γάρ τὰ τοιάδ' ἔστιν.
 ΘΟ. στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.
- IΦ. μηδέν' εἰς ὅψιν πελάζειν.
 ΘΟ. εὗ γε κηδεύεις πόλιν.
- IΦ. καὶ φίλων γ' οὓς δεῖ μάλιστα.
 ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
- IΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ ; 1215
- IΦ. ἄγνισον πυρσῷ μέλαθρον.
 ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
- IΦ. ἥνικ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΟ. τί χρή με δρᾶν ;
- IΦ. πέπλον ὁμμάτων προθέσθαι.
 ΘΟ. μὴ παλαμαῖον λάβω ;
- IΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ γρονίζειν ...
 ΘΟ. τοῦδ' ὄρος τίς ἔστι μοι ;
- IΦ. θαυμάσῃς μηδέν.
 ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' — ἐπεὶ σχολὴ — καλῶς. 1220
- IΦ. εἰ γάρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
 ΘΟ. συνεύχομαι.
- IΦ. τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἥδη δωμάτων ὄρῶ ξένους

καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φόνον
μυστρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλα ὅσα
προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεῷ καθάρσια. 1225
ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
εἰ τις ἦ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἀγνεύει θεοῖς
ἢ γάμον στέχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τῷ προσπέσῃ μύσος τόδε.
Ὥ Διός Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἷν νίψω
φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὖς χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
εὔτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τἄλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

XO. στρ. εὗπαις ὁ Λατοῦς γόνος,
τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις 1235
ἔτικτε, χρυσοκόμαν
ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἢ τ' ἐπὶ τόξων
εὔστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα
νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας,
λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά- 1240
τηρ, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων
βακχεύουσαν Διονύ-
σω Παρνάσιον κορυφάν·
ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων,
σκιερῷ κατάχαλκος εὐφύλλω δάφνα,
γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ- 1245
ον Χθόνιον.
ἴτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων
ἔκκανες, ὡς Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ
μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1250
1255

- ἀδύτων ὅποι, Κασταλίας ῥεέθρων
γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
Ἄντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἵών
παῖδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
χρηστηρίων, νύχια
Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνείρων,
οἱ ποιέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
ὕπουν κατὰ δνοφερᾶς γᾶς εὐ-
νὰς ἔφραζον. Γαῖα δὲ τὰν
μαντεῖον ἀφείλετο τι-
μᾶν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρός.
ταχύπους δ' ἐξ "Ολυμπον ὄρμαθεὶς ἄναξ 1270
χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
γέλασε δ', ὅτι τέκος ἀφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν.
ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς, 1275
ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτωπὸν ἔξειλεν βροτῶν,
καὶ τιμᾶς πάλιν θῆκε Λοξίᾳ,
πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς. 1280

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ ναοφύλακες βώμιοι τ' ἐπιστάται,
Θόας ἄναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβως; 1285
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν;
ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυγοι νεανί·

- Αγαμεμνονείας παιδός ἐκ βουλευμάτων φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς. 1290
- ΧΟ. ἀπιστον εἴπας μῦθον· δὲν δ' ἴδεῖν θέλεις ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῖ; δεῖ γάρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἵσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκε νιν ὅπου κυρήσας τούσδε' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. ὁρᾶτ', ἀπιστον ὡς γυναικεῖον γένος· μέτεστι χύμην τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνη· τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα; 1300
οὐκ εἰ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος;
- ΑΓΓ. οὖ, πρίν γ' ἀν εἴπῃ τοῦπος ἑρμηνεὺς ὅδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
ώή, χαλᾶτε κλῆθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὕνεκ' ἐν πύλαις
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἵστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω;
- ΑΓΓ. φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἴδε, καὶ μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ώς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἥσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι;
- ΑΓΓ. αὔθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ παρόντ' ἀκουσον. ἢ νεᾶνις ἢ 'νθαδες βωμοῖς παρίστατ', 'Ιφιγένει', ἔξω χθονὸς σὺν τοῖς ξένοισιν οὔχεται, σεμνὸν θεᾶς ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
- ΘΟ. πῶς φής; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;
- ΑΓΓ. σώζουσ' Ὁρέστην· τοῦτο γάρ σύ θαυμάσῃ.
- ΘΟ. τὸν ποῖον; ἀρ' δὲ Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;

- ΑΓΓ. δν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ᾧ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὄνομάσας τύχω ;
- ΑΓΓ. μὴ 'νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἀκουέ μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλυων ἐκφρόντισον
διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ'· εῦ γάρ εἶπας· οὐ γάρ ἀγχίπλουν πόρον
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τούμὸν δόρυ. 1325
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἥλθομεν θαλασσίας,
οὗ νᾶς Ὁρέστου κρύφιος ἦν ὡρμισμένη,
ἥμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἔξενευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
- 'Αγαμέμνονος παῖς, ὃς ἀπάρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαριμὸν δν μετώχετο,
αὐτὴ δ' ὅπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῦ ξένοιν
ἔστειχε χερσί· καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μέν,
ἥρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἀναξ. 1335
- χρόνῳ δ', ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῦ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὃς φόνον νίζουσα δή.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἥμεν ἥμενοι χρόνον,
ἐσῆλθεν ἥμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
- κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
φόβῳ δ' ἀ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
στείχειν ἵν' ἥσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
- κάνταῦθ' ὁρῶμεν Ἐλλάδος νεώς σκάφος
ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἐστῶτας νεώς.
κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1345
- ΧΟ
ΑΓΓ

άγκυραν ἔξανηπτον, οἱ δὲ κλιμακας
σπεύδοντες ἥγον διὰ χερῶν πρυμνησίας,
πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιν καθίεσαν.

ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
οἴσκας ἔξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἔχωρουν· «Τίνι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόνα καὶ θυηπόλους;
τίνος τίς ὃν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθονός;» 1355
οἱ δ' εἶπον· «Ορέστης, τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
λαβὼν ἀδελφήν, ἦν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων».

ἀλλ' οὐδὲν ἡσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
καὶ πρός σ' ἔπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν. 1365
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων.
κεῖνοι τε γάρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
ἡμεῖς τε πυγμαῖ τ' ἡσσαν ἐγκροτούμενοι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἄμα
ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἡπαρ ἡκοντίζετο,
ώς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἔφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δὲ ἐν ὅμιμασιν.
ὄχθοις δὲ ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
ἀλλ' εἰργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
σταθέντες ιοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.

κάν τῷδε — δεινὸς γάρ κλύδων ὥκειλε ναῦν
πρὸς γῆν, φόβος δὲ ἦν παρθένω τέγξαι πόδα — 1380
λαβὼν Ὁρέστης ὅμον εἰς ἀριστερόν,

βάς ἐς θάλασσαν κάπι κλίμακος θορών,
ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εύσήμου νεώς,
τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο

1385

βοή τις· « Ὡ γῆς Ἐλλάδος ναῦται, νεώς
λάβεσθε κώπαις ρόθια τ' ἐκλευκαίνετε·
ἔχομεν γὰρ ὕπερ ούνεκ' ἄξενον πόρον
Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».

οἱ δὲ στεναγμὸν ἥδιν ἐκβρυχώμενοι
ἔπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἔως μὲν ἐντὸς ἦν
λιμένος, ἔχωρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἡπείγετο·
δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἀνεμος ἔξαίφνης νεώς
ῶθει παλιμπρυμν' ἴστι· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
κλύδων παλίρρους ἥγε ναῦν, σταθεῖσα δὲ
Ἀγαμέμνονος παῖς ηὔξατ· « Ὡ Λητοῦς κόρη,
σῶσόν με τὴν σὴν ἱέρεαν πρὸς Ἐλλάδα
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς·
φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
φιλεῖν δὲ κάμε τοὺς ὄμαίμονας δόκει ».

1395

ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
παιᾶνα, γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.

1405

μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
χῶ μέν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἔξανηπτεν ἀγκύλας.
κάγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἀναξ, τύχας.

1410

ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν·
εὶ μὴ γὰρ οἴδμα νήνεμον γενήσεται,

οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
πόντου δ' ἀνάκτωρ "Ιλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος,
καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
λαβεῖν, ἀδελφήν θ', ἦ φόνων τῶν Αὔλιδι
ἀμυημόνευτος θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται.

1415

ΧΟ. Ὡς τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα
θανῇ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

1420

ΘΟ. Ὡς πάντες ἀστοὶ τῆσδε βαρβάρου χθονός,
οὐκ εἴα πώλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολάς νεώς
Ἐλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ
σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσσετε,
οἵ δ' ὡκυπομπούς ἔλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
ώς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἵππεύμασι
λαβόντες αὐτοὺς ἦ κατὰ στύφλου πέτρας
ρίψωμεν, ἦ σκόλοφι πήξωμεν δέμας;

1425

ὅμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων,
γυναικες, αὖθις ἡνίκ' ἀν σχολὴν λάβω,
ποιινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

1430

ΑΘΗΝΑ

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.

1435

παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἔξορμῶν στρατοῦ·
πεπρωμένος γάρ θεσφάτοισι Λοξίου

δεῦρ' ἥλθ' Ὁρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
φεύγων ἀδελφῆς τ' "Αργος ἐσπέμψων δέμας
ἄγαλμά θ' ιερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,

1440

τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς.
πρὸς μὲν σὲ ὅδ' ἡμῖν μῆθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
δοκεῖς Ὁρέστην ποντίω λαβὼν σάλω,
ἥδη Ποσειδῶν χάριν ἐμήν ἀκύμονα
πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτη.

14413

μαθών δ', Ὁρέστα, τὰς ἐμάς ἐπιστολὰς —
κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὼν θεᾶς —
χώρει λαβῶν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.

δταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλις,
χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτους

1450

ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,

ἱερός, Ἀλάς νιν ούμδος ὄνομαζει λεώς·
ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἰδρυσαι βρέτας,

¹ Επώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,

ους εξεμοχυεις περιπολων και Ελλαδα
οίστροις Ἐρινύων. "Αρτεμιν δέ νιν βροτ

1455

τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν
γύμνους τε θὲς τόγδ': ὅταν ἔρωτάζῃ λεών.

τῆς σῆς σφαγῆς ἀποιν' ἐπισχέτω ξίφος

δέρη πρός ἄνδρος αἰμα τὸ εξανιετω,
ὅσιας ἔκατι θεά θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.

σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
Βορυσσίας δεῖ πῦθε κληδωνῶν θεῖ.

οῦ καὶ τεθάψη καταθανοῦσα, καὶ πέπλων

ἄγαλμά σοι θήσουσιν εύπήγους ὑφάσ,
ἃς ἀν γυναικες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖ

λίπωσ' ἐν οἴκοις τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
Ἐγένετο Δημόσιον τοῦ Κρήτην.

Ελληνισας γυναικας εξεφιεμα
γνωμης δικαιας ούνεκ',

..... ἐκσώσασα δὲ
καὶ ποιύς σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις μέρων τὸν

1465

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

- κρίνασ', 'Ορέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
νικᾶν ἵσήρεις ὅστις ἀν ψήφους λάβῃ.
ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
'Αγαμέμνονος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
- ΘΟ. ἄνασσ' 'Αθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις
ὅστις κλύων ἀπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
ἐγὼ δ' 'Ορέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι
γαῖαν, καθιδρύσαιντό τ' εὔτυχῶς βρέτας.
πέμψω δὲ καὶ τάσδ' 'Ελλάδ' εἰς εὐδαιμονα
γυναικας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
παύσω δὲ λόγγην ἦν ἐπαίρομαι ξένοις
νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά.
- 1475
1480
1485
- ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεών σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
ἴτ', ὃ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν 'Αγαμέμνονος
παῖδ' εἰς 'Αθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
σώζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
- ΧΟ. ίτ' ἐπ' εὔτυχίᾳ τῆς σωζομένης
μοίρας εὐδαιμονες ὄντες.
ἀλλ', ὃ σεμνὴ παρά τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θυητοῖς Παλλὰς 'Αθάνα,
δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
μάλα γὰρ τερπνὴν κάνελπιστον
φήμην ἀκοιᾶσι δέδεγμαι.
- 1490
1495
- Ὦ μέν α σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

πολιτικής προστασίας της Ελλάς στην Ευρώπη και στον κόσμο, σε ανταγωνιστικές συνθήκες, με βάση την επίδειξη της δύναμης και της πολιτικής στρατηγικής της χώρας. Η πολιτική προστασίας της Ελλάς στην Ευρώπη και στον κόσμο, σε ανταγωνιστικές συνθήκες, με βάση την επίδειξη της δύναμης και της πολιτικής στρατηγικής της χώρας. Η πολιτική προστασίας της Ελλάς στην Ευρώπη και στον κόσμο, σε ανταγωνιστικές συνθήκες, με βάση την επίδειξη της δύναμης και της πολιτικής στρατηγικής της χώρας. Η πολιτική προστασίας της Ελλάς στην Ευρώπη και στον κόσμο, σε ανταγωνιστικές συνθήκες, με βάση την επίδειξη της δύναμης και της πολιτικής στρατηγικής της χώρας. Η πολιτική προστασίας της Ελλάς στην Ευρώπη και στον κόσμο, σε ανταγωνιστικές συνθήκες, με βάση την επίδειξη της δύναμης και της πολιτικής στρατηγικής της χώρας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ*

Δ δωρ., ἀττ. ἥ.

ἀβροκόμας δωρ., ἀττ. ἀβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτὰ φύλλα.

ἀβρόπλουτος ἀβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο εἰς ἔριν ὀρυμένα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἡγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἄμιλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα) καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἀττ. ἤγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκολεσες.

ἄγαθοι 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἄγαμεμνόνειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμνονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος· Ἀγαμεμνόνον θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἀγαμεμνονία παῖς 1290 Ἀγαμεμνονίς. Πρβλ. Ταντάλειος, Τυνδαρεία.

ἄγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βρόχος, θηλειά· 1408 βλ. ἔξανάπτω.

ἀγμὸς (ἄγνυμι θραύσω) ῥῆγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἴμαι ἀγρός· ἀγνεύω χεῖρας θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαρὰς τὰς χεῖρας διὰ τοὺς θεούς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεούς.

* Αἱ ἔρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἶναι διατεταγμέναι κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, ὑπὸ μορφὴν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. 'Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἄγνωστοι εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προορίζεται τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ὃς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταὶ, τῶν δοποίων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. 'Ἐπισῆς περιλαμβάνονται τὰ κύρια δύναματά ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλαι, ὁσάκις δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπή εἰς τὸν οἰκεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἔρμηνειαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἔρμηνεια τοῦ χωρίου εἰς τὸ διπότον περιλαμβάνεται ἡ ἔρμηνευομένη λέξις, ἢν εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυσσόρητον. "Αν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταὶ, δὲλλὰ τὸ χωρίον δυσερμήνευτον, πρέπει νὰ ζητῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστική.

ἀγνίζω ἔξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνῳ 705 ῥαντίζομαι δι' ἡγιασμένου ὕδατος, διὰ νὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγρορος ὁ, πανήγυρις, ἑορτή.

ἄγρεύομαι (ἄγρα θήραμα) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχίπλουν πόρον φεύγουσιν 1325 φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸν ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἀδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ἱεροῦ· ἀδύτων ὥπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ.

ἀελπτος ἀνέλπιστος.

ἀζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἀζηλά γε κούκ εὐδαίμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Αθηναία 'Αθηνᾶ· τῆσδ' **Αθηναίας** 1436 ἐμοῦ τῆς **Αθηνᾶς**.

ἀθικτος (πέπλος) 799 οὖν οὐθέμις θιγεῖν.

ἀθρέω - ω βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἰσα γῆ, χώρα· 435 βλ. πολυόρνιθος.

αἰάζω φωνάζω αἰαῖ αἰαῖ· οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδὰν 277 ἐνῷ ἐκβάλλουν φρικτάς κραυγάς.

αἰσαῖ ἀχ (ἐπιφώνημα).

αἰδῶς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων 713· ὁ **Απόλλων** ἡσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλεύσει τὸν Ὁρέστην νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἡσθάνθησαν εὐσπλαγχνίαν (καὶ θθελον νὰ δείξουν ἐπιείκειαν)· αἰδεσις (καὶ τὸ δ. αἰδοῦμαι) δρος τοῦ ἀττικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἡ συγγνώμη ἡ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἰμακτδς (αἰμάσσω) αἰματηρός, φονικός. 645 βλ. δανίς.

αἰμάσσω ματώνω· αἰμόρραγτον δυσφόρμιγγα ξείνων αἰμάσσοντος· ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἰμορραντισμένην, θλιβερὰν θυσίαν τῶν ξένων· τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αἰμάσσων αἴμα, φόνον (ὡστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αἰματηρὰν προξένοντα συμφοράν)· τὸ βωμούς 226 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα οὕτω μὲ τὸ αἷμα τοὺς βωμούς), φαίνεται δημως μᾶλλον ὅτι προσετέθη ὑπὸ ἀντιγραφέως τινός. **Ἡ Ἰφιγ.** βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω - ᾗ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαι-
νῶ· ἐν 1023 τὸ γῆνεσα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτυσα 1161.

αἱρέομαι - οῦμαι (ἥδονὴν) 794 ἀπολαύω.

αἱρω σηκώνω· αἱρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ζεκινῶ,
διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ
ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα,
νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπρακτοῖ.

αἰσχύνη: δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰών βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὕτις (λόγος) ἔστι⁷
ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχῃ 754· ὁ νοῦς: τὸ δρόθνον, καὶ ἂν λεχθῇ ἀργά,
δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἀκοή: ἀκοῇ Ἡλέκτρας 811 ποὺ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν Ἡλ.

ἀκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραίνω, ἔκτελῶ) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ'
'ἄκραντ' ἡκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποὺ ἡκούσατε,
ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ).

ἀκροθίνια (ἄκρος θὶς = σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τι-
νος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἀκροθίνια τῶν κατ-
θανόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων,
μὲ τὰς δόποιας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ· τὰ
'Ελλήνων ἀκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ 'Ελλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἀττ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς
1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν δψεων, τὸ κύρος τῆς ὀνειρομαντείας.

Ἄλαι (αἱ 'Αραφηρίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς
'Αττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο 'Αρα-
φήν (ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μαρίαις ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἀλιος θαλάσσιος· ἀλιος αἰγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονα-
σμός).

ἄλις ἀρκετά.

ἄλισκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἄλισκεται; 1038
κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς;

ἀλκυών εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦ-
θον ἡ 'Αλκυών (ἡ 'Αλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχῖνος

Κήρυκος, ἐνῷ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου τῆς ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβούλευθῇ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἰδὲν αἰφνίς ἐπὶ τῆς ὀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον· οἱ θεοὶ ἐλέήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἀλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν της εἰς τὰ διμώνυμα πτηνὰ (ἀλκυόνα καὶ κήρυκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγχέω· παρῆν δ' ὁρᾶν οὐ ταῦτα μορφῆς σχῆματ', ἀλλ' ἡλλάσσετο φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὄντα, καὶ φασ' Ἐρινῦς ίέναι μυκήματα 291 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωμεν τοιαύτας μορφὰς (οἵας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ξένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μυκηθμοὺς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγάς, τὰς ὁποίας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματαίως.

ἄλμη θαλάσσιον ςδωρ, « ἄρμη ».

ἄλυρος ὁ ἀνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἀμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάομαι - ὠμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω - ω λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθείς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν: φόνων τῶν Αὖλίδι ἀμνημόνευτος, θεάν προδοῦσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐζήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἀμδς ἔμδς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, « ἔσανάσασμα ».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἀσφ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι: δοκῶν Ἐρινῦς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζων ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῦς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· ἀμφίβληστρα τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντεύόμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἀμφιτρίτα δωρ., ἀττ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω: ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῆμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερος· 818
βλ. λοντρό.

ἀναιρέομαι - οῦμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἄνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς 41, 636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσων, ἄναξ.

ἀναμετρέομαι - οῦμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυν ἐς θούμαρφυλον 346 πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὅμοεθνεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὐ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει ὅχι ἐκ τοῦ οὐ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἀς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος' οὐχ δσίας "Ελλησι διδούς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ δσίας οὐ διδούς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς "Ελλησι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισμα.

ἀνεψιδος ἔξαδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (φέω) ὁ ἔξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρρυτον γάνος 634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὑφημ. ἀντὶ μανίας σύντ. : χρήσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἀνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατάπαυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἥνικα, δτε.

ἀνιστορέω - ω ἐρωτῶ· 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με σύλλαβοῦσα πάντα ἄπαξ.

ἀνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἀνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος· ὁδὸς ἀνοδος 889 δρόμος ποὺ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατήν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἀνοιτος ὁ ἀνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ. ἀντιάζειν τοις αὐτοῖς αναδροῦνταί εἰσιν
ἀντίπαλος 446 ἵσπαλος, ἵσος, ἀνάλογος· βλ. ποινή.
ἀντιτιμωρέομαι - οῦμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποὺ μοῦ ἔκαμαν,
 ἐκδικοῦμαι· ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἔξεδικού-
 μην· ἵστορ. χρόνος δριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει: σκοπός μὴ δυνά-
 μενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίφαλμος εἶναι ἡ ὠδὴ, τὴν ὅποιαν φάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.ἔ.
 ἀπαντῶν εἰς τὴν ὠδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἄσματα ἀντιστοιχοῦν
 κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὅχι μετρικῶς.

ἀνώμαντος ἀνευ ὑμεναίουν, χωρὶς τραγούδι τοῦ γάμου.
ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ
 δνομά των.

ἀξιώ - ᾗ κρίνω ἀξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν.
ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἥδονάς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν
 εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύνοντας ἀπαγγελῶ
 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ως πράγματα ποὺ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων.
ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.
ἀπάτωρ ὁ ἀνευ πατρός· ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποὺ δὲν εἶναι
 πατέρας· πρβλ. ἄνοδος.

ἀπείργω ἀπομακρύνω, ἀκδιώκω.
ἀπεμπολάω - ᾗ (ἐμπολή) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἀδρ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κα-
 τοικήσω μακράν.

ἀπενάσσατο μέσ. ἀδρ. τοῦ ἀποναίω μὲ ἐνεργητ. σημασίαν (1260).
 βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546
 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἀπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476
 ἀπειθής (τὸ κλύνων ἐνδοτ.): 796 ποὺ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εὔτυχίαν του·
 τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς
 ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἀπιστον ὡς γένος 1298
 τὶ ἀπιστον ποὺ εἶναι τὸ γένος.

ἀπληστος 415 βλ. πῆμα.
ἀπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχά-
 νων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρός σὲ ἀποβλέπει 928 εἰναι ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν σου.

ἀποινα τά, ἀποζημίωσις, ἔξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἀποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πρᾶξις τοῦ ἵερέως 1459—1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν. Ήταν καὶ δικαίωμα τούτης της θυσίας

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀπομείω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω δύπισω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ : ἐπεὶ (Φοῖβος) ἤών (ἐλθόν) ἀπενάσσατο (ἔξετόπισε) Θέμιν, παΐδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων Πυθῶνος.

ἀπονοστέω - ω ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω : πρὸς ἀποτροπήν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυον ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσα (τὸν ἄδρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. γῆνεσα 1023).

ἀπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἀπορος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὡς ἀπόρρητον φλόγα θύνοντα καὶ καθαρμὸν διν μετώχετο 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικὰ τὴν καθαρτήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρμόν, διὰ τὸν ὅποιον ἐπήγαινεν ἐκεῖ.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπό τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἀλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἀποτμος δυστυχής· πότμος 864 μοῖρα ποὺ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἀφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτίγαντο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (μὲ τὸ νὰ σιωποῦν ἐκεῖνοι) μὲ ἡνάγγκασαν καὶ ἐμὲ νὰ μένω σιωπηλός. ὁ 102 καῦμα διὸ ιτά τούτῳ

ἀποψήω - ω σπογγίζω· πάμε νήρα όσ ψάλτης πάτησε πάνεπιτρό

ἀπτομαι ἐγγίζω· ἀπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν μὲ φόνου (ὅμιλῶ μὲ φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.).

ἀρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζαρτζάνου,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραιος κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαιμῶν τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει: θὰ γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

"**Αργος** (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

"**Αρειος:** "Αρειοι Πάγοι 1470" Αρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἔξεπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἥδε τελεῖ 463 ἂν αὐτοὶ αἱ προσφοραί, τὰς ὅποιας σοῦ κάνει αὐτὴ ἡ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἰναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω: ἥρεσε σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρέται σου συγκατένευσαν, συνεμφράγμησαν.

ἄρκυς - ιαος ἥ, δίκτυον, παγίς.

ἀρνός τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἀμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσῆς ἀρνός (196, 813) βλ. ἐν λ. δινεύω.

ἄρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἀρχω κάνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060 ἥδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

Ἄσιήτης Ἀσιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἦχος (ἀχά, ἥχη) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἢτο βάρθαρος, ξενικός, ἔξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἥσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

Ἀσιῆτις γαῖα 396 Ἀσία.

ἀσθενής: τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κάτι τὸ δευτερεῦον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητή.

ἀσπούδαστος ὁ δὲν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύσῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαιμῶν 201 ὁ δαιμῶν (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδάξ, ἀς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 191 κ.έ. βλ. δινεύω.

ἀστακτος κρουνηδὸν ῥέων τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύονταν Διονύσῳ Παρνάσιον κορυφὰν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυ-

φὴν τοῦ Παρνασοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἥτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἀττ. ἄτη, ὁ ἵδε.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἔνευ.

ἄτερος ὁ ἔτερος.

ἄτη συμφορά· οἴαί μοι συμβαίνοντος ἄται 148 διότι τόσον μεγάλαι συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουν· ἄτα διὰ πατὸς δυσδαιμων 1117 συμφορὰ ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχής· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. δυσδαιμονία.

Ἄθης Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἄτρειδᾶν δωρ.: ἀττ. - δῶν.

Ἄτρευς οὐδὲς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω - ω φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αῦθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον· ἐς αῦθις 377 δι' ἀργότερον, δι' ἔλλην φοράν.

αὐλέομαι - οῦμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἤχους τῶν αὐλῶν.

Αὔλις πολίχνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὔριπον, νῦν Βαθύ· τὴν ἐνθάδ' Αὔλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεὶ 358· τὸ Αὔλιν μετωνυμικῶς ἀντὶ σφαγῆν, φόνον: θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγὴν ἀντὶ (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὔλίδι.

αὔξω αὔξάνω· φιλόπλουτον ἄμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν 411 προσπαθοῦντες ἐν ἀμιλλῇ νὰ αὔξήσουν τὰ πλούτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόματος ὁ πράττων τι οἰκειοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἔχυτοῦ γινόμενος.

ἀφαιρέομαι - οῦμαι ἀφαιρῶ· οὐ γάρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὡν μ' ἀφείλετο 819 διότι ὁ γάμος δὲν ἥτο εὐτυχής, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361.

ἀφανής: τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κονδὲν οἰδ' οὐδεὶς κακὸν 479 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις καὶ κανένεν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἀφαρ εὐθύς.

ἀφειδέω - ω δὲν φείδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.

ἀφίστημι ἀπομακρύνω· οὐδ' ἀποστήσει λόγου πυθέσθαι 912 καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (δρμος) κάνω τὸ πλοιον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορ-

μίση 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἀόρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὄριστ. μέλλοντος.

ἄχα δωρ., ἀττ. ἡχή, ἥχος.

ἄχαρις ὁ ἄνευ χάριτος· χάρις ἄχαρις 566 χάρις ποὺ δὲν εἶναι χάρις: κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἔχαθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἐλένης), ἡ ὅποια δὲν ήξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962 : εἰς τὸν "Αρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὑβρεως, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἵστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἵστατο ὁ κατήγορος (ὃς μὴ παρέχων αἴδεσιν) ". βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἑօρταζω ἑօρτὴν τοῦ Βάχχου· 1243 βλ. ἄστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἵσον μέτρημα βακχίον 953 ἐγχέω ἵσον ποσὸν οἶνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρόν ὀφθαλμός.

βορά (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβός βουκόλος· καὶ μὴν ὅδε βουφορβός ἥκει 236 ἀλλὰ νά, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραώνα)· κλίμακες Βραυρώναι 1462 τὰ (κλίμακοι ειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρώνος· σεμνὰς καλεῖ αὐτὰς ὁ Εὔριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναὸς τῆς (Βραυρώνιας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὅμοιωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θυσία βροτοκτόνους 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· βώμοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν). πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνὸς 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλάνθρωπος.

γαμέω - ᾗ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόρρυτον γάνος μελίσ-

σης 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἔξαγόμενον, τὸ μέλι.
γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω· 1239 βλ. εὕπαις.
γάρ 520 πράγματι τί γάρ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ
 τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γὲ (συνήθως) τούλαχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ
 διὰ τοῦ ναί: ἀνεψιός τοι γε 919 ναί, ἔξαδελφος· λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρ-
 θένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφῆσει μίαν οὔρην, τὴν Ἡλέκτραν· ὁμοίως:
 75, 510, 866, 1177 κ.ἄλλ.

γεγώς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (=γεγονώς): γεγῶσα τυγ-
 χάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγώς 509 εἶσαι, κατάγεσαι.

γενειάδες αἱ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366
 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω οἰσθα ἢ μοι γενέσθω; 1203 = οἰσθα ἢ μοι γενέσθαι δεῖ
 (ἢ ἢ μοι γενέσθαι βούλομαι); πρβλ. ὁμοίαν σύνταξιν ἐν Ἐκάβῃ 225:
 οἰσθ' δ ὀρᾶσον; = οἰσθ' δ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενεά.

γένυς-υος ἡ, σιαγών, παρειά· πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους
 περιβαλλόμενα γέννην ἐσκίαζον 1149 ἐσκίαζον τὰς παρειάς μου, κα-
 λύπτουσα αὐτὰς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκά-
 μους μου.

γλαυκὸς γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα: καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ 1064 εἶναι ὥραιον νὰ
 εἶναι κανεὶς ἔχεμυθος.

γνώμη (δικαία) 1469 εὐσεβῇ αἰσθήματα· 419 βλ. ὅλβος.

γοῦν τούλαχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα, δτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου
 ἦσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1234
 κ.ἔ. βλ. εὕπαις.

δαΐζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαῖς δαΐτος ἡ, φαῖητόν, «τραπέζι», συμπήσιόν

δάμαρ - αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναΐδαι Δαναοί.

δαρδ μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τούλεθρου 485 φόβος τῆς καταστροφῆς·
 βλ. οἰκτίζομαι.

δεινῶς 552 ἀθλίως.

δειράς ή, ράχις δροσειρᾶς, ὄρος, βράχος, σκόπελος· δειράς εἰναλία 1240 βράχος παραθαλάσσιος· δειράς Καρυστία 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εύβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαι ἔγραφοντο δι' ὅξεος μεταλλίνου ὁργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἴτινες ἐκοιλαίνοντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἔξεχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίτετο μὲν λεπτὸν στρῶμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἡ μία ἐπὶ τῆς ἀλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτον πτυχαῖς 760), ἐδένοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα· ἀδελφῆς δέμας 1440 τὴν ἀδελφήν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. δέρη, λαιμός.

δεσμὸς πληθ. δεσμά· προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω· ἵτ' ἐπὶ δεσμὰ 1205 πηγαίνετε νὰ (τοὺς) δέσετε.

δεσπόσυνοι 439 εἰναι· εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, δεσποίνης τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἡ Ἰφ. εἶχεν εὐχηθῆ (354 κ.έ.) νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της ἡ Ἐλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὑρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς): διὰ λαμπτὸν αἰθέρα 29 δὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὅδονς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή: διαδοχαῖς Ἐρινύων 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διαικλύζω βρέχω, πλύνω.

διαιμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαιμείψας 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχὴ ἡ, δίπλα· δέλτον πολύθυροι διαπτυχαὶ 727 ἐπιστολὴ ἐκ πολῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· γραμμάτων διαπτυχαὶ 793 διπλωμένη ἐπιστολὴ· βλ. δέλτος.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἔνα ἔνα, κάνω διαλογὴν (ψήφων).
Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἡ Ἀθηνᾶ, ἥτις προήδρευε, διηρίθμησε ψήφους Ἰσας 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀριθμησιν Ἰσοψήφιαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἴδικήν της ψῆφον καὶ οὕτως ὁ Ὁρέστης ἤθω ὅθη.

‘Ο μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἔρμηνευτικὸς τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ἐν ἴσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσετο : ὑπετίθετο ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθῆνας πρβλ. 1470.

διαρρώξ - ώγος (ἔργνυμ) διεσχισμένος.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιοις 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστική ἀπόφασις δίκην παρέχω 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυννα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἦτο θεὰ Κρητικη, ἣν ὁ Εὐριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν "Αρτεμιν παρετύμολογῶν τὸ δόνομά της ἐκ τῆς λ. δίκτυον.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω· μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει, δινενούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὅμηρ' ἀνγᾶς ἄλιος 192 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχιάν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔρριψεν ἄλλον τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἔγινε διὰ σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ὁ ποιητὴς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων χρυσέας ἀριθμὸς δόδύνα 196 : Εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, δταν νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ Εὔρυθμέως Ἀερόπην ἔγινε βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἔξουσίας. 'Ο ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνη κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἔξερράγη ἀγρία ἔρις, ἥτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως ὁ Θυέστης ἔξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἔκυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποιον ἀναθρέψας ὡς ἔδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. 'Ο Ἀτρέυς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶναι υἱός του, δταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὡμοσεν ἐκδίκησιν· προσποιηθεὶς δτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἔξορίας καὶ σφάξας καὶ διαιμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερεν εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβὼν τὴν ἔξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ

θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, δστις ηύνοει τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλικὴ περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα· ἦν ἀμφὶ δίναις, ἀς θάμ' Εὖριπος πυκναῖς αὔραις ἐλίσσων κνανέαν ἄλα στρέψει, ἔσφαξεν Ἐλένης οὖνεχ, ώς δοκεῖ, πατήρ δι συντ. : ἦν πατήρ ἔσφαξεν, ώς δοκεῖ (διώς πιστεύεται), Ἐλένης οὖνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφομένων ρευμάτων), ἀς Εὖριπος ἐλίσσων θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συχῶν ἀνέμων) στρέψει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κνανέαν ἄλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν πολιρροιῶν.

διόλλυσαι καταστρέψει, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὁρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διὸς (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

δῖος ὁ τοῦ Διός· δία κούρα 404 ἡ Ἀρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι γίοι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλομένων.

δίπαλτος ὁ δί· ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· δίπαλτα πολεμίων ξίφη 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. Δίοκη, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

διστού 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις· πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

διμαθεῖς δωρ., ἀττ. διμηθεῖς (μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθεῖς, ἀποθανών· 199 βλ. ποινά.

διμωή δούλη.

δινοφερός ζοφερός, σκοτεινός· οἱ (δνειροι) πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειθ' δσα τ' ἔμι λλε τινχεῖν ὕπνον κατὰ δινοφερὰς γᾶς εὐνάς ἔφραζον 1264 τὰ δόποῖα (δνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον των ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ὢ 8, 678 καὶ ἀλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἀλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὅρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· δοκεῖ (ἀπρόσ.) φαίνεται καλόν· δωιῶ ἐν ὕπνῳ 44 δνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν

46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλὸν· κάδοκονν οὐκ εἰδέναι 956 « καὶ ἔκανα πώς δὲν καταλάβαινα »· ἵνα ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ νὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη δοκήμασι 176 (ως ἐν 8 ὡς δοκεῖ) δύπας πιστεύεται.

δόμος: δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἴμι εἴσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἡ Ἰφιγένεια ὡς ίερεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοεροὺς δόνακας, πρασίνους καλάμους· ἡ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κνανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου· 1164. εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορὶ (δοτ. τοῦ δόρου) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Ἀιδον δράκαινα 286. Ἐρινύς.

δράκων δφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, δστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἡ Γαῖαν ἡ Χθόνα) καὶ ἐπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμὸς (διδράσκω) φυγή· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος: θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον όδωρ.

δυσγενῆς ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἡ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι 1121) εἶναι ἡ (πραγματικὴ) συμφορά· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῖ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὁν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαιμών κακοδαιμών, δυστυχής· δυσδαιμών δαίμων 203 μαύρη μοῖρα· ἡ μοῖρα τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς ταῖς ματρός ζώνας καὶ τυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ως ἔγκειμαι δυσθρηνήτοις θρήνους 114 διότι εἴμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ή τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπικείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής: τὸ δυσμενὲς μὴ 'μοὶ λάβῃς 637 μὴ θυμώσῃς ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλης μαζί μου (δι' ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθης, διότι δὲν πταίω ἔγω, ἀλλ' ὁ νόμος). 'Ο 'Ορέστης δηλ., λέγει ή 'Ιφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ,τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.ἔ.

δύσνους δυσμενής· δύσνουν με λήψεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εὔρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχῆς εἰς τὸν γάμον του· νύμφαν δύσνυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπραξία δυστυχία· ή λιαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λιαν μεταβολάς, ὅταν τύχη 721 ή ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίστε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρη ή περίστασις· 514 βλ. πάρεργον.

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχής: οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ 352 οἱ ἀνθρώποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἔδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἵσως ὅμως τὸ χωρίον νὰ εἴναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους : οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορά, δὲν αἰσθάνονται κ.τ.λ.)· τὰ δυστυχῆ 958 ή δυστυχία.

Δυστυχίης εἴναι τὸ ὄνομα, τὸ ὅποῖον λέγει (500) ὁ 'Ορέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐτάίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μὲ τὴν φρεμιγγα, ἀλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθήνητος, θλιβερός· 225 κ.ἔ. βλ. αίμασσω.

δύνσχορτος ξηρός, ἀγρονος.

δώματα 1153 ναός.

ἴα ἐπιφών. Θαυμασμοῦ ἡ δυσαρεσκείας ἡ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἀττ. ἔβη.

ἔγεινατο ἐγέννησε· ἀόρ. τοῦ γείνομαι.

ἔγκειται κεῖμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἔγκληρος ὁ ἔχων κλῆρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. "Ἐγκληροι καὶ συνήθως ἐπίκληροι ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι ὄλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων·

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ρήται προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἔγκροτέω -ῶ κτυπῶ· πνυμαὶ ἡσαν ἔγκροτούμεναι 1368 ἔπεφταν γροθιές.

ἔγκυκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλπω.

ἔγκυκλόω -ῶ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἰ : εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

εἴα, ἐπίρρημα παρακελευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἴεν ἀς εἶναι, καλά· δηλοῦ ὅτι δὲ λέγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστι.

εἰκὼ αἰτιατ. τοῦ εἰκών. 'Ο Εύριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ἰφιγένειαν λυπουμένην, διότι δὲν εύρισκεται εἰς τὴν πατρίδα της, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνῃ καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὑφασμά της τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὄποιαι ὑφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Πάναθήναια εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικόδις τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ὁρθοῖς.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, ὃ ἵδε.

εἰπών ἐν 964 ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπών ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἱργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἴσατο 946 ἰδρυσεν· ἀδρ. τοῦ Ἱζω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἰσοράω -ῶ: φόβῳ εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ. : φόβῳ εἰσορᾶν ἢ μὴ χρῆν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτόν μου, λαμβάνω· ὡς εὐκακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσεποράξατο 559 πόσον καλὰ ἔκαμε ποὺ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένῃ.

ἔκατι ἔνεκα.

ἔκβατινω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον «βγαίνω» εἰς ἐκφράσεις ὡς «βγῆκε τὸ ὄνειρο», «βγῆκε ἡ προφητεία»· ἔκβατινει ποινὰ ἡ ἔκδικησις προχρηματοποιεῖται,

έκτελεῖται, ή φωνή τοῦ αἴματος εύρισκει ἵκανοποίησιν (βλ. ποινά)· ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἄλλοσε πῆγε ὁ νοῦς μου· μὴ κιβάντας τύχης, καιρὸν λα-
βόντας, ἥδονάς ἄλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εύρον μίαν εὔκαιρίαν, νὰ μὴ
ἐπιδιώκουν ἄλλας μικράς ἥδονάς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ
τοὺς ἄνοιξεν ἡ τύχη.

έκβολή: ἐκβολαὶ πεώς 1424 τὸ ἔκβληθέν, τὸ ἐξοκεῖλαν πλοῖον.

έκβολος δ, 1042 μέρος Ἑηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

έκβρυχάσιμαι - ὡμαι βγάζω βρυχηθμόν· στεναγμὸν ἥδον ἐκβρυχώ-
μενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

έκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἔφεύγω, ἔγλιστρω.

έκει: τοῖς ἔκει 771 δπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

έκκλεπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυψίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέ-
τροισι χειρῶν φάσγανα 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν, οἱ χεῖρες
τοῦ Ὀρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν
ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφῆκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

έκκομιζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω. πάροις μονάδας παραγόμενη
κομνήνεια (δρον) 750 παραβαίνω.

έκλυσις ἀπολύτρωσις.

έκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

έκμοχθέω - ὡ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίστα-
μαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

έκνευώ ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλήν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ
τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης
(χωρὶς νὰ παρασυρθῆ ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330
κάνω νεῦμα: ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ
σταθῶμεν μακράν.

έκνιπτω ἀποπλύνω.

έκπετάννυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135
σύντ.: πόδες νεὸς ὀκυπότην ἐκπετάσοντιν ἴστια ἀέρι πάρο πρότονον
κατὰ πρῷσαν ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος
πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ στία θὰ τὰ ἀφήσουν
νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν ἀέρα κοντὰ εἰς τοὺς πρὸσώνους (βλ. λ.) πρὸς
τὸ μέρος τῆς πρώρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν πρέση τὴν αὐτῆς (βλ. στό-
λος).

έκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

έκπιμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύμεται ὃ λόκολήρου· ἐκπίμ-

πλημι κίνδυνον 90 ίνφισταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγου 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἔνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω 1226 μένω μακράν.

ἐκσώζω σώζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025 διὰ νὰ ἡμιπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους ;

ἐκτρέψομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι τόνδε συνομαίμονα φάσις δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω· ἐκφρόντισον διωγμὸν δστις τοὺς ξένους θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδίωξιν θὰ κατορθωθῇ ἡ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ δστις θηράσεται ἀνάφορ. συμπερασμ.

ἐκών : οὐχί· ἐκών ἐκών 512· δ Ὁρέστης δὲν ἐξωρίσθη ἐκ τῆς πατρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκών, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκών, διότι τὸν ἡνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς φυγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ἴδιαζοντα τρόπον καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινα.

ἔλακον ἀρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἔλαστρέω - ὦ ἐλαύνω, καταδιώκω.

ἔλεγος δ, θρηνολογία, θρηνητικὸν ἔσμα· ἄλνδοι ἔλεγοι τᾶς οὐκ ευμόνσου μολπᾶς 146 θρῆνοι τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς δποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' δ αὐλός)· τὸ βοὰν ἐξοβελίζεται· ἔλεγος οίτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

ἔλέγχω ἔρωτῶ.

ἔλισσω (καὶ εἱλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαίτᾳ δρόσον αἵματηρὰν ἔλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποινάς χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης της δεχθῇ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὅδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέρνιβες) εἶναι αἵματηρά, διότι προσφίζει εἰς τὴν σφαγήν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χείρ τῆς ιερείας λαιμοτόμος, ἀν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 καὶ 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη, ἡτις εἴλισσε τὸ ὄδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδῆς· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θέογνιν (5) ἡ Λητὼ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδεῖ λίμνῃ ἐφαφαμένη φοίνικος χερσίν· παρὰ πόδιν εἴλισσον σα φίλας ματρός ἡλίκων θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς διμίλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρός μου· χέρᾳ παιδὸν ἐλίξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πινθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς 1271. μὲ τὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἵκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ιερὸν τῶν Δελφῶν τὴν δργήν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ δίνη διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἐλλάς· ἀρχικῶς ἡτο ἐπίθετον ("Ἐλλὰς γῆ"), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ δόποιον συνάδειν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς καὶ τὸ 'Ιλιάς, κυρ. ποίησις)· ἐν τούτοις διετηρήθη καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : "Ἐλλάδος στρατηγίας 17 ἐλληνικῆς ἐκστρατείας· "Ἐλλάδος γᾶς 448· "Ἐλλάδος νεώς σκάφος 1345 σκάφος ἐλληνικῆς νεώς, ἐλληνικὴν ναῦν. Ἐπίσης καὶ τὸ "Ἐλλην χρησιμοποιεῖται ἐπιθετικῶς, ἐνίστε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : "Ἐλλην φόνος 72 ἐλληνικὸν αἷμα· "Ἐλληνος γῆς 341 ἐλληνικῆς (ἐλληνίδος) γῆς· πατρίδος "Ἐλληνος 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἔμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἔμπεδόω - ω (δρον) ἐκπληρῶ.

ἔμπολὰ δωρ., ἀττ. ἔμπολή, ἔμποριον, ἀγοραπωλησία· ζαχρύσου δι' ἔμπολας νόστον βάρβαρον ἥλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἥλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἔμπυρα τά, αἱ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἔμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἔνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὄδωρ.

ἔνδος δός εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα της 167).

ἔνθένδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτοῦ.

ἔνι 572, ἔνεστι, ὑπάρχει.

ἔνοπῃ φωνῇ· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῖσαι νυχίους ἐνοπὰς 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάξας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν δνειρομαντείαν)· πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κνανέσιν ἐπ' ὄφρυσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἀνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

ένταυθοι 1010 ἔκει· ἐπεί ήγησις αὐτοῦ τὸ πρός οἶκον 1011.

έξαλρετος ἐξηρημένος· ἐξαίρετον δός μοι τόδε 755 κάμε μου τὴν ἔξης ἐξαίρεσιν.

έξακοντίζω ρίπτω ἀκόντιον· δσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενείου γονάτων τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.

έξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφήνω ἔνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

έξανάπτω κρεμνῶ ἐκ τινος, ἀναρτῶ· ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἴστὸν ἢ ἄλλην προεξοχήν του) βρόχον (συρτοθηλειά). Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μέν τις) περὶ βαρβάρων πρόκειται.

έξανθέω - ὦ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, « ἀναδίνω »· 300 σύντ.: ὥστε πέλαγος ἀλὸς ἐξανθεῖν αἴματηρὸν (κατηγορ.) ὥστε ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

έξανίημι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῇ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεύς.

έξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

έξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν· 743 ὑπαγορεύω.

έξαυδάω - ὦ ἐκφωνῶ, λέγω, ἅδω.

έξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἔδρας· ἔξεδροι χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας.

έξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

έξένευσας ἐν. 1186 ἀδρ. τοῦ ἐκνεύω (δ. ἰδέ). (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνέω κοιλυμβῶν ἐξέρχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω).

έξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

έξεφιέμαι παραγγέλω, ἐντέλλομαι.

έξισταμαι ἀπομακρύνομαι.

έξδων μτχ. τοῦ ἔξεστι· ἔξδων (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῷ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποφέρω.

έξορμάω - ὦ: ἔξօρμῶ δέσμα 1437 ἔξαπολύω κῦμα.

έπαίρω ἐγείρω, ὑψώνω· παύσω λόγχην ἢν ἔπαίρομαι 1484 θὰ καταθέσω τὰ ὅπλα, τὰ ὅποια ὑψώνω.

έπαυρίσκομαι, ἀδρ. ἐπηνρόδμην, ἀπολαύω.

έπειγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

έπεμβάσῃ δωρ., ἀττ. ἐπεμβήσῃ, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω· ἐς πάτραν

ποτ' ἐπεμβάση 648 θὰ πατήσῃς μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω - ω ἥδω ἐπὶ τινι ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν παιᾶνα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲν παιᾶνα (ὅμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα).

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλεινὸν "Αργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι καυχῶμαι διτὶ ἔχω π. τὸ κλ. "A.

ἔπη 723 χρησμός.

ἐπηλυξ (ἐπὶ ήλιθον) ὁ ἄλλοθεν ἐλθών, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἐξαίφνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν : ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὀδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἐπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεὰν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

ἐπιθωάντσα δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· κώπαις ἐπιθωάντει (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν ρύθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρασον κιονόκρασον, ἡ κορυφὴ τοῦ στύλου.

ἐπιμαστίδος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· πάντα..., ὡν ἐπισκήπτεις πέρι 1077 ὅλα, περὶ τῶν δοποίων παραγγέλλεις.

ἐπισκόπειο - ω 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολὴ ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφή 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὡν ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, δοσις εἴχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. 'Οδ. α 177 : καὶ κείνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἀρ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδέν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίσῃ.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερέυς.

ἐπόμνυμι ὅρκίζομαι εἰς τὸ ὄνυμά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λόρας 1128 παίζων τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμίς 1) τὸ ὑπερέχον ἕκρον τοῦ βραχίονος, ἔνθα συνδέεται μὲ τὸ ὑστοῦν τῆς κλειδός· 2) τὸ παρὰ τὸν ὅμον μέρος τοῦ χίτῶνος· ἐν 1404 ἡ γείρ ὅλοκληρος ἀπὸ τοῦ ὅμου: γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὕμων.

Ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὄνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἡ κάτι. Τὸ εἰς Ἀλάς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ἔσανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εύριπόλην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου βλ. *Ταυροπόλος*.

Ἐπωτίδες αἱ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρώρας, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἐστερέων τὰς ἀγκύρας.

Ἐράω - ᾗ ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἔαυτόν σου.

Ἐργον: ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

Ἐρείψιμος κατερριμμένος εἰς ἐρείπια· πᾶν ἐρείψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὀλόκληρος ἡ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. « Επειτα ἀπὸ αὐτὸν πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἐνὸς) ἔπεσον, ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος ὑπελείφθη. *τοῦτο μὲν οὖν τούτους τοιάδε τοῦτο τοιάδε*

Ἐρέσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἐρέσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κώπας, « φτερολάμνω ». *τοῦτο μὲν οὖν τοιάδε*

Ἐρετμὸν κώπη ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. ὄργαν.: αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἡχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος των (πύργων ὀλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὅχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ δχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἐχθρῶν. *τοῦτο μὲν οὖν τοιάδε*

Ἐρινύες θεότητες τοῦ Ἀδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δρᾶμα ἔκτὸς τῶν τριῶν, αἴτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ.ἔ. ἷσαν καὶ ἄλλαι, αἴτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαινσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ δλον χωρίον 291 κ.ἔ. βλ. ἀλλάσσομαι.

Ἐρμηνεύς ἔξηγητής, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἄγγελος λέγων ἐρμηνεύς ὅδε (αὐτὸς ὁ ἄγγελος φόρος) ἐννοεῖ τὸ ῥόπτρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὅποιον κτυπᾶ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Ἐρος δ, ἔρως. *τοῦτο μὲν τοιάδε τοιάδε τοιάδε νωρὶς ἡ ἐστίαις*

Ἐρπω βαδίζω, πηγαίνω.

έρρω όχάθην, ἔσβησα· 187 σύντ.: ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκήπτρων τῶν οἰκων τῶν Ἀτρειδῶν.

ἔσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἔσβατον (μεταβατ.)· σύντ.: ἔσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεώς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.). πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἔσέρχομαι: ἔσηλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ Ἰδέα ».

ἔσταίνην εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι χοροῖς ἔσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χορούς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς (εὐχή).

ἔστε ἔως ὅτου.

ἔστιαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάνταλος.

ἔτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀδρ. ῥήματος μή ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι· μέλλ. τλήσομαι, παρακείμ. τέτληκα· τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιὰ τοῦ πατέρα μας νὰ κάμη »· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, « βάσταξε ἡ καρδιά μου »· δομοίως 924.

εὗ καλά· ὡς εὖ 533, 540 τί ὥραῖα, πόσον καλά· τὸ εὖ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις· φρονῶ εὖ 353 εἴμαι εὔνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ὥραῖον πῦρ τοῦ ἥλιου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὔγομφος (γόμφος ἥλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εύδαιμονέω - ᾁ εἴμαι εύδαιμων· 543 σύντ.: τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, διν λέγοντος εύδαιμονεν;

εύδαιμων ὁ ἔχων τὸν δαιμόνα εὖ διακείμενον, εὔτυχής· 544 σύντ.: (οἱ στρατηγός), διν γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εύδοκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογυρεμένη ».

εὔερηγς (ἔροντος τό, βλαστός) καλλίβλαστος.

εύθυντηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης· ζήτου εἶναι πρρσηρμοσμένον τὸ πηδάλιον.

εύήρης καλοταιριασμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εύκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εύλαβεστέρως 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εύμιτος ὁ ἔχων ὥραίας κλωστάς· εῦμιτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ὥραίων νημάτων.

εύναιος (εὐναὶ αἱ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἴτα ἐν γένει η ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μὲ τὴν ἄγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του,

εύνη κλίνη, κατάκλισις· ὅπνον διοφεραι γᾶς εὐναὶ 1266 κατάκλισις πρὸς ὅπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ διοφερός εἰς τὸ εὐναὶ καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντὶ εἰς τὸ γᾶς. Βλ. καὶ διοφερός.

εὔξυνετος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εύολβος ζάπλουτος.

εῦπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιά· εῦπαις γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἴτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε: εῦπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλιὰς ἐν καρποφόροις γυνάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἢ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάννυται λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιά, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὑρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας της, δηλ. (ὁ Ἀπόλλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρῳδός, καὶ (ἡ "Αρτεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἴκανότητά της εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντὶ δονομαστ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὄν).

εὔπηνος (πίηνη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος· εὔπηνοι ὑφαὶ 814 καλούφασμένον ὑφασμα· εὔπηνοι ὑφαὶ πέπλων 312 καλούφασμένος πέπλος· πέπλων ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὔπηνοις ὑφὰς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερώνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλούφασμένους πέπλους τῶν· ἡ "Αρτεμις ἐτιμᾶτο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εἰλείθυια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ἰφιγένεια· πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εύρωπος εύρυς (πρβλ. κοιλωπὸς 236, στενωπός)· χάσμα εὐρωπὸν πέτραις 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὔσεβης 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εὔσημος (ναῦς) 1383 ἡ ἔχουσα ὀραῖον σῆμα, ξυλόγλυπτον παράστασιν· τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εύριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι 231 κ.ἔ.

εύτραφης κολοθερευμένος, εὔσωμος, ἀκμαῖος.

εύτρεπης τακτοποιημένος, συγχρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἂν οθάνοις εὐτρεπῆ ποιουμένη 245 εὐτρέπιεσσιν τάχιστα.

εύτρεπίζω τακτοποιῶ.

εύτυχέω - ᾥ 329 ἐπιτυγχάνω.

εύτυχία 1490 βλ. μοῖρα. Λογοτύπος μήτε ἡμίς εύκοστερο δὲ τὸ λογοτύπος δὲ εὔνυδρος δὲ ἔχων ἀφθονον ἢ ὠραῖον ὄνδρον.

εὐφαμέω - ᾥ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγήν.

εὐφῆμος ὁ λέγων εὐσίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσοιώνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγήν (διότι, ἐὰν ὄμιλῃ, δύναται νὰ ἔκστομίσῃ καὶ ἄκων λέξιν δυσοιώνον)· εὑφῆμα φάνει 678 « μὴν κακομελετᾶς », καλομελέτα, σιώπα.

εὐχοματι 21 τάζω.

ἐφεστώς ὁ ἐπὶ τινὶ ἑστώς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἔψιεμαι 1483 ὁρίζω. Τὸ γνήσιον εἶναι τοῦ φροντικοῦ αὐτοῦ, οἱ εἰδικοὶ ἔχων χρατῶ· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ἔχε πόδα 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εύτυχία· ἐξ οἰων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζόα ζωή· τὸ χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωήν του καὶ τὴν ἀνατροφήν του)· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζώνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. δυσδαίμων.

ἡ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· ταῦτ' ἀρ' ἡγγέλης μανείς; 932 αὐτὴ εἶναι ἄρα γε ἡ μανία, ποὺ ἔφεραν τὴν εἰδήσιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή: εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν 494 εἴ ἡδύ τέ σοι μαθεῖν τοῦτο· εἰλέχον ἡδονὴν 954 ἐτέροποντο (πίνοντες)· ἡδοναὶ ἀγγελμάτων 1184 ἡ ἐκ τῶν ειδήσεων εὐχαριστησις· 908 βλ. ἐκβαίνω.

Ἡλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. Ἐν 562 λέγεται παρθένος: ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της.

ἥμαι κάθημαι· ἥμεν οἱ μενοὶ 1339 ἐκαθήμεθα.

ἥτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

Θάλος τό, βλαστάρι· καὶ μεταφρ. (βλ. *'Αγαμεμνόνειος*).

Θαυμά συχνά.

Θάρσος 730 βλ. πίπτω.

Θάσσω κάθημαι· δαίμονές τινες θάσσουσιν οἶδε 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηνται ἐκεῖ· εἰτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θασσετον Διοσκύρῳ, ἢ Νηρέως ἀγάλματα 272 ἀν πάλιν σεῖς, ποὺ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτήν, εἰσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ἰλεω ήμιν γένεσθον.

Θαῦμα: ὡς θαῦμα—πᾶς σε μεῖζον ὅνομασας τύχω; ὡς θαῦμα... ποίαν ἐντονωτέραν λέξιν νὰ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ χαρακτηρίσω ὅρθως τὸ πρᾶγμα;

Θαυμαστός: ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

Θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραΰντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

Θέλω: τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐθέλειν ταῦτα; 1072 ποία ἀπὸ σᾶς δῆλοι ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποία ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτά;

Θέμις δίκαιον, ὁρθόν, ἐπιτετραμένον· 1035 καὶ 1037 σύντ.: λέξιμεν ὡς οὐθέμις γε θύειν θεῷ οὐ καθαρὸν ὄντα (ἄνθρωπον μιαρόν).

Θέμις θεὰ τῆς δίκαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

Θεόδμητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθῆναι θεόδμητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἔκτισθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

Θεραπεία 314 περιποίησις, ὑπηρεσία.

Θεραπεύω: Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

Θέσφατον (θεὸς φημὶ) χρησμός· οὐ τὸ τοῦδε γ' αἴτιον γενίσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἔγώ δ αἴτιος νὰ πέσῃ ἄχρηστος (νὰ ματαιωθῇ, νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ) δ χρησμός· τὸ τοῦδε ίσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, δπως τὸ δῆδε πρὸς τὸ ἔγώ μαντεῖαι θεσφάτων 1255 χρησμοὶ· θεσφάτων ἀοιδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοὶ: βλ. πολυάνωρ.

Θηράω - ᾥ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι - ὄμαι 1311 ἐπιδιώκω.

Θοάζω ταχέως κινῶ· 1141: ὁ Χερός θὰ ἐπεθύμει νὰ είχε πτερά, διὰ νὰ διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νὰ σταματήσῃ, δταν θὰ ἐφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βασιλεὺς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοὸς (θέω) ταχύς.

Θοὸς (θέω τρέχω) ταχύς· θοαισιν ἵπποις 2 διὰ τοῦ ταχέος ἀρματος.

θορῶν μτχ. ἀορ. τοῦ θρώσκω.

θούμόφυλον 346 τὸ ὁμόφυλον βλ. ἀναμετρέομαι.

θριγκὸς ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἥτις ἔξειχε τῶν λοιπῶν.

θριγκωμα θριγκός, γεῖσον.

θρώσκω πηδῶ, σκιρτῶ.

θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. δινεύω.

θυηπόλιος ὁ ἀπασχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ιερεύς.

θυμόδιμαι - οῦμαι ὄργιζομαι, θυμώνω.

θυτήριον θῦμα.

ἱέρεα (ἀττικὸς τύπος) ἱέρεια.

ἱερεὺς 360 σφαγιαστής.

ἱημι ῥίπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἱκνέομαι - οῦμαι 1069 ἱκετεύω.

ἱνα 394, 1344 ὅπου.

ἱὸς ὁ, βέλος.

ἱππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἡ ἀρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ ἵππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζεῦγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἱππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τὸ ὅποιον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἥλιου.

ἱσήρης ἴσος.

ἱστημι: *ἱστημι* βοήν 1307 « μπήγω φωνές ».

ἱστορέω - ᾗ ἐρωτῶ.

ἱστὸς 222, 816 ἀργαλεύς.

ἱστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἴδα).

ἱστωρ γνώστης.

ἱχνος: τίθημι ἵχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

καδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάρειος καθαρικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ καθάρσια κατηγορούμενον.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· καθιδρύσαντο εὐτυχῶς 1481 εῦχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλό.

καθίημι ῥίπτω κάτω, καταβιβάζω· καθίημι κόμας 52 βγάζω μαλλιά· καθίημι δέμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· καθίημι γόνι 333 γονατίζω· καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδὺ μοι φρενῶν 1181 καὶ δύμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχήν· τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· πόντῳ δὲ δόντες τοῦν ξένοιν καθίεσαν 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόδομαι - οῦμαι ὁρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινὸς νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτόπυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. νέον (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω· 1170 σύντ. : ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρός εὐκαιρία. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. ἔκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· κάκην κεκτήσομαι 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· κακίζω 1) ὄνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ τινα δειλόν· τὸν χρησμὸν οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κακκομιζόντων 1106 καὶ ἔκκομιζόντων· προστακτ.

κακόμοιαι - οῦμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι - οῦμαι 493 βλ. ὀνομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας· τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὠραῖον στάδιον· 437 βλ. πολυόρθιθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23 θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθογγος ὁ ὠραῖα ἡχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πτῆρα· ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ὀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἔκεινο πού ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπιθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲ προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλήν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· κασιγνήτη ἀδελφή· κασιγνήτῳ 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφῷ φιλότητι· κασίγνητον κάρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ.

καταβάλλω δίπτω κάτω 606 σύντ.: αἴσχιστόν ἐστιν ὅστις (= εἴ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς.

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπωδὴν (ξόρκι): κατῆδε βάρβαρα μέλη μαγεύοντα 1337 ἑτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπωδάς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. ραντίζω τὴν κεφαλήν τοῦ θύματος μὲ ἡγιασμένον ὄδωρο· πρβλ. χερνίπτομαι, χέρνιψ.

κατασβέννυμι: ἐλαίρ σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβιλην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : θά περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὐ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὄποῖον (βωμὸν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· σκιερῷ καταχαλκος εἰδρύλλω δάφνα 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποὺ τὸν ἐσκιάζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φοίλδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην).

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, «ξεκάνω».

κατεύχομαι καταρῶμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. *Nίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· καλοταιριασμένος. πρβλ. εὐήρης 1346 βλ. πίτυλος.

κατολοφύρομαι ὀδύρομαι, θρηνῶ διά τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν "Ἄδην. Ἀπό τοῦ παρότερου καὶ αὐτοῖς λογίᾳ σύντονῷ νωριαν

κέλαδος δ, θόρυβος, ἥχος. ἀγριών ΜΗΤΡΟΥ πολλήν τινάδιν τελι

κέλευθος ἦ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θανούμενῷ 506 (οὐκ ἀν φράσαιμι ἡτις πόλις ἔστι μοι) διότι αὐτὸς ποὺ μοῦ ζητεῖς δὲν μὲ ὀφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σαΐτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κήδειος πένθιμος κήδειος οἰκτος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος): τὸ κηδείοις οἴκτοις 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θρήνοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται : καὶ (κηδεύω) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν). τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἔξι ἐπιγαμίας· κήδη πεθερικά· κήδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον μὲ τὸν ὅποῖον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

, **κηροδέτας** δωρ., ἀττ. κηροδέτης, κηρόδετος, διὸς κηροῦ συγκεκολλημένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σύριγξ ἀποτελούμενη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξύ των μὲ κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν δ. Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλὸν 1001 ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχής θὰ εἰναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐάν κατορθωθοῦν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι δυοῖς), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἡ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἰσεις 1000 νοητέον τὸ εἰ.

κληδουχέω - ᾗ εἰμαι κλειδοῦχος, πυλωρὸς (πρβλ 1152), iερεύς.

κληδοῦχος ἡ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἱέρεια· 130 σύντ. : πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένιον δσιον δούλα κληδούχον δσίας (τῆς Ἰφ.).

κλήζομαι καλοῦμαι, ἔνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἰμαι (917).

κλῆθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἡ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὡν οὐδὲν ἵσμεν 99 ἦ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μοχλῶν τοὺς χαλκοῦς « μαντάλους »... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχο-
μεν ίδεαν χαλῶ κλῆθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· κλισία λέκτρων 856 εὐνή, νυμφικὴ
κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τρικυμία, θαλασσοταραχή· οὕκουν πρὸς αὐτὸν
ναὸν ἐκπίπτει κλύδων; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ
τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω· κλύοντά σου 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπός βαθουλός.

κοινός: κοινᾶ δόξα 718 μὲν ἐν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους ὅλοι ὄνει-
ρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλά, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 -
420, ἡ φιλόπλουτος αὖτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· κοινὰ χάρις
ὅλφουν 455 κοινὴ (εἰς κάθε ἀνθρώπον προσιτὴ) εὔτυχία· ἐν 452 - 455
ὁ Χορὸς εὑχεται νὰ εὑρίσκεται, ἐν ὄνειρῳ τούλαχιστον, εἰς τὴν πατρίδα
του (νὰ ὄνειρεύεται ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαρι-
στῆται καθ' ὑπνους, πρᾶγμα τὸ δόπιον εἶναι εὔτυχία προσιτὴ εἰς ὅλον
τὸν κόσμον· τὸ τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυσιν καὶ τὸ κοινὰν χάριν ὅλφουν
ἐλεύθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐξ τὸ κοινὸν δίδωμι 673
ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. 'Ἐν 1008 κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνή-
θους κοινῆ σὺν σοί· εἰς τὸ κοινόφρων ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ λαχεῖν ἵσον
θανὼν (= κοινῆ θανεῖν).

κοινωνὸς 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεύς.

κόμη: ἀποκοπομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων
(174, 703) ἢ ὅλη ἢ βόστρυχοί τινες. 'Η Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν
Αὐλίδι ἡθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταφῇ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν,
νὰ τεθῇ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἡ κόμη της τούλαχιστον 820·
ἡ σύνταξις 820: (οἰσθα) δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῆμη μητρί; 'Η
Κλυταιμήστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐ-
λίδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αὐλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἔαυτόν μου· φέρω.

κοντὸς κοντάρι. 'Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεκρά-
τουν, τὴν πρῷραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ μὴ «διπλαρώσῃ» τὸ πλοῖον,
ἀφοῦ εἶχον σηκώσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ἡ Ἀρτεμις.

κοῦρος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον· ἔχρησιμο ποιεῖται ὡς σάλπιγξ.

κρᾶτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ὡς ὀνομαστ.) κεφαλή· κρᾶτα κρύψαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ διποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται) ύγρα· ἐν 160 κράμα· 159 κ.έ. σύντ.: φ (καστιγνήτῳ) μέλλοι ὑδραινεῖν ἐν νώτοις γαίας τάσδε χοὰς κρατῆρά τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς νεκροὺς προσφερόμενον κράμα), (δηλ.) πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων (γάλα) Βάκχον τ' οἰνηρὰς λοιβὰς (οἶνον) ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν (μέλι).

κρεῖσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον : κρεῖσσον ἢ λόγοισιν περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπτὶς βάσις, βάθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔχειν ὁ Ὁρέστης διακόπτει δλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως : γένοιτ' ἄν... ἔξαλειφθείη ἄν...

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς τεταραγμένης).

Κυκλωπὶς ἔστια 845 αἱ Μυκῆναι ὡς περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλωπίων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὅρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύνθιον ὅχθον 1098· ἡ παρὰ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένας αἰτιατικάς φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω-ῶ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759 πολλαὶ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κώλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἥκοντίζετο 1369 « ἔπειταν κλωτσίές ».

κώπα δωρ. ἀττ. κώπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὄρμητικός, σφιδρός.

λαγών ἡ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος).

λάσια δωρ., ἀττ. λήθη.

λάινος (λᾶας, δ λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσώ· πρὸς κῆμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαίσσοντες· πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περὶ ματαίας ἀντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι ἀπὸ κάπου· νεώς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως : « πιαστῆτε ἀπὸ τὸ καράβι μὲ τὰ κουπιά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω: λάμπομαι πύρὶ 1155 καίσσομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν· ἐν 118 κ.ἔ. σύντ.: χρεὼν (νὼ) χωρεῖν ὅποι (τῆς Τανρικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσκω λέγω· αὐδὴν λακών 976 φωνὴν ἐκβαλών.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρονα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὅποια κάνει νὰ συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλούτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

λατώ δωρ., ἀττ. Λητώ, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἄρτεμιδος.

λείπω: ἀν γε δυνατὸν οὐδ' ἔγω λείψω χάριν καὶ ἔγω δὲν θὰ παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἔκεινα τούλαχιστον, ποὺ εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἔγημε λέκτρα 538 ἔγημε γάμον (σύστοιχ. ἀντικείμ.) δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγημε) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ήτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, ἀπόκρημνος, επίσπεντος ὄφων ἢ 2801 ποδὸς τοιῳ

Λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

Λήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω. λειδία· στηπά δέλτας ειπεύθεδος· ίελ λήμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγών, δύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λινᾶ σχοινίχ, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμινων τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ διὰ τῶν λινῶν ιστίων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· διῆλθον χάτερον λόγον τινὰ 672 ἔκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ὅρκοι· λόγω 761 προφορικῶς.

λόγχη: 823 σύντ. : παλαιὰν λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός.

λοιβά δωρ., ἀττ. λοιβή, σπονδή· λοιβά "Αιδα 169 νεκρική προσφορά, χοιρί.

λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸν (ἡ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲν ὕδωρ ὡρισμένης, ἵερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακρούνου) εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὔλιδα ἔδωκεν ἡ Κλυταιμήστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος της, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτὸν ἡ Ἰφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἥδη εὑρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός: θιγγάνω λοχείας 382 ἐγγίζω λεχώ ἢ δ, τι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεία τά, ὁ τόπος δπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχώ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· λόχιαι στερρὰν παιδείαν Μοῖραι ἔντείνοντιν θεαὶ 206. αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχύν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιεστικῶς καθιστῶσι « μὲ προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσανα »· λοχία 1097 εἶναι. ἡ Ἀρτεμις ὡς βοηθοῦσσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός: ὅμμα λυγαίας νυκτὸς 110 ὁ δρθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἡ νύξ ἡ ὁποία διὰ τοῦ σκότους της ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρόδες ἐλεεινός, ἀθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἀττ. λώβη, σκληρά, ἀστοργος συμπεριφορά, ἀτίμωσις, ὕβρις, κακοποίησις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμήστρα ἐγέννησε τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ γίνη σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντείος μαντικός. Ἐν 1267 κ.ξ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἔξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἡ θυγάτηρ της Θέμις (φθόνῳ θυγατρός), ἔδρυσεν διερομαντεῖον καὶ οὕτω (δε 1267) ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 ἀνόητος.

μεθίημι ἀφήνω ἐλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινῶ, ἀπομακρύνω, ἀπαλλάσσω· μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόρους τιμὰς ἔχω 755 ἀπάλλαξόν με ἀπὸ τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, ποὺ ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάζω ξένους· μεθίστημι φόρουν 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίασμα τοῦ φόνου.

μέλαθρον στέγη, δροφή, κατοικία· μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεύετο ὅτι εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἦτο ὁ δύμφαλος (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκὸς δὲ λίθος ἔχων σχῆμα κολούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.

μέλει ὑπάρχει φροντίς· τῇ τύχῃ οἴμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ήμīn 909 νομίζω ὅτι ἡ τύχῃ φροντίζει περὶ τούτου ὑποβοηθούντων ἥμῶν.

μελεόσφρων ὀλέθρια φρονῶν.

μέλοιμαι εἴμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης· τὰν ἐν θρήνοισι μοῦσαν νέκυσι μελομέναν 183 τὸ θρηνητικὸν ἄσμα τὸ προσφιλές εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ἄσμα τονίζει (ὑμνεῖ ἐν μολπαῖς) ὁ "Ἄδης δίχα παιάνων, οἱ δόποιοι ἤσαν ὕμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἶχον τόνον χαρμόσυνον· μελόμενος 645 προωρισμένος, καθωσιωμένος.

μέλπω τραγουδῶ, ὕμνω· μέλπω ποσσὶ 429 τραγουδῶν χορεύω· πεντήκοντα κορᾶν Νηρήδων χοροὶ μέλποντιν ποσσὶ ἐγκύκλιοι τῶν πεντήκοντα θυγατέρων τοῦ Νηρέως οἱ χορευτικοὶ ὄμιλοι τραγουδοῦν καὶ χορεύουν ἐν κύκλῳ.

μέμονα, πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστ., ποθῶ· ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρὴν 655 ὁ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξὺ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων πότερος (εἰναι) ὁ μᾶλλον (δυστυχῆς) 654.

μὲν ἐν 386 τούλαχιστον (ὑπονοεῖται : δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ζῆλοι).

μέροπες ἄνθρωποι· 1264 κ.έ. βλ. δνοφερός.

μεστός: τὸ "Αργος αὐτοῦ μεστὸν 804, ὁ Ὁρέστης γεμίζει τὸ "Αργος μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὴν φήμην του.

μέτα 1300 μέτεστι· τί ήμīn δρασμοῦ μέτα; τί σχέσιν ἔχομεν ἡμεῖς μὲ τὴν ἀπόδρασιν;

μεταδίδωμι δίδω μερίδιον· μεταδίδωμι γνώμης 1030 ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου.

μεταδρομή καταδίωξις.

μεταίρω μετακινῶ.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία υπέρ πυρᾶς 27 σηκωτά, « στὸν ἀέρα », ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκών· τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἔκδικοῦμαι· τοὺς ύβρισθέντας γάμους Ἐλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἔκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐλένης.

μέτεστι υπάρχει μερίδιον· μέτεστι χῦμιν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόρρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας προβάτων.

μήν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως· οὐ μήν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις καὶ μήν 1050 τότε καί.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι -ῶμαι εύρισκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανῶμενοι 101 μηχανευόμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἰσοδον.

μηχανὴ μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίασμα: μίασμα χεροῦ 1047 μίασμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθὸς ἀμοιβή· μισθὸν οἴκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὅχι εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθὸν. ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίαν 594.

μῖσος 525 μιστή· τὸ ἀφηρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα: πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἵτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σωζομένης μοῖρας εὐδαίμονες ὅντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εύτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σωζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ· ἔνια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἣν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενοῦντες τρώγουν εἰς ἰδιαιτέρων ἔκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεκδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσαρδός μιαρός, μεμιασμένος· μυσαρά ἐστι 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναῖ δωρ., ἀττ. νηί.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσιος»· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· νάιον ὅχημα πλοίου, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) ναῦται, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί)· ἐπλευσαν, νάιον ὅχημα ἐπλευσαν, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόδομαι - οῦμαι λαμβάνω μετ' ἐμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ω πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· ὁ ναυστολῶν εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔχω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· ναυτίλος ἐφθαρμένος 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό. ἕρις, φύλονικία· 813 σύντ: ἥκουνσα νείκη, ἀπὸν περὶ χρυσῆς ἀρνός· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. δινεύω.

νεδες νεώς.

νεοχμόδς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· κούρα αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· νίζω φόνον 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη: ἐν 1497 κ.ἔ. ὁ Χορδός παρακαλεῖ τὴν θεάν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· νιν 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμάίνω.

νομίζεται 471 συνθήζεται· νόμισμα 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ: : χρώμεσθα νόμοισιν ἑορτῆς, ἵς μόνον τοῦ νομα καλόν, τὰ δ' ἄλλα... ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διέτι φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν αἰσχρά· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω - ω 536, 680, 693 εὑρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ω ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφὴ εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῇ, χώρα (βλ. ἐμπολά).

νοτερὸς ὑγρός.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμῆσις: κατά... νοτίζει.

νοτίς ὑγρασία, ὕδωρ, κῦμα.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχις νυκτερινός: 1262 βλ. Χθών.

νῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλοντος.

νῶτον ῥάχις, πλάτη· νῶτα χθονὸς ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· νῶτα πόντους ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

ξείνα ξένη, φιλοξενουμένη· ἀξείνου πόντους ξείνα 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὔξείνου).

ξενόδεις πλήρης ξένων· 1282 βλ. πολυάνωρ.

ξενοφονέω - ὦ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· ξενοφόνοι τιμαὶ 776 λειτουργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

ξεστὸς ἔξεσμένος, λεῖος.

ξουθός ξανθός, ξανθόμαυρος· ξουθᾶν μελισσᾶν (γεν. πληθ.).

ξύζυγος 250 σύντροφος.

ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὺν τῷ ξυνάπτειν (εὐθὺς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· ὅψιν ὀδυμάτων ξυνήρμοσεν 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γνῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτούς ἡ βοὴ τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξένετος· γνωρίζουν δηλ. δτὶ διὰ τῶν ἄσμάτων της (μολπαῖς) θρηνεῖ τὸν σύζυγόν της· βλ. ἀλκυών.

ξυνευνέτης σύζυγος.

ξυνοικέω - ὦ 915 εἰμαι σύζυγος.

ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. λόχιος.

ὅδε, ἥδε, τόδε: οἴδε χωροῦσι 456, νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει 460 νά, βαδίζουν· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

όδύρομαι θρηνῶ· τί ταῦτ' ὁδύρη; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὁδύρμους;

ὅθεν 35 συνεπείᾳ τοῦ ὄποιου.

ὅθι ὅπου.

οἰαξ ὁ, δοιάκοι (ἢ λαβὴ τοῦ πηδαλίου)· ἐνίστε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἴδιμα κῦμα.

οἰκεῖος: οἰκεῖοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόνον κεκτημένοι 1171 ἥλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους: ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτίζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνῶ, πενθῶ· οὕ τοι νομίζω σοφόν, δις ἀν μέλλων κτενεῖν οἰκτῷ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐχ δστις "Ἄδην ἐγγὺς ὅντ' οἰκτίζεται σωτηρίας ἄνελπις 484 πιστεύω δτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐάν κανεῖς, δταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἔξουδετερώνη μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω δτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐάν κανεῖς θρηνῇ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῷ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ δστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἰ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἰσχιστὸν δστις...

οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἰκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτον γυνὴ 1054 ἢ γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινῇ τὸν οἰκτον· 646 πράγματα ἀξια οἰκτον· οἰκτοι «τρυφερότητες».

οἰμώζω φωνάζω οἴμοι οἴμοι.

οἰνήρδος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον· Βάκχον οἰνηραὶ λοιβαὶ 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν "Ηλιδι Πίσης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπὸς ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοϊδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. σύνοδος.

οίτος ὁ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οίτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

οἰχεται 552 ἀπώλετο.

οἰκέλλω βίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὅλβιος εύτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὅλβος πλούτος, εύτυχία: φέρομαι βάρος ὅλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη γνώμα ὅλβου 419 φιλόπλουτος διάθεσις: αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἀμετρος (ἄκαρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ήκει ἐς μέσον): χάρις ὅλβου 455 εύτυχία βλ. κοινός.

ὅλλυμι: ὅλωλεν ὡς ὅλωλε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ὅλόμαν ὠλόμην.

ὅμαιμος συγγενής ἐξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὅμαιμων = **ὅμαιμος**.

ὅμαρτέω - ω ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὅμογενής συγγενής.

ὅμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὅναισθε εὔκτ. μέσ. ἀόρ. τοῦ ὀνόμημι ὠφελῶ: ὅναισθε μύθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ὅναρ καθ' ὑπνους· 518 βλ. ὠφελον.

ὅνειρον καὶ ὅνειρος· 452 βλ. κοινός.

ὅνησις (ὀνόμημι) ὠφέλεια: ὅνησιν σπεύδονσα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελήσω· τὸ σπεύδονσα παρὰ τὸ ήκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

ὅνομάζω: πότερος ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος Πυλάδης κέκληται; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων); Ἡ Ἰφιγένεια εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321). 1321 βλ. θαῦμα.

ὅρειος ὁρεινός, ὁρεσίβιος, βουνίσιος.

ὅρθως: ὁρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εἰλικρινής φίλος.

ὅρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· ὁ εἰς δν ὄρκιζεται τις.

ὅρμιζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὅρνις - ιθος ὁ, (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

ὅρνυμαι κινοῦμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβρόπλουτος.

ὅρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

ὅρούω ὄρμω.

ὅρφνα δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος: οἷαν ἰδόμαν ὅψιν ὅνειρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὅρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια ὄνειρα εἴδα τὴν νύκτα, τῆς ὅποιας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.) τὸ νυκτός χρον.

δε 574 διότι αὐτὸς (ὁ Ὁρέστης).

δοία ἡ, θεῖος νόμος, Ἱεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος· δοίᾳ δίδωμ' ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσα). δοίας ἔκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

δοιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, Ἱερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε δοια 343 τὰ ἐδῶ καθήκοντα· τὸ δοιον δώσω φόβῳ 1037 τὸ ἀγνόν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἡ Ἰφιγένεια θὰ ισχυρισθῇ, λέγει, δτι θὰ θυσιάσῃ μόνον δτι εἰναι ἀγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· δοιον 1045 ἐπιτετραμμένον· δοιώτερον 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

δοτις: δοτις ποτὲ ἥλθεν 340 δόποιοσδήποτε καὶ ἀν εἰναι αὐτὸς ποὺ ἥλθεν· ἥτις εἰ ποτε 483 δόποιαδήποτε καὶ ἀν εἰσαι.

δοτου 926 = ἥστινος, δτω 1071 = ἥτινι.

οὐ: οὐ μήν... ἄλλα 630 ἐν τούτοις· οὐ γαρ ἄλλα 1005 (κυρίως : οὐ γὰρ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἄλλα...) = καὶ γάρ, « γιατὶ ἀλήθεια ». οὐ 359, 1231, 1464 δπου· οὐ δὴ 320 ἔκεινην τὴν στιγμήν.

οὐδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οὐδείς: οὐδὲν ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οὐκουν λοιπὸν δέν...

οῦνεκα ἔνεκα· δτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὐρειος (= ὅρειος) δρεινός, δρεσίβιος, βουνίσιος· οὐρεία μόσχος 163 ἀγελάς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὅρη.

δφλισκάνω δφείλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· μωρλαν τ' δφλισκάνει θηήσκει θ' δμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

δχημα 410 βλ. νάιος.

δχθοις ὁ, ὕψωμα, βράχος (961 « πάγος »). Ἐν 290 ὁ Ὁρέστης παθαίνει παραίσθησιν: ἡ μήτηρ του, τὴν δποίαν ἡ Ἔρινύς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἴφνης εἰς βράχον (δχθον) ἀπειλοῦντα νά· τον συντρίψη.

δχθος ὁ, δχημα· ἀρμάτων δχοι 370 ἄρμα (περίφρασις).

παιάν ὕμνος πρὸς θεόν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδικὴ ἡλικία· βλ. λόχιος.

παιδνὸς παιδικὸς· διὰ τὸν δλὸν χωρίον 1271 βλ. ἐλίσσω.

Παλαιμῶν θαλάσσιος θεός.

παλαμναῖον τό, μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.

παλίμπρυμνος ὁ διπισθοχωρῶν μὲτ τὴν πρύμνην· νεώς ἀθει παλίμπρυμν' ἵστια 1394 ἀθει τὰ ἵστια τοῦ πλοίου διπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ἀθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῇ).

πάλιν διπίσω.

παλίρρους ὁ ύέων πρὸς τὰ διπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηράν).

Πάν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεύετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι: ἐγὼ σοι παραβάλλομαι θρήνους 1094 παραβγαῖνω μ' ἔσένα ώς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραιρέομαι - οῦμαι 25 ἀποσπῶ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτήν· οὐδ δραμεῖσθε παράκτιοι; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτήν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἑκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξύ αὐτῶν διάστημα· ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

πάρεργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· ώς ἐν παρέργῳ τῆς ἔμης δυσπραξίας 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸ) ώς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς: μέσα εἰς τὴν τόσην δυστυχίαν μου δὲν εἰναι σπουδαία ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ δτὶ θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευτρεπίζω ἐτοιμάζω ώς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τάνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ιερῷ προετοιμασίας.

παρηγις - ἴδος ἡ, παρειά.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρίημι 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι: παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἰμαι ἐπιμελητὴς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. ἐφεστῶς 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν : ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν παρὸν (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῷ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσίν τινα (καλὴν ἢ κακήν, μέσην λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἐμοί; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν Ἰδίαν μὲν ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν;

πατήρ : πατρὸς 699 δῆλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρὶς 838 ἐπίθετον χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρὶς αἴα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χείρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χείρ.

παυσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους· παυσίπονος δουλείας ἐμέθεν δειλαίας 450 ὁ ὄποιος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδίον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά., δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμῆσις : ἐπὶ... πελάσαι· εἰς ὅψιν πελάζω 1212 πλησιάζω διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνομάου. 'Ο Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητὴν· τοὺς ἡττωμένους δόμως ἐφόνευεν. 'Ο Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ὡς μνηστὴρ τῆς Ἰπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπίστιαν τὸν ἥνιοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, διστις ἀφήρεσε τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἀρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἂμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἄρμα διεσπάσθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. 'Ο Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγγης του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἡττωμένους μνηστῆρας, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἰπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατάς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων θοαῖσιν ἵπποις 2. Πέλοπος παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὁδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· μύθων πέρα 900 βλ. θαυμαστὸς καὶ πρόσω.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω πέριξ· 788 (δρκοισι) δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· χειρῶν περιβολαὶ 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κιόνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ὡ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστέλλω περιποιοῦμαι, κηδεύω· πῶς ἀν με περιστείλειν ἀν; ἄχ, νὰ ἥτο δυνατὸν νὰ μὲ ἐκήδευε: (Τὸ ἀν πολλάκις δίς, ἐνίστε καὶ τρίς).

πέσημα πτῶσις· πρᾶγμα πεσόν· οὐρανοῦ πέσημα 1384 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή: πόντου πηγαὶ 1039 θαλάσσιον ὕδωρ· πηγαὶ ὕδάτων 1192 γλυκὸ τρεχούμενο νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ῥέον ὕδωρ καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἔξαγνιστικήν· πρβλ. Ἰλιάδ. Α 314 οἱ δ' ἀπελυμανόντο καὶ εἰς ἄλλα λύματ' ἔβαλλον· εἰς τοὺς Πέρσας τοῦ Αἰσχύλου (204) ἡ μήτηρ τοῦ Ξέρξου Ἀτοσσα λέγει: χεροῦν καλλιρρόου ἔψαυσα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν δνείρου).

πῆμα πάθημα, δυστύχημα· φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πήμασι βροτῶν ἀπληστοῖς ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θυητῶν εἶναι ἀπληστοῖς εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ.: οὐδεὶς ἀνήρ ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε δταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρσος· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

Πίσα πηγὴ ἐν Ὁλυμπίᾳ τῆς Ἡλιδος, ἐξ ἥς ὡνομάσθη καὶ ἄντη ἡ Ὁλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος δ, κυρίως: πλατάγημα τῶν ῥυθμικῶν κινουμένων κωπῶν ἔπειτα: κώπη καὶ (σπανίως) πλοιοῖν· ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις, δρμή, παραδαρμός· νεώς πίτνλος εὐήρης πάρα (= πάρεστι) 1050 τὰ καλοταιριασμένα κουπιὰ τοῦ καραβιοῦ εἶναι ἔτοιμα· ταρσῷ κατήρει πίτνλον ἐπτερωμένον· (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεού-

μενο ἔεστηκωμένο καὶ μὲ ἔτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταιριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατύ μέρος τῆς κώπης· ἔπειτα: κώπη (π.χ. 1347) καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερον· πλέον λαμβάνω 496 ὡφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ.: τί πλέον λάβοις ἀν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τόδε ;

πλήν: πλὴν δο' οὐχ δρῶσά νιν 613 ἐκτὸς μόνον ποὺ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίστιος ὁ πληρῶν (φουσκώνων) τὰ ίστια.

πλωτήρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἐπῆρε τέτοιον ἀέρα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ιστίου καὶ κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινδός ποθητός: ποθεινός (ἔστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ξομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκὼ ποικίλλουσα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. καὶ εἰκώ.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινὰ δωρ., ἀττ. ποινὴ (ὁ ἴδε κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὄμαι τιμωρῶ.

ποινὴ ἔξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνὴ τοῦ αἴματος· ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδῶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους 199 ἐκτὸτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγήν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἵτίαν) ἡ φωνὴ τοῦ αἴματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὑρίσκει ἐκδίκησιν (ικανοποίησιν) πλήττουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεὰν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν 'Ορέστην)· ἀντιπάλους ποινὰς δίδωμι 446 πληρώνω σωστά, μὲ ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακόν ποὺ ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολυάνωρ πολυάνθρωπος, πολυσύχναστος· πολυάνορι ἐν ζενόεντι θρόνῳ (ἐνν. Θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ὅπου συρρέουν πάμπολοι ζένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θηγητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἥτο ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἴτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἡ θυρίδες ἡ πτυχαῖ.

πολυόρνιθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὅρνιθας (πτηνά)· πολυόρνιθος αῖα,

λευκὰ ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστρου (Δουνάβεως). Ἐκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἥ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκὰ πτηνά, τὰ δποῖα ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγετο ἐπίσης Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως· (δ Εύριπ. ποιητικῶς): Ἀχιλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὅραῖον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλαττεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχήν, ὅπου εὑρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἴδρυμένος. Τὸ τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἰλαν ἔξαρταται ἐκ τοῦ ἐπέροασταν, τὸ δποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται : πῶς ἔφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων ; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἀλιον αἰγαλὸν 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἀξεινον κατὰ πόντον 438) μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον (πλησιστίοισι πνοαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αἴραις σὺν νοτίαις ἢ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά των τὴν Λευκὴν ἥλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή : σχέτλαια πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).
πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα· πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα· διὰ πόνων ἄγει ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν 729 κίνδυνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οῦμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσίου πόρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω· πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι· τίνι λόγῳ πορθμεύετε ; 1358 μὲ ποίαν δικαιολογίαν, μὲ ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε ; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν· πορθμεύειν πλάτῃ 1445 ὥστε γὰ διασχίζῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμὶς ἀκάτιον, πέραμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα· πόρος ἀπόρος 897 πέρασμα, τὸ δποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον· ἀνέλπιστος σωτηρία· 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία· 253 θάλασσα.

πορφυρευτικὸς ὁ ἀνήκων εἰς τους πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἔξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ ούσια). τορφυρευτικαὶ στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυροχλιέων.

πόσις δ, ὁ σύζυγος.

ποτάμαι - ὄμαι πετῶ.

ποτὲ (ἐν ἐρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, ἔρα γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή· 463 καὶ 533 ἡ "Αρτεμις" 1123 ἡ Ἰφιγένεια.

πράσσω εὑρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακήν, μέση λέξις). πράσσονθ' ἀ πράσσω 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην ποὺ ἔχω· καλᾶς πράσσω 1185 εδ' πράσσω εὐτυχῶ· πράσσω κακᾶς 353 δυστυχῶ (βλ. δυστυχής)· πράσσω κοινὰ (ἐνν. "Αργει") 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ "Αργοῦς).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει 615 σὲ κατέχει μεγάλη ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ πρόθυμον ἔχω "Αργει" γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ "Αργος" 1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς προκάλυμμα· ὁ Πυλάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα ἔθεσεν ὡς προκάλυμμα τοῦ Ὁρέστου τὰς εὐπίγνους ύφαστας πέπλων τὸ καλοῦφασμένον ίμάτιόν του.

πρόκειμαι: τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός: πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ νὰ ἀποθάνῃ ἔκεινος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δῆλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις· δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα 97 θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἔως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ· ἡ ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι: προσέβα δωρ., ἀττ. προσέβη.

προσείω 370 σείω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ὡς δόλωμα (διὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ὡς πρόσχημα.

προσήκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος ὁ, ἡ, θεράπων, θεράπαινα.

προστίθημι: προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπή τροπὴ πρὸς τινα, προσφυγή, δέησις· θεᾶς τῆσδε προσ-

τροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἐξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα· πρόσφαγμα θεᾶς 458 θύματα προωρι-
σμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· λόγου πρόσω
839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ.
κρεῖσσον ἢ λόγοισιν 836, μόθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὁρίζω ἐκ τῶν προτέρων,
ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἵστοῦ πρὸς τὴν
πρῷραν καὶ τὴν πρύμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέω-
σιν αὐτοῦ, «στάντζοι», «στράλια»· 1134 βλ. ἐκπετάννυμι.

προύργου 309 προσφόρως (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρίν κάμοι τι προνφείλει κακὸν 523 καὶ
μαζὶ μου ἔχει κάπιοιν ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἢ Ἰφιγένεια
λέγει κάμοι, διότι καὶ ὁ Ὁρέστης εἰπει ὅτι ἡ Ἐλένη ἐπέστρεψε
διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἴδιων του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρύμνην. Ἔν 1348 ὁ Ὁρέστης καὶ ὁ Πιλάδης
ἐλεύθεροι, ἐνῷ πρότερον ἤσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἵσταντο ἐπὶ τῆς
ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρύμνης τοῦ πλοίουν.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρύμνην, «πρυμνιός»· κλίμακας ἥγον
διὰ χειρῶν πρυμνήσιας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των κλίμακα
ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρύμνην· τὸ πρυμνήσια προληπτικὸν ἐπιφρη-
ματικὸν κατηγορούμενον· τὰ πρυμνήσια τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ
τῶν δόπιων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην εἰς τὴν
ξηράν, «πρυμάτσες»: ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν
εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανὸς δωρ., ἀττ. πτηνός, πτερωτός.

πτυχὴ δίπλα· πτυχὴ δέλτον 760 πινακὶς ἐπιστολῆς (βλ. δέλτος).
πτυχαὶ 9 καὶ 1082 ἀνωμαλίαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθὼν - ὄνος ἢ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρὸς θυρωρός· ἢ πυλωρὸς (τοῦ ναοῦ) λέρεια· πρβλ. κληδοῦχος.

πυρόσιμαι - οῦμαι ρίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσὸς ἀνημμένη δάς, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θείου, δι'οῦ ἀπε-
λύμαινον.

πῶμα ποτόν.

ράνις σταλαγματιά· αίμακται ράνιδες χερούβιων 645 φονικὸν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) ράντισμα μὲ νηγιασμένον ὕδωρ.

ράπτω 681 σχεδιάζω, ἔξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ρήγμιν ἡ -ίς -ῖνος ἡ, ἀκτή.

ρίπη (ρίπτω) ρίξιμον, ὅρμή· ποδῶν ρίπη 885 πεζοπορία.

ρόθιος ρόχθων, πλαταγῶν· τὸ ρόθιον κτύπημα τοῦ κύματος μὲ τὴν κώπην καὶ δέξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ρόθια εἴλατίνας κώπας 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευράς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (αἱ δοτ. ρόθιοις καὶ αὔραις ὁργανικαί)· 426 (καὶ ἀλλ.) κῦμα· σύντ. : ἐπὶ ρόθιῷ Ἀμφιτοίτας.

σάλος ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή· 46 σεισμός.

σαφής 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκείμενον νόμον 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι 648 μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ· πρὸς σέθεν 365 καὶ 368 ποιητ. αἴτιον.

σέλας φῶς· σέλας λαμπάδων 1224 ἀνημμέναι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντος 1222) ἐκφερόμενον.

σεμνὸς σεβαστός, Ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὅρμῶ.

σημαίνω κάνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδηλῶ νοερῶς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τόδε ἔστι σὸν ἰδικόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσῃς (νὰ ὑποδείξῃς) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημανεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμψον) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας 1410 ἵνα ἀναγγείλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.

σήμαντρον σφραγίς· σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι 1372 « σημαδενοι », τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρρητον.

σκηπτοῦχος δικρατῶν τὸ σκῆπτρον. Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὁρέστην σκηπτοῦχον "Ἄργει 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀργους.

σκῆψις δικαιολογία· 122 σύντ. : οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νεοῖς σκῆψιν (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δῆλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου).

σκόλοψ δικρατῶν, πάσσαλος· σκόλοψι πήγνυμι 1430 ἀνασκολοπίζω.

σκοπέω -ῶ (καὶ σκοπέομαι -οῦμαι) ἔξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος δ, τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσώζω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπινόημα· σοφίσματα 380 «ξυπνάδες»· 1031 βλ. ἀνία.

σπάω - ω ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδή βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμὸς 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἰκων ὅντες ἐν ταῦτῷ στέγει 950 ἀν καὶ ἡσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στεῖχε καὶ σήμαινε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἔνα τῶν ἀκολούθων του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστέλλαμεν ναῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηγορούμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω: ἐστέναξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος δ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στέρομαι καὶ στερίσκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μῆχ. παθ. ἀσφ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τάμ' 1057· τὸ δὲ τάμ' ἐν νῦν ἐστιν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρὸς 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανόω - ω 1499 βλ. Νίκη.

στίβος δ, (στείβω πατῶ) ὀδός· 67 σύντ.: ὅρα μή τις βροτῶν ἐστιν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἔξεχον μέρος τῆς πρώρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννυμι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινὸς (κυρίως: τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζώου)· ὥσθ' αἴματηρά στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοὶ 935 (ναΐ, τόσον) ὥστε μοῦ ἔβαλον χαλινόν, ποὺ μ' ἔκανε νὰ ματώνω.

στομόω - ω φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐχίδνας, μὲ τὰς δόποιας εἶναι ὠπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

στυγέω - ω μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

συγκυναγὸς σύντροφος εἰς τὸ κυνήγιον.

συγκυρέω - ω συμπίπτω, συμβάινω.

συγχωρέω - ω μέλλω. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἴδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι: ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι: δισσαὶ (= δύο) συγχωροῦσσαι πέτραι ἀξείνουν πάντον 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὄποιαι κατὰ τὸν μῆθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἡς διηλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἡ Ἀργώ ὁ Εὔριπιδης μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ἐνῷ συνήθως τὰς ἐτοποθέτουν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθείς μτχ. παθ. ἀρ. τοῦ σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὅρμῳ.

συλάω - ω κλέπτω, στερῶ: συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω: ἀπαντα συμβαίνη καλῶς 1055 «εἴθε δλα νὰ πᾶνε καλά». Ο 'Ο. ἥρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχείρησίς των θὰ ἐπιτύχῃ (τὰ δ' ἄλλα ἵσως . . .), ἀλλὰ διακόψας ἔστι τὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸν εὐχήν.

συμβάλλω 55 ἐξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω - ω συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἰμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορά γεγονός, περίστασις: ποίᾳ συμφορᾷ; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀ: δ τί; συμφορᾷ 850 περιπέτειαι.

σύναιμος δραματικός (δ ἴδε).

συναντάω - ω: μὴ συναντῶν φόνῳ; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὔκτική, διότι τὸ νόγμα εἶναι κυρίως: ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρωχ. χρόνος) ἡ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὁμοῦ, συγχρόνως: 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ἐνώνω: ἐν 375 ἡ Ἰφ. οὐ συνῆψε στόμα κασιγνήτη (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν: ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ω φαίνομαι ὁμοίως εὖλογος: συνδοκεῖ (ἀπρόσ.) ὑπάρχει ἡ αὐτὴ γνώμη: σοὶ συνδοκεῖν χρεὼν 71 πρέπει νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

συνδρομάς ή συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπλητομένη· πέτραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ὄ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ. ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεὶς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός των.

συνερείδω συσφίγγω· οἵδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδεμένας (ἐνν. δύπισα ἀπὸ τὴν ῥάχιν) μὲ δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι, ἐπὶ τῶν ὅποιών εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη: Σκύθης μὲ ἀσιατικὴν περιβολὴν ὁδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ ὅποια ἴσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· δηπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνη κεφαλὴ ἐμπεπλεγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα· κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσης 392 εἶναι ὁ Βόσπορος, ὃπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὔξείνου καὶ τῆς Προποντίδος. Κατὰ τὸν μῆθον ἀνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργους Ἰνάχου Ἰώ, ἣτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου Ἡρας εἰς ἀγελάδα καὶ ὑπὸ οἰστρού (βλ. λέξιν) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὗρε τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = δμαίμος (δὶδέ).

συντίθημι θέτω μαζὶ συντίθημι εἰς ἐν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὄμοιος τραφεῖς. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζῷων· ἐξ ξέρηνθάς τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ ῥαντισθοῦν μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτὰς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, άθλιος· σχέτλιοι πομπαὶ 651 « μαῦρο ταξίδι » ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας: α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα (οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸν ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνόντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ επίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Τανταλίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Τυνδαρεία.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὅποιον εἶχε σφάξει. Ἐλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανέφεραν εἰς τὴν ζωήν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον· τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἔστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεούς παρατεθὲν γεῦμα· τὸ ἔστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἡσθῆναι βορᾶς παιδός (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἡσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεούς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω - ω φοβοῦμα.

ταρσός τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης καὶ αὐτὴ ἡ κώπη· 1346 βλ. πίτυλος.

τάσσομαι: ποῦ πόνου τετάξεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (χθών) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσονησον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας 'Αλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ Ταυροπόλια. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) διτὶ τὸ Ταυροπόλος παράγεται ἐκ τῶν λέξεων Ταυρικὴ καὶ (περὶ) πολῶν ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἴναι δρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἴναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἵσως : ἡ ὁχουμένη ἐπὶ δχῆματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἡ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἡ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφος 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόμαι - οῦμαι τίκτω· 1262 βλ. Χθών.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 μηχανεύομαι, τεχνηέντως καθιστῶ.

τελευτά δωρ., ἀττ. τελευτή, τέλος· ἀ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τελευτὰ τίς ἐνν. ἔσται); 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος;

τέρψις: ἐξ τέρψιν εἶμι 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς τέρψεως.
τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· τιμῶ τήνδε τέχνην ξενοκτόνον ἀσκῶ αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ δόποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάζω τοὺς ζένους (κυρ. νὰ ἔκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας). τέχναι 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὁδυσσέως τέχναι, διότι τοῦ Ὁδ. ἐπινόησις ήτο νὰ καλέσουν τὴν Ἱφ. εἰς τὴν Αὔλιδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα διτὶ θὰ τὴν ἐνύμφευν μὲ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν· τέχνην θέμενος 712 δόλῳ χρησάμενος.

τέχνημα 1355 τέχνασμα.

τηλόσει μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ὡ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν σύνηθες τὸ ἀτημέλητος).

τίθημι: τίθημι ἵχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου· τίθεμαι παρ' οὐδὲν 732 παραμελῶ· εν τίθεμαι τὸ ἐμαυτοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσίν μου· σύντ. : σὺ τύχοις ἀν νόστον θέμενος τὸ σαντοῦ εν.

τιμή: τιμάς ἔχω 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ιερείας).

τιμωρέω - ὡ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἵκανοποιῶ· τιμωρέομαι - οὖμαι (μετ' αἴτιατ.) τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω· δίκας τίνω 339 τιμωροῦμαι· τίνομαι (ἀόρ. ἐτεισάμην 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἀττ. τλήμων, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι, ἀόρ. ἔτλην, παρακείμ. τέτληκα· τὰ δεινὰ τλήσεται 617 θὰ κάμη αὐτὸ τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός· τόκοις βαρύνεται 1228 εἶναι ἔγκυος.

τρίγλυφος ἐπίθ., ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὧς οὐσιαστ. ἡ τρίγλυφος καὶ τὸ τρίγλυφον μάρμαρον ἔχον γλυφάς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἴτινες κατὰ τοὺς παλαιοτάτους χρόνους ἤσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, ὅπατι· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἴτινες ἐκλήθησαν μετόπαι.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· μανία τροχιάτος 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχῃ ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τυνδαρίς*) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἡ Κλυταιμήστρα· πρβλ. *Ἄγαμεμνόνειος*, *Ταντάλειος*.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἰδ' ὅτῳ τοιαίδ' ἔσονται; 475 τίς οἰδεν φτιῶνται τύχαις τοιαίδαι; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν δός τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποίας τύχας; 1209 τί πράγματα;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεως μου, παρεκτρέπομαι· οὕτον τοσοῦντας ὑβρισεν δόμους; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξετράπη εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εύρισκομένου οἴκου.

ὑδραίνω βρέχω, χύνω, ράντίζω. Διὰ τὸ δλον χωρίον 159 κ.ἔ. βλ. κρατήρ.

ὑλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὑμέναιος τραγούδι τοῦ γάμου.

ὑπείκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπεῖκον 327 τὸ τμῆμα (τῶν βοσκῶν), τὸ ὄποιον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὑποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, δρῶ φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥήγμα.

φᾶρος τό, ὕφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένυς.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 δνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον δτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν δνείρων των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν δέρα ἥτο ἀποτροπὴ (ἄκος) τοῦ ἔξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. Ο Εὔρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακούργα ἔνστικτα· ἐς τὴν θεάν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεάν προσάπτω κακούργα ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος ὅλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη.

φεύγω 512 εἰμαι φυγάς (βλ. ἐκών)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ.: οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰς χρεών με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης μὲ μικρὸν 669 « ἀπὸ λίγο

μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸς θὰ ἔλεγχα κι' ἐγώ τώρα »· φθάσας λέγεις 669 προλαβών λέγεις.

φθονέω - ὡ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σὲ πειράζει τὸ νὰ πῆς;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὔξω.

φιλότης φίλια· (ἐσμὲν ἀδελφῷ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγεῖρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· φίλτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινεΐδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησσοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινεΐδῶν 442 ἔξετείνοντο παρὰ τὸν Εὔξεινον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἥσαν ἄνπνοι, ποτὲ δὲν ἥσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόρβος 1037 βλ. δσιος.

φόνος 1230 μίασμα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. δνοφερός.

φροιμιάζομαι προοιμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον· τί φροιμιάζῃ νεοχομόν; 1162 τὶ δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοίμιόν σου;

φρονέω - ὡ φρονῶ εδ 353 εἴμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἴμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ.: φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχῃ καλῶς δπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φροῦδος (πρὸ δόδοῦ) δ ἀπελθών καὶ ἀφαντος γενόμενος· βεβᾶσι φροῦδοι 1289 « ἔφυγαν καὶ πᾶνε »· φροῦδος συνθεῖς 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς: δρῦ φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωασφόρος δηλ. φῶς (πυρσὸν) κρατοῦσα θεὰ εἰναι ἡ "Αρτεμις ὡς προσωποποίησις τῆς σελήνης.

χαλάω - ὡ χαλαρώνω· χαλῶ κλῆθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις: φέρω χάριν 14 χαρίζομαι, προξενῶ εὐχαρίστησιν· τίθεμαι χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην: χάριν ἐμήν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λείπω.

χείρ: ἐς χειρας ἤλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου, « δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγώ ».

χειρόδομαι - οῦμαι κάνω ύποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι ράντείζω μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ἡ, ὕδωρ διὸς νίψιμον τῶν γηιρῶν· συχνὸν ἐν τῷ πληθ. χέρνιψ ἡγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμὸς δι' ἡγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. ḥανίς.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· μαντεῖον *Xθόνιον* 1247 μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας.

χθών - χθονὸς ἡ, γῆ.

χθών ἡ γῆ ὡς θεά, ἡ Γῆ, ἡ Γαῖα· νύχια Χθών ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄντειρων (ἀρσ.) 1263 ἡ Χθών ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὄπτασίας τῶν ὄντειρων, δηλ. συνέστησε τὴν ὄντειρομαντεῖαν, ἔδρυσεν ὄντειρομαντεῖον. Ἡ Χθών ἔπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὄντειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὅποιας ἤκουουν, συνηγγονοὶ συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἡ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῷ ἔκοιμῶντο, δι' θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δωρ., ἀττ. χιλιοναύτης, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ χιλιόνας)· κλεινὰ κάπα χιλιοναύτας μυριοτευχῆς 141 ἐνδοξοῖς στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοαὶ προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἶνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εὑρισκομένη ἐν Ταύροις (παροῦσα) προσφέρει χοάς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακρὰν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χοῶν· χοήρες ἄγγος *Παλλάδος* τιμᾶν λεών 960 διτ. δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ «τὴν ἑορτὴν τοῦ χοήρους ἄγγος», δηλ. τὴν ἑορτήν, καθ' ἣν ἔκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἀγγεῖον περιέχον ἔνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἑορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἑορτῆς, ἥτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηρῶν (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθοίζετο εἰς χῶρον ἴερὸν τοῦ Διονύσου καί, ἀφοῦ ἐτρωγον, ἐγίνετο ἀγῶνοι οἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοήρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 δκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν *Πιθοιγίαν*, ἡνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς Χύτρους, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἐρμῆν σπόρους καὶ ἄνθη ἀπὸ ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἐλέγοντο χύτροι. Οἱ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὁρέστου μῆθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενοήθη δηλ. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἔθιμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. *hortus*). Ενδόπια χόρτων ευδένδρων 134 ἡ ἔχουσα κήπους μὲν ὥραια δένδρα· ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεών τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεᾶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου : ἀνάγκᾳ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

χρήζω ἔχω χρείαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησμοδοτήσας, μὲ τὸν χρησμὸν ποὺ μοῦ ἔδωσες, μτχ. ἀρ. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος: χρόνῳ 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χύμιν καὶ ὑμῖν (χρᾶσις) 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω - ω προχωρῶ. ἔχώρει στόματα 1392 προυχώρει πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος.

χωρίζω: τούτου χωρισθεῖσ(a) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ ἄγαλμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἄγαλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἀρ. τοῦ χώρ χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.). ὁσία ψῆφος 945 ἵερὸν δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἴδρυθη κατὰ τὴν παράδοσιν "Ἄρει, διὰ τὸν" "Ἄρ. διὰ νὰ δικασθῇ δ "Ἄρ., ὅταν ἐφόρνευσε τὸν οὐδὲν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον" τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίασμα 946 φονικὸν μίασμα. "Ἡ δρθὴ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἄρειος εἶναι ἐκ τοῦ Ἀραι (Εὔμενίδες), δῶν ὑπῆρχεν ἵερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιά.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἤχος.

ψυχορραγής ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ώδις - ἴνος ἡ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ὡδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. 'Ἐν

1102 φίλη ὡδίς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔγινεν ὁ τοκετός: ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὡδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προπονουμένας αἰτιατικάς.

ওঁ হৈ সু, হৈ সেইচ.

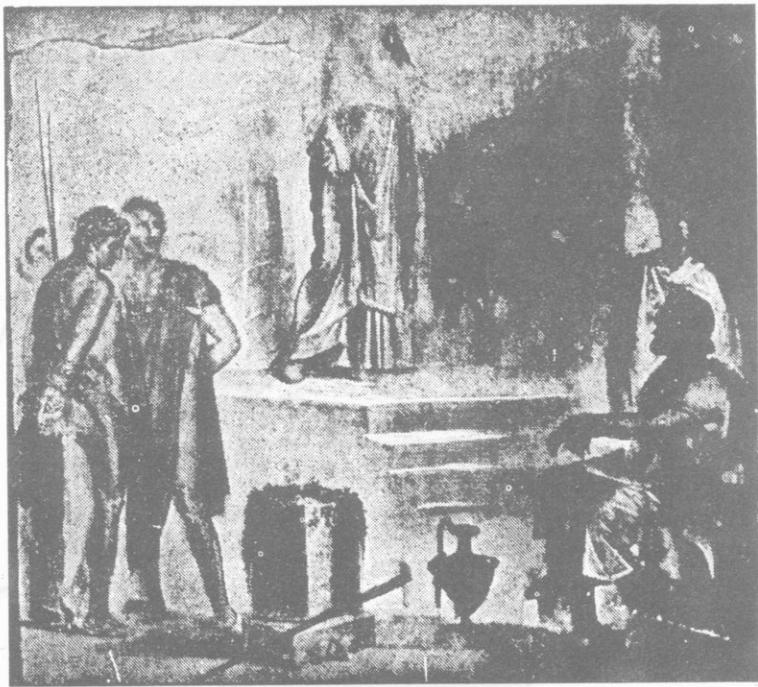
ώκυπομπος και ωκυπομπὸς (1137, 1427) ταχύς.

ἀλένη πῆχυς τῆς χειρός· 966 χείρ· ὠλέναι ἄκραι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

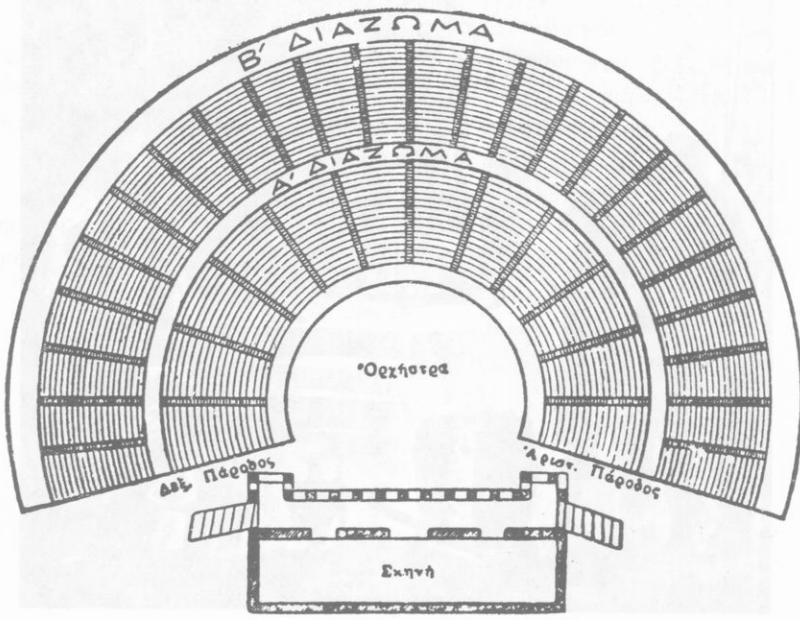
ώς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις) · 144, 480 αἰτιολ. (διότι) · 609 ἐπιφ. ώς εδ' 533, 540 τί ώραια, πόσον καλά· ώς γῆσθον καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ώραια τὸ ἀντελήγηθης· ώς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται ποὺ σὲ θαυμάζουν.

ῳσαίατο 326 = ὠσαιντο (εὐκτ. μέσ. ἀρ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ώφελον ἀρ. β' τοῦ ὁφείλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ὡς μήποτ' ὥφελόν γε (ἐνν. εἰδέραι) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἔγνωριζα ποτέ· τὸ ίδων (μηδ' ίδων σναρ) ἐκ τοῦ ἐννοούμενου εἰδέναι.

Ο Ορέστης καὶ δ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

Αρχαίον Θέατρον

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 3
B. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ	
1. Κείμενον	» 31
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 87
C. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	
1. Κείμενον	» 171
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 221

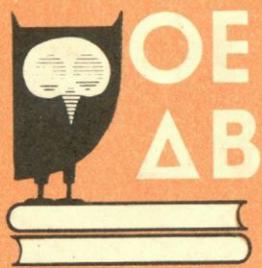
Έξαρυλλον Ζωγράφου Τ. ΧΑΤΖΗ

024000029882

ΕΚΔΟΣΙΣ Κ/ΚΑ' (V) 1975 ΑΝΤΙΤΥΠΑ 50.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2559/9-4-75

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ & ANNA ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής